Învățători și discipoli

55

Viața noastră

Revistă cu apariţie variabilă de cultură şi viaţă a Asociaţiei Casa de Ajutor Reciproc
a Pensionarilor „Elena Cuza“ Bârlad • Nr. 55 • Iunie 2022

Revista „Viața noastră”

Revistă de cultură și viață a Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad

CUPRINS

1 IUNIE - ZIUA INTERNAȚIONALĂ A COPILULUI 3-37

Livia ANDREI 3
Stai clipă, fă-te veșnicie! (Editorial)

MESAJE 4
Nicolaie Mihai, Roxana Miron-Feraru, Maximilian Opaiț, Dumitru Boroș

Roxana MIRON-FERARU 7
O privire asupra „Zilei Copilului” mai departe de urări, dulciuri și jucării

Ioan IDRICEANU 8
Ziua Copilului - sărbătoarea inocenței

Alina Mihaela ENE 10
Jurnal de călătorie în spațiu

Gabriela Elena AIONIȚOAIE 11
Copiii de ieri și copiii de azi…

Câteva citate de la Sfinții din vechime pentru părinții de astăzi 12

Andreia-Elena BRICIU 14
Copilăria și imaginea ei în literatură

Zâna TĂMĂȘANU 16
Copiii, minunea vieții!

Ada Mioara TIMOFTE 17
Te invit, copilărie, la o... acadea

Ecaterina TELETIN 18
Trăiți-vă copilăria cât avem pace!

Ion DOBRIN 21
Un copil cu suflet de artist

Gheorghe ENĂCHESCU 22
Alex și Teo

Irina NECHIFOR 28
O zi în casa bunicilor

Poezii pentru copii și nepoți 31
Selecție de Ștefan-Cornel Rodean

Emanuela Maria GAVRILĂ 33
Vernisaj

Mihaela OPREA 34
Copiii geniali ai muzicii

Simona VOICU 35
Discursul unei șefe de promoție din Vaslui: „Nu o notă perfect rotundă, nu un teanc de diplome fac parte din definiția succesului”

Carolina BOROȘ 37
Emoții, lacrimi, regrete, bucurii și tristeți ale copilăriei....

5 IUNIE - ZIUA ÎNVĂȚĂTORULUI 38-54

Zâna TĂMĂȘANU 38
Gheorghe Lazăr – întemeietorul învățământului modern românesc

Jorj DULGHERU 40
Un vis miraculos

Frosica-Anca STRATULAT 41
Amintiri frumoase despre învățătoarea mea...

Alexandru FLORESCU 42
Blânda povară a toamnelor noastre

Vasile CHELARU 43
Drumul spre împlinire

Jenică RUSU 48
„Educația” care supravețuiește și stârnește admirația tuturor!

Sfântul Paisie Aghioritul 51
„...Ce învățau mai demult copiii la școală și ce învață acum...!”

Marin SORESCU 52
Dascălul

Neculai GHEȚĂU 53
Împlinirea unui „vis” după 83 de ani

Ioan Aurel POP 55
Domnul Eminescu

Mihai BATOG-BUJENIȚĂ 56
Enigme în viața poetului

Petruș ANDREI 63
Cromatica eminesciană

Alexandrina PASCAL 66
Oglinda misiunii pe care ne-am asumat-o... - Raport de activitate pe anul 2021

Gheorghe CHIOARU 73
Mesajul președintelui la Consiliul Național din 20 mai 2022

Georgică BĂDĂRĂU 74
Consiliul Național al Federației Naționale „Omenia” sub semnul crizelor globale

BÂRLADUL LA CEAS ANIVERSAR 78-97

Simona MIHĂILĂ 78
Legendele Bârladului. Casa Roșie

Maria MARIN 80
Și la noi nasc „Oameni”

Constantin CHIPER 82
Alexandru Ioan Cuza – reformator și diplomat

Mihaela NICULESCU 86
Victor Zvileniuc, un Stradivari al Bârladului

Livia ANDREI 89
Ut pictura poesis

Victoria RUDI 91
Așezământul social „Căpitan Rudi Pavel-Florentin” din Bârlad, str. Vasile Conta nr. 8

Vasile CÂRCOTĂ 94
Relieful, premisă favorabilă municipiului Bârlad

Ada Mioara TIMOFTE 96
Cine ești, dumneata, dom-le Prunariu?

Andreea NANU 98
9 mai - o zi cu trei semnificații

Ziua Drapelului / Ziua Imnului 101

Alexandrina PASCAL 104
„Chiriașul grăbit” al baladelor vesele și triste - George Topîrceanu

Lucia MUNTEANU 107
In memoriam MARIN PREDA - 100 de ani de la naștere

Maximilian OPAIȚ 110
Cu Georgică Manole „Printre Dicționare”

Andrei-Nicolaie MIHAI 111
Să-l cunoaștem pe Părintele Serafim Rose

Cuvinte pentru ziua de astăzi de la Părintele Serafim Rose 114

Mihai BATOG-BUJENIȚĂ 116
Orașul între necesitate istorică și catastrofă ecologică

Cornelia URSU 119
Poluarea fonică în actualitate

Daniela Tudoriţa TEODORU 121
Durerile de călcâi și tălpi

Ion DOBRIN 122
Umoristice

Mihai BATOG-BUJENIȚĂ 123
Farmecul sonetului ironic

Gheorghe NICULESCU 124
Să râdem cu...

Maximilian OPAIȚ 125
Epigrame...

Florentina Loredana DALIAN 125
Acuțitoza

Nelu Vasile - NEVA 126
Selecție epigrame

Nelu VASILE, Serghei COLOȘENCO 127
Rebus

Mihai LIVESCU 129
Cele șase pătrate magice!

Mihaela NICULESCU 130
Silviu Călin - fostă glorie a rugby-ului bârlădean

Coperta 1: Ansamblurile „Bucuria Copiilor” din Floreni și „Alunelul” din Banca de Sânziene și Ziua Iei (2018)

Coperta 4: Ansamblurile „Moștenitorii” din Fruntișeni și „Doina Similei” din Alexandru Vlahuță

Colectivul de redacție
Coordonatori:
Serghei COLOȘENCO, Petruș ANDREI, Ion DOBRIN, Cosmin-Emil MIHAI

Consiliul Director al Asociației C.A.R.P.:
Veronel AIONIȚOAIE, Vasile CHELARU, Nicolaie MIHAI, Tincuța SIBERESCU, Veruța TĂNASE

Foto: Sorin Gheorghiță BOCAN

Tehnoredactare: Bogdan ARTENE

Adresa redacției:
ASOCIAȚIA C.A.R. A PENSIONARILOR „Elena Cuza”
Str. Nicolae Iorga nr. 7A, cod 731182, Bârlad, jud. Vaslui, et. 2, cam. 13, Tel.: 0235 421 340, Fax: 0235-421.341, 0235-425.933, E-mail: revista@carpbarlad.ro, Web: www.carpbarlad.ro

Tipărit la S.C. IRIMPEX S.R.L. Bârlad
ISSN 2247 – 3580; ISSN-L = 2247 – 3580

Responsabilitatea pentru conținutul textelor aparține autorilor.

EDITORIAL

Stai clipă, fă-te veşnicie!

Prof. Livia ANDREI

Clipele devin minute, minutele ore, orele zile şi zilele ani iar anii veşnicie. Copilăria este veşnicia pe care o trăieşti toată viaţă şi dincolo de ea. Cine nu-şi aminteşte cu drag şi nostalgie primii ani, când răsuna strada de râsete şi cânturi, când alergam după fluturi, când culoarea şi parfumul florilor ni se păreau miracole, când nu ştiam ce este ura şi invidia, când ne iubeam necondiţionat părinţii, fraţii, bunicii, vecinii şi, mai ales, tovarăşii de joacă.

Nu degeaba spunea hâtrul humuleştean: „Hai mai bine despre copilărie să povestim, căci ea este veselă şi nevinovată şi drept vorbind, acesta-i adevărul."

Da, acesta-i adevărul. Copilăria rămâne în mintea, în inima şi sufletul nostru toată viaţa. Mai mult, retrăind acele clipe îndepărtate şi totuşi atât de aproape, ne dăm seama ce-a însemnat copilăria pentru noi, când nu stăteam ore întregi în faţa televizorului, a computerului, a tabletei sau telefonului. Noi alergam liberi de dimineaţa până seara, uitând chiar de foame, în aerul curat şi nepoluat al uliţelor, mâncând fructe nespălate, dar mult mai sănătoase. Ne juleam genunchii, dar nu ne păsa. Soarele sau ploaia erau alături de noi şi ne binecuvântau cu razele şi cu picăturile de apă. Eram nu numai veseli, dar şi sănătoşi. Părinţii nu alergau cu noi la doctor pentru nimica toată. Leacurile învăţate de la bunici şi străbunici ne vindecau mai repede şi mai bine.

Primii ani de grădiniţă şi de şcoală erau reali, îi trăiam cu toată fiinţa noastră. Ne iubeam educatoarea şi învăţătoarea din toată inima. Ele au rămas în mintea noastră ca adevărate icoane. Micile fotografii alb-negru pe care le mai avem sunt mărturii ale

unor vremuri, care, deşi trecute, sunt mult mai vii în mintea noastră decât tablourile colorate din şedinţele foto pe care le fac astăzi copiii. Din acele fotografii ne zâmbeşte doamna învăţătoare cu ochii plini de iubire. În acele fotografii regăsim chipurile prietenilor noştri, tovarăşi de joacă şi de năzdrăvănii nevinovate. Poate mulţi dintre ei nu mai sunt, dar ei trăiesc în sufletul fiecăruia dintre noi.

Copilăria rămâne tărâmul miraculos al fiecărui om. Este viaţa noastră de început de lume. Este vremea cea mai senină şi mai fericită. Nu aveam fructe exotice, ne bucuram de gorgoazele încă necoapte furate din copacii vecinilor. Nu aveam specialităţi de ciocolată, dar zahărul pus pe felia de pâine ne bucura papilele gustative. Nu aveam jocuri electronice, dar săream coarda, jucam şotronul, jucam fotbal cu mingi improvizate şi legănam păpuşile de cârpă.

Dar câtă bucurie trăiam de fiecare dată, în fiecare zi în care asemeni „cetei lui Piţigoi" stricam odihna celor mai în vârstă în orele după amiezii, cu strigătele şi râsetele noastre.

De când n-aţi mai auzit gălăgia copiilor de pe strada voastră? Probabil de ceva vreme, căci televizorul, tableta şi telefonul răsună doar în casă, iar pe stradă, te scoate din sărite câte o manea dată la maxim de unii copii mai mari.

Trăim vremuri când sunt de toate, dar puţini se bucură de ele. Trăim vremuri când boala şi războiul umplu ştirile televizoarelor şi ne dă de gândit. Şi atunci îţi aduci aminte „ce vremi şi ce oameni mai erau în părţile noastre, pe când începusem şi eu, drăgăliţă-Doamne, a mă rădica băieţaş la casa părinţilor mei", cum ar spune acelaşi humuleştean.

Cine n-ar vrea ca această copilărie să fie veşnică? Cine nu-şi doreşte ca acele „vremi" să se perpetueze în realitate, nu numai în inimile şi sufletele noastre?

Şi atunci spunem: STAI CLIPĂ. FĂ-TE VEŞNICIE!

Addendă lirică

Drumurile mele

Dintre drumuri desfundate
Care paşii mi-nglodară
Multe astăzi sunt uitate,
Plugul timpului le ară.

Drumul din copilărie
Ce-mi lăsa ograda goală,
Se găti cu pălărie
Şi-ntr-o zi plecă la şcoală.

Mai târziu, alt drum de ţară
Şi-a dat duhul lâng-o casă,
Pomul dragostei de-o vară
Frunza-n prag şi-acum i-o lasă.

Iar un altul ochiu-mi scoate
Că-mi făceam pe dânsul masul...
Unde-s drumurile toate
Ce mi le-am bătut cu pasul?

Cel de azi pe culmi mă suie –
Drumu-i lin când viaţa-i lină –
Şi-mi aleg o cărăruie
Ce-i scăldată în lumină.

Ce mai vreau? Să mai urc drumul –
Unul neştiut mai este –
Şi-am să merg pe-acela unul
Până intru în poveste .

Petruş ANDREI

Motto: *„Oriunde ar fi educat copilul, asupra caracterului său se răsfrâng impresiile din locul unde a crescut – și însăși casa, curată, aranjată cu gust, cu ornamente simple și situată într-un loc plăcut are o înrâurire nepreţuită asupra educației copiilor."* **Sfânta Muceniță Alexandra Feodorovna**

„Acum, când copiii voștri sunt încă mici, trebuie să-i ajutați să înțeleagă ce este binele. Acesta este sensul cel mai profund al vieții." **Sfântul Paisie Aghioritul**

Cunoașterea – un proces care nu se termină niciodată. Dar nu șlefuiește nimic mai mult viața precum educația: definitorie, vitală, aproape definitivă în primii 7 ani. Cine sunt învățătorii noștri? În primul rând părinții, bunicii, rudele mai apropiate, apoi urmate îndeaproape de educatori și învățători – care astăzi sunt cu predilecție doamne.

Copiii – aceste gingașe lacrimi ale lui Dumnezeu către lume, acești boboci de viață trimiși spre a înflori către desăvârșire, mângâierea oamenilor și dorul lui Dumnezeu. Spunea un Sfânt (Paisie Aghioritul): *„Numele pe care îl scrijelești pe scoarţa unui copac se va mări, va crește odată cu el. La fel și inima copilului tău. Ceea ce scrijelești în anii lui de gingășie vei citi în cei care vor urma."*

Nu există ceva mai de preț pe lumea aceasta decât un suflet nou venit – copilul! Nu există nimic mai important pentru acesta decât educația. Cunoașterea fără educație și bun simț îngâmfă, prostește, ateizează. Am putea spune că adevărata educație este însăși credința dreaptă și corectă în Dumnezeu: un copil învățat întru dragostea de Dumnezeu (*„Cel ce are poruncile Mele și le păzește, acela este care Mă iubește"* Ioan 14, 21), acela va fi și bine crescut, și atent cu aproapele, își va iubi și neamul, și țara, și toată lucrarea sa în viața aceasta va fi frumoasă și binefăcătoare.

De aceea, mari răspunderi apasă pe noi, cei adulți... fie că suntem părinți, bunici, învățători, profesori sau simpli trecători... cel mai mic gest greșit, cât poate deraia inima unui copil! Nu degeaba bătrânii spun: *„înainte să deschizi gura roagă-te"* sau *„gândește de două ori înainte să vorbești"!*

De aceea, cu ocazia Zilei copilului (1 iunie) și a Zilei învățătorului (5 iunie), noi înșine copii și nepoți, mulțumim cu prisosință tuturor care au contribuit la educația noastră – o educație demnă, curată și maiestuoasă – unică, care parcă se pierde în vremurile acestea: mulțumim părinților, bunicilor, învățătorilor și educatorilor noștri, **nu vă vom uita niciodată**!

Iar învățătorilor de azi și de mâine, le mulțumim de asemenea, urându-le luminare și har de la Dumnezeu.

Și pentru că la rândul nostru, trecând prin timpuri, îndrumați de cei pe care i-am evocat mai sus, am ajuns la rândul nostru părinți și bunici, unchi și mătuși, nu ne rămâne decât a ura copiilor și nepoților noștri, plini de dragoste și bucurie, ani buni și binecuvântați, luminarea minții și bunătatea credinței, gânduri bune, curaj, spor în cele bune, demnitate, mântuire și bucurie nesfârșită. Voi sunteți florile noastre și bucuria lumii, atât de încercați, într-o lume din ce în ce mai goală și nefirească, din care parcă au dispărut bucuriile simple cu care noi am trăit odată. Dar noi vom lupta ca și voi să le trăiți, pentru că vă iubim!

Și cu toate că Învierea Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos abia ce a trecut, vă urăm tuturor Înviere frumoasă și neîncetată! Urmează Înălțarea!

Nicolaie MIHAI

Stimaţi părinţi,

Oferiţi-le copiilor libertate… libertatea de a se juca, de a se bucura, de a greși, deoarece sunt asemenea păsărilor cerului care învață doar când încep să își folosească aripile. Încurajați-i să se descopere pe sine, să fie autentici, să își afirme personalitatea și să se ancoreze, cu prudență și responsabilitate, în realitatea ce îi înconjoară!

Dragi copii,

Astăzi, de ziua voastră (puteți să o faceți cu încredere ori de câte ori vreți să simțiți bucuria de a fi copil), puneți deoparte telefoanele, tabletele, laptopurile și toate gadgeturile care vă asfixiază zi de zi, pentru a trăi și a simți copilăria mai departe de ecranele specifice noilor tehnologii! Savurați bomboanele copilăriei sau cea mai gustoasă înghețată, bucurați-vă de o ploaie de vară, săriți în cele mai mari bălți, râdeți din toată inima, bateți mingea, jucați șotron. Alergați, săriți, trăiți, nu vă grăbiți să creșteți, bucurați-vă de privilegiul de a fi copil și îmbrățișați-vă părinții; peste ani, de asta vă va fi cel mai dor.

La mulţi ani, copii, părinți din lumea-ntreagă!

Roxana MIRON-FERARU

MANIFEST pentru VIITOR!

„În lumina eternității există două instanțe :
DUMNEZEU pentru incondiționatul vieții, și
VALORILE, pentru justificarea condiționării ei .”
(Horia Rusu PATAPIEVICI)

A, B, C, D, ... , X, Y, Z, ...

Mi-aș dori să adaug acestor litere ale ALFABETULUI LIMBII ROMÂNE, o serie de semne grafice, cum ar fi semnele de punctuație, semne de exclamare și mai ales multe semne de întrebare, cu care s-ar putea închipui un dialog din care n-ar trebui să lipsească cuvinte ca: DUMNEZEU, MAMĂ, TATĂ, PACE și poate încă vreo câteva, fără de care n-am coexista!

Mi-aș dori să pot oferi în dar toate acestea, într-un gest simbolic, miilor de copii aflați în suferință în lumea asta, mai ales celor din vecinătatea noastră, care au rămas fără adresă, fără școli și spitale, fără locuri de joacă și mai ales, fără părinții care au plecat să lupte sau au plecat prea devreme într-o altă lume.

Războiul din Ucraina a furat copilăria miilor de copii, cărora le-a rămas doar speranța în rugăciune.

Pentru ei, de ZIUA INTERNAȚIONALĂ A COPIILOR, aș oferi acest cadou, pe care la rândul lor, copiii l-ar putea trimite lui DUMNEZEU, singurul care ar putea rostui literele alfabetului într-o rugăciune care ar aduce alinare și speranțe celor năpăstuiți, potrivit cu nevoile fiecăruia, neexpimate încă.

Ce trist e să vezi florile fructelor ce stau să nască, lovite de aceste vremi tulburi care întunecă cerul albastru!

Există totuși o boare de speranță!

Există totuși oameni, există putere să ocrotim pe cei rămași fără biserici, adăpostiți într-o rugăciune colectivă și continuă pe care DUMNEZEU o va primi spre împlinirea vieții!

LA MULȚI ANI, copii!

LA MULȚI ANI, oriunde ați fi!

Suntem alături de voi să vă ocrotim, pentru că noi credem în VIITOR!

Prof. Maximilian OPAIŢ

Copiii sunt mesaje vii pe care le trimitem unor timpuri pe care nu le vom mai apuca. (Neil Postman)

Se știe că ducem cu noi moștenirea lăsată de strămoșii noștri. Așadar, suntem obligați, din punct de vedere moral, să lăsăm urmașilor noștri exemple de viață și de comportament pe măsura eforturilor generațiilor trecute. Nici acum nu am uitat poveștile de viață spuse de bunicii și părinții mei, povești și pilde care mi-au deschis drumul în viață, m-au făcut să mă formez ca om și, la rândul meu, ca tată. Am învățat de la ei să fiu corect, drept și să-mi fac treaba la locul meu de muncă pentru că doar așa voi progresa în viață. Sfaturile și exemplele pe care le-am primit m-au însoțit de-a lungul anilor, fiindu-mi de ajutor în familie și carieră.

Trebuie să ținem cont, însă, că nu doar cuvintele spuse copiilor sunt importante în formarea lor ca oameni ai viitorului, ci, mai ales, faptele noastre, puterea exemplului personal. Un fundament bine clădit, solid, va duce la ridicarea unei construcții durabile și puternice. Așa e și cu sufletele copiilor: dacă sădim bunătate, înțelegere, bun-simț, iubire, responsabilitate și voință vom avea roade bogate spiritual și material.

Să nu uitați, dragi copii, că sunteți oglinda familiei voastre, că sunteți cei care aveți datoria morală de a duce mai departe valorile deprinse de voi atât în familie, cât și în școală. Să fiți mândri de familia voastră, de orașul vostru, de țara voastră și de credința voastră! Să fiți exemple de urmat pentru urmașii voștri!

Copiii sunt florile gingașe ale unei familii, sunt viitoarele fructe care trebuie să fie folositoare societății, sunt urmașii faptelor noastre, motiv pentru care trebuie să le îngrijim cu multă atenție și dragoste.

Un rol important în educarea generațiilor tinere, alături de familie, îl are învățământul, prin educatorii pe care îi are în slujba lui. Un educator trebuie să fie părintele fiecărui copil pe care îl formează, un exemplu de urmat, un mentor care reușește să trezească în sufletele lor gingașe sentimente, gânduri și trăiri care îi vor urma întreaga viață.

Toți avem undeva, în sufletul nostru, un sertăraș în care am depozitat nume ale educatorilor pe care nu i-am putut uita, care ne-au fost alături nu doar prin ceea ce ne-au învățat, ci și prin felul în care ne-au tratat, ne-au susținut sau ne-au sfătuit când aveam nevoie. Le datorăm acestor minunați dascăli tot respectul nostru și, la ceas omagial, le dedicăm aceste rânduri.

Știm, însă, că educația înseamnă nu doar transmiterea de cunoștințe, ci și implicarea copiilor și tinerilor la activități extracurriculare: voluntariat, concursuri din toate sferele educaționale cum ar fi cultură, sport, arte etc. Acestea au un rol important în formarea lor ca oameni ai viitorului.

Zilele culturale ale Bârladului reprezintă un moment în care conștientizăm că sufletele noastre au nevoie de astfel de activități, cât mai diversificate, pentru toate gusturile. Alături de celelalte instituții din oraș, an de an se desfășoară întâlniri cu invitați de excepție din lumea culturii, artei, sportului, expoziții cu tematică diversă, simpozioane, care fac să ne desprindem de rutină și să aflăm lucruri noi și utile.

Mulțumim, pe această cale, Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza" Bârlad, domnului Președinte, magistr. pens. Nicolaie Mihai, pentru sprijinul pe care îl oferă permanent și pentru susținerea necondiționată în realizarea acestor momente de înaltă ținută morală și spirituală.

LA MULȚI ANI, DRAGI COPII!

LA MULȚI ANI, STIMAȚI DASCĂLI AI ȘCOLII BÂRLĂDENE!

Primarul municipiului Bârlad,
Av. Dumitru BOROȘ

O privire asupra „Zilei Copilului” mai departe de urări, dulciuri și jucării

Roxana MIRON-FERARU

Îmi permit să anticipez un 1 iunie 2022 mai plin de viață și de culoare, comparativ cu ultimele două sărbători închinate copilăriei din anii precedenți. Cu siguranță sfârșitul declarat al pandemiei va aduce multă bucurie pe chipurile copiilor, însă, din anumite puncte de vedere, și acest 1 iunie va fi, din nou, despre mesaje și urări stereotip, despre reportaje tipar și știri șablon, despre declarații pompoase și mici facilități create, extrem de vremelnic, pentru cei mici. Va fi despre PR, imagine publică în prezent și mai puțin despre viitor, despre ceea ce au și ceea ce merită copiii noștri, despre singura lor șansă de a se realiza și a reuși în viață – educația.

Ne regăsim astăzi într-o lume aflată în goana după tehnologie, după dezvoltare tehnologică, rețele sociale, gadgeturi care suplinesc prezența și interacțiunea fizică – aspecte care nu fac decât să îndepărteze și mai mult factorul uman din configurația socio-culturală și să ne pună într-un pericol real de dezumanizare a societăților. Avem astăzi nevoie de oameni, oameni educați, bine pregătiți și instruiți, capabili să poarte cu responsabilitate pe umerii lor povara viitorului. Omuleții aceștia drăgălași, pe care îi sărbătorim cu bucurie la fiecare început de vară, sunt cei care poartă povara viitorului lor și al nostru, sunt cei pe care cât de curând îi vom arunca într-o lume incertă, pe un drum anevoios, imprevizibil; e un drum pe care unii reușesc să îl parcurgă, alții abandonează, se întorc din drum sau nu vor să facă nici un pas înainte, dar e un drum care poartă amprenta noastră și a generațiilor anterioare, deoarece noi îl construim pentru ei.

Criza sanitară și cea geopolitică prin care am trecut/trecem ne-au oferit multiple răspunsuri la întrebarea „Ce ne dorim pentru/de ce au nevoie copiii noștri?” Sigur, au nevoie de un sistem sanitar de calitate, accesibil și profesionist, de o clasă politică ce poate garanta, prin diplomație, pacea și stabilitatea în zonă, de un sistem social care să îndepărteze inechitățile de orice natură, dar, mai presus de orice, de un model educațional sustenabil și performant pe termen lung. Mai mult decât oricând, astăzi suntem conștienți de faptul că educația nu este și nu trebuie să fie vreodată percepută ca o povară, ci ca o oportunitate de a pune în valoare cea mai de preț resursă de care dispunem – copiii noștri. Ei au nevoie de un sistem de învățământ care să armonizeze tradițiile educaționale cu noile cerințe ale perioadei în care trăim, au nevoie să își dezvolte, în egală măsură, atât componenta formativă, cât și cea informativă, au nevoie de formatori calificați care să se poată dedica valorificării potențialului fiecărui om mic din sala de clasă, astfel încât toți copiii să își poată găsi locul și rostul în societatea de mâine. Copiii noștri au nevoie de o cale educațională unitară, care să nu își schimbe traseul la fiecare modificare politică apărută în tabloul de guvernare, iar pentru aceasta este nevoie de conștientizare, de continuitate și consecvență.

Afirmația potrivit căreia „La baza politicilor de dezvoltare a oricărui stat se situează investiția în educația și formarea copiilor săi” are deja un caracter axiomatic. Fiecare pas înainte pe care micuții noștri îl fac constituie o garanție că țara noastră pășește cu dreptul spre viitor. Prioritatea numărul 1 a sistemului social ar trebui să fie formarea educațională și emoțională, precum și integrarea socială a tinerelor generații. Copiii au nevoie nu numai să învețe, să acumuleze cunoștințe și informații, trebuie să se descopere pe ei înșiși, să se cunoască, să se implice în comunitate, să capete încredere în grupuri și instituții, să participe activ la dezvoltarea comunităților din care fac parte. Mulți copii cu o inteligență peste medie, cu potențial intelectual se pierd pe drum, între lipsa de posibilități materiale, nepăsare, ignoranța părinților sau lipsa de suport a statului; alți copii talentați, cu vocație pentru un anumit domeniu de activitate sau cu înclinații către o meserie nu reușesc să se realizeze din aceleași motive.

Vorbim, cu emfază, despre „interesul superior al copilului”, despre promovarea și protejarea drepturilor lor, însă realitatea ne confruntă cu fenomene sociale pe care încă nu suntem capabili să le gestionăm – rata ridicată a mortalității infantile, a abandonului școlar, excluziune socială, discrepanțe între copiii proveniți din mediul urban și cei din mediul rural, prejudecăți și discriminare, inegalitate de șanse, fenomene a căror consecințe lovesc drastic temelia societății noastre și perspectivele viitorului său. Progresele înregistrate în ultimii ani au nevoie de mai mult elan în curba ascendentă pe care se situează, pentru ca statisticile de mâine să nu mai fie atât de dureroase.

De aceea consider că este esențial ca de „Ziua Copilului”, mai mult decât în orice altă zi, să focusăm atenția publică asupra nevoii stringente de a face investiții în educație de calitate, în educație incluzivă, accesibilă și adaptată tuturor categoriilor de elevi. O merită atât copiii, cât și părinții, pentru că nu există părinte în lumea aceasta care să nu își dorească ce e mai bun pentru copiii săi, și nu numai de ziua lor, ci în fiecare zi a vieții lor.

Ziua Copilului - sărbătoarea inocenței

Ioan IDRICEANU

Ziua de 1 iunie, numită și Ziua Internaţională a Copilului, este în multe ţări sărbătoarea în care toţi copiii trebuie să fie în centrul atenţiei, să primească cadouri, să se bucure de un timp plăcut împreună cu părinţii sau educatorii lor. În această zi, fiecare dintre noi își amintește de momentele frumoase ale copilăriei, întorcându-se cu gândul în trecut sau retrăind-o prin ochii oricărui copil. Este o sărbătoare frumoasă care are implicaţii atât pentru copii, cât și pentru adulți. Este o ocazie de a petrece timp de calitate cu cei mici, nu neapărat cu proprii copii. Este un prilej de a sărbători copilăria, de a ne întoarce la inocenţă și puritate, de a ne simți din nou copii, de a-i aprecia pe copii și a le arăta iubirea.

Ziua Copilului a fost menţionată prima data la Geneva, la conferinţa mondială pentru protejarea și bunăstarea copiilor, în august 1925, în care 54 de reprezentanţi din diferite ţări au adoptat declaraţia pentru protecţia copilului. După această conferinţă multe guverne au introdus această zi.

În România, Autoritatea Naţională pentru Protecţia Drepturilor Copilului (ANPDC), s-a constituit la data de 1 ianuarie 2005. Ziua Copilului a devenit sărbătoare legală. Inițiatorii au apreciat că timpul petrecut de părinți alături de copii reprezintă cea mai eficientă și simplă metodă de a forma și consolida o relație sănătoasă copil-părinte. Aceștia au arătat că părinții trebuie să fie conștienți că timpul petrecut cu copiii lor este foarte important și că modul în care îl valorifică în interacțiunile dintre ei poate avea un rol determinant pentru evoluția ulterioară a copilului. Acest argument a stat la baza hotărârii ca Ziua Copilului să devină o sărbătoare legală. Această sărbătoare ne îndemnă sa ne minunăm și să ne bucurăm de fiecare zi și clipă a vieții, precum cei mici. Să sărbătorim alături de copiii, nepoții, fraţii sau vecinii noștri, să ne lăsăm inspiraţi de bucuria lucrurilor simple și să nu uităm de copilul din noi. Așadar, această zi este un bun prilej pentru a uita de toate grijile, de a ne aminti de copilărie.

Ziua Internaţională a Copilului are la bază și promovează schimbul reciproc de idei, dorința de a-i face pe copii să înțeleagă acest concept, precum și inițierea unei acțiuni de a promova bunăstarea copiilor din toata lumea, este ziua în care se celebrează miracolul nașterii, miracolul purității precum și întoarcerea la inocenţă. Nu există limite de vârstă când vine vorba de a sărbători Ziua Copilului. Oricare dintre noi, copil sau adult, are voie să se simtă copil și chiar este necesar ca, măcar o dată pe an, să lase în urmă problemele de zi cu zi, să zâmbească curat și să simtă cu inima de copil tot ce îl înconjoară. Copiii nu trebuie să fie neglijaţi nicicând, căci ei sunt cei care ne dau sens vieții, ne fac de multe ori ziua mai bună și pentru care ajungem la un moment dat să trăim. De ziua lor aceștia merită o atenţie deosebită deoarece sunt cei mai importanţi pentru noi.

Îmi amintesc cu nostalgie de propria copilărie care era fără griji, cum trăiam cu emoție clipele când am mers pentru prima dată la grădiniță și în acel colectiv de copii căutam să ne împrietenim, să ne cunoaștem, să ne jucăm împreună, să învăţăm câte ceva nou de la doamna educatoare care ne-a inițiat și ne-a oferit cunoștințele pregătitoare pentru școală. Mai târziu, când am intrat în clasa I, am avut acea curiozitate de a descoperi alt colectiv și un alt cadru didactic care cu sârguinţă și străduinţă ne-a învăţat să scriem, să citim și să socotim, la început chiar purtându-ne mâna pe foaia de hârtie, să deprindem mai ușor scrierea corectă și caligrafică. Doamna învăţătoare este cea care mi-a pus creionul în mână, m-a introdus în

universul literelor și al cifrelor, m-a învăţat lucruri esenţiale despre lumea înconjurătoare și m-a ajutat să pătrund în tainele cunoașterii. Munca doamnei învăţătoare nu s-a rezumat numai la atât: cu dragoste și cu pricepere, a ştiut să mă încurajeze și să creadă în mine, având un rol esenţial în formarea mea. Sunt amintiri frumoase și emoţionante care nu se vor șterge din memorie, deoarece doamna învăţătoare ne-a format din început pentru a merge mai departe, să învăţăm bine, să parcurgem toate etapele învăţământului, apoi să ne alegem calea ce o dorim și care ne este potrivită nouă, să ne formăm ca oameni în societate, colectivitate și familie. Învăţătoarea este persoana care primește copiii și-i introduce în lumea cunoașterii și în unele cazuri le influenţează întregul traseu în viaţă. Dacă în clasa întâi și a doua, copilul are o învăţătoare care ştie să-l încurajeze și să-i arate dragoste, atunci acesta poate să depășească anumite temeri de început și să prindă curaj de a învăţa și a înţelege ceea ce se predă la școală. Deci învăţătoarea joacă un rol foarte important în formarea copilului, în educarea și dezvoltarea intelectuală a acestuia.

Chiar dacă a avut momente în care s-a simţit nemulţumită de cum s-au comportat sau de cum au învăţat elevii, învăţătoarea ştie să le depășească și să fie pentru ei ca a doua lor mamă care, în ciuda faptului că îi mai dojenește, nu le vrea decât binele, călăuzindu-i în viaţă. De asemenea, cea mai mare bucurie este când vede evoluţia lor, când realizează că eforturile ei nu au fost în zadar. Pentru a-și motiva elevii să devină tot mai buni, având așteptări mari de la ei, nu ratează ocaziile în care să atragă atenţia asupra lucrurilor pozitive, lăudându-le fiecare progres. Doamna învăţătoare ştie când și cum să realizeze acest demers, înţelegând cât de mult contează construirea încrederii în sine, în forţele proprii, încă din copilărie.

Capacitatea de a se dedica elevilor săi este una dintre cele mai importante calităţi ale unui dascăl. Astfel, zi după zi, domna învăţătoare se străduiește să dăruiască tot ceea ce are mai bun copiilor, generozitatea ei fiind de neegalat. Mereu perseverentă, va fi mulţumită doar când va vedea că fiecare a reușit să progreseze, să dobândească toate cunoștinţele cerute de programa școlară. Aceste eforturi nu trebuie niciodată uitate, când vrem să ne exprimăm recunoștinţa profundă, gândurile bune și mulţumirile pentru ea și să avem în vedere că nu este doar cadru didactic ci mai mult decât atât.

Cuvinte... înţelepte pentru un bunic cu şapte nepoţi

Ţie, îţi doresc să ai timp să le explici că viaţa fiecărui om este o poveste scrisă de degetele lui Dumnezeu... Să ai timp să le spui că viaţa are surprize plăcute pentru oamenii care cred în miracole, însă și că... oamenii mari nu sunt fericiţi tot timpul... Să ai timp să le explici că trebuie să facă efortul de a nu lăsa să dispară valorile învăţate. Să le spui că lumea este un loc frumos, însă adesea, va fi dură. Să ai timp să le explici că indiferent de ce vor întâlni în drum, să știe că „alegerea” va fi mereu în mâna lor... Să le spui că ceea ce trebuie să se-ntâmple se va-ntâmpla oricum și aproape nimic din ce e esenţial în viaţă nu e după cum vor vrea ei... Însă, trebuie să fie convinși că lucrurile principale în viaţă le vor face singuri! Și... să le mai spui că fericirea este ascunsă în lucruri imposibil de măsurat!

G.E.A.

Diplomă de Omenie

Să nu uiți copile drag,
De-ai să lași al casei prag,
Orișiunde-ai să pașești,
Binelui să îi slujești!

Perfect nu-ți pretind să fii,
Nu-s nici eu, doar Domnul ni-i!
Însă poți să lupți, să speri,
Să fii azi mai bun ca ieri!

Să repari, de ai stricat,
Să dezlegi, de ai legat,
Iar de ai promis ceva,
Sfântă fie vorba ta!

De-ai să cazi, să te ridici!
De-ai să pierzi, să nu abdici!
Dar nimic să nu regreți,
Că din toate ai să-nveți!

Și înainte de-a fi domn,
Străduie-te sa fii Om!
Că nu stă domnia-n mapă,
Nici prostia nu stă-n sapă!

Răul să încerci să-l uiți,
Cel ce plânge să-l asculți,
Iar un sfat de poți să dai,
Îți faci scară înspre Rai!

Iar deplina biruință,
O ai numai prin credință,
Că pe apă totu-i dus,
Dacă nu privești în Sus!

Și să te abții s-aluneci
Patima cuiva s-o judeci,
Nu știi tu povara lui,
Las-o-n grija Domnului!

Ce spun eu cu drag acum,
Ia în traista ta la drum,
Și-ai să porți cu vrednicie,
Diplomă de Omenie!

Licuța Pântia

Jurnal de călătorie în spațiu

Prof. **Alina Mihaela ENE**

10, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1, 0! Numărătoarea inversă a început!
Decolarea!
Așa începe zborul meu dincolo de Zenit,
Așa începe zborul meu spre Infinit!

Te las în urmă Planetă dragă
Te las, dar îți promit c-am să revin
Tot aici de unde-am decolat,
Aici unde visul mi l-am realizat!

Pământule drag, îți mulțumesc, căci tu
Mi-ai sădit rădăcini adânci
Ca nici vântul să nu mă poată lua de lângă tine,
Dar, în același timp, mi-ai dat aripi să zbor,
Să mă înalț, să fiu precum un falnic stejar,
Să simt că nu sunt zgură, ci aliaj,
Să simt că viața nu e un simplu miraj,
Ci parte din tine m-ai învățat să mă simt a fi,
M-ai învățat ce-nseamnă pe deplin a trăi.

Dar plec, Universul m-așteaptă!
Așteaptă să asculte și el povestea ta!
Povestea ta promit c-o voi spune tuturor
Și stelelor, și planetelor, și cometelor!

Zbor și te las în urmă
Și poate că lacrimile tale vor naște ploi,
Supărarea ta naște-va vânt și furtună,
Dar îți promit c-am să mă-ntorc
Într-o zi cu Soare sau într-o noapte cu Lună!

Sunt convinsă că tot Universul te cunoaște, te știe,
Îți știu povestea corpuri o mie!
Și-ți promit că la-ntoarcere îți voi spune
povestea Cosmosului toată!

Și n-am să-ncep povestea cu „A fost o dată...”
Ci voi începe povestea cu „Astăzi” și „Este”
Căci de la tine am ascultat o singură poveste
Când mi-ai spus: „Acum trăiește!”
Și am trăit și încă mai trăiesc!...

Se povestește:
Rătăcesc singură în Univers
E întuneric aici; și chiar dacă
Miile de stele încearcă să-mi lumineze calea
În sufletul meu e deșertul
Căci nu mai simt în juru-mi mișcarea.

Deodată în fața mea apare
Un bulgăre atât de mare!
Să mă lovească oare chiar pe mine?
Nu! Trece nepăsător mai departe.
E un meteor rătăcind singur în noapte.
Și simt că mai întorc o pagină dintr-o carte.

Înaintez! Doamne, cred că delirez!
De când sunt mirese-n Univers?
Da, da, a trecut una acum pe lângă mine
Nu știu de mi-e rău sau mi-e bine,
Am vrut să o strig.
Dar ea... a dispărut. Doar trena ei albă...trena ei...
și-atât!...

În sfârșit, mă apropii de satelit.
Da, da, de Lună, vreau să zic.
Oh! Iată un steag al Statelor Unite!
Mă bucur și mă întristez!
Mă gândesc iar la Planeta mea dragă
Și-o văd, e acolo, dar n-o văd întreagă!
Privind steagul mi-aduc aminte
De imn, de dulcile sale cuvinte,
De steagul tricolor ce oscilează în gară,
Pe acoperișul de la Primărie, de la Facultate.
Oricând. Chiar și în plină noapte.
Aici stă. Steagul nu se mișcă.
Nici să pășesc pe aici nu pot!
Să fi stat oare și timpul în loc?

Mi-e dor de casă,
De vântul ce-adie pe poteci,
De nenumăratele sale povești,
De susurul apelor și zumzetul albinelor,
De glasul viorilor și cântecul greierilor,
De frunzele ce prindeau viață
În căderea lor pe pământ,
De toate mi-e dor!... Mi-e dor de pământescul cuvânt!
Nu mai rezist! Prea tristă mă simt!
Mă-ntorc acasă!

0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10! NASA? Aici MILLENIUM!
Mă pregătesc să intru în atmosfera terestră!
PĂMÂNTULE drag, mă-ntorc acasă, așa cum ți-am promis!
Tu ești casa mea, ești ca o mamă pentru mine
Și numai la sânul tău mi-e bine!...

Au trecut ani... am îmbătrânit!
Cât timp am călătorit!

Știu că-ntr-o zi, legănată de tine, voi adormi.
Un dulce somn mă va cuprinde și pe mine.
Și crăiasa nopții de mă va purta
Spre adâncurile tale-ntunecate
Știu că va fi cea mai lungă
Și mai luminoasă noapte!

Copiii de ieri și copiii de azi...

Gabriela Elena AIONIŢOAIE

Copilăria reprezintă pentru oricine un tărâm de poveste. Nimeni nu știe când începe și când se termină. Știm doar că ne trezim într-o bună zi oameni mari și ne tot amintim apoi ce frumos era și cât de fericiți eram pe acel tărâm, pe care nu vom mai reveni niciodată…

Nimic nu ne amintim cu mai multă plăcere decât anii copilăriei, ani în care libertatea era cuvântul de ordine.

Noi, ***copiii de ieri***, eram tot timpul liberi, părinții nu aveau timpul necesar pentru a sta toată ziua cu noi, iar vacanțele de vară le petreceam, în majoritatea lor, la bunici.

Ne jucam cât era ziua de lungă împărțind cu ceilalți parteneri de joacă bicicleta, elasticul, mingea și câte și mai câte. Ne jucam cu bucurie și entuziasm „De-a v-ați ascunselea", „Baba oarba" sau, Șotron"… și așa treceau zile întregi.

Alergam după fluturi și după gândăcei pentru a face cel mai frumos insectar, ori culegeam tot felul de flori care de care mai colorate și mai rare, pe care le găseam, pentru a face cel mai frumos ierbar.

Făceam zmeie și le înălțam până în nori. Culegeam flori de pe câmp și împleteam coronițe.

Alergam desculți și prin iarbă, dar și prin ploaie, cu o bucurie nespusă, sinceră, curată.

În casa bunicilor simțeam mereu mirosul de pâine pe plită, de gogoși și plăcinte, clătite, șerbet, dulceață, mirosul de lapte proaspăt…

Iarna ne jucam în zăpadă cu săniile ore în șir și ne întorceam acasă cu șosetele de lână pline de țurțuri, iar de sărbători, mergeam din casă în casă cu pluguşorul și sorcova …și câte și mai câte...

Cu toții am trăit frumoase povești… Am întâlnit oameni și am trăit întâmplări care au rămas pentru totdeauna în sufletul nostru.

Între copilăria generațiilor din anii '70-'80 și cea de acum există cu siguranță o diferență sesizabilă. Este și firesc, având în vedere că lumea este într-o continuă evoluție.

Copiii de azi – putem spune – că sunt în ton cu tehnologia, dar nu și cu esența copilăriei, care este jocul, visul, libertatea, lipsa grijilor, lucruri care predispun mai mult la creativitate și formarea unei gândiri autonome.

Cu siguranță că și copiii de azi sunt fericiți cu ceea ce au, sunt și ei lipsiți de griji, au părinți care le împlinesc dorințele, în măsura posibilităților, însă lucrurile s-au schimbat foarte mult. Copiii au la dispoziție oricând, lucruri pe care noi ni le doream și nu le puteam avea tot timpul, ceea ce ne făcea să ne bucurăm foarte mult atunci când reușeam să le obținem sau măcar când le puteam împărți cu alți copii. Asta ne-a învățat să prețuim altfel lucrurile.

Cei mai mulți copii ai zilelor noastre își trăiesc copilăria în spații închise, limitate, aproape tot timpul în fața calculatorului.

Chiar și cei mai mici au adresă de messenger, au pagină de facebook și corespondează instant cu amici din toată țara sau chiar din lumea întreagă.

Însă jocurile pe calculator și rețelele sociale le-au luat locul jocurilor în aer liber, pline de entuziasm și au luat locul socializării față în față.

Mall-urile au înlocuit, din păcate, plimbările în aer liber prin parc și jocurile de pe câmp sau din pădure.

Copilăria din ziua de azi, deși este trăită într-o lume a progresului tehnic, duce la un lucru mai puțin sănătos, îi face pe copii mai introvertiți, legați artificial de lumi paralele cu cea reală, de calculator și de tot felul de rețele de socializare.

Își fac doar prieteni virtuali, în dauna prieteniilor adevărate, ceea ce este păcat, deoarece prieteniile care se leagă în copilărie, pot rămâne pe toată viața.

Socializarea este foarte importantă, iar copiii trebuie încurajați să își facă prieteni în loc să stea singuri, uitându-se pe telefon, tv sau tabletă.

Copiii din ziua de astăzi trăiesc într-o lume virtuală, uneori atât de falsă și de zgomotoasă, încât nu mai reușește să le atingă sufletul.

Noi, copiii de ieri, ar trebui să ne amintim mereu de copilărie și să arătăm copiilor de azi, că perioada copilăriei este un loc și un timp al fericirii, că este un spațiu al veseliei continue, în care realitatea este înlocuită cu un spațiu imaginar și ideal, că este singurul timp în care visul devine realitate, iar realitatea devine basm.

Noi, copiii de ieri, să îi învățăm pe copiii de azi, că fericirea vine din lucruri simple și că o copilărie fericită înseamnă să trăiești fiecare clipă cu suflet și din suflet.

Astfel, de *Ziua copilului – 1 iunie*, trebuie sărbătorite aceste trăiri, aceste momente de puritate și inocență, bogăția sufletească și zâmbetul copiilor.

Creion

Tudor Arghezi
(Volumul „Copilărie")

Fă-te, suflete, copil
Și strecoară-te tiptil
Prin porumb cu moț și ciucuri,
Ca să poți să te mai bucuri.

Strânge slove, cărți și pană.
Dă-le toate de pomană.
Unui nou învățăcel,
Să se chinuie și el.

Gândul n-o să te mai fure
Prin zăvoaie și pădure,
Cu ecoul de cuvinte
Care-ngână și te minte.

Când tristețile te dor,
Uită tot și tâlcul lor.

Câteva citate de la Sfinții din vechime pentru părinții de astăzi

„Acum, când copiii voștri sunt încă mici, trebuie să-i ajutați să înțeleagă ce este binele. Acesta este sensul cel mai profund al vieții." **(SfântulPaisie Aghioritul)**

„Vedem că un copăcel se apleacă lesne în orice parte și că în ce parte se apleacă, într-aceea și crește. Așa este și cu copilul: cu ce se învață, aceea va și face. Dacă se învață din pruncie cu binele, bun va fi toată viața lui. Dacă se învață cu răul, rău vă fi toată viață lui. Copilul poate să devină înger, poate să devină și diavol. Cum este crescut și îndrumat, așa va fi: de creștere depinde, ca de o sămânță, tot restul vieții lui. De aceea le poruncește părinților Cuvântul lui Dumnezeu: creșteți-i întru învățătură și certarea Domnului (Efes.6,4)." **(Sfântul Tihon din Zadonsk)**

„Cât timp sufletul este moale că ceara și în el se întipărește cu ușurință orice, trebuie deșteptat fără întârziere, de la început, spre a lucra binele în tot chipul… deprinderea ușurează sporirea." **(Sfântul Vasile cel Mare)**

„Copiii vor face în viaţă cele văzute la părinţi. (…) Iar dacă va fi cineva respectuos și supus față de părinți, va fi blând și îngăduitor și față de oameni." **(Sfântul Ioan Gura de Aur)**

„Învățătura faptelor este mult mai vrednică decât cea a cuvintelor." **(Sfântul Vasile cel Mare)**

„Acum, copilul contemporan este tratat încă de mic ca un zeu al familiei: poftele lui sunt satisfăcute, dorințele îi sunt îndeplinite, este înconjurat de jucării, de distracții, de confort, nu este învățat și educat după principiile severe ale comportamentului creștinesc, este lăsat să se dezvolte în direcția pe care i-o imprimă poftele lui… Poate că asta nu se întâmplă în toate familiile și tot timpul, dar se întâmplă suficient de des ca să devină o regulă a educației contemporane a copiilor, și chiar părinții care au cele mai bune intenții nu pot să evite cu totul lucrul acesta. Chiar daca ei se străduiesc să își crească copilul cu strictețe, rudele, vecinii se străduiesc întotdeauna în alta direcție. Lucrul acesta trebuie luat în calcul când este vorba de educația copilului.

Bineînțeles, după ce devine adult, un asemenea copil se va înconjura cu lucrurile cu care s-a obișnuit din copilărie: confort, distracții, „jucării de oameni mari". Viața devine plină de căutarea continua a distracțiilor…

Dar ce pot face părinții pentru a-i ajuta pe copii să reziste ispitelor lumii?... Trebuie să fim gata să biruim zi de zi înrâurirea lumii printr-o educație creștinească sănătoasă. Tot ce afla copilul la școală trebuie verificat și corectat acasă. Nu trebuie să credem că ceea ce îi dau dascălii la școală este folositor sau pur și simplu neutru, căci chiar dacă el dobândește deprinderi sau cunoștinte folositoare (iar majoritatea îi abatem de la păcat și îi punem pe calea cea bună, lucrul acesta va deveni pentru ei deprindere, școlile contemporane eșuează rușinos la acest capitol), acolo e învățat și multe puncte de vedere și idei greșite. Felul în care copilul apreciază literatura, muzica, istoria, arta, filosofia, știință și, bineînțeles, viața și religia trebuie să vină în primul rând nu de la școală, ci de acasă și de la Biserica, altfel copilul vă primi o educație greșită.

Părinții trebuie să urmărească ce lucruri învață copiii lor și să le corecteze acasă ținându-se de o poziție fățișă și punând în evidenta cu claritate aspectul moral, care lipsește cu desăvârșire din educația contemporană.

Părinții trebuie să știe ce muzică ascultă copiii, la ce filme se uită (ascultând sau vizionând împreună cu ei, dacă este neapărată nevoie), ce limbaj aud și ce limbaj folosesc ei înșiși – și toate acestea trebuie să fie evaluate creștin.

În casele unde lipsește bărbăția de a arunca televizorul pe fereastră, timpul petrecut în fața acestuia trebuie controlat cu strictețe, pentru a evita influența otrăvitoare pe care o exercita chiar în casa asupra tinerilor acest principal vector al ideilor și punctelor de vedere anticreștin." (**Ieromonahul Serafim Rose)**

„Ascultă-mă: să te rogi, și apoi să vorbești. Așa să faci copiilor tăi. Dacă le dai necontenit sfaturi, o să devii plictisitoare, și, când vor crește, vor simți un fel de apăsare. Să preferi, deci, rugăciunea. Să le vorbești prin rugăciune. Să le spui pe toate lui Dumnezeu, iar Dumnezeu le va pune înlăuntrul lor. Adică, nu trebuie să-i sfătuiești pe copiii tăi așa, cu glas tare, pe care să-l audă urechile lor. Poți s-o faci și pe asta, dar înainte de toate trebuie să-l vorbești despre copiii tăi lui Dumnezeu... Acesta este lucrul desăvârșit. Mama să-l vorbească lui Dumnezeu, iar Dumnezeu să-i vorbească copilului... Dacă nu se face asta, atunci spui, spui, spui... totul „în ureche"; la sfârșit, devine un soi de asuprire. Și, când copilul crește, începe să se împotrivească, adică să se răzbune într-un fel pe mama și pe tata, care l-au asuprit. În vreme ce unul este lucrul desăvârșit: să grăiască iubirea cea în Hristos și sfințenia tatălui și a mamei. Iradierea sfințeniei și nu cea a omenștii strădanii îi face bine pe copii". (**Sfântul Porfirie Kafsokalivitul)**

„Pentru o educație creștinească corectă sunt necesare trei lucruri: în primul rând puține cuvinte, în al doilea rând multe exemple și în al treilea rând mai multă rugăciune." (**Sfântul Paisie Aghioritul)**

„Învățătura din constrângere nu e făcută să rămână, dar cea care pătrunde în suflet prin dragoste și bunăvoința, aceea ramâne acolo pentru totdeauna." **(Sfântul Ioan Gura de Aur)**

„De la o vârstă fragedă, copilul își însușește cu repeziciune ceea ce i se spune, și ceea ce aude se întipărește în sufletul lui ca pecetea în ceară. Prin aceasta, viața lor începe deja să încline fie către păcat, fie către virtute. Așadar, dacă chiar de la început va intra în fire, și nu se vor mai abate atât de ușor spre rău, fiindcă obișnuința îi va trage la fapte bune." **(Sfântul Ioan Gura de Aur)**

„Copiii trebuie educați duhovnicește încă dinaintea vârstei de 6-7 ani. Nu trebuie ca înainte de a merge la școală ei să rămână lipsiți de învățătură, întrucât această vârstă este vremea „de aur" pentru a semăna și a înrădăcina în ei tot ce este bun, și de asemenea tot ce este rău.. Se înțelege de la sine că inima omenească, la fel ca ogorul, nu poate rămâne pentru totdeauna pustie. Dacă în el nu vor fi semănate plantele cele bune, vor crește negreșit cele rele…

Trebuie început cu lucrurile cele mai simple, elementare: cum să își facă semnul crucii, cum să stea la rugăciune, cum să intre în biserică, cum să se poarte în ea, cum să facă metănii și așa mai departe. Copiii trebuie învățați treptat, fară să fie pierdute din vedere nici cele mai mărunte lucruri, pentru că și clădirile cele mai mari sunt alcătuite din fire de nisip. Pentru copii sunt de folos lecturile și povestirile despre viețile Sfinților și din istoria biblică, însoțite de explicații și învățături morale. Treaba noastră este doar să sădim și să udam; a face să crească este treaba lui Dumnezeu – și nu se poate ca discuțiile duhovnicești să nu aducă niciun folos dacă atât dascălii, cât și ucenicii vor începe cu binecuvântarea lui Dumnezeu." **(Sfântul Inochentie, Apostolul Alaskai)**

„Fiecare dintre voi, tați și mame, să se îngrijească de minunatele sale opere la fel că artiștii ce făuresc cu mult sârguință tablouri și statui – pentru că pictorii, punând zi de zi tabloul în fata lor, îl acoperă cu culori, straduindu-se că totul să fie așa cum trebuie. La fel fac și pietrarii înlăturând ce e de prisos și adăugând ceea ce lipsește. Și voi, la fel că cei care fac statui, să folosiți pentru creșterea copiilor țoață vremea pe care o aveți făcând pentru Dumnezeu statui vrednice de minunare: înlăturați ce e de prisos, iar ceea ce lipsește adaugați, și urmăriți zi de zi cu luare-aminte ce dar au din fire copiii, că să-l înmulțiți, și ce lipsa, că să o înlăturați, și cu deosebita osârdie izgoniți orice prilej de neînfrânare, căci înclinarea către aceasta este cu precădere vătămătoare pentru sufletele tinere. Cel mai bine este să-l înveți cu trezvia înainte să apuce să guste din cele moleșitoare: să biruie somnul, să privegheze la rugăciune, să însemneze cu semnul crucii toate cuvintele și toate faptele sale." **(Sfântul Ioan Gura de Aur)**

„Liturghia este educatorul cel mai delicat al minții, al inimii, și al întregii personalități." **(Sfântul Iustin Popovici)**

„Dumnezeu va avea întotdeauna ceva ce sa-l învete pe om, iar omul va avea întotdeauna ceva de învatat de la Dumnezeu." **(Sfântul Irineu)**

„Copiii evlavioși sunt cea mai mare mângâiere pentru părinții evlavioși: sunt cea mai bună împodobire a părinților vii și cel mai bun monument al părinților morți." **(Sfântul Vasile cel Mare)**

Material realizat de ***Andrei-Nicolae Mihai***

Copilăria și imaginea ei în literatură

Prof. **Andreia-Elena BRICIU**

„Nu ştiu alţii cum sunt, dar eu, când mă gândesc la locul naşterii mele, la casa părintească din Humuleşti, la stâlpul hornului unde lega mama o şfară cu motocei la capăt, de crăpau mâţele jucându-se cu ei, la prichiciul vetrei cel humuit, de care mă ţineam când începusem a merge copăcel, la cuptorul pe care mă ascundeam, când ne jucam noi, băieţii, de-a mijoarca, şi la alte jocuri şi jucării pline de hazul şi farmecul copilăresc, parcă-mi saltă şi acum inima de bucurie!"

Copilăria petrecută în mijlocul unei naturi feerice, cu bucuriile și tristeţile caracteristice vârstei, a constituit subiectul multor povestiri de neuitat. Mulţi dintre marii scriitori au fost atrași de universul copilăriei, au intuit psihologia și trebuinţele copilului și, uneori, pornind de la amintirea propriei lor copilării, au scris pagini vibrante.

Retrăind anii luminoși ai copilăriei, Ion Creangă a povestit cu mult haz în *Amintiri din copilărie* întâmplări considerate a fi adevărate evenimente de cunoaștere, din care copiii au multe de învăţat. Reînviind perioada cea mai fericită a vieţii, autorul face din Nică copilul universal: cât este mic se joacă „ridicând casa în slavă" obligând-o pe mama să folosească „nănașa" pusă sub grindă; la școala din Humulești, în loc să înveţe, omoară muștele „făcând prăpăd printre ele"; în vacanţe fură cireșele din pomul mătușii Mărioara și se duce la scăldat tocmai când mama îl roagă s-o ajute la treburi.

Nică avea toate condiţiile să ducă o copilărie fericită. Treptat, el a învăţat observându-i pe cei din jur, că unii oameni sunt buni, harnici, generoși, întreprinzători, precum mama sa, alţii sunt hâtri, precum moș Chiorpec, după cum nu puţini sunt oameni lacomi, zgârciţi, cicălitori, precum moș Vasile, popa Oșlobanu și mătușa Mărioara.

Pe întreg parcursul operei, umorul fin se împletește cu ironia, stârnind râsul elevilor, căci este știut că uneori năzdrăvăniile se pot îndrepta prin râs. La educarea și formarea bunelor deprinderi, un rol deosebit l-a avut mama lui Creangă, de care îl lega o dragoste puternică. Ea s-a străduit să-i dea copilului norme de conduită morală și să-i dezvolte însușirile unui om de caracter. Când Nică mânca smântâna din oalele puse la prins, iar apoi făcea pe nevinovatul, mama îi dădea o lecţie pe care copilul o simţea și o pricepea din vorbele ei dojenitoare.

Râzând de păţaniile copilărești din minunatele pagini ale *Amintirilor din copilărie*, copiii găsesc exemple pozitive ale omului din popor: optimismul viguros, încrederea în viitor, respectul cinstei și al dreptăţii, înţelepciunea și perseverenţa, hărnicia și dârzenia. Familia este grupul în care copilul învaţă să stabilească relaţii cu cei din jur. Părinţii, fraţii, bunicii sunt primele modele de viaţă pentru copil.

Primul sentiment și cel mai puternic care-l animă pe om este dragostea de mamă. Pentru fiecare

copil, mama lui este cea mai bună și cea mai frumoasă. Pentru Ion Creangă, chipul blând al mamei îi apare zâmbitor chemându-l din amintire. Deși era o femeie simplă, fără știință de carte, mama, Smaranda, și-a dat seama de binefacerile învățăturii către care și-a îndrumat feciorul. Nică a pus în aplicare visul mamei sale, să învețe carte pentru a ajunge într-o bună zi preot. Smaranda Creangă și-a crescut copiii cu grijă și dragoste, educându-i în spiritul bunei cuviinţe și al respectului faţă de familie. Recunoștința și duioșia fiului sunt puternice față de mama sa, care i-a dat viață, l-a vegheat cu dragoste și răbdare, ocrotindu-l. Amintirea ei duioasă este vie și caldă în sufletul copilului de odinioară. Mama își iubea copiii și pentru că ținea la ei, îi pedepsea când se întreceau în nebunii, și-i recompensa când se purtau frumos. Mama este unul din personajele cele mai realizate ale *Amintirilor din copilărie*, chipul ei fiind luminat de iubirea, admirația și recunoștința scriitorului.

Dacă pentru oamenii mari *copilăria* înseamnă aduceri-aminte, pentru cei mici, *copilăria* e lumea jocurilor, a râsetelor, a năzdrăvăniilor și-a boroboațelor, a genunchilor juliți și-a obrajilor mânjiți de ciocolată. E lumea în care se pot construi vise fără teama de a da greș, e tărâmul basmelor și al imaginației, al veseliei și al dragostei. Este locul unde totul seamănă cu zâmbetul mamei, unde totul aminteşte de tata, unde orice lucru sau fapt este ocrotit de privirea bunicilor.

Oare cât de mare e Ţara Copilăriei? E cât sufletele nevinovate ale tuturor prichindeilor de pe pământ, cât inimile mamelor care tresaltă la vederea primilor paşi făcuţi de puiul de om, cât toate îmbrăţişările pruncilor adormiţi de sunetele dulci ale cântecelor de leagăn. Plimbându-ne visători pe drumurile prunciei vom putea rămâne mereu veseli şi senini. Copilăria rămâne o oază a fericirii care nu se mai repetă, unde personajul-copil se joacă şi visează într-un univers al său inconfundabil.

De ai copil și îl iubești

De ai copil și îl iubești
Și vrei să-i fie bine-n viață,
Învață-ți pruncul să-L slăvească
Pe Dumnezeu de dimineață.
Nu căuta să-i strângi avere,
Nu căuta să-i lași comori,
Ci lasă-i dragostea de Domnul,
De vrei ca liniștit să mori.
De ai copil și îl iubești
Și vrei să îl păzești de multe,
Învață-ți pruncul ca de mic
Pe Dumnezeu să Îl asculte.
Dă-i pildă de credință-n El
În școala anilor de-acasă,
Fiindu-i cel mai bun model
Printr-o evlavie frumoasă,
Iar când va fi pe contul său,
Plecând din casa părintească,
Evlavia primită-n dar,
Credința lui, o să-l păzească
Și îl va face-n viață OM
Da, "om" cu litere-ngroșate,
Și plină viața îi va fi
De binecuvântare, frate.

Pe toți acei ce-avem copii
Ne preocupă viitorul;
Cu-atât mai mult ar trebui
Să Îl slăvim pe Creatorul
Și să-i încredințăm pe prunci
Iubirii Sale nesfârșite,
Știind că-ntr-adevăr atunci
Odraslele vor fi păzite
De relele ce vor cădea
Asupra lumii apostate.
Aceasta e povața mea,
Alegerea-i la tine, frate!
De ai copil și îl iubești,
Să-l vrei în Rai pe veșnicie
Căci ce folos ai tu de-l crești,
Ca mai târziu în iad să fie?..
De-aceea caută și tu
Să crezi cu multă stăruință,
Și pe copil să ți-l înveți
Să te urmeze în credință.

Preot **Sorin Croitoru**

Copiii, minunea vieții!

Prof. **Zâna TĂMĂȘANU**

1 Iunie este ziua în care se celebrează miracolul nașterii, al purității și al întoarcerii la inocență.

Nu există limită de vârstă când sărbătorim Ziua Copilului. Oricare dintre noi, cât mai avem părinți, încă mai suntem copii și chiar dacă nu mai avem, suntem noi, acum, părinți și ne bucurăm alături de cei mici retrăind clipele copilăriei. Ar trebui pentru o zi să lăsăm în urmă problemele zilnice, să zâmbim, să ne simțim fericiți.

Copiii sunt minunea vieții! Ei ne aduc în suflet sentimente curate și bucurii, chiar dacă, de multe ori, în inocența lor ne mai fac și mici necazuri, căci o veche zicală spune: „Cine a mai văzut copil cuminte și babă frumoasă?", dar mai are și o completare, că babă frumoasă ar mai exista uneori.

Ar trebui ca Ziua Copilului să fie mereu pentru copii, să le facem bucurii pentru că această vârstă o ai o singură dată în viață, să-i facem fericiți căci bucurându-i pe ei ne bucurăm și noi.

Cum să reziști privirii unui copil ce-și dorește o jucărie sau să nu te înfiori când spune primul cuvânt, când face primii pași, când îl duci la Grădiniță și după un timp îți spune prima poezie! Ce trăiri ai ca părinte, ca bunic, când îl vezi pe copil la prima lui serbare cu colegii, ca mic actor sau dansator pe scenă! Cum să nu te topești când te îmbrățișează sau când îți spune „te iubesc, bunica mea bună și frumoasă!"?

Iată un fragment semnificativ dintr-o operă ce surprinde toate aceste trăiri: *„Ciudați mai sunt și copiii aceștia! Foarte ciudați! Îți sunt mai scumpi decât ochii, decât sufletul, decât pământul, decât aerul și decât apa. Te uiți la ei cu dragoste și îți zici că, dacă i-ai pierde n-ai putea să le supraviețuiești. Și simți că ți se topește sufletul când îi vezi gângurind în pruncie, ori luându-și aere de bărbați în toată firea când le apar tuleile în barbă. Fetele sunt atât de gingașe, de frumoase, încât ajungi să te întrebi cum de ai fost în stare să le zămislești, tu, un om atât de urât. Și într-o zi se despart de tine. Unii pleacă pe la casele lor, pe alții ți-i fură străinii…și te trezești că în jurul tău s-a făcut gol… Dacă ai totuși bucuria de a fi păstrat copiii în preajma ta, deși ai ajuns în vârstă, te potopesc grijile cum să-i ferești de răul care-i pândește la fiecare pas și te întrebi cum să faci să-i poți ajuta mai mult? Râzi cu un ochi și plângi cu altul" (Din opera „Căderea Constantinopolului", vol. I, pag. 349-350, de Vintilă Corbul).*

Da! Sunt trăiri unice! O spun din proprie experiență și de aceea mă și adresez celor două nepoțele ale mele, Maria și Andreea, de 4 și 14 ani, de la cei doi fii, mulțumindu-le că m-au făcut să trăiesc sentimente pe care nu le cunoșteam până la apariția lor.

Se spune că bunicii își iubesc nepoții mai mult decât pe proprii copii pentru că la tinerețe ești prins cu atâtea probleme privind realizarea pe plan profesional, material, social, familial și timpul nu-ți mai permite să acorzi ore suficiente celor mici, pe când ca bunic ai mai mult timp liber și simți nevoia să dăruiești din suflet tot ce știi, toată experiența ta de viață, să asculți cu răbdare și să ocrotești aceste suflețele nevinovate, să-i înveți pas cu pas și să te bucuri de fiecare reușită a lor iar la nevoie să-ți dai chiar viața pentru ei.

De aceea le adresez nepoatelor urarea ca această zi să le deschidă poarta spre un viitor mai bun, plin de succese, să aibă împliniri, să cunoască fericirea și bucuria reușitei în viață!

Eu, „buna" Zâna, vă voi fi mereu în preajmă spre a vă ajuta. Vă iubesc din tot sufletul și vă îmbrățișez cu drag, scumpele mele nepoțele!

Te invit, copilărie, la o... acadea

Ada Mioara TIMOFTE

„Oamenii mari nu pricep niciodată nimic și este obositor pentru copii să le dea întruna explicații."

Micul Prinț

– La o acadea? Atât poți? Nu ți se pare desuet? Bine, înțeleg, nu puteai să mă inviți la o cafea sau la un pahar cu vin! Se presupune că, fiind copilăria ta, ești obligată să ai grijă de mine! Dar puteai, măcar, să spui un fresh, un ceai verde…Adică, am pretenții ca adultul să înțeleagă că am evoluat.

Îmi privesc, șocată, copilăria în ochi. Nu am mai avut timp pentru ea de…mda…cam de prea mult timp. Dar am justificare! Dacă ar ști ea prin câte experiențe super interesante am trecut…ar fi mai îngăduitoare.

– Da! Presupun că ai dreptate, deși, să ne înțelegem, adultul sunt eu. Eu știu mai bine! Tu ești DOAR copilăria mea!

– DOAR copilăria ta? Ți se pare un detaliu nesemnificativ? Dacă așa consideri, atunci, să știi că te pot lăsa cu treburile tale de adult. Eu chiar nu vreau să deranjez! Tu m-ai invitat!

De fapt are dreptate! Oare de ce am invitat-o! Sunt atât de ocupată încât chiar nu am timp acum de nimicuri fără sens. Zilele astea chiar am foarte multe lucruri serioase, de ADULT, de făcut, nu am timp de…copilării. Poate altădată! Mai văd! Exact când mă pregăteam să găsesc o formulă diplomatică de amânare a întâlnirii, îi văd ochii râzând în hohote! Uitasem complet privirea aceea, în care se citea revărsarea unui torent de fericire autentică, neîngrădită de limite create artificial de convenienţe.

Parcă aud șoptite cuvintele lui Costel Zăgan:„Copilăria este locul unde Dumnezeu poate fi substituit c-un simplu surâs".

Copilăria mea a fost fericită! Doamne… îmi vine să țopăi de bucuria descoperirii! Daa! Copilăria mea a fost, cu adevărat, una fericită. Oare când, unde, cum am pierdut-o?

– Ai dreptate, iartă-mă, te rog! Am multe lucruri de făcut! Nici nu-ți imaginezi! Dar mă bucur, sincer, serios că putem să stăm puțin împreună.

Stăm, îndelung, la povești, copilăria mea și cu mine. Uităm de timp, de sarcini, de obligațiile mele de adult! Cât de multe lucruri uitasem, de curajul nebunesc, dat de cea mai frumoasă și neviciată formă de naivitate. Datorită acestuia, am descoperit lucruri fantastice despre lume, oameni și despre mine. Statul la cozi la ouă, carne, butelii, zahăr. Responsabilitatea plătirii datoriilor dar și grija pe care trebuia să o am de frații mai mici. I-am spus copilăriei mele că nu mi-a fost întotdeauna ușor, dar că îi sunt recunoscătoare pentru că a fost fundația pe care construiesc, încă, adultul. Important este că atunci, în copilărie, am avut alături oameni care mi-au așezat pe umeri aripile de care aveam nevoie pentru ca să creez adultul de astăzi.

– Am citit undeva ceva ce mi-a plăcut foarte mult, scris de către Gaston Bachelard și aș vrea din toată inima ca, înainte de a mă retrage, să îți dăruiesc cuvintele lui: „Copilăria durează toată viață. Ea se întoarce mereu pentru a însufleți secțiuni mari ale vieții de adult. Poeții ne vor ajuta să găsim copilăria vie din noi, această lume permanentă, durabilă, de neclintit."

– Nu vreau să pleci! Vreau să mă mai bucur de tine! Vreau să râd în hohote, atunci când asta simt, fără să mă tem că sunt privită nepotrivit. Vreau să mă las ninsă de florile de cireș, pe care un vânticel năzbâtios le scutură! Vreau să mă joc în bălțile lăsate de ploaie! Vreau să mă îmbrac în frunzele ruginii, când toamna dezgolește copacii! Să fac îngeri în zăpadă până când îmi îngheață vârful nasului și să mă dau cu sania din vârful dealului. Vreau să pot să mă bucur fără motiv, să pot să cer, cu insistență și încăpățânarea unui copil, ce îmi doresc! Te rog, copilărie, mai rămâi!

– Draga mea, tu știi deja, copilăria nu depinde de vârsta pe care o ai! Eu sunt în tine, iar tu ai ajuns ce ești, din mine. Este doar alegerea ta să te lași uimită de miracolele pe care ți le dăruiește viața, să te bucuri de soare, de ploaie, de flori, de vietățile pământului. Să îți dorești să găsești armonia cea mai aproape de perfecțiune în care să te bucuri de fiecare clipă.

O stare de liniște plăcută îmi învăluie inima și, într-un târziu, îmi verific apelurile pierdute, mail-urile la care nu am răspuns, mesajele pe whatsapp ratate.

Lumea continuă să supraviețuiască! Cât despre mine și copilăria mea am hotărât, amândouă, nu doar eu, adultul, că merităm să ne bucurăm în fiecare clipă de viață.

Îmi las inima mângâiată de cuvintele lui Ivan Bunin: „Copilăria… mai întotdeauna ea trezește în sufletul omului un sentiment de melancolie: lumea tihnei în care visează gingaș și cu sfială mugurul omenesc ce abia se deschide la viață. Vârsta de aur?? Nu, vârsta neputinței și a sensibilității aproape bolnave."

Semnăm, împreună, copilăria mea și cu mine.

Trăiți-vă copilăria cât avem pace!

Prof. **Ecaterina TELETIN**

Dacă viața ta, te va purta în comuna în care ți-ai petrecut copilăria, sau o parte din ea, sau ai avut un loc de muncă, oprește-te puțin și ascultă foșnetul frunzelor, susurul sau clipocitul unui fir de apă, parcă rătăcit în toiul verii, sau învolburat când ploaia vine ca turnată din avion la incendii (ploile repezi de vară). Ascultă glasul oamenilor, ascultă locurile - sufletul acelui meleag - ele îți vor vorbi, și tu le vei înțelege dacă vei ști să le asculți.

Așa mă întorc și eu în amintirile copilăriei mele, care sunt comune cu ale celor de vârsta mea, mai ales al celor care au domiciliat în Bârlad, **ori au avut bucuria de a avea bunici la țară!**

Trăirile au fost diferite în funcție de vârstă, situația familială, gradul de bună stare a familiei etc. Însă, cutremurul din 1940, inundațiile, cel de al doilea război mondial, seceta, reformele de după 1945, 1947 și următoarele schimbări, le-am trăit și au lăsat urme ce nu le pot uita. **Mintea le păstrează ca pe secvențele unui film.**

Mintea este puterea dominantă ce modelează și creează omul.

Ea, mintea, poate fi asemuită cu o grădină care întreținută cu grijă poate să rodească continuu. Poate părinții sau școala, sau o lege a firii care ne clădește caracterul sau șansa, sau o lege care nu face greșeli, asigură armonia cu mediul înconjurător și mulțumirea de sine.

Deși trăim într-o lume a vitezei, a competiției, cu schimbări rapide în viața noastră – în perioada dezvoltării mele, mintea mea a beneficiat de un bun mediu familial, social, natural, a conservat amintirile copilăriei trăite în perioade cu evenimente istorice, social-politice, economice, culturale care ne-au marcat viața (1937-1947), mutarea la Bârlad, perioada școlarizării liceale până în 1952 și activitățile la catedră (1952-1989).

Fiecare din aceste perioade au lăsat în mintea mea amintiri plăcute și neplăcute, mie sau altor copii; le-au marcat copilăria și tinerețea.

Așadar, stăteam la Bârlad cu părinții și frații mei cu chirie, lângă gară. Tata era

CFR-IST, nu aveam camera noastră, nici bonă, nu ne duceam nici la grădiniță pentru că era departe și nu puteam plăti transportul și costul școlarizării. Totul era cu plată!... Locul de joacă era strada, în unele locuri era pietruită, în alte locuri era de pământ bătătorit. De exemplu str. Vărăriei, Aprodu Purice, Roza Luxemburg etc. Aveam nisip cu care făceam construcții ca la mare, aveam cârpe colorate și păpuși de cârpe făcute de mamele noastre, eram fericiți în felul nostru, mergeam la baie la gară, sau în vagoanele cu dușuri care staționau un timp pe o linie moartă -în triaj. Ne uitam curioși la trenuri. Eram deranjați în jocurile noastre de câte o trăsură rătăcită care aducea câte un medic la vreun bolnav. Erau și băieți pe strada noastră, ne stricau uneori construcțiile, dar nu ne supăram. Eram fericiți în modestia noastră, eram lipsiți de griji.

În familie era armonie, vecinii se ajutau între ei. Lunar eram controlați de agentul sanitar de la Cabinetul Medical al Gării, pentru a depista la timp cazurile de îmbolnăviri cu bolile frecvente perioadei noastre de vârstă: tuse convulsivă, tifosul, febra tifoida, malaria, oreonul, poliomelită, scarlatină etc. Cea mai mare fericire o aveau copiii care nu aveau păduchi. Față de mulți copii de pe strada noastră noi aveam bunici în satul Rădești județul Galați. În perioada fructelor și legumelor noi stăteam la bunici în satul Rădești. Așa am învățat cum se îngrijesc și cresc legumele: ajutam pe bunica la plivit în grădină, strângeam buruieni pentru păsări. Bunicul ne învăța să cunoaștem pomii fructiferi după scoarță, frunze sau flori. Am învățat uneltele agricole din gospodăria țărănească, am mers chiar cu caprele la păscut. O altă experiență, alte relații cu copii de la țară!... **Ce mult pierd copiii de la oraș!?** Și ce greu se adaptează în cazul în care sunt puși în situația de a locui la țară. Ne bucuram. La Rădești copiii ne spuneau „**orășence**" iar la oraș „**țărance**". În 1972 după ce am promovat examenul de ocupare a postului de profesor la Școala nr.2 Bârlad (transfer de la Liceul Teoretic Bereşti, o colegă care lucra aproape de Bârlad, era supărată pe o țărancă, i-a ocupat postul – a spus-o pentru amuzament. Revenind la copilăria fericită de care ne bucuram pentru că nu aveam termen de comparație, eram foarte mulțumiți. Standardul de viață era cam același ținând seama și de modul de gospodărire al fiecărei familii și a vârstei copiilor.

Bucuria noastră s-a schimbat brusc într-o zi cu soare, cu liniște, cu grădinile în toi, cu păsările în activitatea lor de înmulțire și învățare a puilor să zboare, tineretul cât mai rămăsese în sat, pregătit de hore și baluri au rămas în amintiri.

Se zvonea ceva rău. Bunicul a rămas acasă, vorbea în șoaptă cu bunica. Noi am fost ținuți acasă și, pe la prânz, cât îmi amintesc, au început a trage clopotele. Două goarne anunțau începerea războiului din fatidica zi de **21 iunie 1940**. Oamenii au ieșit pe la porți, erau mai

multe femei, bărbații erau concentrați, tinerii luați mai devreme la oaste. Veteranii de război din 1914 încercau să potolească lumea. Mamele, mai ales ele, țipau că le mor feciorii în război, femeile tinere plângeau cu copiii în brațe. Când am văzut că toți plâng, iar bunica își plângea feciorul care era deja plecat pe Prut cu Regimentul din Bârlad, ne-am speriat. Am retrăit acele momente când am văzut secvențe din **actualul Război din Ucraina**. Din acele momente muzica, adică fanfara satului nu a mai cântat până în seara zilei de 23 August 1944, când s-a anunțat încheierea Armistițiului.

În familie la întâlnirea vecinilor se discuta numai despre front, răniți, prizonieri, morți, raționalizarea alimentelor și petrolului, indicații privind apărarea în caz de alarmă, construirea adăposturilor, minimul de bagaj pe care să îl avem pregătit pentru plecare în refugiu, prezența actului de naștere și nelipsitul șiret cu **canfor** de la gât în vederea apărării de boli contagioase. Eram instruiți să nu primim nimic de la necunoscuți, să nu ne depărtăm de casă, să nu dăm relații despre familie.

În toamna anului 1941 am mers la școală. Era frumos la școală, ne cunoșteam cu ceilalți copii de pe străzile alăturate, nu erau diferențe mari între noi. Ceferistele și copii de militari, negustori sau evrei. Erau lipsuri de toate felurile, dar atât cât eram în familie și nu aveam răniți, morți, s-au membri refugiați, eram fericiți. Tata era mobilizat la gară dar știam că este sănătos, flămând și epuizat de muncă. Refacerea o făcea o zi-două pe lună.

La 02 februarie 1942 are loc ruperea frontului de la Stalingrad. Bombardamentele sunt întețite, populația orașului s-a pregătit de refugiu, la școală ni s-a schimbat programul, pentru că o parte din cadrele didactice au plecat în refugiu, fiecare cu cât bagaj a putut încropi în grabă. Pentru cadrele didactice, salariații din administrație erau stabilite localitățile, pentru cei care lucrau în particular, refugiu era pe cont propriu. Ceea ce am văzut noi la refugiații ucrainieni. M-am bucurat că au fost primiți la graniță cu alimente, ceaiuri, cazare, medicamente etc. Refugiații din 1942 mergeau în România, secătuită economic pentru că totul mergea la front: petrol, alimente, haine, medicamente. Cititorul care nu a trăit asemenea momente să fie fericit să facă tot ce depinde de el ca asemenea momente să nu se repete. Școala noastră a fost ocupată de nemți vreo 7 zile. Apoi după Armistițiu, de ruși. Norocul nostru a fost că s-au întors cadrele didactice și am avut un program normal.

Învățasem și noi limbajul părinților, jocurile noastre erau cu răniți, cu refugiați, cu parașute luminoase, spioni, etc. Nu am mai avut zile fericite ca în copilărie! Am avut altfel de bucurii, dar fericirea acelei perioade nu s-a mai repetat, în general!

Mă uit la chipurile copiilor prinși de mâna mamei lor sau a bunicilor fugiți din fața bombelor și mă văd ca într-o secvență de film cum am plecat de mână cu mama mea la Rădești pe jos. Frica de bombardamente și de furia nemților în retragere după Armistițiu de la 23 August, ne obliga să mergem prin pădure, furișându-ne prin sate, deoarece șoselele erau ocupate de trupe în retragere, tehnică militară, iar în șanțurile șoselei erau morți și răniți. După încheierea păcii 9 Mai 1945, au avut loc reforme de tot felul. Multe din ele au adus bucurie satelor. Militarii și veteranii au primit pământ la Reforma Agrară. S-au reorganizat comunele, primăriile și școlile și totul ar fi fost bine dacă n-ar fi urmat **seceta din Moldova.**

Un alt mod de refugiu. Mulți copii au fost duși în Transilvania, Muntenia, Banat sau în alte locuri, salvându-i de la foamete. Gospodarii rămași în sate au trăit o dramă neavând cu ce se alimenta, foloseau fierturi din tot felul de plante, îmbolnăvindu-se. Mulți copii au rămas în familii - era greu să te desparți pentru o perioadă neprecisă sau nedeterminată de copil, dus undeva în România. Literatura a descris asemenea drame. De exemplu:

„Mai rabdă puiul mamei până mâine
Căci mâine iese pâinea din cuptor".

Am trecut și acest obstacol. Un mare obstacol: copiii care au rămas în familia la care au fost duși, alți frați despărțiți nu s-au mai întâlnit decât la adolescență. Despre alte reforme nu mă ocup eu, sunt specialiști care fac aceste analize.

Mulți, ca și mine, au fost favorizați de Reforma Învățământului din 1947. În 3 ani cât am fost elevă la Liceul Iorgu Radu, am plătit taxă de școlarizare. Dacă nu achitam taxa lunară, nu eram primită la școală. Reforma a adus înlesniri: gratuitatea învățământului de toate gradele și obligativitatea claselor gimnaziale. Înființarea gimnaziilor

în comunele mari, gratuitatea manualelor și a rechizitelor de bază au fost ca o binefacere pentru țăranii satelor. Înființarea liceelor pentru diferite meserii și specialități în fiecare județ au pregătit cadrele pentru refacerea țării după război. Exemple: Licee pedagogice, sanitare, silvice, construcții, electrotehnică, sportive, de artă, militare și alte specialități militare – marină, aviație etc. Pentru specialiști s-au înființat institute de 2 și 3 ani, iar mai târziu nevoia de cadre didactice și sanitare a dus la înființarea școlilor postliceale. Țara avea nevoie de oameni pregătiți pentru refacere dar și pentru proiectele mari de reconstrucție a țării. Pentru elevi și studenți s-au organizat tabere, excursii la prețuri modice sau gratuite, iar în stațiunile balneare, staționare cu școli pentru recuperarea copiilor suferinzi de : inimă, diabet, hepatită, reumatism, TBC, etc. Copii însoțiți de un cadru sanitar sau de un aparținător mergeau periodic la control asigurându-li-se gratuitatea tratamentului. A existat posibilitatea ca elevii merituoși să primească bursă de merit, copii cu venituri reduse, burse sociale și gratuități pentru copii proveniți din familii cu boli cronice. Elevii și studenții se pregăteau temeinic pentru absolvire întrucât media determina ocuparea postului. Era un stimulent pentru competiție. Pentru multe licee, existau repartiții pentru facultate fără examen dacă aveai media peste 9,50. Prioritatea o aveau liceele pedagogice, sanitare, silvice, sportive, veterinare etc.

Pentru pregătirea de cadre didactice sau poate și pentru alte specialități, județele puteau oferi 2-3 sau mai multe burse tinerilor dornici să își completeze studiile, gratuitate pentru urmare cursurilor superioare, cu obligația de a se reîntoarce la locul de muncă de unde a plecat.

Regret că nu s-a menținut pentru învățământ acele exigențe în pregătirea cadrelor didactice de către universități cu referire la pregătirea psihopedagogică; cunoașterea elevilor este determinantă în folosirea celor mai adecvate metode în pregătirea lor, atragerea lor pentru studiu. Mă îngrozesc și mă simt rușinată când văd mediile unor colegi la definitivat sau ocuparea posturilor. Așa se explică de ce sunt atât de slabe rezultatele la testări. Țara noastră are nevoie de oameni pregătiți pentru dezvoltarea ce se întrevede. Este nevoie de cultură, pentru aceasta este nevoie de carte citită nu răsfoită, sau idei seci folosind tehnica. Tehnica e bună pentru sinteză.

Am și bucurii când văd că școlile din oraș au rezultate bune în concursuri. Deci, sunt colegi care știu de ce și-au ales meseria de învățător sau profesor. Această meserie se face cu sufletul, cu blândețe și exigență, cu pregătire zilnică și multă știință de carte. Apar noutăți care depășesc manualul. Apar metode noi de predare-învățare. Pentru fiecare lecție predată e nevoie de ore de pregătire. Nu reproșez colegilor în activitate eșecul școlii, schimbările de programe, manuale, examene, calificare, control, îndrumare și mai ales alegerea directorilor care nu au fost o zi la catedră. Nu știți cât se consumă nervos un dascăl într-o oră de curs!

Dragii mei, vă rog să dați o mai mare atenție oamenilor care slujesc școala. De ei depinde pregătirea copiilor, ei reprezintă viitorul de mâine. „**Ei sunt bun național. De ei depinde securitatea țării.**”

Copiilor le urez să fie fericiți alături de părinți. Să fie ascultători, să învețe, să stea mai mult în natură, să facă sport pentru că în felul acesta sinapsarea neuronilor va fi mai activă, iar ei **își vor realiza visul**. Să trăim într-o țară înfloritoare, în plină dezvoltare, în pace și armonie. Așa vom asigura integritatea țării, datorie ce o avem față de înaintașii noștri.

DE ZIUA COPILULUI

Copii, să fiţi fericiţi,
Oameni mari să deveniţi,
Pacea să o preţuiţi ,
În iubire să trăiţi,
La mulţi ani, cu bucurie,
Armonie, veselie,
Realizări, bogăţie,
În frumoasa Românie ...
Eu, ce-am zis, așa să fie !

Gh. NICULESCU

Un copil cu suflet de artist

Prof. **Ion DOBRIN**

Ochii unui copil pot spune multe povești, te pot copleși uneori cu lumina sau paloarea ce pot ține loc de fraze interminabile, care îți pot transmite bucurii, necazuri, împliniri, pasiuni și multe alte trăiri inocente. Când privești într-o clasă de elevi cu 10 copii sau mai mulți, trebuie să realizezi imediat că deja te confrunți cu tot atâtea situații diferite, poate unul nu a dormit bine, că i-a fost rău, altul s-a culcat flămând ori supărat, unul nu are cu se încălța, altul e trist că s-au despărțit părinții ori au pleacat în lume după o viață mai bună, și tot așa, privirile lor ascund povești triste sau vesele și frumoase, visuri mărețe și ambiții justificate, ori resemnare și acceptarea destinului așa cum este dat de sus.

Un copil care comunică prin tăcere, prin căldura privirii și inocența vârstei este și elevul meu Ionuț Chilug din clasa a VIII-a de la Școala Gimnazială Tomești. Acest băiat, încă de mic, desena pe unde apuca, pe foi, pe caiete, pe bucăți de ziare și chiar pe bancă la școală și îi arăta mamei tot ce făcea. Mama l-a încurajat, i-a spus că e talentat, că e deștept și frumos și că ar trebui să-și urmeze acest vis. Încet și cu speranța în suflet a progresat, iar când doamna învățătoare în clasa a III-a i-a spus că e talentat, el a prins curaj, apoi, în clasa a V-a, profesoara de desen a rămas uimită de calitățile sale de artist și i-a acordat tot spijinul. Tatăl copilului fiind mai tot timpul la muncă prin sat, nu prea a avut timp să-i studieze cu atenție talentul, însă bunica de pe tată a observat și l-a luat sub aripa dumneaei și, de câte ori îl vizita, îi aducea tot felul de cadouri toate din domeniul picturii: pensoane, culori, bucăți de pânză.

Vremea a trecut și Ionuț creștea, dar odată cu el creșteau și talentul și dorința lui de a deveni pictor, și din clasa a VII-a, cu sprijinul doamnei profesoare Florentina Pălăduță, a participat la mai multe concursuri pe teme de pictură. Eu l-am cunoscut mai bine în acest an școlar, când, la o oră de literatură am avut de analizat și discutat poezia Ninei Cassian, „Controverse", care era însoțită de un desen abstract. Când a fost vorba că, poezia are un mesaj ascuns și noi trebuie să vedem dincolo de text sau „dincolo de ramă" așa cum zicea autoarea, Ionuț a răspuns direct, împins parcă de un resort, că este la fel ca în pictură, cum admiri sau privești orice tablou, privitorul înțelege în felul său mesajul artistului în funcție de vârstă și nivelul de educație și cultură. Abordarea lui m-a surprins plăcut, iar privirea caldă și inteligentă m-a cucerit și am discutat și povestit, fiindcă eram foarte curios să aflu al cui este acest copil, mai cu seamă că, eu am crescut la Pogana și la școală am avut mulți colegi din Tomești, dar unul singur avea numele de Chilug, care era cu 7 ani mai mare decât mine și, care, la ordinul sau rugămintea doamnei mele învățătoare, m-a tuns, fiindcă aveam părul cam mare, când eu eram în clasa I și el, care era în clasa a VIII-a și se pricepea când venea vorba de foarfecă, m-a aranjat, apoi copiii m-au întrebat: Te-a tuns Chilug? Da, m-a tuns Chilug, dar nu chilug. Ei bine, acel Chilug este de fapt bunicul acestui copil. Vedeți ce legături misterioase se creionează de-a lungul vremurilor?

Eu cred că, peste ani, Ionuț Chilug va avea multe de spus în arta plastică, va scrie cu pensonul și culorile povestea unui copil modest din Făgăraș(Tomești) care prin ochii săi limpezi și luminoși a văzut mai bine decât noi frumosul din natură și din viața aceasta cu de toate: bucurii, necazuri, patimi, visuri și credințe.

Alex și Teo

Gheorghe ENĂCHESCU

Cadoul

Alex va avea o surioară. Părinții o pregătesc. Îi spun că, în curând, va primi un cadou. Primește explicații, mai pe departe, despre natura cadoului. Pentru început, se arată interesată. Părinții prind curaj și, în cele din urmă, încep să intre în amănunte. Deodată, Alex intră în alertă. A înțeles ea ceva și decide:

- Nu mai vreau cadouri! Am destule.

- Da, dar e un cadou de la Doamne-Doamne, încearcă mama să o înduplece.

- Spune-i lui Doamne-Doamne că nu-mi trebuie. Să-l dea la alți copii!...

Părinții au uitat momentul. Se pare că nu și Alex. Într-o zi, tata se întoarce dintr-o delegație. Alex e în camera ei. Tata o strigă:

- Alex, unde ești? Ți-am adus un cadou!

- Tati, nu vreau cadoul! Du-l înapoi...

- Vino măcar să-l vezi, încearcă tata să o înduplece.

- Nu-l vreau! Nu-mi trebuie! se împotrivește Alex cu glas plângăcios.

Oricum, la momentul potrivit, a venit și cadoul despre care era vorba și se pare că a fost cadoul cel mai de preț pentru Alex.

Calul nărăvaș

Alex a rămas pentru prima dată singură la bunici. Din jumătate în jumătate de oră i se face dor de casă, de părinți, de colegii de la grădiniță. Se sclifosește tot timpul. Bunicii o iau la plimbare în parc. Ea își aduce aminte cum se plimba cu tati prin parc. Bunica o duce la cumpărături. Ea își aduce aminte cum mergea cu mami la cumpărături.

După-amiază, bunicii și cu Alex fac o mică excursie la marginea orașului. La un moment dat, Alex vede un avion care trece pe sus. Pe loc se înviorează și începe să-i facă semne:

- Coboară și mă ia și pe mine acasă! Hei, n-auzi? Vreau să merg la mami și la tati!

Se întoarce supărată spre bunici.

- Voi de ce nu spuneți nimic? Spuneți și voi ceva!...

Se mai calmează lucrurile, mai ales după ce seara Alex vorbește cu părinții la telefon. Dar, totuși, Alex dorește să i se vorbească despre orașul ei. Bunicul se oferă să-i povestească o întâmplare recent petrecută acolo, întâmplare pe care ar fi auzit-o la un post de radio. Alex se declară interesată și bunicul începe relatarea:

„Un cal nărăvaș
a scăpat prin oraș
și, ca să nu fie strivite
de copite,
șinele de tramvai vechi
au pornit-o, perechi - perechi,
să-și găsească un loc
cu puțin noroc,
unde să se adăpostească
de urgia căiască.
Străzile răsunau de galop -
le spărgea liniștea calul-potop.
De frică, niște trotuare
s-au ascuns la copaci în buzunare
și, tot din aceasta pricină,
la blocuri li s-a făcut pielea de găină.
(Parcurile erau fericite,
fiind mai ferite.)
În acest talmeș-balmeș, ghiveci,
de parcă mergeau spectatorii la meci,
în această zâzanie,
apăru calul - o piticanie.
Se opri din galop
în intersecție, la stop.
Se vedea cum încetul cu încetul se pierde,
că nu mai apare culoarea verde.
Se făcu din mic, tot mai mic,
întâi pân' la umeri, apoi la buric
și, când să-mi termin eu brașoavele,
în intersecție au rămas numai potcoavele...”

Se vede că Alex a adormit încă înainte ca bunicul să termine povestirea, pentru că a doua zi dimineață a întrebat imediat cum s-a trezit:

- Oare va fi prins calul până voi merge eu acasă?...

Afaceri de familie

S-a terminat laptele. Bunicul se pregătește să meargă la cumpărături.

- Vin și eu cu tine, se oferă Alex. Da' de unde luăm lapte?

- De la o văcuță, aruncă bunicul o vorbă.

Bunica se ține și ea după ei.

- Ca să am grijă să nu faceți pozne, își motivează ea gestul.

Bunicul și cu Alex intră în magazin. Bunica așteaptă afară. Bunicul pune sticla la automatul de lapte și face

demersurile necesare. Alex se învârte în jurul aparatului, verifică ce este și în spate, apoi, deodată, izbucnește:

- Unde-i văcuța, bunicule?

Bunicul nu apucă să spună nimic, că Alex iese furioasă afară. Iese și bunicul cu sticla de lapte. Alex, tot supărată:

- Bunica, vreau să-l vindem pe bunicu'!

- Cum să-l vindem, Alex? Un' s-a mai văzut așa ceva?...

- Atunci îl vând eu, că e bunicul meu, hotărăște Alex.

Cei trei trec prin piață. Nu se întâmplă nimic, deși parca ar fi fost niște porniri.

Grupul intră într-un magazin. Bunicul stă deoparte cu Alex, în timp ce bunica trece în revistă marfa expusă în galantare.

Deodată, Alex pleacă de lângă bunicul și se oprește în mijlocul magazinului. Până când bunicul să realizeze situația, o aude strigând:

Cine vrea să-l cumpere pe bunicu'?!...

Apoi se întoarce spre bunicul:

- Bunicu', vino aici! și-i arată un loc lângă dânsa.

Se aude o voce din public:

- Eu aș vrea să te cumpăr pe tine...

Alex se interesează:

- Bunica, eu nu-s de vânzare, nu-i așa?

Apar și comentariile nefavorabile. Bunica o ia pe Alex de mână și ies din magazin. Vocea bunicii sună dojenitoare:

- Nu-i frumos, Alex! Cum să-l vinzi tu pe bunicul? Bunicul... Urmează o serie de comentarii care pe bunicul îl ung la suflet. Abia reușește Alex să prindă un moment și să încerce niște scuze:

- Bunica, nu trebuie să te superi! Eu voiam să-l vând la cineva cunoscut. Când ni se făcea dor de dânsul, mergeam și-l vedeam...

La amiază, sună mama. Știe cu ce să înceapă:

- Azi ce pozne ai mai făcut, Alex?

- Am vrut să-l vând pe bunicu'...

- Cum se poate așa ceva, Alex? Bunicul și bunica te iubesc atât de mult și tu îi superi?... Ce ți-am spus eu?...

Cuvintele mamei nu sună prea plăcut în urechile lui Alex și se vede pe fața ei că parcă ar începe să-i pară rău. Oricum, e supărată.

Seara sună tata de undeva, dintr-o deplasare mai lungă. Alex nu mai așteaptă întrebări:

- Tati, azi am făcut o poznă. Am vrut să-l vând pe bunicu'...

- Și de ce nu l-ai vândut? se interesează tata.

- Nu m-a lăsat bunica...

- Păi, când mai vrei să-l vinzi, n-o mai luați și pe bunica cu voi...

- Tati, da' eu nu știu să mă întorc singură acasă!...

- Întâi pune-l pe bunicul să-ți arate cum să te întorci singură și apoi îl vinzi...

Fața lui Alex se luminează încetul cu încetul. N-a terminat bine convorbirea și deja avea niște planuri...

Semne norocoase

Alex a auzit de undeva, dacă o fi auzit bine, că păianjenii aduc noroc într-o casă și, de aceea, trebuie ocrotiți.

Părinții au plecat în concediu și au luat-o și pe Alex cu ei. Pe drum, fac popas la niște cunoștințe. Adulții nu mai prididesc să depene amintiri, să-si expună planurile de viitor, iar timpul trece...

În familia vizitată, nefiind copii, Alex se plictisește. Cu mâinile la spate, face câteva tururi de recunoaștere prin casă, oprindu-se asupra fiecărui detaliu.

În sfârșit, se pare că vor pleca. Părinții mulțumesc pentru ospitalitate. Alex se simte obligată să-și aducă și ea contribuția cu un compliment:

- E foarte frumos la voi! Aveți niște păianjeni așa drăguți!...

Fără comentarii.

Aventura de la marginea orașului

Bunicul iese cu Alex la plimbare, pe dealurile de la marginea orașului. Se opresc la o baltă. Alex se joacă cu un băț în apă. Neatentă, alunecă cu un picior în nămol. După ce realizează situația, se revoltă:

- Am să-i spun bunicii să te certe!...

- Să te certe pe tine, că tu ți-ai murdărit pantofiorul!...

- Ba pe tine, că n-ai avut grijă de mine!...

Cei doi lasă discuția și caută soluții de rezolvare a situației. Soarele se apropie de asfințit, așa că urcă pe o ridicătură de teren, ca să-i mai prindă ultimele raze. Bunicul șterge pantofiorul și ciorapul lui Alex cu niște șervețele, după ce-i scosese de pe picior și așteaptă ca soarele să-și facă datoria.

La un moment dat, Alex constată că i s-au udat și pantalonașii.

- Mai bine mă dezbrac și de ei, ca să se usuce mai repede, propune ea.

- Cum o să te dezbraci?... Nu se poate!...

- Bunicu', da' când am trecut pe partea cealaltă de deal, am văzut niște tanti care erau dezbrăcate...

Ce spirit de observație au copiii!... Bunicul n-a văzut nimic...

O ciorbă ca la carte

Alex a plecat cu părinții în concediu la mare. Pe drum se opresc undeva, pe malul Dunării, la niște cunoștințe. Sunt invitați la masă. Felul întâi: ciorbă. Alex refuză:

- Mie îmi place numai ciorba de perișoare făcută de bunica!

La plecare, gazdele își exprimă regretul că Alex n-a gustat ciorba:

- Era o ciorbă de pește, făcută ca la carte, cu apă din Dunăre...

Alex, către părinți:

- Ați auzit? Bine că n-am mâncat!...

Ciocolată cu surprize

Alex se plimbă supărată prin casă. Așteaptă să vină

tata. Abia îl așteaptă. Într-un timp, apare.

Alex începe:

- Tati, când tu mă rogi pe mine ceva, eu te ascult?

- Nu chiar întotdeauna, este nevoit să recunoască tata.

- Tati, să ne prefacem că întotdeauna, propune Alex.

Tata e de acord.

- Tati, mai ți-i minte ce te-am rugat eu zilele trecute?

Tata nu ține minte.

- Tati, m-am supărat pe tine! Te-am rugat ca atunci când pleci la serviciu să iei și ciocolata cu tine. N-ai luat-o și acum nu mai este nicio bucățică de ciocolată. Du-te și te uită!..

- Bine, da' unde este ciocolata?

- Am mâncat-o eu pe toată!

Abia acum tata merge și se uită. Nu mai e bucățică de ciocolată. Tata trage concluzii: „Nu e bine să nu îndeplinim rugămințile celor din jurul nostru!".

În vizită la stână

E vară.

Bunica i-a trimis pe bunicul și pe Alex într-o excursie la marginea orașului, ca să poată face și ea ceva treabă acasă.

Cei doi, după ce au trecut prin mai multe locuri preferate de Alex, au ajuns lângă o stână. Apropiindu-se amiaza, oile sunt aduse la muls. După ce se salută cu ciobanul (erau cunoștințe vechi), Alex se interesează dacă poate să mângâie oile și, fără să mai aștepte răspunsul, se așază lângă intrarea în strungă, alintând fiecare oaie care intră la muls. Oile erau multe, timpul trecea repede și Alex nu se arăta deloc interesată de o eventuală plecare spre casă. Bunicul insista invocând-o și pe bunica care ar fi putut să se supere, dacă ei nu ajungeau la timp acasă. Alex începuse însă o treabă pe care voia să o ducă la bun sfârșit.

În cele din urmă, scapă de ea și ultima oaie. Brusc, Alex realizează că îi este foame, sete și că e obosită. Apă mai este, dar e cam caldă, gustarea care a avut-o, a dat-o la o căpriță, ca să se lase mângâiată, iar cu oboseala - are ea niște idei, dar încă nu are curajul să le prezinte.

Se uită spre oraș. Trebuie să coboare o vale, să urce un deal și apoi mai este încă puțin până acasă. Nu are ce face. Încep demersurile pentru apropierea de oraș.

După câțiva pași, încep deja reproșurile:

- De loc n-ai avut grijă de mine! îi spune ea bunicului. De ce n-am plecat acasă mai devreme?

- Cum n-am avut grijă? De câte ori ți-am spus să plecăm? încearcă o justificare bunicul.

- Da, dar tu trebuia să mă convingi, că eu sunt mică și nu știu ce e mai bine, continuă Alex.

Bunicul o ia de mână. Imediat vor începe să urce dealul.

- Bunicu', mă dor picioarele! pregătește Alex terenul.

Bunicul tace. După un timp:

- Bunicu', vrei să mă iei în brațe? Nu mai pot să merg...

- Ba poți! Trebuia să plecăm acasă când am spus eu! îi reproșează bunicul.

Alex mai face câțiva pași și apoi izbucnește:

- Bunicu', vrei să pui mâna pe spatele meu să vezi ce transpirată sunt? Când va vedea bunica, o să te certe...

Argumentele nu-l conving pe bunicul. O lasă în pace. De când a început să se enerveze, Alex a uitat că e obosită și face pași mai mari și mai repezi.

- Tu chiar vrei să te spun la bunica? plusează Alex. Uite în ce stare m-ai adus!... Mi-e sete, mi-e foame, sunt obosită... Trebuia să fim acasă de-o oră... Acum trebuia să fiu în pat...

Curg vorbele lui Alex ca un mic torent, dar și picioarele se mișcă mai repede.

Ajung în oraș. Se apropie de casă, dar Alex nu-l iartă pe bunicul:

- Am să te spun nu numai bunicii. Am să te spun și lui mami, și lui tati, și surorii mele, și celorlalți bunici...

Se oprește pe loc. Nu mai știe cui să-l mai spună pe bunicul.

- Am să te spun la toată familia mea, hotărăște Alex, ca să fie sigură că vor fi informați toți cei interesați.

Bunica îi așteaptă în balcon. Alex o vede. Pentru moment uită de problemele ei, în față apărându-i o altă perspectivă:

- Bunica, ai făcut multă mâncare?

Până una - alta, familia lui Alex va trebui să mai aștepte ca să primeaască informații despre comportamentul bunicului.

Au ajuns în casă și bunicul nu a reușit încă să facă o situație exactă cu membrii familiei lui Alex.

Alegere de șef

Bunicii sunt acasă la nepoate. Părinții au plecat pentru câteva zile și bunicii vor avea grijă de gospodărie. Și de nepoate!

Teo vine la bunica, în bucătărie:

- Bunica, te rog să-mi dai biscuiții...

- Am să-ți dau întâi unul și, după ce-l termini, altul și tot așa, ca să nu-i scapi pe jos.

- Bunica, îi vreau pe toți! se sclifosește Teo.

- Eu nu vreau să-ți dau decât unul, clarifică bunica problema.

Teo iese pe hol, făcând eforturi disperate ca să plângă. Nu prea îi iese și începe să se plimbe cu mâinile la spate, încercând să atragă atenția asupra ei. Fără succes!

Deodată, bunica se trezește prinsă de mână. E Teo:

- Bunica, unul. Bine?

S-a stabilit cine e șeful...

Reguli...

Nepoatele au stat la bunici mai mult ca de obicei. Teo, pentru prima dată. Azi vin părinții să le ia acasă. Ele îi așteaptă cu nerăbdare. Au sosit. După îmbrățișările și declarațiile de dragoste de rigoare, Teo o avertizează pe mama:

- Mami, să știi că la bunica nu se plânge, nu se bate din picior și, când te speli pe mâini, nu se uită pe pereți!

Bunicului îi trece prin gând, ca o străfulgerare: „Încă nu știi nimic, Teo!..."

Lecție de conduită stradală

Bunicii și cu nepoatele sunt la plimbare în oraș. Se plimbă, mai cumpără câte ceva, mai discută...

La un moment dat, bunicii, prinși într-o discuție cu Alex, nu observă că Teo a rămas în urmă. Când își dau seama, Teo nu e nicăieri. Alarmați, se întorc din drum. Alex e foarte îngrijorată. Se vede și după cum o strigă. Nu-i mai zice „ Teo", ci „Teuți".

O găsesc după un chioșc de ziare, în fața unui ditamai câine care moțăie lângă stăpânul său. Teo îl certa cu foc:

-Dacă ți-i somn, de ce nu mergi să dormi acasă? Pe cine ai văzut tu să doarmă pe stradă? Hai, ridică-te și du-te să dormi în patul tău, continua Teo într-o avalanșă de cuvinte.

Deranjat de potopul de cuvinte, dulăul ridică o pleoapă, o privește un moment pe Teo și apoi lasă pleoapa să cadă la locul ei. „Ah, femeile!", gândește el dezaprobator.

Avertisment

Alex și Teo au venit la bunici. Alex e veterană: a venit a nu știu câta oară. Teo, mai mică, a venit a doua oară.

Fără prea multă introducere, Alex se instalează confortabil și începe activitățile obișnuite.

Teo, cu mâinile la spate, continuă familiarizarea cu locurile, activitate începută la prima ei sosire. Umblă din cameră în cameră și examinează lucrurile.

La un moment dat, se oprește in fața bibliotecii, unde, pe rafturi, printre cărți, sunt și niște bibelouri. Se gândește un pic și apoi, îngrijorată, se adresează bunicilor:

- Voi de ce nu strângeți bibelourile astea? Vreți să vi le strice Alex?...

Lucru în echipă

Părinții sunt plecați pentru câteva zile și Alex cu Teo au rămas cu bunicii.

Alex îi ia pe bunici în camera ei și scoate din dulăpior o carte cu dinozauri. Le arată poze, le dă amănunte și bunicii se miră cât de vorbăreață poate fi Alex câteodată.

Apare Teo.

- Gata, Alex! Am dus scaunul!

- Nu vă supărați, am puțină treabă, se scuză Alex. Teo, arată-le tu bunicilor desenele pe care le-ai făcut la grădiniță...

Alex iese. E cam suspectă mișcarea. Bunica iese pe hol, după Alex și o vede încercând să se urce pe un scaun, ca să ajungă la partea de sus a unui dulap.

- Alex, ce poznă vrei să mai faci? se interesează bunica. Vrei să ajungi la ciocolată? Aha, aici a adus scaunul Teo!..

- Nici gând să fac pozne, bunica! Am vrut doar să vă arătăm cum se lucrează în echipă...

Interesant!

Festivitate de premiere

Bunicul are sarcina ca, timp de o săptămână, să o ducă și să o aducă pe Alex la și de la pregătirile care se fac în cadrul Școlii de vară pentru șah. Școala este organizată într-o clădire aflată în capătul celălalt de oraș, așa că deplasarea se face cu autobuzul, fiind astfel destul timp pentru discuții.

În ultima zi, dimineață, înainte de a se despărți, Alex îi spune bunicului, cu destulă resemnare în glas:

- Bunicu', azi unii dintre noi vor primi premii...

- Foarte frumos, apreciază bunicul.

- Da, bunicu', da' eu n-o să iau...

- De ce să nu iei? Mi-ai spus că ai câștigat și tu niște partide...

- Da, dar am vorbit in timpul orelor, am bătut cu sticla de apă în masă, m-am certat cu niște băieți...

- Vezi, Alex, așa ceva nu e bine...

- Știu, bunicu', da' nu m-am putut abține... Am să am grijă la anul...

Alex intră în sală. Bunicul pleacă, gândindu-se că premiile se dau pentru rezultate, nu pentru disciplină. Cine știe!...

Bunicul se întoarce la amiază. Din sală se aude rumoarea specifică unei festivități de premiere. La un moment dat, ușa se deschide și apar copiii. În mijlocul lor, Alex. Se oprește în fața bunicului cu mâinile întinse. Într-o mână ține o carte, în cealaltă, o diplomă. Se uită la bunicul fără să scoată un cuvânt. Bunicul îi ia cartea și diploma și apoi o ia de mână. În sfârșit, Alex vorbește:

- Bunicu', putem să mergem puțin pe jos?

Pornesc pe jos în tăcere. Oare la ce se gândește acum Alex?

- Putem lua autobuzul, propune Alex la un moment dat. Și apoi, parcă s-ar justifica:

- E primul premiu la șah din viața mea, bunicule! rostește Alex cu glasul încă plin de emoție.

„Lungă viață", gândește bunicul.

Statornicie

Bunicul și cu nepoatele au plecat în excursie prin dormitor. La un moment dat , au ajuns la munte. Privit cu atenție, pare că muntele e înălțat din pernele de la fotolii. La poalele muntelui, vajnicii turiști improvizează un cort din niște cearșafuri. Bunicului i se recomandă să intre în cort , ca să nu-l piște țânțarii. Fetele se asigură că bunicul s-a conformat în totalitate indicațiilor. Bunicul își imaginează satisfacția lor pentru lucrul bine făcut. O aude pe Teo:

- Bunica! Bunicu' nu mai este acasă...

- Da' unde a plecat bunicul?

- S-a dus la altă bunică...

Cu tot pericolul pe care îl reprezintă țânțarii, bunicul își face apariția din cort, ca să se vadă că nu-i adevărat...

Lecție de zbor

Alex și Teo au fiecare câte un pisoi. Mai sunt și alții, dar aceia sunt proprietatea comună a familiei.

Teo este foarte grijulie cu al ei. Încearcă să-l învețe de toate. Ca să fie ținut în brațe și mângâiat, pisoiul acceptă orice.

După ce a dat greș cu normele de igienă personală, pisoiul continuând să-și curețe blana cu limba, Teo a luat o hotărâre radicală: vrea să-l învețe să zboare. Începe întâi în casă, aruncându-l din fotoliu. Pisoiul ca pisoii: ajunge imediat pe podea, fără să încerce să plutească, aterizând pe cele patru picioare. „E înălțimea prea mică și n-are timp să bată din lăbuțe ca păsările din aripi, ca să zboare", gândește Teo. Se duce la etaj, în balconul de lângă camera ei și analizează situația. Este o oarecare înălțime, condițiile de zbor sunt bune, nefiind nicio adiere de vânt. Se duce după pisoi. Acesta, parcă simțind ce urmează să i se întâmple, se ascunde pe după o canapea, dar Teo e hotărâtă. Îl prinde, îl ia subsuoară și urcă scările la etaj. Ajunsă în balcon cu el, îi face câteva mișcări de încălzire, mișcându-i lăbuțele. Îl pune pe marginea balconului să se familiarizeze cu situația, apoi, cu energie și responsabilitate, îi face vânt.

Pisoiul nu manifestă nicio chemare pentru zbor și cade în picioare. De abia are timp să gândească: „Oare ăștia n-au bani de parașute?".

La sfârșit de an școlar

Alex e în clasa întâi. Azi are o discuție privată cu bunica.

- Bunica, mă cuprinzi în brațe?

Bunica o cuprinde. Alex continuă:

- Bunica, vreau să te întreb ceva. Ai să te superi, dacă am să rămân repetentă?

- Cum să rămâi repetentă, Alex? se miră bunica. Mi-ai spus că ai luat numai "foarte bine" la școală. Tu știi lucruri pe care nu le știu mulți copii mai mari ca tine...

- Da, bunica, dar cred că o să mă lase doamna la purtare...

Bunica nu se mai miră așa tare...

Controversă

Alex face o compunere. Bunicul o monitorizează. Procedura e simplă: Alex prezintă întâi ideea, apoi formulează o propoziție sau o frază, având grijă să facă destulă economie de cuvinte, apoi prezintă rezultatul bunicului. Dacă bunicul nu are nicio obiecție, scrie textul în caiet. De regulă, nu are.

La un moment dat, bunicul considera că un cuvânt nu este tocmai la locul lui. Alex insistă pentru el. Se prezintă argumente pro și contra. În cele din urmă, Alex dă lovitura:

- Bunicule, durează mai mult de scris cuvântul pe care mi-l spui tu! Al meu are cinci litere, al tău opt...

Discuția lor dura de câteva minute...

Solicitudine

Vară. Soare. Cald.

Tocmai au venit de la plimbare. Bunicul stă pe pat și răsfoiește o revistă de cuvinte încrucișate. Alex, în fotoliu, întoarce alene filele unei cărți. Teo desenează la masă. Din bucătărie vin arome, cel puțin, interesante. Bunica pregătește masa de prânz.

Cu o voce afectată, care se vrea rugătoare, Alex tulbură liniștea care se așezase comod în cameră:

- Teo, vrei să-mi aduci sticla cu apă?

- Ți-o aduc, Alex! răspunde Teo solicitării.

După un timp, în care evenimentele au continuat să se desfășoare exact ca mai înainte:

- Teo, ai promis că îmi aduci sticla de apă...

- Ți-o aduc, Alex...

- Când?

- Când am s-o aduc și pe-a mea.

- Și pe-a ta când ai s-o aduci?

- Când o să-mi fie sete...

Vocea bunicii, care cheamă la masă, întrerupe farmecul acestei conversații.

Joc...

Teo se plictisește. Se plimbă de colo până colo. Sigur îi va veni o idee. Îl vede pe bunicul uitându-se la televizor. Își aduce aminte de glumele lui care îi plac mult. I-a venit și ideea. Îl abordează pe bunicul:

- Bunicu', m-am plictisit!...

- Ai vreo propunere? se interesează bunicul.

- Vreau să ne jucăm...

- Ne jucăm. Alege tu jocul...

- Vreau să ne jucăm de-a grădina zoologică...

- Cum e jocul ăsta? vrea să se documenteze bunicul.

- Uite: eu sunt maimuța și tu ești copilul. Tu trebuie să-mi aduci ciocolată. Da' să fie de-aceea cu multă cacao, bunicu'!...

Plăcut joc pentru unii...

Nicio faptă bună nu rămâne nepedepsită

Alex participă la un concurs open de șah. La o partidă, are ca adversar un băiat. După primele mutări, nu i se pare un adversar redutabil, dar o deranjează comportamentul acestuia: se trage de urechi, se scarpină în cap, se ciupește de obraz. Alex nu reușește să se concentreze suficient.

La un moment dat, băiatul începe să se lovească încetișor cu palmele peste obraz. Alex nu mai rezistă și vine cu o ofertă:

- Nu vrei, mai bine, să-ți dau eu o palmă?...

Băiatul atât a așteptat:

- Domnule arbitru! Alex mă amenință...

Arbitrul se apropie. Când o vede pe Alex, nu mai stă pe gânduri:

- Alex, la următoarea abatere te scot din concurs!

- Trebuia să se intereseze măcar despre ce a fost vorba, avea să se plângă Alex, după terminarea partidei.

Tot el m-a sancționat la un alt concurs, când m-am certat cu o fată...

Cred că e necesar să admitem că știa arbitrul ce știa...

Riscuri

Bunicul și Alex discută despre școală. Mai mult bunicul. Pe Alex nu prea o atrage subiectul. Bunicul o întreabă care sunt relațiile ei cu doamna învățătoare. Alex vrea să evite discuția, dar îi vine o idee. Tot avea ea de plătit niște polițe mai vechi bunicului!

- Doamna învățătoare este foarte bună cu noi. Ne înțelege de fiecare dată... Ne învață numai lucruri bune...

Bunicul intră in alertă. Prea vorbește Alex ca din carte. Abia așteaptă să vadă ce urmează.

- De exemplu, ne-a spus că trebuie să facem câte o faptă bună în fiecare zi...

- Și voi faceți?

- Da, dar mai întâmpinăm și greutăți...

- Cum adică?

- Uite, într-o dimineață, doi colegi de-ai mei au întârziat prima oră. A doua oră, doamna învățătoare i-a întrebat ce s-a întâmplat. Ei au spus că au făcut o faptă bună. „Ce faptă bună ați făcut?" îi întreabă doamna. „Am ajutat un bătrân să treacă strada." „Și pentru asta v-a trebuit o oră?" vine întrebarea. „Da, doamnă învățătoare, fiindcă el nu voia sa treacă...".

Alex a riscat mult. Nici n- a terminat bine de rostit ultimele cuvinte și bunicul o întreabă când are de gând să-și termine temele pe care doamna învățătoare i le-a dat pentru vacanță.

La picnic

E vară. Cald. Bunicul a ieșit cu Alex și Teo la iarbă verde. S-au plimbat prin păduricea de la marginea orașului. Fetele au strâns flori pentru bunica de pe câmpul de la marginea pădurii. Se apropie prânzul. Se pregătesc sa se întoarcă acasă. Un prieten, dintr-o localitate din apropierea orașului, îl sună la telefon pe bunicul. Se înțeleg să se întâlnească în drum spre casă.

A sosit prietenul. Se opresc într-un loc amenajat pentru ieșirile la grătar. Prietenul scoate din mașină o caserolă cu mâncare pe care a luat-o din oraș. O pune pe o masă.

- Bunicu', mai avem apă? se interesează Teo. Vreau să mă spăl pe mâini...

Încurajându-se unul pe altul, prietenul și cu Teo termină mâncarea din caserolă.

- Vouă nu v-a fost foame? se interesează Teo, uitându-se să vadă dacă nu a mai rămas ceva în caserolă.

Nici bunicul, nici Alex nu spun nimic. Alex înghite în sec. Bunicul se abține. Amândoi se întreabă în gând dacă bunica o fi terminat de pregătit masa de prânz și își promit că, orișice ar fi pregătit, nu vor face nazuri.

Mai rar așa ceva!...

De dragoste

Teo pleacă la bunici. De data aceasta, singură. Alex are de lucru pentru școală.

A venit bunicul să o ia. La autobuz îi conduce mama. Teo a cam făcut pozne înainte de plecare și mama a certat-o. Dar se știe că, după ceartă, dragostea se manifestă mai puternic. Așa se și întâmplă. Mama și cu Teo își iau rămas bun înainte de urcarea în mașină. Cu multă căldură. Bunicul și cu Teo se așază alături, pe locurile rezervate.

După câteva momente, apare iar mama la ușa autobuzului. Teo se duce la ea. Încep iar să se drăgălească și să se sărute cu foc. Molipsitor. Autobuzul e plin. Călătorii, după ce au privit scena, încep să se uite la vecinii de alături. În ochi li se citește dorința...

Bunicul e fericit. El nu riscă nimic, neavând deocamdată pe nimeni lângă el..

Ploaia

Alex și Teo sunt la bunici. În afară de programul - cadru de lucru stabilit de părinți, mai există și program pentru activități la liberă alegere. Zilnic, prin rotație, bunicul și nepoatele propun fiecare câte o activitate.

Azi e rândul bunicului.

- Astăzi ne jucăm de-a școala. Eu voi fi domnul învățător, iar voi elevele. Vom începe cu ora de compunere. În această oră veți avea de făcut o compunere inspirată din natură.

După scurgerea timpului stabilit , sunt prezentate lucrările. Alex și-a intitulat lucrarea „Câmpul plin cu animale", având următorul conținut:

„Într-o zi, pe un câmp, am văzut o căprioară care zburda alături de puiul ei, păzindu-l. Mai erau și niște șoricei, și păsările, mai erau și rozătoare mici și mari, mai erau și fluturași multicolori. Câmpul era înverzit și mii de flori se aflau pe el.

Dar într-o zi, o furtună a fugărit toate viețuitoarele de pe câmp. Când a trecut pericolul, câmpul a prins iarăși viață. Căprioarele zburdau iarăși, șoriceii iarăși alergau prin iarbă, albinuțele stăteau iarăși pe floricele și zumzăiau, iar fluturașii zburau în toate părțile iarăși.

Toți erau fericiți din nou!".

Și Teo a dat un titlu interesant compunerii ei, „Viața unui copac". Iată despre ce era vorba:

„A fost odată, pe vremea când eram mică. Atunci tata a plantat un copac.

Era primăvară, erau minunate florile și aveau un miros plăcut.

Tata și mama udau zilnic copacul. Copacul creștea cu fiecare zi ce trecea și soarele îl încălzea.

Timpul trecea, eu creșteam. Am început școala și învățam foarte bine. Copacul a crescut și el și a început să facă fructe dulci. Tata le culegea din copac ca să le mâncăm."

Afară începu să plouă. Bunicul privi pe geam și închise ochii. Își imagina cuvintele așezate de fete pe foile de hârtie ca fiind niște semințe pe care picurii de ploaie le udau și le fixau in pământul mănos al viitorului...

O zi în casa bunicilor

Irina NECHIFOR

„Hai mai bine despre copilărie să povestim, căci este veselă și nevinovată și drept vorbind, acesta-i adevărul."
Ion Creangă

Inima îmi bătea puternic. În mulții ani petrecuți departe de ființele și locurile dragi sufletului meu, mi-am imaginat de nenumărate ori cum va fi reîntoarcerea.

La plecare, luasem cu mine, în mica valiză, comori pe care nimeni nu le-ar fi putut bănui. Pe lângă cele câteva fotografii de care nu m-aș fi putut despărți vreodată, îngrămădisem la un loc, năzuințele mele de a deveni o persoană mai bună, iubirea, pacea și lumina din casa bunicilor mei. Lacrimile toate erau și ele ascunse în suflet pe undeva, chiar dacă speranța hotărâse să-mi fie tovarășă de drum până la destinație.

După ani, iată-mă din nou în locul de unde am plecat; cu mâna tremurândă am deschis poarta. Priveliștea era dureros de copleșitoare pentru ochii mei care în toți acești ani nu au făcut altceva decât să caute în toate casele și în toate străzile de departe măcar o fărâmă din trecutul meu care să-mi amintească de casa bunicilor și de strada pe care am parcurs-o mii și mii de ori pentru a ajunge la ei. Îmi aminteam fiecare copac prin frunzele căruia razele soarelui se jucau alintându-mi chipul, fiecare piatră din vechiul drum, fiecare cotitură și mica potecă peste un firicel de apă curgătoare, unde câteodată broaștele făceau concerte de neuitat.

Și atunci ca și acum inima îmi bătea năvalnic de emoție. Simțirile genuine erau însoțite de pașii mei repezi. Cu cât aș fi ajuns mai repede, cu atât mai mult m-aș fi bucurat de brațele întinse și de îmbrățișarea călduroasă a bunicilor mei, de privirea lor dulce și de zâmbetul lor binevoitor.

După amiezile petrecute cu ei treceau în mare grabă, vorbind despre tot și toate sau făcând mici treburi prin curte, întărind în noi dorința și convingerea că va fi mereu așa.

Doamne, câtă pace era în sufletele noastre și câtă iubire destinată eternității!

Acum, vechiul tablou al casei în care am copilărit își pierduse din vivacitatea culorilor de odinioară. Totul era gri și trist. Am încercat să mă mint și să-mi spun ca e din vina iernii. Nu mi-au plăcut minciunile niciodată, așa că acest gând l-am alungat imediat, în timp ce lacrimile își croiseră drumul lor din suflet pe obraz.

Ușa se deschide larg, dar spre deosebire de altădată când în pragul casei mă întâmpina bunica, nerăbdătoare să mă strângă la pieptul ei, de aceasta dată își face apariția o ființă necunoscută mie, pe cât de așezată și cordială, pe atât de străină acestui loc, sanctuar al copilăriei mele. O salut politicos, cuprinsă de un val de recunoștință pentru tot ceea ce făcea ea în locul meu, în timp ce privirea mea căuta deja într-un colț îndepărtat al camerei făptura după care sufletul îmi tânjise mult prea mult timp. Mă apropii deznădăjduită, căci cea care în urmă cu doar câteva luni îmi spusese la telefon că se chinuie să trăiască ca să mă mai vadă pe mine, plecase deja departe, foarte departe.

Așadar călătoriile sunt multe și foarte diverse între ele... și fiecăruia dintre noi îi este dat să-și făurească, așa cum se pricepe mai bine, propriul drum. Bunica s-a încurcat pesemne pe la vreo răscruce, iar drumul ales, poate tocmai pentru a-și evita soarta, a purtat-o pe un tărâm care a împiedicat-o definitiv să-și mai aparțină, să se întoarcă la noi... la mine.

Mă așez pe pat lângă ea, în același loc în care bunicul găsise de cuviință să lase urma trupului său obosit de zeci de ani de muncă, căci tare mai iubise pământul și locurile în care văzuse întâi lumina soarelui. Îmi strâng la piept bunica cu dor și o înfășor, într-o încercare disperată de a o apăra de necunoscutul din privirea ei, cu brațele mele lungi. Trag profund aer și îmi umplu nările de mirosul ei dulce, mireasmă a copilăriei mele. Am convingerea că ziua mi-o voi petrece aici, chiar dacă acasă mă așteaptă două creaturi adorate. Gândul că îngerii mai mici sunt întotdeauna ocrotiți de îngerii Lui Dumnezeu mă liniștește.

Priveam mută chipul bunicii, cioplit tainic de trecerea timpului și de suferința sa ascunsă. Suferința sa prinsese rădăcini adânci și în sufletul meu, dar încă mai rezistam. Cu siguranță această rezistență am dobândit-o în momentul în care am devenit mamă.

Timpul trecuse ca de obicei tăcut, dar hotărât, fără să-mi dau seama că se făcuse deja ora prânzului. Cu multă răbdare, dar mai ales cu multă iubire, încercam să o hrănesc pe bunica. Și eu simțeam foame. Foame în cuget de Dumnezeu. Deși pe fereastră ziua se vedea mohorâtă,

gândurile mele se îndreptau spre zile cu atât de multă căldură afară, dar mai cu seamă înlăuntrul meu.

„- Irina, hai la masă! Te întorci la joacă după ce mănânci.", se auzea vocea bunicii răsunând din mica bucătărie de vară, un mod de a spune un pic cam pretențios pentru o cameră micuță, amenajată în curte, imediat în vecinătatea casei. Cu fereastra mică, prin care lumina pătrundea, făcându-și culcuș direct în sufletul meu, iar mireasma liliacului dădea buzna în orice primăvară, acea bucătărie a fost de nenumărate ori martor al celor mai nebănuite confesiuni spuse bunicilor, căci vorbele lor umile și înțelepte erau leac pentru un copil ca mine, câteodată mult prea trist pentru acea vârstă.

Renunțam cu greu la momentele în care jocul era suprem, dar promisiunea bunicii era la fel de fermă ca o stâncă. Știam că nu după mult timp m-aș fi întors la păpușile mele și la păturica mea și la acei copii minunați cu care am crescut împreună într-o perfectă armonie, deoarece în acele timpuri eram educați să fim mai buni și nicidecum cei mai buni.

Cum treceam pragul, un miros îmbietor, îmi învăluia făptura. Încă îl mai simt. Mare resemnare să știu că nu voi mai mânca niciodată, nimic din ceea ce odată mâinile pricepute ale bunicii făceau cu dragoste și loialitate pentru cei dragi încă din zorii zilei. Îmi aduc aminte de borșurile văratece făcute cu frunzele de lobodă și leuștean care creșteau în grădina din spatele garajului. Ș-apoi îmi amintesc de plantele de ardei care creșteau la marginea prispei. Aproape întotdeauna rupeam eu ardeii. Unul pentru bunicul, unul pentru bunica și unul pentru mine. Al meu era cel mai mic, aproape infim aș zice acum. Eram convinsă că dacă eu sunt mică și ardeiul trebuie să fie mic. Iar ei nu mi-au reproșat niciodată faptul că nu lăsam o biată legumă să se bucure și ea de mângâierea soarelui, să crească și să se îmbrace în roșu așa cum îi ședea cel mai bine.

Rătăcind prin gânduri, mă regăsesc cu privirea ațintită asupra pragului micii bucătării. A putrezit săracul, așteptând pașii mei. Și liliacul a îmbătrânit, s-a aplecat sub povara anilor și stă să se rupă. „Termină odată, Irina, ai să plângi din nou și nu e bine ca ea, ființa mică așezată suferind pe fotoliul din fața ta, să te vadă așa". Privesc din nou chipul bunicii. Indiferent de ce se întâmplă privirea aceea nu vrea să o părăsească.

...Deși au trecut doar câteva ore de când s-a luminat de ziuă bunica doarme din nou. Așezată pe o parte, cu mâinile adunate la piept pare că se roagă. Îngenunchez la marginea patului și mă rog și eu Lui Dumnezeu căci nesfârșită este mila și iubirea Sa.

Dumnezeu nu a creat nici un om ca să fie un nimeni. Bunica mea nu a fost profesoară, doctor și nici măcar nu a lucrat în vreuna din fabricile din oraș, care în timpul regimului comunist păreau un fel de mușuroi, în care fiecare muncea cum știa mai bine pentru binele comunității. Atunci eram o comunitate, acum simpli indivizi într-o luptă continuă pentru binele personal, fără să ne dăm seama că din acest motiv am ajuns din ce în ce mai singuri și mai triști. Nu. Bunica mea a fost casnică. Asta a fost menirea ei, să fie universul meu, izvor nesecătuit al bucuriilor mele copilărești. Mare lucru.

Așezată pe fotoliu închid și eu pleoapele. Nu îmi face plăcere. Nu mi-a făcut niciodată. Somnul a generat întotdeauna în mine impresia că îmi fură ceva din timpul meu prețios, că e mai mult o fereastră către moarte. Întrezăresc perdelele imaculate unduindu-se în bătaia vântului primăvăratec. Câtă lumină este în camera mare și cât soare afară. Intru să-mi iau, ca de obicei, după prânz, ceva dulce. Deschid sertarul micului dulăpior în care bunica păstra șerbet și cubulețe de zahăr. Mă servesc cu unul și ies pe ușa din fața casei afară. Un miros plăcut de cafea învăluia curtea și îmi dădea o stare de bineț. Pe prispa casei, lângă măsuța joasă, pe care bunica o scotea din casă doar în ocazii mai speciale, stăteau la sfat îngerii mei păzitori. Își agățaseră aripile în cui pe undeva, se înveliseră de carne umană, ca să poată deveni gardienii copilăriei mele. Îmi surâd binevoitori și îmi fac semn să mă așez lângă ei. Inima îmi saltă din nou în piept de mare bucurie. Știu că va fi din nou o după amiază în care bunicul îmi va povesti despre viața la țară, munca câmpului și frumusețea animalelor. Cu siguranță bunicul a fost cel care mi-a semănat în suflet dragostea pentru acest pământ și m-a făcut să înțeleg că numai un copac care își are rădăcinile adânc îngropate în pământul căruia îi aparține poate îmbrățișa cerul cu crengile sale robuste. Tresar la acest gând...mi-ar fi secătuit sufletul, s-ar fi golit de toate sensurile acolo, departe. Ar fi rămas întemnițat pe viață într-o lume incapabilă să se nască.

Privesc ceasul bunicii. Indică mereu aceeași oră. Timpul lui s-a terminat. Ceasul de la mână în schimb, îmi șoptește că la această oră englezii își servesc negreșit tradiționalul ceai. Ar fi bine ca și bunica să se ridice un pic și ar fi minunat dacă ar rosti și ea măcar un cuvânt. Tace. Vorbește în locul ei privirea care a furat-o acestei lumi în graba mare, fără ca noi să ne putem împotrivi. Mă hotărăsc atunci să încep eu și mă simt vulnerabilă în fața acestei provocări. Întotdeauna am preferat să îmi beau suferința, decât să o port la lumină și să o fac cunoscută celor din jurul meu.

„- Ai văzut bunico cât este de urât afară ? Deși nu este foarte târziu aproape s-a întunecat, dar nu-i nimic am mai petrecut noi după amiezi ca aceasta..." însă singura notă constantă, în decursul atâtor ani pare să fi rămas trosnetul lemnelor în vâlvătaia focului din vechea sobă cu plită. Doar acela. Soba însă e crăpată pe alocuri, iar colțul în care bunica îmi așeza ghetele la uscat iarna, după un timp îndelungat petrecut la săniuș cu copiii pe uliță este înnegrit de fum.

„-Îți mai aduci aminte bunico muzica de altădată de la radio? O voce inconfundabilă îmi alinta timpanele și îmi umplea sufletul de recunoștință...Mulțumesc iubită mamă/ Steaua mea în zori de zi..." Mamă, ei bine da. Adorată, fără început și fără sfârșit, deja eternă. Căci eternitatea este dăruită de Dumnezeu acelora care știu să sădească iubire. Ca și bunicul de altfel. Mă joc cu el. Îl văd aievea cum mă îndeamnă să mă urc cu picioarele mele pe picioarele lui, îmi cuprinde mânuțele cu mâinile lui puternice și mă

plimbă prin toată casa. Râsetele noastre nu și-au pierdut nici acum ecoul în sufletul meu, iar complicitatea noastră îmi lipsește iremediabil. O complicitate desăvârșită, care în ultimii ani ai vieții sale nu a știut și nu a mai avut nevoie de cuvinte. Ajungea să ne privim în ochii deveniți luciu de apă în care se oglindea ființa noastră, una singură.

Mă reculeg, îmi stăpânesc acele zvâcniri ale sufletului care dor și îmi privesc din nou bunica. Printre gândurile care-mi dau din nou târcoale, unul este puternic, constant legat de zilele în care mergeam pe dealurile Ciureștiului, la vie. Unul dintre pitoreștile sate românești, a cărui țărână i-a făcut pe bunicii mei să se întoarcă mereu acolo, căci acestui loc i-au aparținut sufletele lor până la sfârșit, cu toate că năzuința lor pentru o viață mai bună îi purtase la Bârlad.

Soarele se cățărase de puțin timp pe cerul limpede, când, după un drum anevoios și plin de praf, ajunsesem cu mașina, pe dealurile Ciureștiului. Au trecut mulți ani, dar văd încă aievea strugurii acoperiți de bruma dimineții. Dacă închid pleoapele pot să îi ating, iar atingerea lor îmi răscolește sufletul. Bunicul își așază cu blândețe mâna pe umărul meu, îmi întorc privirea și văd în ochii săi dorința de a-mi împărtăși din nou din dragostea lui pentru pământul pe care bunul Dumnezeu ni l-a dat. Mă simt copleșită amintindu-mi acele vremi, îmi simt sufletul prins într-o vâlvătaie care îl topește fără milă. Doare... doare conștiința faptului că acea lume a apus definitiv, peste ea s-a așezat praful și orice de aici încolo va fi doar o simplă imitație a ceea ce am trăit atunci. Însă eu voi încerca să o transform într-o frumoasă poveste pe care să o transmit mai departe pruncilor mei, cei care îmi dau speranță și care prin dragostea ce mi-o poartă întăresc semnificația cuvântului „mâine".

Îmi privesc din nou bunica. Odată poveștile noastre nu aveau sfârșit, acum este prea multă tăcere. Dacă tăcerea ar fi fost de sticlă, aș fi sfărâmat-o sub presiunea degetelor mele fără frica de a-mi face rău. Nimic nu doare mai tare decât dragostea și dorul...el ne îmbolnăvește sufletul și leac care să-l vindece încă nu am aflat.

Ziua ne-a salutat în graba mare, iar întunericul mut și el a învăluit totul. Îmi pare că la această oră toți își găsesc o liniște sufletească binemeritată, închid socotelile cu lumea de afară, măcar pentru un pic. Eu nu, bunica nici ea, dar cel puțin nu știe. Draga, iubita mea adorată...trebuie să învăț să te las, ca să doară mai puțin... nu cred că voi reuși, nu atâta timp cât există memorie.

O voce interioară îmi spune că trebuie să mă întorc acasă. Ce ciudat gând, când știu că aceasta este casa mea, așa a fost dintotdeauna. I-am aparținut cu toată ființa mea, am fost cuminte și m-am comportat mereu bine, sperând că acești pereți care mi-au ocrotit copilăria și au închis în ei cele mai frumoase amintiri să fie mândri de mine și de felul în care am crescut. Mă voi întoarce totuși și mâine și atât timp cât Dumnezeu îmi va permite. Am însă certitudinea că va fi întotdeauna prea puțin și că voi rămâne pentru tot restul vieții nesătulă de privirea sa, de mângâierile sale și de cuvintele sale dulci...

Nu pot să-i las mâinile...nu pot, iar bunica ca și cum ar fi înțeles acest necaz al meu, cu o fărâmă de sensibilitate izvorâtă miraculos, își îndreaptă privirea tulbure către mine rostind doar atât "fata mea", pe cât de simplu, pe atât de important pentru ființa-mi trudită de atâtea căutări... adică nimic, nici măcar timpul și distanța, nici boala neîndurătoare, nu au reușit să schimbe ceea ce Dumnezeu a decis încă de la începutul vremii mele: o dragoste eternă.

***

Între timp bunica și-a încheiat socotelile cu astă lume și s-a dus lângă bunicul, lăsându-mi sufletul pârjolit de atâta dor. Dorm acum amândoi, iar eu... eu sunt aici, aceeași dintotdeauna, cu o zi în plus... De acum înainte ori de câte ori duminica, pașii se vor decide să mă ducă la ei, nu va mai fi cu siguranță pe acea străduță îngustă către casa din copilărie. Acum privesc de la colțul străzii poarta unde odată bunicii mă așteptau cu zâmbetul pe chip și cu brațele întinse, iar eu mă aruncam cu încredere, fericită la pieptul lor, simțind că acea lume îmi aparține în totalitate și că nimeni și nimic, niciodată nu o va face să dispară... erau doar gândurile unui copil inocent. Acum când copiii mă întrebă duminica „Unde mergi?" le răspund cu sufletul sfâșiat „La țintirim, la Trei Ierarhi, pe tărâmul celor care nu au umbră. Mă întorc degrabă."

POEZII PENTRU BUNICI ȘI NEPOȚI

(selecție realizată de Ștefan-Cornel Rodean din „ACUS” - revistă editată de Cenaclul Umoriștilor Sibieni „Nicolaus Olahus”)

Vali SLAVU, Aninoasa, Hunedoara

CE E COPILĂRIA?

Copilăria e un câmp cu flori
Gingașe și atât de parfumate,
Ce-și spală frunzele cu rouă-n zori
Și sunt, de vântul serii, legănate.

Copilăria-i dulcea melodie
Pe care mierlele o fredonează,
E minunatul tril de ciocârlie,
Ce se aude-n codru, la amiază.

Copilăria-i cartea cu povești,
Cu feți-frumoși și zâne ilustrată,
Pe care cu plăcere o citești
Și-ai vrea să nu se termine vreodată!

ÎN JOACĂ

Toate-n jur, am observat,
Se comportă cam ciudat:

Bucurașu-i iepuros,
Mofturușu-i cățelos,
Supărușa-i găinată,
Amuzuța-i pisicată.

Ce v-am povestit nu-i clar?
Haideți să vă spun mai rar:

Iepurașu-i bucuros,
Cățelușu-i mofturos,
Găinușa-i supărată,
Pisicuța-i amuzată.

Voi, copii, v-ați amuzat?
Sper că da! Eu m-am jucat...

MESAJ DE LA ZÂNA MĂSELUȚĂ

În pat, sub pernă, astă-noapte,
Am dat de-un dințișor de lapte
Și-am înțeles că cineva
E știrb și tare mult ar vrea

Ca-n locul dintelui pierdut
Să crească altul. Ce-am făcut?
Nu pot să vă divulg... Secret!
Dar veți vedea că-ncet, încet,
O să apară-n locul lui
Un dințișor cum altul nu-i,
Făcând o mică vrajă, clar...
Sunt Zâna Măseluță, doar!
De-acuma, veți vedea că știe
Și periuța o magie!

Elis RÂPEANU, București

SURPRIZA DIMINEȚII

Cântă cucul la portiță
Și-l trezește pe Gheorghiță
Care se întinde-n pat
Ca pisoiul alintat

Nu se scoală-așa îndată...
Cu un ochi pe scaun cată,
Însă uniforma lui
Nu-i pe scaun, nici în cui!

Mama intră-atunci pe ușă
C-o privire jucăușă
Și Gheorghiță ce să vadă?
Haine de purtat pe stradă!

- Dragul meu, e primăvară,
Vine Paștele și-afară
Timpu-i minunat de-acum...
Azi îmbraci acest costum!

Și Gheorghiță, ca trezit
Dintr-un somn, și-a amintit
Faptul plin de importanță
Că de astăzi e-n vacanță!

CUȚU ȘI ZĂPADA

Într-o zi, când m-am trezit
Și-am privit în curte-afară,
Am văzut că-n jur e-albit
Și cățelul stă pe scară

Curios, privea zăpada
Ce acoperise totul –
Albă- i curtea, albă-i strada –
Și, timid, întinse botul

A-ncetat de-acum să ningă,
Dar a nins întreaga noapte,
Cuțu a-nceput să lingă
Bănuind că este lapte

„Însă laptele-i prea rece –
Spuse cuțu printre șoapte –
Simt c-am lipăit cât zece
Și… m-am săturat de lapte!“

CLOȘCA FĂLOASĂ

Găinușa mea moțată,
De vreo săptămână, două,
Nemișcată și-nfoiată,
Stă-ntr-un cuib, pe două ouă

Mama, într-o zi când plouă,
Dă de ea… scosese pui –
Numai doi c-atâtea ouă
A clocit și nu-s destui

Însă țanțoșă,-nfoiată,
Azi o vezi umblând hai-hui
Răscolind grădina toată
Cu un cârd întreg de pui!

Cum din două ouăoare,
A avut atâta spor?
Păi, secretul nu-i prea mare:
De la un incubator!

Cătălina ORȘIVSCHI, Vama, Suceava

FLORI

Îmi plac florile-n grădină,
Îmi plac florile în glastră,
Risipind în jur lumină
Și culoare-n zarea-abastră.
Margarete și zorele,
Lăcrimioare, panseluțe,
Trandafiri și viorele,
Crini, petunii, părăluțe,
Se întrec în frumusețe.
Cu rochițe vaporoase
Pare că îți dau binețe,
Cu ochi dulci, priviri duioase.
Sunt băiat, dar mă vrăjește
Floarea, că-i așa frumoasă!
Tot în jur înveselește.
Flori avem chiar și în clasă:
Stau vrăjit privind la Crina,
Însă Violeta-mi place,
Și Brândușa, și lasmina...
M-am îndrăgostit și pace.

ŢINE MINTE! SUNT CUMINTE!

Ține minte! Sunt cuminte!
Fac mereu ce-mi zice mama;
Doar din geamuri îmi fac ținte
Când la mine nu ia seama.

Ține minte! Sunt cuminte!
Dar, urcând pe un pietroi,
Am sărit - cum, nu țin minte! –
Într-o baltă și-n noroi.

Ține minte! Sunt cuminte!
Dar îți spun că ieri, la școală,
Tot gândind la lucruri „sfinte”,
Am stropit tot cu cerneală.

Ține minte! Sunt cuminte!
Dar căzut-am din gutui…
Mi-am știrbit atunci un dinte;
Am făcut și un cucui.

Ține minte! Sunt cuminte!
Însă nu am nicio vină
Mingea că o ia-nainte
Și că sare în grădină.

De ce zice lumea oare
Că-s obraznic? N-am cuvinte
Să tot spun că rău mă doare,
Când eu știu că sunt cuminte!

CASA

I-a citit bunicu-aseară
O poveste-așa frumoasă!
Vrea să o audă iară;
E-o poveste despre-o casă...
Când bunicul iar citește,
Crina este încântată.
Astăzi nu se plictisește,
Însă fata, dintr-odată,
Plânge că nu vrea la masă.
Spune-așa, chiar fără veste,
Că ea vrea să stea-ntr-o casă
Ca aceea din poveste
Și de asta-i mofturoasă;
Vrea măcar ca să se culce
Doar o noapte într-o casă
Care e din turtă dulce...

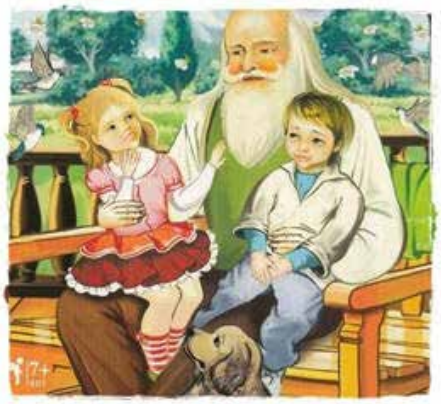

Vernisaj

Emanuela Maria GAVRILĂ
Elevă, clasa a XI-a, Liceul Pedagogic „Ioan Popescu" Bârlad

Copiii geniali ai muzicii

Mihaela OPREA

Muzica marilor muzicieni, pentru a fi înțeleasă, trebuie să fie explicată prin om. Ea este o reflectare a gândirii și a reacțiilor față de lumea înconjurătoare, gândire ce se formează încă din primii ani de viață, în copilărie - piatra de temelie a viitorului adult.

Ziua internațională a copilului, ne prilejuiește o incursiune în lumea copiilor geniali ai muzicii.

Unul dintre cei mai exploatați copii – minune din istoria muzicii, care a și plătit un preț greu pentru aceasta, a fost **W. A. Mozart**.

A trăit 36 de ani fără două luni. La vârsta de trei ani a început să cânte la pian, la 4 ani putea să învețe o piesă muzicală în aproximativ jumătate de oră, la 5 ani cânta foarte bine la clavecin iar la 6 ani a început să compună.

În următorii ani, a fost mereu pe drumuri, în perioada formării sale, fiind prezentat la Curțile europene, academiilor muzicale savante și marelui public.

Tragedia lui Mozart a constituit-o dependența de tatăl său, Leopold Mozart, ceea ce l-a pus în imposibilitatea de a face față cerințelor societății și vieții.

Cu numai 15 ani mai tânăr, **Ludwig van Beethoven**, a crescut tot sub oblăduirea tatălui. Acesta spera că va repeta minunile copilului Mozart supunându-l unui regim strict și sever ce și-a pus amprenta asupra vieții și creației marelui compozitor.

Ludwig era un pianist extrem de talentat, violonist și organist însă nu s-a limitat la atât. Încă de la început a fost un creator plin de idei și originalitate ce l-au distanțat de ceilalți. Nu era genul de copil cu care să se poată lucra ușor. Era o forță și nu îl putea stăpâni nimic.

Frederich Chopin, compozitor polonez după mamă și francez după tată, și-a petrecut anii copilăriei în Polonia, țara sa natală. A fost un geniu cu un stil pianistic impecabil. A început studiul muzicii sub îndrumarea mamei sale Pani Justina. Prima mazurcă a compus-o la vârsta de 7 ani, la doar un an după ce începuse studiul pianului. La 8 ani și-a văzut prima lucrare tipărită. Era o poloneză. Profesorul său Joseph Elsner, cu care a studiat compoziția, și-ar fi dorit ca Chopin să compună simfonii sau sonate însă nu l-a forțat niciodată, lăsându-l să-și dezvolte liber geniul creator, unul dintre cele mai originale ale secolului al XIX-lea.

Clara Schumann – muzician de origine germană, nu a vorbit până la 4 ani însă la vârsta de 7 ani cânta perfect la pian. La 10 ani își compunea propriile piese și a debutat ca pianistă la vârsta de 11 ani fiind apreciată de marii compozitori Chopin și Liszt. Ea s-a căsătorit cu Robert Schumann, primul compozitor cu desăvârșire anticlasic, din sec. al XIX-lea.

George Enescu, născut la Liveni jud. Botoșani, pe 19 august 1881 și decedat pe 4 mai 1955 la Paris, și-a petrecut copilăria în priveliștea rurală a Livenilor și mai apoi, de la vârsta de trei ani a Cracaliei.

Viața la țară a lăsat o impresie neștearsă în memoria compozitorului. Impresiile zilelor fericite și fermecătoare ale copilăriei sale se fac simțite mai târziu în muzica sa.

Prima sa amintire muzicală, despre care a vorbit, este aceea a unui taraf de lăutari, alcătuit din câteva viori, un nai, un țambal și un contrabas pe care l-a auzit în stațiunea Bălțătești. Impresia a fost atât de puternică, încât micul Jurjac și-a construit singur o vioară dintr-o bucată din lemn pe care a întins o ață, la care încerca să reproducă melodiile auzite. Vioara adevărată a primit-o mai tîrziu iar primele lecții de la lautarul Nicolae Chioru.

La vârsta de 5 ani, după ce îl văzuse Eduard Caudella, și a început să studieze notația muzicală, micul Jurjac a compus primele sale „opere" așa cum le numea el, chiar dacă unele aveau numai 12 măsuri - „Țara Românească operă pentru pian și vioară, de George Enescu, compozitor român în vârstă de 5 ani" cum este scris pe un manuscris al compozitorului.

La vârsta de 7 ani, la recomandarea lui Eduard Caudella, G. Enescu este trimis de către tatăl său să studieze la Conservatorul din Viena pe care l-a absolvit obținând calificativul „EXCELENT".

În anul 1994, pleacă la Paris să-și continue studiile, hotărât să devină compozitor. Pe când aveadoar 16 ani, pe 6 februarie 1898, la Paris, își prezintă lucrarea de debut, „Poema Română", sub bagheta dirijorală a lui Edouard Colone. Un an mai târziu, 1899, s-a prezentat la Concursul final de absolvire unde a obținut „ Marele Premiu al Conservatorului" și o vioară Gustave Bernardel inscripționată cu numele său.

***„La mine n-au existat niciodată hotare între viața și arta mea."* (G. Enescu)**

Simona VOICU

Discursul unei șefe de promoție din Vaslui: „Nu o notă perfect rotundă, nu un teanc de diplome fac parte din definiția succesului”

Andra Parfene (15 ani) este elevă a Liceului „Mihail Kogălniceanu” din Vaslui și este unul dintre olimpicii județului cu performanțe atât la disciplinele umaniste, cât și la cele realiste. Deși visează la o carieră în domeniul Medicinii, fiind pasionată de genetică, Andra iubește literatura de la o vârstă fragedă, cărțile fiind o prelungire a inimii sale. A absolvit Școala Gimnazială „Alexandra Nechita” din Vaslui cu media 10, iar discursul ei a fost desemnat la nivel național drept un simbol al unei generații greu încercate. Un discurs despre valori și puterea educației pe care îl redăm integral:

E ceva neașteptat în spatele fiecărui lucru. E „restul” lui. Nimeni nu trăiește pentru el. Dar târziu, când arderea lucrurilor s-a sfârșit, el rămâne lângă tine intact, ca un dar nesperat al vieții acesteia miliardare - Constantin Noica

A fi premiant este un traseu complex, compus din cei mai mărunți și numeroși pași. Totuși, unicitatea și frumusețea acestora sunt incontestabile.

Îmi amintesc cu drag de întâile festivități de premiere. Strigarea șefului de promoție. De fapt, nici nu știam ce înseamnă propriu-zis acest titlu. Mă întreb dacă știu acum, căci astăzi vă vorbesc din această poziție și încă mă aflu într-o continuă căutare. A sinelui ori, poate, a acelui ceva ce lipsește din a deveni forma noastră ideală.

De-a lungul gimnaziului, am crescut în multe privințe. Am învățat să văd lumea așa cum este. Să o simt așa cum este. Să o înțeleg așa cum este.

Am râvnit la excelență nu pentru perfecțiunea aparentă, instantanee. Nu pentru o poză. Nu pentru un renume trecător. Mi-am dorit performanța din tot sufletul. Mi-am dorit să strălucesc, să devin o stea. Nu un om cunoscut, ci unul care să ofere căldură și lumină. Am vrut și încă vreau să strâng orice literă, să cunosc cât mai multe. Slăbiciunea mea, cuvintele. Fiecare are lumea lui, o realitate secundară unde se teleportează atunci când viața devine prea dificilă. Pentru unii e matematica. Ori jocurile video. A mea a fost literatura. Căci prin citit am ajuns cine sunt în prezent. Și cine voi ajunge în viitor.

Am învățat că fiecare este protagonistul propriei vieți. Pentru mine, dar și pentru restul colegilor mei, se apropie finalul unui capitol. Am fost personaje principale, dar și secundare din poveștile altora.

Am străbătut un drum complicat, asemenea celui din basme. Am trăit alături de voi toți o poveste, una despre elevii misterioși și energici ai unei școli lipite de o gară. Și nu e cumva trenul simbolul schimbării, al călătoriei? Așa am ajuns împreună.

Ne-am învățat unii pe alții să fim oameni, cu bune, cu rele. Poate nu ne vom mai reîntâlni. Dar nu contează. Suntem vii în sufletele fiecăruia. Cum am putea uita o viață?

Indiferent de cine am fost, sunt și voi deveni, am fost întru totul devotată respectului. O trăsătură universală, ideală, care cuprinde puțin din fiecare trăire și gând, considerată de către mine soluția oricărei dileme de-ar fi găzduită de noi toți. De când mă știu urmez proverbele

românești, căci ele nu mint. Fii modest, cinstit. Generos. Renunță la mândrie, primul păcat. Nimic din ceea ce înfăptuiești nu se pierde în zadar, ai un viitor în față, plin de oportunități, depune un efort în numele său. Evită cu meticulozitate egocentrismul. Oferă ce vrei să primești. Iar eu încerc și iar încerc. Nu vorbesc, mai întâi ascult de două ori, apoi gândesc de trei ori.

În acești patru ani am avut șansa să cunosc lumea prin întâlnirea și cunoașterea profesorilor, a colegilor, a tuturor celor care mi-au dăruit din lumina lumii lor. Cadrele didactice mi-au dezvăluit fragmente din identitatea

viitorului adult. Colegii au fost, în felul lor, lângă mine. Nu vreau să îmbrac experiența gimnaziului într-o haină desăvârșită. Am vărsat și lacrimi, am trăit nu singurătatea, ci însingurarea. O diferență majoră între cele două. Cei patru ani mi-au demonstrat că, întotdeauna, cuvintele sunt mai puternice decât faptele: ele te pot ridica, dar în același timp, te pot lovi adânc, pe nesimțite. Mi-am oferit sufletul întregii lumi. Unii l-au acceptat, oferindu-mi în schimb cunoștințe și zâmbete. Și le voi fi etern recunoscătoare. Alții i-au lăsat urme adânci prin vorbe, gesturi nepotrivite. Ori, în unele cazuri, prin absență.

Nu las niciun regret în urmă, căci, prin fiecare întâmplare, mi-am dezvoltat sinele. A fost greu de acceptat; nu că nu voi fi prietena tuturor, ci că aș putea răni pe cineva, chiar și pe cei ce m-au rănit la rândul lor. Gimnaziul va rămâne, în sufletul meu, pentru veșnicie, o perioadă tumultoasă, a transformării. Am învățat taina din fiecare lucru, nu conta natura sa, luminată sau ba. Am învățat să fiu sinceră, generoasă, atentă, eu însămi.

În final, țin să adresez ultimele mulțumiri persoanelor care m-au sprijinit în acest lung drum care se oprește astăzi la o răscruce. Întâi de toate, rostesc un sincer „mulțumesc!" familiei mele. Nu este deloc clișeic să reprezinte totul pentru mine. Mama, tata, fratele, bunicii, mătușa care mi-a fost sora mai mare… Ei toți sunt soarele lumii mele. Iar o asemenea dragoste nu te face slab, ori, cum am mai auzit, orb. Te întărește. Te ghidează într-o lume necunoscută. Și-ți sunt alături, la bine și la greu.

De asemenea, le adresez sincere cuvinte de recunoștință profesorilor. Pilonii gimnaziului, ei nu m-au îndrumat numai pe mine, ci pe toată generația prin valurile tulburi ale școlii generale. Timpul este ireversibil, însă momentele magice petrecute în compania cadrelor didactice vor rămâne. Vor rămâne și încurajările, întâmplările pline de haz, poveștile abundând a tâlcuri, învățămintele. Ei au fost primii care ne-au ținut în picioare în fața marilor schimbări, urmărindu-ne salturile de la copilărie la adolescență și care în tăcere veghează și peste noi, adulții din viitor.

Școala înseamnă, pentru noi toți, cunoaștere, iubire, prietenie. Fiecare o cunoaște prin alte cuvinte, dar finalul va fi același. Nu o notă perfect rotundă, nu un teanc de diplome, nu o supraapreciere, niciuna dintre acestea nu fac parte din definiția succesului. Relevantă este pasiunea depusă în numele studiului, plăcerea de a deschide o carte pentru a descoperi noul din spatele fiecărei litere.

A fi premiant înseamnă să-ți deschizi ochii, să privești în jur și să înțelegi adevărul din spatele fiecărui lucru. Premiant ajunge cel care își mărturisește dragostea pentru carte și care va plasa școala în edenul sufletului. Acolo vreau să adăpostesc și eu anii gimnaziului, în ramele de lumină ale inimii mele.

Emoții, lacrimi, regrete, bucurii și triste ți ale copilăriei....

Prof. **Carolina BOROȘ**

Soarele de vară strălucea, revărsând asupra pământului căldura dogoritoare. Strada era pustie și se întindea în zare ca o panglică dreaptă, adormită și ea sub razele fierbinți. Se auzeau cântecele vrăbiuțelor prin toți copacii, abia crescuți prin curțile oamenilor, deoarece era un cartier nou, cu case încă razlețe.

Laura abia se mutase aici, lăsând în urma ei nesuferitul bloc în care se simțise câțiva ani ca într-o închisoare. Nu suporta apartamentele, i se păreau limitate, fără sentimente, anoste și reci. Primiseră apartamentul în primăvara lui 1989, după ce amenințase autoritățile că stă în casa lor, programată pentru demolare, împreună cu cei doi copii, chiar dacă buldozerele vor intra în pereții acesteia.

Se redeschisese în sufletul ei rana abandonului. De la cel al tatălui, care nu mai voia să audă de ea încă de la 1 an, până la cel al casei pierdute din cauza inundațiilor, apoi al celei pierdute când ai ei se hotarâseră să revină în orașul natal. Acum, prin demolare, era a treia casă pe care o pierdea în doar 27 de ani.

Când a primit apartamentul, s-a simțit umilită, gonită și frustrată deoarece era obligată să accepte un lucru pe care nu-l dorea. Dar, așa erau vremurile, nu puteai să faci nimic, să spui nimic, erai redus la tăcere fără drept de apel. Oricum, nu s-a acomodat niciodată acolo, nu se simțea acasă, era ca o străină în propria ei casă.

Casa mult visată avea să apară după câțiva ani, într-un cartier nou. Nu aveau bani, așa că au cultivat cartofi, au vândut la piață, au cultivat tutun pe care l-au valorificat și s-au apucat de construit. Din lut și apoi ciment, și-au ridicat căsuța mult dorită.

Laura stătea la umbra foișorului din curte și-și amintea aceste lucruri, având în colțul ochilor o lacrimă. I-ar fi plăcut să o aibă alături pe mama ei, dar boala necruțătoare o smulsese cu brutalitate de lângă ea.

Țârâitul telefonului o deșteptă din visare. Intră în casă și răspunse. O voce necunoscută, de femeie, o întrebă:

- Ești Laura?
- Da, răspunse aceasta.
- Înainte de a-ți spune cine te sună, te rog să te așezi pe un scaun.

Inima femeii zvâcni, gândindu-se că va primi vreo veste tristă.

- Eu sunt Ilinca, sora ta mijlocie.
- Mă bucur enorm că ai reușit să mă suni. Chiar imi doream mult să vă cunosc pe toate.
- Cum??? Adică nu e o surpriză că ai încă trei surori? Știai de noi?
- Da, știam de la mama că, după divorțul ei de tata, acesta s-a recăsătorit. Și mai știam că are 3 fete.
- Ei, na! Și eu credeam că te voi da gata cu telefonul acesta! De fapt, tu m-ai dat gata. Noi nu am știut că tata a mai fost căsătorit și că ar mai fi avut o fată!
- Draga mea, asta e o surpriză și pentru mine. Adică tata nu v-a spus niciodată de mine?
- Nu! Să-ți spun cum am aflat: acum două zile, am venit la Bârlad la tușa Mărioara. Mergând spre piață, aceasta se oprește în dreptul unei clădiri și îmi spune că este locul de muncă al cumnatului meu. Surprinsă, mă uit la ea crezând că i s-a făcut rău și deliriază, dar răspunsul ei a fost cât se poate de clar: mai avem o soră aici, în Bârlad și a sosit vremea să aflăm și noi.
- Cred că e momentul să ne cunoaștem. Te aștept la mine în acest weekend.
- Bine! Abia aștept să ne cunoaștem!

După ce puse jos receptorul telefonului, simți o căldură și o emoție puternică cuprinzându-i sufletul. După 40 de ani își va cunoaște, în sfârșit, cele 3 surori. Patrik, soțul ei, o îndemnase de zeci de ori să le caute pe fete, dar ea refuza, gândindu-se cum va reacționa mama lor. Acum înțelegea că a făcut bine, deoarece ar fi fost un șoc pentru toți.

Deși crescuse doar cu mama și bunica ei, Laura nu l-a urât niciodată pe tatăl ei, dimpotrivă, îi lua apărarea dacă cineva încerca să spună ceva urât despre el, lucru care se datora, în mare măsură, celor care o crescuseră deoarece acestea niciodată nu l-au vorbit de rău. Nici măcar nu îl cunoștea; avea în ochi doar figura estompată a unui bărbat înalt, zâmbitor, stând la o masă de cofetărie din București, alături de ea și de mama ei. Nu își mai amintea niciun cuvânt din discuția purtată, era doar surprinsă și mirată că poate spune și ea la școală că are un tată!

Sfârșitul de săptămână parcă se îndepărta, în loc să se apropie. În sufletul Laurei se împleteau sentimente atât de amestecate, încât i se părea că trăiește într-o viață paralelă. În sfârșit, veni ziua de sâmbătă!

Vremea era frumoasă și caldă, asemenea îmbrățișării îndelungate a celor două surori. Se priveau cu uimire, constatând ce mult semănau una cu cealaltă.

- De ce nu ne-ai căutat dacă știai de noi? veni întrebarea firească.
- Nu știam dacă m-ați fi primit cu bucurie, ținând cont că tata nu m-a căutat în acești 40 de ani decât o singură dată. Nu știam ce ar fi crezut mama voastră dacă apăream așa, ca o fantasmă, la ușa voastră.
- Am avut o discuție cu ei și am aflat că au stabilit de comun acord să nu pomenească nimeni de tine, niciodată. Ne-am certat cu ei pe această temă și le-am reproșat că ne-au ascuns acest lucru.
- Nu trebuie să îi judecăm, draga mea, spuse Laura. Așa erau vremurile, doar ei știu ce a fost la mijloc. Iar mama nu mai este printre noi, ca să putem afla ambele puncte de vedere. Hai să-i lăsăm pe ei, cu păcatele lor, spune-mi despre voi.
- De acord. Sora cea mare, Ioana, deși a căzut pe locul al doilea, că cea mare ești tu acum, e la Roma, plecată de mulți ani, împreună cu cea mică, Andreea. Au rostul lor acolo, sunt căsătorite și stau bine. Au aflat și ele vestea și ne cheamă la ele. Vor să te cunoască.
- Ce e viața asta! Niciodată nu mi-aș fi închipuit că voi vedea Roma datorită surorilor mele!

Vara trecu repede, mai ales că cele 4 surori au reușit să se cunoască, după 40 de ani! Emoții, lacrimi, regrete, bucurii și triste ți le-au încercat pe toate când s-au întâlnit. Și-au promis că nu vor mai lăsa pe nimeni să le despartă și, mai ales, că vor fi unite și că vor recupera anii pierduți, ani pe care ar fi putut să-i petreacă împreună!

Cine a spus că niciodată să nu spui niciodată, a avut dreptate. Viața e un film în care avem de toate: bucurii, triste ți, suspans dar, important este să trecem peste toate cu fruntea sus și cu siguranța că totul va fi așa cum trebuie.

Gheorghe Lazăr – întemeietorul învățământului modern românesc

Prof. **Zâna TĂMĂȘANU**

Pe drumul de la Făgăraș la Sibiu, la ieșirea din *Avrig* – locul de naștere al lui Gheorghe Lazăr, se află o casă, unde pe o placă de marmură, se menționează că „aici s-a născut Gheorghe Lazăr, pe 5 iunie 1779", ultimul din cei cinci copii ai familiei Gheorghe și Maria Lăzăroaie.

Gheorghe Lazăr și-a petrecut copilăria în satul Avrig, așezare dominată de Castelul lui Samuel Bruckenthal, guvernator al Transilvaniei în vremea Răscoalei lui Horia, care-și avea aici, în mijlocul unui parc imens, o clădire înconjurată de ziduri groase, ce se voia a fi o copie micșorată a Castelului Schönbrunn de lângă Viena și care constituia locul preferat de odihnă al guvernatorului, ce-și arunca privirea fie spre povârnișurile Carpaților, fie spre câmpia prin care Oltul își mână apele spre apus.

Face Școala primară în Avrig, având ca dascăl pe Ioan Barac, care mai târziu îi va deveni prieten și sfătuitor, apoi studiază la Liceul Piarist din Cluj între 1798-1805, cu excepția lui 1802, când urmează cursurile Liceului Catolic din Sibiu. S-a vehiculat ideea că a fost susținut pentru a-și urma studiile de baronul S. Bruckenthal, ceea ce s-a dovedit a nu fi adevărat.

După obținerea Bacalaureatului la Cluj, obține o bursă plătită de Biserica Ortodoxă, din fondul Sidoxial, pentru a studia la Viena, în vederea unei cariere ecleziastice.

Studiile superioare le începe la Cluj, unde urmează Filosofia, Istoria, Dreptul, între 1802-1906, iar la Universitatea din Viena studiază Teologia, Filosofia și Științe Fizico-Matematice. Grație acestor studii a devenit un enciclopedist bine orientat în științele secolului al XVIII-lea.

În timpul acesta începe să scrie: traduce un *Catehism rusesc*, o scriere morală pentru școli, o poveste romantică – *Cetire pentru popor*. Aceste scrieri descopereau predilecția sa pentru libertatea de cugetare de care se conducea în Studiile teologice.

Întors în țară, la Sibiu, este hirotonisit arhidiacon, obține un post de profesor la Școala Teologică Ortodoxă, traduce în limba română o serie de *lucrări cu caracter pedagogic* și chiar un *Manual de Pedagogie*.

În 1815 a candidat la funcția de episcop al Episcopiei Aradului, dar mitropolitul Ștefan Stratimirovici s-a opus numirii sale, deși avea studii la Viena și cultură în cel mai înalt grad, pentru că deranja prin ideile sale, de a susține învățarea în școli, în limba română și a lumina masele.

Necazurile se vor ține lanț. Intră în conflict și cu episcopul Vasile Moga, care susținea învățământul în limba slavonă și care-i împiedică tipărirea manualelor în limba română și orice altă activitate culturală spre binele fraților români, care-l acuză că este dușmanul Imperiului Austriac, îi intentează un proces disciplinar și-l pune sub supravegherea autorităților polițienești.

În această situație este nevoit să părăsească Transilvania lui dragă, să treacă munții și să se stabilească la București începând cu 1816, lucrând pentru început ca profesor particular (meditator).

În Țara Românească Gheorghe Lazăr se manifestă ca *un promotor al ideei de înființare a unei școli românești* la cel mai înalt nivel științific, posibil la acea vreme, când învățământul

la noi se desfășura în *limba greacă* și unde aveau posibilitatea să meargă doar fii celor bogați.

Sprijinit de Iordache Golescu și C. Bălăceanu a trebuit să ducă o muncă intensă cu cei ce susțineau că „limba română este prea săracă pentru a exprima adevărurile științei"!

Gheorghe Lazăr scrie un manual de *Aritmetică matematicească* și volumul de *Trigonometria cea dreaptă* și predă el însuși *aritmetica, geometria, trigonometria, filozofia și gramatica*. La începutul secolului al XIX-lea învățământul matematic din țara noastră a cunoscut un avânt deosebit datorită condițiilor istorice dar, mai ales, a unor personalități culturale de mare valoare cum a fost Gheorghe Lazăr în Țara Românească și Gheorghe Asachi în Moldova.

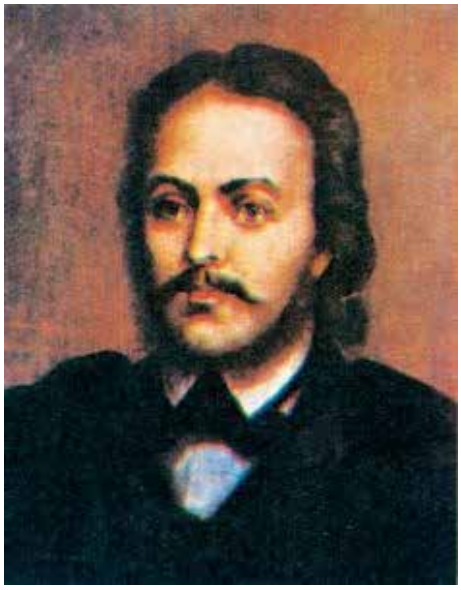

Pentru aceștia a fost o muncă în plus să-și alcătuiască singuri programe de învățământ și manuale, să alcătuiască terminologii științifice în limba română, a noțiunilor de matematică, în special.

Aportul lui Gheorghe Lazăr în *formarea unei terminologii matematice românești* este dintre cele mai importante: acest aport are o valoare deosebită prin influența pe care a exercitat-o asupra școlarilor săi, care se mândreau, cum declara Ion Heliade Rădulescu, în a se numi „lazarieni".

El a folosit pentru prima oară în limba română termenii *număr* în loc de *slovă*, *numărător*, *numitor*, el a introdus cuvintele: *punct, linie, unghi, dreaptă, figură, triunghi, pătrat, romb, paralelogram, trapez, poligon, cerc, centru, rază, diametru, coardă, linii paralele* cărora le-a mai zis într-o formă mai sugestivă *linii drept alergătoare* etc.

La 24 martie 1818 obținând aprobarea pentru înființarea *școlii românești*, își începe activitatea într-un local impropriu din centrul Bucureștiului, la Biserica „Sf. Sava". Despre condițiile de aici vorbește Ion Ghica într-o scrisoare către Vasile Alecsandri: „Școala de acum 50 de ani" când descrie entuziasmul cu care băieții de la Udricani, de la Sf. Gheorghe, de la Colțea și de la toate bisericile, au golit acele Școli și au alergat la Sf. Sava cu Petrache Poenaru, Eufrosin Poteca, Simion Marcovici, cu Pandele, cu Costache Moroiu, cu Christian Tell, cu Anton Pann, Th. Pallady și atâția alții.

În Programul cursurilor arătat în *Înștiințare* se preciza clar ce vor studia cei începători, cei de nivel mediu și superior, iar îndemnul era: „Grăbiți-vă, nu întârziați a vă arăta!"

La început, elevii săi erau băieții unor mici meseriași, târgoveți și dascăli, pentru că odraslele boierești frecventau Școala grecească. Abia mai târziu, după ce s-a dus vestea despre cum se învăța la Sf. Sava, despre cum tinerii deslușesc tainele științelor matematice și ale filosofiei în limba maternă, au început să vină și fii boierilor.

Lui Gheorghe Lazăr i se duce vestea că știe să măsoare și calculeze câmpurile, el este considerat *primul inginer cadastru român*. Aceste cunoștințe despre măsurarea câmpului și de ridicare a planurilor se studiau la cursurile de geometrie. Orientarea aceasta spre științe practice răspundea unei cerințe a vremii. I se spunea lui Lazăr: „Inginerie vrem noi, dascăle, să ne măsoare băieții moșiile și de inginerie apucă-te să-i înveți, că socoteală învață ei în toate băcăniile". Ion Heliade Rădulescu spune: „În vreme de un an, școlarii ajunseseră departe. Pe moșiile Țării Românești începuse a se trage de mâna românilor triunghiuri înțelese, se încheia planul. Școlarii deteră învederate probe de capacitatea și râvna în folosul poporului lor, mânuind instrumente topometrice, unele construite chiar de ei, făcând ridicări de terenuri, în admirația populației locale, care nu se putea minuna îndeajuns cum lucrau tinerii cu… „dracu din sticluță" (cum îi ziceau ei la busolă)!...

Principala importanță a Școlii de la Sf. Sava pentru cultura neamului românesc este tocmai aceea de a fi redat românilor încrederea în puterile lor intelectuale și morale, în capacitatea limbii de a se face haină ideilor înalte și, cum spune Heliade, în propagarea unei Românii unite.

Gheorghe Lazăr nu a fost doar un simplu dascăl, ci a fost și un mare român. Atunci când cartea era o raritate și în școală se studia în limbi necunoscute de popor, Gheorghe Lazăr a tradus și scris cărți în limba română, fapt care a deschis noi orizonturi pentru un mare număr de tineri români.

El care era cunoscător, încă din timpul liceului, a limbilor latină și greacă, germană, maghiară și franceză, care își însușise toate disciplinele matematice, notat fiind cu „eminent", își dădea seama ce mare importanță are studierea în limba maternă a disciplinelor predate.

Lazăr a dat dovadă de un spirit neastâmpărat, un spirit enciclopedic, era un însetat de știință, un gânditor ce-și dorea poporul ridicat la rang european.

În timpul Revoluției lui Tudor Vladimirescu s-a împrietenit cu eroul revoluției, care a stârnit emanciparea politică a țărilor române, oferind o paralelă „războinică" emancipării culturale a lui Gheorghe Lazăr. Colaborează cu revoluționarii ajutând la fortificarea taberei de la Cotroceni, îi învață cum să mânuiască armele și să regleze tunul pentru a-și atinge ținta fixată. Această colaborare îi va aduce persecuția din partea autorităților vremii.

Gheorghe Lazăr va suferi foarte mult când Tudor Vladimirescu este învins iar după ce focurile au fost stinse și ulițele curățate de leșurile celor căzuți pentru apărarea răscoalei, el a căutat, a încercat să-și redeschidă Școala, dar stăpânirea îi este potrivnică și nu mai primește nici un ajutor. Își petrece timpul în locuința lui din chiliile de la Sf. Sava bolnav, vizitat doar de câțiva din foștii elevi și în 1823 îl roagă pe Heliade Rădulescu să-l ducă la un văr ce stătea la marginea Bucureștiului și apoi le scrie fraților din Avrig să vină și să-l ia acasă. La 17 septembrie se stinge la vârsta de doar 44 de ani, în casa în care se născuse, fiind înmormântat în curtea Bisericii ortodoxe din Avrig, aproape de casa părintească.

Despre viața și activitatea sa au scris mai mulți biografi. Primii au fost Ion Heliade Rădulescu și Petrache Poenaru. Ion Heliade Rădulescu mărturisea într-una din acele biografii că „Gheorghe Lazăr niciodată nu și-a socotit slujba sa o profesie, ci o chemare, o misioană. Avea 20 de școlari regulați; dar când făcea lecție de filosofie, sala gemea de auditori în capul cărora era Alexandru Tell, tatăl ofițerilor Tell."

Mulți matematicieni au scris despre importanța operei

lui Gheorghe Lazăr printre care: Avram Sădean în 1914, Ioan Lupaș în 1915, Onisifor Ghimbu în 1916, Traian Lalescu în 1919, I. Matei în 1923, Gheorghe Bogdan-Duică în 1924, acesta fiind cel mai cunoscut biograf al lui Gheorghe Lazăr, Gr. Popa Liseanu, G. Macovescu, Nicolae Iorga în 1928.

Ca o recunoștință a activităților sale, în multe localități din România au fost amplasate busturi sau statui, multe Școli îi poartă numele.

Astfel, în 1864, elevul său, contele Scarlat H. Rosetti, mare proprietar de terenuri, a ridicat primul monument lui Gheorghe Lazăr, monument ce a costat 550 de florini și amplasat în curtea bisericii grecești răsăritene ortodoxe.

În Avrig, în centrul localității, a fost ridicat un bust al marelui cărturar Gheorghe Lazăr, conceput de sculptorul Cornel Medrea în 1938, în 1973, la Sibiu în fața Palatului ASTRA, la București Statuia lui Gheorghe Lazăr, sculptor Ion Georgescu, 1896.

Multe instituții de învățământ poartă numele lui Gheorghe Lazăr: la Sibiu – Colegiul Național (fostul liceu al iezuiților), Colegiul Național „Gheorghe Lazăr" din București (întemeiat sub acest nume în 1860), în Cluj-Napoca – Colegiul Național Pedagogic, Grupul Școlar „Gheorghe Lazăr" din Baia Mare, Liceul Teoretic „Gheorghe Lazăr" din Pecica – Arad etc.

A fost aniversat la 100 de ani de la moarte, la 150 de ani și la 240 de ani, aducându-se în prim-plan viața și opera unuia dintre cei mai prestigioși îndrumători ai culturii române – cel care a fost *pedagog, teolog, traducător și inginer român*.

După semnificația zilei de naștere a dascălului Gheorghe Lazăr, întemeietorul învățământului modern românesc, ziua de 5 iunie a fost aleasă ca Ziua Învățătorului, proiectul de lege fiind adoptat pe 9 octombrie 2007, iar legea are nr. 289 din 29 octombrie 2007. Manifestarea are caracter educativ, apolitic și cultural, când Ministerul Educației acordă premii, distincții, medalii și titluri onorifice cadrelor didactice și elevilor merituoși, iar unitățile de învățământ desfășoară manifestări ce scot în evidență tradiția și împlinirea Școlii românești.

Bibliografie

Câmpan, Florica: „De la Școala lui Gh. Lazăr la instituțiile tehnice de azi", Ed. Ion Creangă, Buc., 1980;

Creangă, Axente: „Scrierile matematice ale lui Gh. Lazăr"- pref. de acad. prof. Gh. Vrânceanu, Buc., 1968;

Macovescu, George: „Gh. Lazăr", Ed. Albatros, Buc., 1973

Milicescu, St. Emilia: „Gh. Lazăr", Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1982

Oratori și elocință românească, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1985

Un vis miraculos

Jorj DULGHERU

Era în vara anului 1968. Mă prezentasem la examenul de admitere la Liceul pedagogic „ Al. Vlahuță" din Bârlad și așteptam rezultatul. În acea perioadă am avut următorul vis:

Eram împreună cu fostul coleg "de generală", Viorel Spătaru, la intrarea în orașul Bârlad, dinspre satul natal, Al. Vlahuță. În jurul nostru era numai apă și din loc în loc, unele insulițe pe care se vedeau oameni. Atât eu cât și colegul meu eram îngrijorați, chiar speriați.

Deodată, din cer au apărut niște scăunele micuțe, atârnate de câte patru fâșii albe, din bumbac, iar în fiecare legănel era câte un îngeraș, așa cum văzusem pictați pe icoanele de la biserică. Se legănau în aer și se bucurau. Erau așa de mulți că nu mai vedeam nimic în jurul nostru.

Colegul meu, a apucat cu ambele mâini un legănel și l-a îmbrâncit. În clipa următoare, leagănele cu îngerași parcă au dispărut și în locul lor, în fața noastră a apărut pe un norișor, Dumnezeu. Așa cum văzusrm imaginea Mântuitorului pe icoanele de la Sfânta biserică din sat. Iisus Hristos era înveșmântat într-o tunică de culoare roșie, peste care purta o mantie de culoare albastră, având o privire tristă.

Am căzut în genunchi și priveam înmărmurit. În stânga mea, colegul meu a făcut la fel. Ne-a privit câteva clipe, apoi s-a adresat colegului meu:

- De ce mi-ai îmbrâncit copilul? Ce rău ți-a făcut?

Apoi, cu un gest hotărât, a ridicat mâna dreaptă și a făcut un gest spre colegul meu, care a dispărut de lângă mine, rămânând cu mâna în aer. Am încercat să-i ating mâna.

Și-a tras mâna discret și mi-a spus:

- Nu poți să mă atingi deoarece ai păcate. Te voi absolvi de ele. Să nu te sperii!

Am rămas înmărmurit și așteptam. Mântuitorul a îndreptat spre mine arătătorul mâinii drepte și m-a atins la rădăcina nasului, spre ochiul drept. Am simțit o durere.

Domnul Iisus Hristos a rămas cu mâna întinsă și eu am atins-o emoționat. Am atins o mână catifelată, fină, având un simțământ divin! Mi-a pus mâna pe cap și a dispărut. M-am trezit și am retrăit acel vis până mi-am revenit!...

Am încercat să interpretez acel vis astfel: colegul meu nu a promovat examenul la Scoala profesională unde se prezentase, iar eu aveam să primesc vestea că am promovat examenul la Liceul pedagogic.

M-am gândit de nenumărate ori la acest vis minunat!

Toată viața, până în prezent, am simțit, la greu, sprijin de la Mântuitorul care mi s-a arătat în vis! Doamne ajută!

Amintiri frumoase despre învățătoarea mea...

Frosica-Anca STRATULAT

Ziua învățătorului a fost instituită prima dată la unul dintre Congresele Asociației Generale a Învățătorilor din România în anul 1927, fiind sărbătorită la început la data de 30 iunie. Sărbătoarea aceasta este legată și de sărbătoarea religioasă a Soborului celor 12 apostoli și uneori a coincis și cu sfârșitul anului școlar.

Din anul 2007, această sărbătoare a fost stabilită prin legea 289 și sărbătorită la data de 5 iunie, fiind data nașterii lui Gheorghe Lazăr- întemeietorul învățământului românesc modern.

Proiectul legislativ privind instituirea acestei zile a fost inițiat de un grup de 70 de parlamentari, care a subliniat în expunerea de motive că: „drumul României prin Europa trece, invariabil, prin școală" și se impune ca învățământul românesc să primească atenția cuvenită, acesta fiind unul dintre domeniile care „ne mai reprezintă cu onoare în exterior".

Astfel, această zi este sărbătorită în toate unitățile de învățământ din sistemul românesc și poate fi un prilej de reflecție asupra școlii și a dascălilor în general, precum și a propriului învățător/învățătoare în particular, fiind o oportunitate pentru a ne manifesta recunoștința față de aceștia.

Îmi amintesc cu drag, de prima zi când am păşit cu emoție și sfială pragul școlii, îmbrăcată în uniformă albastră cu pătrățele, cu o diademă cu fundițe albe pe cap și cu un buchet de flori în mână.

Domnișoara învățătoare, ne-a întâmpinat cu drag în pragul clasei și ne-a urat bun venit în clasa I, cu un zâmbet frumos pe chip și cu multe speranțe în ceea ce ne privește.

Fiind atât de tânără și frumoasă, nu ne mai săturam să o privim și ascultam fermecați tot ceea ce ne spunea ea. Toate fetele din clasă ne doream să fim ca ea când vom fi mari, a fost primul nostru mentor și model pentru viață. Abia terminase liceul pedagogic iar noi am fost prima ei generație de elevi.

Era potrivit de înaltă, suplă, cu ochii mari și expresivi, zâmbitoare, cu părul negru și lung care i se revărsa frumos pe umeri în bucle, avea multă bunăvoință, dându-și toată silința să ne învețe tainele scrisului, cititului și socotitului într-o manieră plăcută, făcându-și meseria cu multă pasiune și dăruire. Îi plăcea să se asigure că am învățat așa cum trebuie, avea niște metode de lucru atractive și eficiente care ne încântau pe noi copiii și ascultam de

ea cu drag, deoarece știa să se facă plăcută și se străduia mult ca să ne învețe să înțelegem din clasă tot ceea ce ne explica.

Legătura specială dintre dascăl și elevi se observă uneori de la început, așa încât copiii ascultă indicațiile cu atenție și se conformează cerințelor acestuia. Indiferent de situație, dascălul le vorbește copiilor pe un ton calm, corectându-i cu blândețe și lăsându-i să se manifeste natural în mod propriu, deoarece știe capacitatea fiecărui copil din clasă și îl îndrumă pe fiecare în parte, cu răbdare, pentru a se dezvolta intelectual și emoțional.

Mă mai gândesc uneori cu drag la doamna învățătoare ca fiind persoana care ne-a marcat copilăria într-un mod plăcut și folositor. Am revăzut-o peste ani și am constatat că nu își pierduse frumusețea, având acea noblețe aparte pe care această meserie ți-o poate da, fiind o doamnă elegantă și rafinată care locuiește acum într-un oraș mare și frumos de pe malul Dunării. După calculele mele, cred că acum este ieșită la pensie, a adunat destule amintiri și are timpul necesar să le rememoreze și să se gândească cu nostalgie la generațiile de elevi pe care le-a educat. Îi urez să aibă o viață lungă și frumoasă și să se bucure de roadele faptelor bune pe care le-a semănat în timp!

5 iunie - Ziua Învățătorului

Revista „Viața Noastră” a depășit de mulți ani granițele județului nostru, ajungând și în localitatea Alexandria din județul Teleorman.

Acolo, la Școala nr. 7, un învățător școlit la Liceul „Alexandru Vlahuță” din orașul nostru - domnul ALEXANDRU FLORESCU - își desfășoară activitatea de 50 de ani.

Nu a uitat niciodată măiestria dascălilor bârlădeni și nici frumusețea plaiurilor moldave.

A răspuns cu promptitudine solicitării redacției de a trimite câteva rânduri pentru revista „Viața Noastră”.

Îi mulțumim și îl invităm să ne viziteze când va avea ocazia!

Blânda povară a toamnelor noastre

Înv. **Alexandru FLORESCU**

„Din ramuri de nuc
Cad frunzele-ntruna
Și șiruri de prunci
Pe cărare se pierd…”

Răsfoiesc imaginar filele nescrise ale veșniciei pierdute în sălițele de clasă, pe unde am fost și talismanul primit în citadela cărții dintre dealurile molcome ale Tutovei și Bârladului mă îmbie a le reciti.

Neîntrecuții dascăli de pedagogie, Maria și Gheorghe Corodescu, ne aureolau în lecții chipul epopeic al dascălului primar.

Îndemnul neuitării:

- Mergeți în satele voastre și deschideți abecedare și aveți să fiți răsplătiți cu dar scump de săteni. Au să vă învețe prima lecție a dăscăliei: lucrul bine făcut și truda îmblânzitorului de brazdă.

Am ascultat profeția dascălilor mei și Grindul grânelor blonde m-a primit, ca-n tablourile lui Grigorescu, cu femei la porți, purtând copilași de mână, dornice să-l vadă pe noul venit. Ce frumos e să guști veșnicia satului la debut!

Aici poți nestingherit să aduci în sala de clasă, copilașilor, primii ghiocei, vestind primăveri.

Aici poți cuibări în liliac și iasomie glasurile mici ale puilor de rândunică.

Aici poți cânta neoprit de nimeni, cu glas tremurând ca de tulnic: „Doamne, ocrotește-i pe români!”

Au zburat primăverile blânde și toamnele cu soarele pierdut în meri și, tot într-o zi, când a prins a plânge nucul bătrân din fața școlii, liceenii veseli mi-au deschis poarta. Veniseră să primească de la mine „botezul” dăscăliei, botez ce-l primisem și eu, pe strada Cetinei, acolo în orașul moldav, unde a văzut lumina zilei autorul „Mușcatei din fereastră” și unde puteai asculta, pe o pală de vânt, venită dinspre Trestiana șuieratul trenului din „Tache, Ianke și Cadâr”.

Le-am dat, ani la rând, câte o părticică din sufletul meu curat și-au plecat la Crângeni, la Viișoara, la Piatra, la Lisa.

Dar nu m-au uitat.

Au rămas tot copiii de odinioară, tot ei, cei ce mă urmăreau cum sorbeam bobițe de rouă de pe frunțile bucherilor ce-i aveam în grijă.

Am prins a citi o scrisorică a unei dăscălițe, ce a primit taina meseriei în „teatrul” nostru din margine de urbe, la Lixăndrie. „EL ne-a adus în sala de clasă brândușele de primăvară!”

„EL i-a îmbrăcat în straie de oieri și plugari și le-a pus aureola de sfinți întregitorilor de neam și țară!”

„EL ne-a purtat pe cărări de munte, în Ardealul nostru, al tuturor românilor, să-l căutăm pe „tribun” și, pentru că nu l-au găsit acasă, am ascultat cântecul sfânt al moților din Apuseni:

„Sus, sus, sus la munte, sus,
Acolo e lancu dus,
La Vidra de sus”.

„EL ne-a spus la ultima repetiție, trist dar fericit: „Mergeți în satele voastre și aveți grijă de comoara neamului nostru: LIMBA ROMÂNĂ!”

Pe un colțișor, la sfârșit de epistolă, caligrafiate cu scris din ABECEDAR, câteva versuri:

„Au trecut, ca gândul, anii,
Și-au lăsat în urma lor,
Amintiri săpate-n inimi
Și-un chip blând de-nvățător.”

DRUMUL SPRE ÎMPLINIRE

Vasile CHELARU

Omul din fața mea păstrează neschimbat pe chip același zâmbet cald, cu care mă întâmpină de fiecare dată. Nu am reușit să aflu cum de poate îmbina atât de bine o potrivită dispoziție cu preocuparea pentru viața de zi cu zi, presărată cu griji cu care se confruntă, ca fiecare dintre noi. Îl știu de peste 30 de ani, i-am apreciat talentul, perseverența, dar mai ales răbdarea față de toate dificultățile vieții. Părea că le așteaptă, că se pregătește să le învingă, căci nu a știut niciodată ce înseamnă a primi totul de-a gata. El a înțeles devreme că atunci când te afli la fundul prăpastiei nu ai decât o singură soluție – să privești în sus.

I-am spus că mi-am propus să-i fac „un portret" cu cuvintele pe care eram sigur că nu le voi găsi ușor, dar care poartă nuanțele bunelor mele intenții și sunt armonizate cu sentimentele de apreciere. I-am mărturisit că talentul meu este insuficient pentru a-l prezenta așa cum ar merita, chiar am temerea că am pornit la un demers dificil, dar promisiunea făcută președintelui Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza", domnul Nicolaie Mihai, precum că în scurt timp va fi gata tabloul meu literar, mă responsabilizează. Nu doresc să-l dezamăgesc pe domnul președinte, nemaivorbind că-i știu bine hotărârea energică, când vine vorba de revista „Viața noastră".

Constantin-Cristi Mardare nu s-a arătat încântat, dar nu a refuzat. Mă privește prin lentilele ochelarilor cu rame subțiri, din metal, cu un fel de nedumerire, pe care nu vrea să o ascundă. Fruntea lăsată descoperită de părul care s-a rărit în partea din față a capului nu s-a încrețit, iar ochii căprui mă cuprind cu o lumină blândă. În semn de omagiu prietenesc, m-a lăsat să pătrund în interiorul său, să-i cunosc teritoriile sufletești răscolite de jocul neînțeles al destinului.

***

Trecuseră vreo zece zile din luna octombrie. Văzuse lumina zilei în maternitatea spitalului din Vaslui, unde mama îl lăsase în grija cadrelor medicale. Probabil s-a gândit că acolo va fi în siguranță și oamenii aceia vor găsi soluții mai bune decât dânsa pentru băiatul ei. Mai mult ca sigur că decizia nu a fost ușoară, dar în perioada anilor 1970 existau mulți oameni care cu greu își puteau asigura traiul, mai ales în familii numeroase.

Statul oferea protecție și speranțe copiilor abandonați de părinți, pentru care de multe ori venea în sprijin și providența.

Erau înființate în multe localități urbane „casele de copii". Nu se căutau vinovați ci se căutau soluții. Ar fi nedrept să nu recunoaștem că în acele timpuri, dincolo de lozinci patriotice de grijă ipocrită față de popor, statul „socialist, multilateral dezvoltat" avea în preocupare soarta copiilor devaforizați

În acest fundal Constantin - Cristi a făcut primii pași, a rostit primele cuvinte și a colorat primele foi la grădiniță. Noua familie era numeroasă, compusă din zeci de copii, educatori și supraveghetori, adunați în clădirile înconjurate de garduri înalte, la marginea Vasluiului. La terminarea clasei a întâia, Constantin - Cristi și ceilalți copii au fost urcați în autobuze și duși într-un alt oraș al județului. Casa lor nu a rămas pustie. Avea să devină adăpost pentru adulți neascultători și pedepsiți să poarte haine cenușii cu dungi verticale.

În orașul Murgeni au fost înghesuiți într-o clădire veche, boierească. Le lipsea curtea generoasă și clasele spațioase de la Vaslui.

După ce au trecut următorii trei ani, a realizat că terminase clasele primare. Căpătase o opinie clară despre școală și era nerăbdător să pășească în etapa următoare de pregătire – ciclul gimnazial. La scurt timp a sosit vestea plecării într-un oraș mare. Copiii s-au bucurat.

Bârladul i-a primit bine, într-o clădire uriașă, dar cochetă, cu trei corpuri și o curte de nu o puteai cuprinde cu privirea. Gardurile nu erau înalte, iar de o parte și cealaltă a străzii se aflau arbori semeți, cu coroana bogată și verde, pe sub care treceau oameni prietenoși: adulți, fete și băieți. Toți priveau curioși în curtea lor, fără a-și ascunde simpatia pentru

mulțimea de copii cu diferite vârste, îmbrăcați aproape la fel, gălăgioși și parcă hotărâți ca ecoul larmei provocate să se audă în capătul opus al urbei. Cu timpul erau ușor de recunoscut și în afara casei lor, după năzdrăvăniile care le făceau, chiar dacă mergeau încolonați și supravegheați de educatori, care din când în când îi mustrau cu vocea ridicată, efectul fiind mult sub așteptări.

Constantin - Cristi era prietenos, cu energie molipsitoare, suficient de ascultător, dar și încântat să participe la hârjoana colegilor, căci toți aveau posibilitatea să pună în aplicare idei dintre cele mai năstrușnice, chit că riscau pedepse aspre din partea supraveghetorilor. Cu toate acestea a simțit că este atras de coloritul viu al naturii, de clădiri impozante, chipuri de oameni, flori multicolore, de cerul plumburiu sau ape învolburate. Ore în șir plimba creionul pe hârtie până se observa imaginea dorită, ca atunci când fotograful plimbă hartia prin tava cu soluție relevatoare, pană se arată imaginea prinsă cu obiectivul aparatului.

Cu încetul a ieșit în evidență și a fost încurajat cu simpatie să deseneze. Odată cu părăsirea anonimatului, spre sfârșitul clasei a opta, a început a-și exprima opțiunea pentru a merge la Liceul de Artă „Octav Băncilă" din Iași, ori la Liceul „Complex" din Bârlad. Se pare că cei care conduceau instituția puneau accentul pe liceele care asigurau locuri de muncă pentru tinerii instituționalizați. Pasiunile și opțiunile lui Constantin-Cristi au rămas solitare. A afost anunțat că a fost înscris la un liceu agricol, de lângă Bârlad.

Fără tragere de inimă a mers la cursurile liceale. Nu strălucea în studiul activităților legate de producția de cereale ori funcționarea utilajelor agricole. Descoperindu-i pasiunea pentru desen și pictură, profesorul de biologie i-a dat de lucru; desena planșele necesare studiului corpului uman, a organelor interne și externe. Constantin-Cristi lucra în timpul liber ori în timpul orelor de curs, mizând pe faptul că profesorul de biologie îi motivează absențele. Când nu putea lucra în camera sa, găsise înțelegere la educatori și lucra într-un colț al sălii de clasă destinată elevilor cu vârste mici din incinta Casei de Copii.

În clasa a XI-a directoarea liceului agricol l-a exmatriculat. Din cauza absențelor. Profesorul de biologie nu i-a sărit în ajutor, ca și cum nu știa cât de mult timp și efort a depus elevul la pavazarea laboratorului de biologie cu material didactic.

În Casa de Copii nu erau acceptați tinerii care nu frecventau cursurile unei instituții de învățământ. Se considera că aceștia au ales să-și câștige singuri existența. Constantin-Cristi s-a trezit în stradă. Avea aproape 17 ani. Abia zărise „luminița", care nădăjduia că-i va călăuzi pașii în viață, când s-a trezit într-un tunel închis. Fără adăpost, fără bani, cu câteva haine într-o geantă, alungat din marea familie pe care o îndrăgise, urma să se confrunte cu teama, cu foamea, cu suferința, cu incertitudinea. Era istovit de umblat haotic prin oraș. S-a gândit că poate dormi pe un scaun în sala de așteptare din stația C.F.R. Boschetarii erau prietenoși, dar imprevizibili. S-a convins de acest lucru când nu și-a mai găsit geanta cu cele câteva haine. Pe timpul zilei își căuta colegii, care-i aduceau de mâncare. Uneori, când era de serviciu câte un supraveghetor mai blând dormea într-un pat cald, alături de foștii tovarăși. Altădată, se furișa în camera colegilor săi și dormea cu teamă ca să nu fie prins, ori era ascuns sub pat până termina rondul un supraveghetor mai zelos.

După furtună vin și zile senine. A fost recomandat să lucreze la Grădina Zoologică, primind sarcini, în special, de muncitor necalificat. După ce i-au fost sesizate abilitățile pentru pictură, a fost pus să deseneze și să picteze pancarte, cu imagini de animale, mesaje de informare a vizitatorilor sau lozinci mobilizatoare pentru poporul muncitor. I se oferise cazare într-o încăpere mică, de la intrare, unde se vindeau biletele pentru acces.

Într-o zi universul său, cu bune și rele, a fost zdruncinat de furia poporului care a decis schimbarea conducătorilor și a unui sistem despre care se spunea că a produs efecte nefaste. Era decembrie 1989.

Unul dintre foștii colegi plecase în București. Când a revenit în Bârlad emana un aer misterios, de individ experimentat în labirintul unui oraș fără margini. Căuta să-și convingă prietenii să se înscrie la o școală profesională, asigurându-i că după absolvire li se vor pune pe tavă o mulțime de oportunități.

– Dar o școală de arte există acolo? a întrebat Constantin-Cristi.

– Bineînțeles! a venit răspunsul. Știu o școală de artă populară! Mergem mai întâi acolo.

Erau trei-patru băieți care și-au luat inima în dinți și au plecat în capitală. Au ajuns spre seară în fața clădirii unde funcționa, într-adevăr, școala profesională de artă populară. Era pustie. Nici măcar un paznic nu i-a întâmpinat. S-au gândit că a doua zi vor veni la cursuri elevii și profesorii și vor merge la director ca să ceară aprobare pentru înscriere. Au dormit în curtea școlii. Trecuseră ore bune de când s-a luminat afară, dar nu venea nimeni să deschidă ușile școlii. Într-un târziu băieții s-au luminat. Era sâmbătă și nu se făceau cursuri. Desigur, nici în ziua următoare. Erau flămânzi și nu aveau bani. Nu puteau rămâne în București două zile fără niciun ban. Au decis să se întoarcă la Bârlad. Pe tren controlorii îi mai iertau pe orfani.

Constantin-Cristi a ajuns din nou în gara din Bârlad.

Clădirea îi oferea adăpost, iar băncile au devenit din nou patul necesar somnului. După un timp o educatoare care-l simpatiza, l-a rugat pe soțul ei să-i ofere un loc de muncă. Lucra la gară. Ce coincidență! Așa a ajuns tânărul, muncitor la întreținerea stației C.F.R.

Între timp, casele de copii erau supuse unui proces de reformare. Au fost aduși educatori și profesori noi, tineri, cu o altă viziune despre actul didactic din instituții de acest fel, care au șters încetul cu încetul urmele nevăzute ale trecutului, concomitent cu sterilizarea fizică și morală mult așteptată. Printre acești oameni s-a aflat învățătorul Gheorghe Țicău și domnul profesor Pleșu Constantin – Corneliu. După ce l-au cunoscut pe Constantin-Cristi și l-au studiat cu atenție, l-au sfătuit să termine studiile liceale. Profesorul Pleșu Constantin - Corneliu l-a recomandat unor amici de-ai săi, care aveau un magazin la parterul blocului turn din centrul orașului. A fost angajat ca vânzător. Fiind harnic și de încredere a fost lăsat să doarmă noaptea în magazin, în acest fel fiind asigurate cu pază și mărfurile de bună calitate.

Într-o zi au dat buzna în magazin o droaie de foști colegi de-ai lui Constantin - Cristi . Se bucurau că au fost chemați la Centrul Militar pentru a fi luați în armată.

– Nu mergi cu noi? au întrebat viitorii oșteni.

– Dar nu am fost chemat!a răspuns tânărul devenit comerciant.

– Nu se poate! Nu știi tu! Toți am fost chemați. Hai cu noi!

Așa a ajuns la Centul Militar Județean. Ofițerul îmbrăcat cu haine kaki a citit o listă lungă, verificând actele de identitate ale băieților, după care-i îndruma dincolo de ușa punctului de control.

– Tu nu ești pe listă! Ce cauți aici?

– M-au adus colegii, dar plec, dacă nu sunt trecut.

– Stai o clipă! Dacă vrei să mergi în armată, se poate rezolva. Așteaptă aici!

„ În armată nu poate fi mai greu decât în gară", a gândit tânărul când a primit ordinul de încorporare. La scurt timp pășea în curtea unei unități militare din județul Constanța. Era în anul 1993.

După ce erau verificați, recruții erau întrebați ce știu să facă, ca să poată fi repartizați acolo unde era necesar pentru funcționarea cazărmii.

– Tu ce știi să faci? a întrebat răstit un subofițer.

– Să pictez, a spus tânărul.

– Ia te uită! Mai era unul care spunea că știe să cânte la pian, ăsta pictează, de parcă aici am fi la conservator! Marș la grămada aceea, că vă găsim de treabă la toți!

Disciplina militară nu-i îngăduia fantezii artistice, deși apucase a lua în bagajul său o mulțime de creioane colorate, acuarele și carioce de toate culorile. Într-o noapte a fost desemnat să facă de pază în clădirea Comandamentului unității. Pereții erau sufocați de lozinci vechi și sloganuri patriotice care se digeră greu, aruncate pe niște fâșii de carton îngălbenit și îndoit la colțuri. Răscolind într-o încăpere a găsit mai multe bucăți de carton presat, pe care le-a tăiat la ceeași dimensiune. Până dimineață a înlocuit fiecare fâșie de carton cu fâșii de carton presat pe care a transcris lozincile, după ce le-a încadrat între simboluri naționale și militare viu colorate. Clădirea devenise de nerecunoscut.

Apucase a închide ochii cel mult o oră după terminarea serviciului, când hărmalaia trupei scoase la raport pe platoul din cazarmă l-a trezit. Se îmbrăcase în grabă și își mai așeza hainele, în timp ce cu pași mărunți se alinia cu ceilalți colegi în formație. Comandantul inspecta cu privirea mulțimea, iar ofițerii mai mici în grad se învârteau printre ei ca să verifice dacă lipsește careva. Deși tânăr, comandantul se bucura de respect, era capabil și autoritar.

– Să vină în fața formației cel care a fost de serviciu în comandament!

Constantin-Cristi se uita buimac către ofițerul care îi era șef nemijlocit. Acesta era și mai derutat.

– Ce mama dracului ai făcut?

Dacă se întâmplase un incident și nu l-a cunoscut, era vai și amar de el. În cele din urmă și-au luat inima în dinți și au ieșit din formație. Ofițerul în poziție drepți și soldatul, încă neobișnuit cu rigorile regulamentelor militare, rotindu-și capul, vădit incomodat de situație.

– Tu ai fost?

– Da, spuse tânărul.

– De ce ai înlocuit lozincile de pe pereți?

– Mi s-a părut că cele vechi nu arătau bine.

– Singur le-ai pictat?

– Da.

– De mâine să te prezinți la comandament! Ai înțeles? a întrebat mai mult pe ofițer, decât pe soldat.

– Da, să trăiți!

Perioada care a urmat a fost o experiență utilă și unică. A primit ordin să facă un tablou pe pânză. Nu mai pictase pe pânză până atunci. Primea materiale bune, în schimb ofițerii și subofițerii îi cereau să le picteze. Mâna îi asculta imaginația, căci purta pensonul cu măiestrie pentru a contura imagini și acorduri cromatice armonioase. În paralel desena schițe privind pregătirea militară. Aproape că nu a realizat că a sosit momentul liberării.

Casa orfanilor din Bârlad era neschimbată, dar se schimbase directorul. Profesorul Bradu Georgel făcea parte din acea generație de cadre didactice care puneau suflet și pasiune în munca lor. Fără astfel de oameni, bine reliefați, capabili de performanță, cu personalitate pregnantă, prestigioasă, nu era posibilă schimbarea. Se organizau numeroase activități culturale, copiii erau angrenați în spectacole, activități de dezvoltare a abilităților și punere în valoare a calităților. Se organizau excursii în străinătate, unde asociații umanitare se implicau în promovarea și sprijinul copiilor instituționalizați. Mulți și-au găsit de lucru ori au fost

luați în adopție de familii dornice să crească un copil.

– Am o propunere pentru tine, a spus directorul Bradu Georgel. Să fii angajat în centru ca supraveghetor și să te implici pentru a-i face pe copii să îndrăgească pictura.

Evident, oferta era una extrem de generoasă. În scurt timp, camerele și sălile de clasă aveau pictate pe pereți imagini și personaje îndrăgite din filmele de desene animate. Ambianața nou creată stimula interesul copiilor pentru lecții. Constantin-Cristi dobândise fără să vrea o charismă personală, ce-l făcea îndrăgit de copii și marea parte a personalului instituției. Din nefericire, erau și persoane care nu-l încurajau la fel de mult, cu care tânărul a intrat în conflict. A considerat că este mai bine să demisioneze. Gara, cu sala de așteptare, i-a fost din nou adăpost pentru câteva luni de zile.

Între timp în țară erau implementate reforme sociale, prin înființarea sau desființarea de ministere și instituții. În acest context, casele de copii au trecut din subordinea inspectoratelor școlare sub tutela noilor Direcții Generale de Asistență Socială și Protecție a Copilului, înființate la nivelul județelor. Director a fost numit profesorul Armeanu – Ștefănică Ionel. Experiența didactică și de inspector școlar, stăteau foarte bine alăturate calităților personale și intelectuale. A înființat în unitatea din Bârlad un club de pictură și l-a ademenit pe Constantin-Cristi. Era sigur că tânărul va accepta oferta de a-și pune în valoare talentul. A primit un post de supraveghetor de noapte și a lucrat voluntar la clubul de pictură aproape cinci ani de zile. În acest timp a pus pensonul în mâna a zeci de copii, unii continuând să picteze după ce au plecat din centrele de plasament.

A reluat clasa a XI-a și a terminat liceul, cu diplomă de bacalaureat. Aflând de câștigurile unor prieteni realizate în străinătate, a făcut unele demersuri pentru a pleca din țară. Când să-și ia gândul de la acest proiect, profesorul

Bradu Georgel îi spune că o familie din Germania i-a trimis invitație și trebuie să se decidă dacă acceptă, pentru că avea o valabiliatte limitată. Cu gândul la provocările viitorului, cu banii economisiți din greu își cumpără un aparat de fotografiat și cu câteva lucruri într-o geantă, ajunge în vama Nădlac. Bucuria i-a fost risipită când polițistul de frontieră l-a coborât din autocar deoarece invitația nu era tradusă în limba română. Fără niciun ban, aflat într-o situație de un tragism neașteptat, a privit cu dezamăgire peste granița țării, apoi, cu gustul amar al distanțării de lume a pornit pe jos înspre Arad. Nu și-a dat seama cât a mers și nu știa cât timp va mai trece până să parcurgă vreo cincizeci de kilometri, însă pașii îl duceau în direcția bună, ca semn că nu-i lasă trupul să piară pe marginea drumului. Un singur șofer a oprit mașina în dreptul său, ca să-i ușureze deplasarea.

– Nu am bani, a spus tânărul.

– Atunci îmi dai aparatul de fotografiat! a negociat fără milă șoferul.

– Prefer să merg pe jos, a venit răspunsul. Era singurul obiect de preț cu care sperase să imortalizeze pământurile străine pe care le va cutreiera.

Într-un târziu a ajuns în gara din Arad . A urcat în tren, asumându-și orice consecință. Când a ajuns conductorul, băiatul i-a întins documentul de identitate.

– Am spus biletul de călătorie! a afirmat apăsat controlorul.

– Nu am și v-am dat buletinul. Oricum îmi dați amendă. Nu am bani și vin pe jos de la vamă.

– De unde ești, măi băiete?

– Din Bârlad.

– Ia te uită, ce întâmplare! Eu sunt dintr-un sat de lângă Vaslui. Stai în compartimentul acela, că-i mai sigur. Când mai ajungi pe aici, să aduci o gură de rachiu din zona noastră.

– Apoi problema aceasta o rezolvăm pe loc.

A scos din geană o sticlă de rachiu pe care o luase cu gând s-o ofere gazdelor din Germania și a dăruit-o omului de treabă pe care l-a întâlnit. A ajuns în Brașov, unde a așteptat ca domnul profesor Bradu Georgel să-i trimită invitația tradusă și bani de drum.

După multe peripeții a ajuns în Germania, de unde s-a întors în câteva luni de zile. În orașul care l-a adoptat a găsit mereu și oameni buni. A fost solicitat de niște persoane care lucrau la primărie să picteze tablouri cu personaje din filmele de desene animate în orășelul copiilor, iar la scurt timp primește o cameră într-un bloc de locuințe sociale.

Are posibilitatea să expună pentru întâia oară pe simeze în Casa de Cutură din Vaslui, apoi în foaierul Teatrului Victor Ion Popa din Bârlad.

Cu sprijinul Direcției de Asistență Socială și Protecția Copilului Vaslui, consolidează o colaborare cu Fundația Scheherazade din București. Obiectivul fundației este să ajute copii și tinerii din toate mediile, promovează dreptul la viață și susține protecția copilului. Fundația Scheherazade, prin forța pasiunii celor care o susțin, a ajutat mii de copii. În acest context, pentru prima dată Constantin-Cristi a expus tablourile sale și ale copiilor în foaierul Ateneului Român. În aceeași perioadă avea loc Festivalul George Enescu și iubitorii de artă au admirat lucrările copiilor, iar mai mult de jumătate au fost achiziționate.

În anul 2015, Constantin-Cristi dă examen la Universitaea Națională de Arte "George Enescu" din Iași – Facultatea Arte

Vizuale și Design. Este admis și ajunge în clasa profesorului universitar Constantin Tofan. A studiat "Pedagogia Artei" și termină facultatea ca șef de promoție.

A urmat studii de masterat în cadrul aceeleași universități, alegând ca temă pictura murală. A ales pavilionul central al clădirii unde și-a trăit copilăria, adolescența și mare parte din existența profesională. Cei cinci pereți sunt decorați cu imagini de copii, ce simbolizează cinci teme: familia, educația, prietenia, credința, bucuria. Pot fi admirați și astăzi.

A fost o perioadă grea, căci noaptea lucra ca supraveghetor, iar ziua fugea la cursuri, în Iași. Totuși a izbutit. Constantin - Cristi a răsplătit încredeea celor care l-au îndemnat și încurajat să lupte, poate cel mai insistent fiind directorul Armeanu – Ștefănică Ionel. Acesta i-a insuflat puterea de a merge către lumea nemărginită a artei. S-a aflat printre cei care a inventariat atent calitățile tânărului și l-a ocrotit de la primejdia degradării sociale.

***

Sunt fascinat de viața omului pe care-l privesc. Îl caracterizează bunul simț, bunul gust și responsabilitatea pentru munca sa.

– Am expus în Olanda, Germania, Austria, nu în galerii, ci în spații deschise publicului. Am fost ajutat de prieteni și oameni buni.

– Am văzut lucrări expuse la noi în Bârlad, la Galeriile de Artă "Nicolae Tonitza".

– Da. Nu numai.

– Cum te simți în acest moment?

– Profesional sunt împlinit, dar nu și satisfăcut. Am fost tentat să rămân în străinătate, la rugămintea oamenilor care m-au găzduit, dar, nu știu, parcă mă atrage sărăcia și am revenit acasă. De fapt aici am o altfel de bogăție și o mare satisfacție: să lucrez cu copiii. Dintre toți care au trecut prin atelier, aș vrea ca cel puțin unul să facă artă ori să aibă arta ca hobby. Când lucrezi cu copiii, simți că întinerești pentru că te adaptezi nevoilor lor. Așa cum sunt ele. Nicio zi nu devine monotonie! Vedeți, sunt un norocos! îmi spune cu bună cuviință.

Acesta este profesorul de pictură Constantin-Cristi MARDARE. Omul calm, cordial, fără exaltări fudule, fără a învinovăți pe nimeni, modest și realist. Un astfel de om nu-și va pune în valoare, cu ostentație, talentul. Păstrează cu o decență aparte în interiorul lui și bunele și relele acestei lumi.

Am plecat din atelierul său, simțind în urmă un soi de melancolie tandră. Pe care o simt mereu în preajma oamenilor de calitate. Era spre seară, dar nu dădea semne că este obosit. Avea mult de lucru. Pregătea o expoziție dedicată Zilei Copilului. Lucrările sale și ale ucenicilor vor fi expuse într-o sală a Muzeului „Vasile Pârvan" din Bârlad..

„Educația” care supraveţuieşte şi stârneşte admiraţia tuturor!

Jenică RUSU

Moto: *„Am supravieţuit tuturor!” E.C.*

Aproape în fiecare carte sau articol scris despre Elena Rosseti, cea care a devenit soția domnitorului Alexandru Ioan Cuza, autorii o prezintă pe Catinca Rosseti, mama Elenei, oferindu-le celor cinci copii pe care i-a avut, 2 fete, Elena și Zoe, și 3 băieți, Costache, Mitică și Theodor, o educație bazată pe o autoritate dusă la extrem, ceea ce ar fi determinat în Elena, stări de timiditate și o dependență maternă cel puțin psihică, chiar și la maturitate, astfel încât cititorul este determinat să creadă că doamna Elena ar fi fost crescută în perioada copilăriei de un monstru de părinte, care din cauza înclinației religioase excesive și-ar fi privat copiii de bucuriile copilăriei. Nu m-ar mira la un moment dat ca timiditatea și retragerea Elenei Cuza să fie interpretată de noua generație de psihologi și scriitori ca fiind determinate de abuzuri materne grave.

Oare, așa să fi fost?! Educația oferită de doamna Catinca Rosetti să fi fost deficitară în ceea ce privește adevărata dragoste către cei cinci copii sau orice ar fi avut nevoie copiii?!

Adevărul este că nici în zilele noastre părinți care au copii ce obțin rezultate școlare notabile la vreuna din materiile obligatorii sau extrașcolare, cum ar fi, de exemplu, interpretarea la un instrument muzical sau chiar și în domeniul sportului, atunci când le fac un program bine conturat sau când le canalizează energiile într-o anumită direcție prin care excelează față de alți copii, nu scapă de „etichetele” denigratoare ale celorlalți părinți ai căror copii nu excelează. La rândul lor și copiii primesc calificativul de „tocilar” din partea colegilor de clasă. Dar, cel mai des părinții sunt acuzați că imprimă un anumit program de viață prea dur copiilor, că îi împiedică să fie cu adevărat fericiți, că îi privează de timpul liber, ba chiar criticii nu se sfiesc să îi acuze pe părinți de abuzuri, în ciuda oricăror dovezi că acei copii obțin rezultate foarte bune, au un cerc de prieteni cu aceleași hobby-uri, sunt reținuți de la excese, știu când să spună „da” unei plăceri sau să refuze ceea ce consideră că nu le fac bine, sunt respectuoși față de proprii părinți, profesori și ceilalți oameni. De asemenea etichete nu au scăpat în acele vremuri, dar nici în zilele noastre nu scapă, familiile celor care au anumite norme și valori.

Dar, chiar și mai mult de atât, dragostea unor copii astfel educați, față de astfel de părinți, care este o dragostea profundă, chiar și la anii maturității, copiii găsindu-și plăcerea și bucuria, chiar și ca adulți, să se consulte cu părinții lor, să le ceară sfaturile, ținând cont de experiența acestora de viață, luând în final propriile decizii, care se dovedesc, ca și în anii copilăriei, ca fiind cele mai bune pentru ei, neconsiderând sfaturile părinților o intruziune în viața lor, ci un ajutor de care nu se pot lipsi, nu scapă de critica celor „emancipați”.

Nu sunt excluse, chiar și în astfel de cazuri, alegerile greșite ale copiilor, adolescenților sau tinerilor, care sunt crescuți sau au fost crescuți în astfel de medii considerate de unii „autoritare” și ”severe”, cu consecințele de rigoare. Însă, acele„consecințe de rigoare”sub nicio formă nu pot fi atribuite părinților. Urmările alegerilor greșite le aparțin celor care nu au ținut cont de sfaturile bune, dragostea și „autoritatea” părintească, socotindu-se singuri înțelepți în a face ce vor cu viața lor. Unii, din această ultimă categorie, reușesc peste ani să înțeleagă și să accepte sfaturile părintești, ajungând la aceleași vorbe și concluzii cu ale părinților, recunoscând deschis acest lucru față de părinți, ceea ce le bucură sufletul acestora, vindecând rana cauzată de nesăbuința copiilor. Alții, din păcate, în pofida oricăror urmări rele din viața lor, merg din rău în mai rău. Este adevărat că părinții vor suferi în sufletul lor, însă, la fel de adevărat este faptul că părinții trebuie să fie cu conștiința împăcată că au făcut tot ce a ținut de ei sau că au vrut să îndrepte o greșeală. Nimeni nu este fără greșeală. Toți avem posibilitatea să reparăm, atât cât se mai poate ceea ce a fost greșit, fiindcă pe drumul vieți, cu urcușuri și coborâșuri, ni se vor oferi de către providență posibilitatea să și îndreptăm ceea ce este de îndreptat.

În acest articol mi-am propus să prezint opinia mea cu privirea la comportamentul sugerat de unii scriitori ca fiind „excesiv de autoritar” din partea doamnei Catinca Rosetti, oferit în anii copilăriei fragede celor cinci copii ai dumneaei, îndeosebi, Elenei, care, la o analiză atentă, convingerea mea este că sub nicio formă nu a generat „handicapuri” emoționale sau intelectuale acestora, ci din contră, a generat un comportament înțelept, iubitor, curajos, mai ales în viața Elenei Rosetti, devenită Cuza.

De altfel, Catinca Rosseti, provenea dintr-o respectată familie boierească, cu același tip de educație pe care la rândul dumneaei l-a oferit copiilor în primii ani de viață. Propria educație a doamnei Catinca Rosseti a determinat-o să își crească în cei șase-șapte ani de educație în familie pe fiecare din cei cinci copii cu credință în Dumnezeu, să își respecte și iubească părinții, să fie respectuoși, să îi îndemne să se consulte, să-i ceară sfatul ori aprobarea în problemele majore ale vieții, ajutorul când era nevoie, să fie chibzuitori dar și darnici cu cei lipsiți, să fie oameni de acțiune, să ia propriile decizii, să fie statornici și principiali chiar dacă ar suferi sau situațiile le-ar sta împotrivă, să se autodezvolte sau

își desăvârșească anumite calități.

Catinca Rosetti, prin exemplul propriu de viață personală, familială și publică, a pus în copiii dumneaei, în primii ani ai copilăriei, bazele unei adevărate educații părintești, educație cu care oricare alt părinte ar trebui să se mândrească atunci când o oferă copiilor sau nepoților. De exemplu, tatăl Elenei Cuza, Iordache Rosseti, a suferit de o boală de inimă, fiind îngrijit personal în anii de sfârșit ai vieții de soția acestui, Catinca Rosetti, mama Elenei. Mai târziu găsim același spirit de sacrificiu și din partea Elenei Cuza față de Alexandru Ioan Cuza.

Deși ambii soții făceau parte din familii nobile, nu au trăit într-un belșug excesiv. Moșia de la Soleşti, județul Vaslui, unde Catinca Rosetti a locuit alături de soț, era în permanent deschisă tuturor celor nevoiași, dar, acest fapt nu a exclus o atitudine fermă cu privire la cei care veneau să solicite ajutorul sau care munceau pe moșie. Mai târziu, la fel, și doamna Elena Cuza, a ales să ducă o viață modestă, trăind într-o locuință cu un minim necesar, în timp ce marea parte a banilor care i se cuvineau de pe urma unor moșii date în arendă erau donați pentru susținerea unor familii aflate în lipsuri, bolnavi sau orfelinate.

Greșit consideră unii că educația religioasă din primii ani de viață te depărtează de educația laică. Sub nicio formă. Religia corect înțeleasă, înseamnă la cunoaștere continuă, perfecționare continuă, dezvoltare continuă pe cât posibil în toate domeniile vieții. Catinca Rosetti a înțeles aceste aspecte ale vieții prea bine. Pe lângă educația din familie, care evident a cuprins și educația religioasă oferită copiilor în primii șase-șapte ani ai vieții fiecăruia, ulterior, cu eforturi financiare mari, Catinca Rosetti, a oferit celor cinci copii o educație laică, trimițându-i de la vârsta de șapte ani la o școală tip gimnaziu în comuna Șcheia, județul Iași, școală susținută de fratele dumneaei, Constantin Sturdza, unde fuseseră aduși profesori din străinătate.

După gimnaziul făcut la Șcheia, la împlinirea vârstei de 14-15 ani, Elena Rosetti a mers la școală la Iași, unde a avut permisiunea din partea mamei să participe la activități culturale și sociale, care, în general, se desfășurau în prezența unor personalități ale vieții culturale din țară dar și profesori de elită din străinătate, unde și-a făcut prietenii de calitate care au ținut o viață la care a putut apela cu încredere în momente de cumpănă.

Cu siguranță era mai retrasă și mai timidă față de grupurile care susțineau libertinajul în defavoarea principiilor în care Elena fusese crescută de mică. Dar, câți din copiii din acele vremuri au avut o viață plină de vicii, atrași tocmai de tineri?! Oare nu este mai de preferat să faci parte din grupuri care au principii statornice de viață, recunoscute ca fiind virtuți adevărate în orice loc și timp al omenirii.

Cum poate fi considerată Catinca Rosetti o mamă autoritară și excesivă, în sensul negativ, ținând cont de aceste aspecte mai sus consemnate?!

Oare nu tuturor ni se stârnește admirația față de doamna Elena Cuza când citim despre principiile care i-au călăuzit viața dumneaei?! Oare aceste principii admirabile de viață ale doamnei Elena Cuza au altă sursă decât baza așezată de mama dumneaei în anii copilăriei?!

Oare este de apreciat și ne-am bucura dacă am avea un copil care își alege cu grijă anturajul social sau atunci când se îndrăgostește de cineva, chiar și cu defecte sau care poate nu are un statut la care ne gândim noi, dar vine și cere acceptul unei căsătorii părinților, prezentând în detaliu ce l-a determinat să ia această decizie?!

Oare ne-am bucura dacă am afla că își iubește deplin partenerul de viață indiferent de greutățile și lipsurile pe care le întâmpină?!

Oare este de apreciat și ne-am bucura dacă copilul nostru după căsătorie ne-ar scrie constant, depăna amintiri, cere sfatul, solicită ajutorul, păstrând totodată discreția din propriul cămin?!

Oare ne-am bucura dacă am afla că în situații critice privind libertatea la propriu a persoanei cu care s-a căsătorit face planuri și trece la acțiuni concrete de a salva viața partenerului de viață, având trecere în fața ambasadorilor unor țări în țară sau prețuirea unei familii regale de cel mai înalt rang, cum a fost prețuirea împăratului Napoleon al III–lea și a soției sale Eugenia?!

Oare ne-am bucura dacă am afla că a devenit prima doamnă a țării, chiar dacă își recunoștea lipsurile, fiind iubită și admirată deopotrivă de popor și autorități, chiar și în cele mai grele situații, atât poporul, cât și cei care i-au detronat mai târziu soțul vrând să o protejeze continuu?!

Oare am aprecia un astfel de adult care din diferite motive ar trebui să părăsească țara, dar rămâne fidel partenerului, chiar și acolo în străinătate ani buni, cât și la revenirea în țară?!

Oare nu am privi cu tot respectul pe o astfel de persoană care rămâne până în ultima clipă alături de un soț bolnav, care i-a mai și greșit de-a lungul vieții, cinstindu-i memoria chiar și după moarte punând accentul pe faptele bune?!

Oare nu admirăm un adult înstărit care dovedește o bunătate dovedită continuu de-a lungul anilor în a ajuta pe cei defavorizați de soartă, copii, bătrâni, bolnavi?!

Oare nu ne-am umple de tot respectul când am afla că o asemenea persoană solicită ca la trecerea în neființă să fie îngropată alături de cea pe care o consideră scumpă mamă?!

Oare nu ar trebui să ne întrebăm ce fel de educație a primit doamna Elena Cuza dacă la aflarea veștii morții ei Carol a propus funeralii naționale pentru această nobilă doamnă?!

Oare nu ar trebui să mergem la originile educației doamnei Elena Cuza și să înțelegem că acolo s-a aflat o mamă iubitoare, Catinca Rosetti, care a meritat tot respectul și considerația doamnei Elena Cuza, dar o merită chiar și pe a noastră?!

Bineînțeles, oricare dintre noi are dreptul la opinii, păreri și convingeri, despre orice și oricine, dar cum am putea considera altfel pe cineva, în cazul acesta pe Catinca Rosseti, altfel decât a considerat-o însăși doamna Elena Cuza?!

„Prin Hotărârea nr.53/28 aprilie 2011 a Consiliului Director C.A.R.P. Bîrlad poartă denumirea de Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor Elena Cuza Bîrlad", ulterior în anul 2021, în conformitate cu noile prevederi legale fiind adăugată și titulatura de „Asociația". Nu întâmplător, Consiliul Director al Asociației, condus de domnul președinte magistrat pensionar Nicolaie Mihai, a luat această decizie, totul fiind hotărât cu multă chibzuință și înțelepciune, în primul rând pentru ca amintirea nobilei doamne Elena Cuza să rămână vie în sufletele membrilor, iar în al doilea rând pentru ca faptele dumneaei bazate pe o educație sănătoasă și adevărată să se regăsească deplin și în activitatea mai amplă, atât în ceea ce privește ajutorarea financiară cu ajutoare financiare rambursabile, reprezentând totodată „un real sprijin și o reală alternativă la serviciile economice, sociale, de sănătate sau culturale oferite de societățile contemporane românești."

Personal, cunosc o singură Asociație din țară, care, în limita posibilităților, prin membrii Consiliului Director, prin angajați și membri, să facă aceleași fapte asemănătoare la fel ca doamna Elena Cuza, iar aceasta este Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza Bârlad", ori susținând programe și proiecte din propriile venituri, ale celor enumerați sau ai Asociației, ori solicitând sprijinul, acolo se impune și celorlalți, inclusiv autorităților, fiindcă dragostea de oameni, chiar dacă uneori unii o numesc „autoritară", există din belșug, și cu siguranță, la programele acestei instituții de cultură care poartă numele minunatei principese" și „doamnă a tuturor românilor", Elena Cuza, am văzut oameni mulțumiți sau mângâiați în sufletele lor, fie că au venit atunci când au solicitat un ajutor financiar, fie când au avut un deces al celor dragi, fie când au mers la atelierul de croitorie, magazinul economat, cabinele de stomatologie, medicale sau când au participat la diferite activități sociale, culturale, religioase etc.

Dacă unii dintre autori, bazându-se pe scrisorile doamnei Elena Cuza, au considerat educația acordată de Catinca Rosetti fiicei ei, Elena, ca fiind autoritară sau severă, ar fi cunoscut conținutul Sfintei Cărți sau ale celor de rugăciuni ar fi identificat cu ușurință pasaje asemănătoare din acestea, mai ales cele în care ea își exprima neputința, cerând și sperând ajutorul lui Dumnezeu, și ar fi înțeles că totdeauna oamenii aleși de Dumnezeu au fost în general timizi și temători, au suferit în sinea lor, dar au supravețuit de cele mai multe ori multora din jurul lor, dovedind un caracter de admirat, așa cum a fost cel al doamnei Elena Cuza, în opinia mea, așa cum este și în prezent al celor care de peste un deceniu fac lucruri minunate în cadrul Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza Bârlad".

„Am supraviețuit tuturor!" a spus Elena Cuza la anii bătrâneții studenților care invitați de Nicolae Iorga au venit să o viziteze. „Am supraviețuit tuturor!" vor spune ani mulți de acum înainte faptele bune și frumoase realizate absolut dezinteresat de Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza Bârlad" prin reprezentanții săi, membrii Consiliului Director, cei care au ales acest nume nobil, prin angajați și prin membri. *„Am supraviețuit tuturor!" spune tuturor „EDUCAȚIA" aleasă care câștigă inimi și sălășuiește în sufletele celor care au principii.*

Datorită educației care supravețuiește testului oricărui timp Elena Rosetti (Cuza) a fost la înălțime în toată perioada vieții sale și la înălțime va fi oricare persoană sau instituție care își însușește în totalitate sau măcar în parte principiile de viață care au călăuzit-o. Etichetele și cei care le pun unor oameni ca Elena Cuza vor rămâne în uitare, iar numele unor asemenea oameni vor fi amintite iar și iar.

Note:

1. Elena Rosetii (Cuza) s-a născut la data 17 iunie 1825 la Iași. La data de 30 aprilie 1844 se căsătorește cu Alexandru Ioan Cuza. A decedat la data de 2 aprilie 1909 la Piatra Neamț și a fost înmormântată în comuna Solești, județul Vaslui.
2. Rubrica "Despre noi". Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor "Elena Cuza" din Bîrlad. Disponibil pe internet la adresa https://www.carpbarlad.org/despre-noi.html
3. Ibidem

DĂSCĂLIȚA

Octavian GOGA

Când, tremurându-și jalea și sfiala,
Un cânt pribeag îmbrățișează firea,
Și-un trandafir crescut în umbră moare,
Și soare nu-i să-i plângă risipirea,
Eu plâng atunci, căci tu-mi răsai în zare,
A vremii noastre dreaptă muceniță,
Copil blajin, cuminte prea devreme,
Sfielnică, bălaie dăscăliță.

Ca strălucirea ochilor tăi limpezi,
Poveste nu-i mai jalnic povestită,
Tu ești din leagăn soră cu sfiala,
Pe buza ta n-a tremurat ispită.
Cununa ta de zile și de visuri
Au împletit-o rele ursitoare,
Ca fruntea ta nu-i frunte de zăpadă,
Și mână nu-i atâtea știutoare.

Moșnegi, ceteți ai cărților din strană,
Din graiul tău culeg învățătură,
E scrisă parcă-n zâmbetele tale
Seninătatea slovei din scriptură.
În barba lor, căruntă ca amurgul,
Ei strâng prinosul lacrimilor sfinte,
Căci văd aievea întrupat ceaslovul
În vorba ta domoală și cuminte.

La tine vin nevestele să-și plângă
Feciorii duși în slujbă la-mpăratul,
Și tu ascunzi o lacrimă-ntre slove,
În alte țări când le trimiți oftatul...
Și fete vin, să le-nfloreşti altița,
La pragul tău e plină ulicioara,
Și fetele își șopotesc în taină:
„Ce mâini frumoase are domnișoara!"

...Așa, grijind copiii altor mame,
Te stingi zâmbind în calea ta, fecioară,
Iar căpătâiul somnului tău vitreg
De-un vis deșert zadarnic se-nfioară.
Tu parc-auzi cum picură la geamuri
Un ciripit de pui de rândunică
Și-un gând răzleț îți înfierbântă tâmpla,
Cu tine-adoarme-o dulce, sfântă frică.

Sfios, amurgul toamnei mohorâte
Își mișcă-ncet podoaba lui bolnavă,
Ca din cădelnițI fumul de tămâie,
Prelung se zbate frunza din dumbravă.
Tu stai în prag, și din frăgar o frunză
La sânul tău s-a coborât să moară,
Iar vântul spune crengilor plecate
Povestea ta, frumoasă domnișoară...

„...Ce învățau mai demult copiii la școală și ce învață acum...!”

Sfântul Paisie Aghioritul

Văd copii care au terminat nu numai liceul, ci și facultatea, că au un scris și fac niște greșeli... Noi eram la școala primară și nu făceam astfel de greșeli. Dacă sunt studenţi în filologie sau la drept, mai este ce mai este. Dacă însă sunt de la altă facultate, nu știu nici să scrie. În timp ce mai demult în gimnazii era...

- Ca la Universitate, Părinte!

- Vezi, câte lucruri frumoase învăţau atunci copiii și la școala primară, însă cu cât mai mult la gimnaziu! Astăzi îi împovărează cu o grămadă de lucruri nefolositoare și îi zăpăcesc. Îi ghiftuiesc cu de toate, fără compensaţie duhovnicească. În școli copiii trebuie să înveţe mai întâi frica de Dumnezeu. Însă acum copiii mici merg să înveţe engleza, franceza, germana, una și alta... Ce să înveţe mai întâi? Numai litere și cifre, iar acelea pe care trebuie să le înveţe, despre Patria lor etc... nu le învaţă! Nici cântece patriotice. Nimic.

Ia un copil din cei de astăzi și întreabă-l: „În ce judeţ este satul tău? Câţi locuitori are?” și vei vedea ca nu va ști să-ţi răspundă. Ci îţi va spune: „Mă duc la autogară, iau autobuzul și mă duc în sat. Și deoarece taxatorul știe, îi voi spune că vreau să merg în cutare sat, îi voi plăti și mă va duce”. Când eram în școala primară, noi știam toată geografia lumii pe dinafară. Pentru că trebuia să știi pe de rost orașele statelor cu mai mult de cinci sute de mii de locuitori. După aceea trebuia să știi râurile cele mai mari în lățime șl lungime și cele imediat mai mici; munţii cei mai înalţi etc. - cu cât mai mult ai Greciei. Am văzut și la elevi mai mari, nu numai la copiii mici, chiar și la studenţi că nu știu câţi locuitori are orașul în care studiază. Am întrebat pe unul care este cel mal înalt munte al Greciei și n-a știut. Care este râul cel mal mare și nimic. Cel mai mic, nici atât. Student și să nu știe nimic despre Patria lui. Vor veni după aceea... prietenii noștri, vecinii și le vor spune: „Aceasta nu este Patria ta; ci este Patria noastră” și le vor răspunde: „Bine ziceţi, așa este!”. Aţi înţeles? Într-acolo mergem. Dacă însă vei întreba pe copiii de astăzi despre fotbal sau despre televizor, le știu pe toate și pe toţi pe dinafară.

Și vezi, au venit copiii din Albania și știau carte. „Unde aţi învăţat carte?”, îi întreb pe epiriţii din nord (Provincia grecească Epir a fost împărţită în două. Partea nordică este inclusă în Albania, iar cea sudică în Grecia). „În închisori”, au răspuns ei. Aceia au făcut închisorile școli. Iar copiii noștri au făcut școlile închisori: s-au închis ei singuri înăuntru când le-au ocupat... Copiii astăzi, mai ales adolescenţii, sunt ameţiţi; mai mult în gimnaziu și liceu. La universitate sunt mai copţi. Acolo, de altfel, merg când vor.

În loc să ia unele măsuri pentru învăţământ mai rău fac. Și văd cum pe toate cele duhovnicești le schimbă. Auzi rugăciune scrisă în cartea de citire a Școlii primare: „Maica Domnului, pruncul tău este cel mal frumos din lume”, Bre, ce am păţit! Ce învăţau mai demult copiii la școală și ce învaţă acum: „Căprioară înţeleaptă cu coarnele întoarse, adună-ți drăcușorii tăi... să facă lapte și să mănânce nepoţeii tăi, drăcușorii cei nebuni ai tăi” („Limba mea” pentru clasa a II-a generală, partea a 3-a, p.11) Haide, cum să înveţe copiii cei mici astfel de lucruri?!

Iar prin cunoștinţele pe care le primesc nu învaţă deloc să lucreze cu mintea, și de aceea mintea nu le merge. Iar mintea care nu merge are înlăuntrul ei învălmășeală. Cei care făceau invenţiile își puneau mintea să lucreze. Atunci când se aflau într-o nevoie se gândeau cum s-o depășească. Astăzi cei mai mulţi caută să vadă ce scriu cărţile. Ce scriu prospectele, și rămân la acestea; nimic mai mult. Numai numere și cifre au toate. Șurubul acesta la numărul 1, celălalt la numărul 2 și dacă se întâmplă să păţească ceva vreun șurub și nu lucrează aparatul, imediat spun: „Să chemăm mecanicul!”. Nu-i duce mintea să ia o pilă, să deschidă puţin gaura ca să încapă șurubul sau să ia puţin plastic să înfășoare șurubul, ca să strângă, ci îndată spun: „Să chemăm mecanicul!”. Ce să mai spun? Astăzi televizorul și celelalte mijloace l-au prostit pe om. Iar oamenii inteligenţi devin în cele din urmă casete... Vreau să subliniez că omul trebuie să-și pună mintea să lucreze. Totul este aici. Căci dacă nu își pune mintea să lucreze, învaţă acum, să presupunem, lucrul acesta, dar se va încurca apoi în celălalt. De aceea scopul este să-i nască mintea, să afle soluţii. Dacă nu naște, atunci este subdezvoltat.

Din **Cuviosul Paisie Aghioritul**, *Cuvinte duhovnicești, vol.1: Cu durere și dragoste pentru omul contemporan*, traducere de Ieroschimonah Ștefan Nuțescu, Editura Evanghelismos, București, 2003

DASCĂLUL

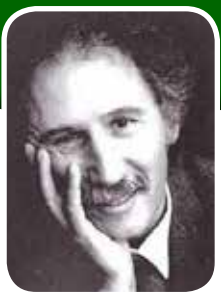

Marin SORESCU

I
Venea la școală de dimineaţă
Cu demâncarea la el.
Hainele le ţinea îngropate la loc, unde muncea.
Că era lup de muncă. Și ajungea la școală,
Făcea ce făcea cu copiii și când le da drumul,
Încăleca pe cal și-o lua peste câmp, la locurile lui acolo.
Se schimba acolo la loc și muncea până-n întuneric.
Se dezbrăca și le-ngropa iar, și pleca acasă,
Acolo la Pârva-n Secuiești, avea casă cu etaj.
Și dimineaţa, se-mbrăca, lua mâncarea și pleca la
Școală călare. Și de-acolo, la loc. Om harnic.
Lup de muncă, spunea Moșu, care-i fusese elev.
Învăţa copiii foarte bine. Îl chema Bulzescu Matei.
A murit, tânăr, săracu! Avea un băiat Ion, se făcuse
Cântăreţ la biserică și-a murit de tifos,
Până în războiul dintâi.
Au mai rămas două fete, Ioana și cu Nicoliţa
(Căsătorită cu Mitrică al lui Nete).

II
Copiii erau de toate felurile. Unii mai mari, alţii mai mici
Și cum învăţau? Aduceau un car cu nisip, îl nivelau
stau toţi grămadă pe lângă el. Și așa-nvăţau literele.
Ștergeau și iar îl întindeau.
- Ia zii, mă, A - făcea învăţătorul.
- Zii și tu, răspunde elevul.
- Păi, io zisei.
- Păi, mai zii o dată.
Bată-te Dumnezeu să te bată! și pleca de lângă el.
Pe unii îi „gâdila" la palmă cu o linie;
- Monitor, dă-i atâtea cu dunga și atâtea cu latul.
Și alea cu dunga dureau mai rău.
Și unul zice - cine-o fi fost ăla?
- „Lasă-mă, domnule
învăţător, nu mai da cu dunga, că-ţi dau un leu,
Mi-l dete tata să iau condeie."

III
Mai era un învăţător, care-l suplinea pe Matei,
Unul din Prejoi. își amintea Ilie Chelcea de el:
„Venea învăţătorul cu mămăliga la șold",
legată într-o batistă, avea și el acolo
Vreo ceapă!
Școala era pe locul lui Gheorghe Banta și la ea zidiseră
Ilie și Ion Ţuruc, doi fraţi, meșteri zidari, veniţi din Negoiești.
Ion Ţuruc e străbunicul meu.
Iar Ilie a fost tatăl a trei fete:
Liţa, Lia (muma alei lu Trică-a lui Gogu) și Anica
(Muma lui Ilie-al Anicăi).
Ăștia din Negoiești erau săraci, pe moșie boierească, grecească,
Săteau acolo în Gura Vocnii, o vâlcea, când cobori în Amaradia.
Acolo era și-o bisericuţă, mititică, așa cam cât o cameră,
Și-o fântână cu trei izvoare, o cișmea.

IV
Dar Matei învăţătorul, parcă-l văd
Descălecând, lăsând calul să pască împiedicat
Și el dezgropându-și de la capul locului
Hainele rele și sapa,
Schimbându-se cu hainele rele și-ncepând munca,
După ce-i învăţase pe ăia azbuchea, pe nisip.
Așa se-nvăţa mai-nainte
Și intelectualului nu-i era rușine
Să vină cu mămăliga la șold.
Nu se rupsese bine de pământ,
Tot în el își punea speranţa
Și-o îngropa, cum își îngropa hainele,
Ca în lada de zestre,
La păstrat.

5 iunie - Ziua Învățătorului

Împlinirea unui „vis” după 83 de ani

Prof. **Neculai GHEŢĂU**

MOTTO:
„Și-s fericit c-am fost o clipă-n stare
Să simt, în marea lumii simfonie,
A gândurilor mele întrupare.”

Al. Vlahuță

Împlinirea unui „vis” se poate realiza la orice vârstă, chiar și la vârsta senectuții – anul acesta 87 ani. Marele compozitor german Ludwig van Beethoven spunea atunci când, la împlinirea vârstei de 32 de ani, simte că începe să-i slăbească auzul: „Vreau să deprind curajul răbdării. Dacă trupul meu e nevolnic, sufletul trebuie să biruiască. Ceea ce nu pot auzi cu urechea, inima mea va trebui să ghicească. Voi sfărâma cătușele pe care mi le-a pus destinul. Vreau să cânt, să cânt pentru toți. Omule! Ajută-te singur, odată ce ți-a fost dăruită puterea s-o faci.”

Împlinirea „visului” meu, acela de a-mi revedea foștii mei elevi de clasa I-a s-a realizat când eu împlineam 83 de ani, iar ei 69-70 de ani, la 18 august 2018.

Dar… să încep povestea „visului” meu de-o viață!

Am fost absolvent al Liceului Pedagogic de băieți din Bârlad, liceu renumit pentru „fabrica de învățători”, înființat în 1870 de ardeleanul *Ion Popescu*, liceu care în anul ce a trecut a sărbătorit 150 de ani de la înființare. Întreaga mea promoție – 1956 –, în număr de 31 absolvenți, a fost repartizat în noul înființat Raion Târgul Frumos, Reg. Iași. Absolventul Neculai Ghețău am fost repartizat, conform „Dispoziției de repartizare Nr. 814” la Școala „Al. I Cuza” din aceeași comună, așezată pe malul stâng al Siretului, prezentându-mă la școală pe data de 25 august a.c. (vezi facsimilul de mai jos). Pe data respectivă

INVATAMINTULUI ANEXA Nr.1-

DISPOZITIE DE REPARTIZARE

Nr. 814 1955/1956

Tov. Ghețău Nicolaie născut în ziua 14 luna iunie anul 1935 în comuna Unteşti oraşul - str. - nr. - raionul Bîrlad regiunea Iaşi - absolvent al şcolii pedagogice de învăţători - cu examen de stat din oraşul.- Bîrlad, raionul Bîrlad - regiunea Iaşi

In baza Decretului Nr.180 din 14 iulie 1954, pentru reglementarea repartizării în producţie a absolvenţilor şi a instrucţiunilor Ministerului Invăţămîntului pentru aplicarea acestui decret, absolventul se repartizează la şcoala Al. I. Cuza din comuna Al. I. Cuza raionul Ia Frumos regiunea ..., pendinte de Ministerul Invăţămîntului

Prezentarea la locul de muncă indicat, se va face la data de 25 august a.c.-

Pentru neprezentarea la post, absolventul va fi tras la răspundere, în conformitate cu art.2441 C.P., publicat în Buletinul Oficial nr.53 din 14 decembrie 1953.-

DIRECTORUL ŞCOLII,

M. D. Mută

DIRECTOR,

D. Codreanu

mi-am luat valiza (nu troilerul) și cu trenul până la Gara Buhăești, unde am schimbat trenul spre Roman – Pașcani și am coborât, după ce m-am informat, în Halta Mircești (Mirceștii lui Alecsandri). Acolo, necunoscând localitatea de la școala unde fusesem repartizat, am întrebat pe „șeful de gară" cum ajung la Al. I. Cuza. Acesta m-a îndrumat pe un drumeag, o cărare, până la râul Siret, urmând ca după trecerea acestuia să ajung la destinație. Am întrebat:

- Este pod de traversare?

- Nu! Este un bătrân cu o „barcă" și te va trece Siretul plătindu-i 2 lei (două monede ce înfățișau pe o parte stema RPR iar pe cealaltă un știulete de porumb despănușat)!

Nașul, „barcagiul", era pe malul opus mie. Am strigat la el, așteptând „barca". Aceasta era construită dintr-un buștean mare unde încăpeau două persoane („barcagiul" și eu, care tremuram de frică, neștiind să înot). Nașul mi-a spus să așez valiza la mijloc pe muchie (nu culcată) și eu să încalec pe ea.

La început „barca" (o teică mai mare pentru adăpat animalele) manevrată de „barcagiu" cu 2 lopățele se mișca liniștit, dar pe la mijlocul Siretului a început să se clatine, mărindu-mi spaima.

-„Stai liniștit că te scot eu la mal!"

După „debarcare" și plata de rigoare am ajuns la școală, unde m-am prezentat D-lui (pardon) tovarășului director Alexandru Toma (pe atunci era un poet cu acest nume) care a făcut prezentările după care m-a dus la gazda ce era vis-a-vis de școală la mătușa Victoria ce locuia împreună cu familia fiului ei (gestionar la „cumparativa" satului).

A doua zi, într-un camion (dubă) ca de pușcăriași am ajuns la raion la „Târgul Frumos" (numit de Ștefan cel Mare „Târgul Frumoasei", cum ne povestea doamna noastră de Istorie, Ortansa Buhoci).

Raionul, numit „frumos", nu era decât un sat mai „răsărit". Primăria era construită din barăci de scândură cu etichete la intrare, după numele instituțiilor („Primar", „Secretar", „Finanțe", „Secția de învățământ" etc).

La raion m-am întâlnit cu colegii de școală (tovarăși învățători) să participăm la consfătuirea cadrelor didactice. Dar stupoare! În raion nu s-a găsit un locaș pentru consfătuiri și am fost transferați la Podul Iloaiei unde era un liceu pomicol care aparținea de localitatea Sârca. După felicitările de rigoare și de „bun venit" în școlile din raion pentru noii învățători, am plecat fiecare la școlile repartizate. Directorul Al. Toma mi-a spus să plec acasă și să vin la Școală cu o zi înainte de începerea cursurilor (1 septembrie pe atunci). După o lună și jumătate, când elevii mei începuseră să facă „bastonașe" și „cârjulițe", i-am părăsit plecând în armată.

Vă rog să-mi permiteți o divagație. Obiceiurile cadrelor didactice era ca, după terminarea cursurilor, să mergem toți la muncă patriotică de scris lozinci mobilizatoare pe garduri, în special pentru colectivizare. La sfârșitul activității intram în „comparativă" unde pe tejgheaua de tablă ne aștepta (așezate în rând indian) câte un „țoi" de țuică cu un covrig în gâtul „țoiului" (plătit pe rând de fiecare, când ne ajungea rândul). Neînvățat cu țuica, eu am refuzat să beau spunând că nu sunt obișnuit. Atunci unul mai glumeț mi-a spus:

- Nu-i nimic, eu beau țuica și tu mănâncă covrigul!

Povestea „visului" meu de-o viață se apropie de ce este mai important: întâlnirea la 83 de ani ai mei cu foștii elevi. Povestea continuă.

Având la Strunga, județul Iași, un frate mai tânăr ca mine cu 2 ani, la care mă duceam în fiecare an de ziua lui de naștere (16 august), m-am hotărât să-mi închei „visul" în comuna Al. I. Cuza, care se găsea la 30 de km de Strunga, pe o șosea bună, asfaltată. Așa că mi-am încălecat „bidiviul" („Matizul", nu „barca") și la ora 7.30 iată-mă în satul apostolatului meu în învățământ.

Dar în sat… surpriză! Nu l-am mai cunoscut. Era cu totul schimbat. Era și normal, după 63 de ani, era de nerecunoscut pentru mine. Am mers la școală (închisă – era vacanță). Am urcat totuși scările de 2-3 ori să-mi trezesc amintirile. În fața bisericii (foarte frumoasă, înconjurată de brazi și de iarbă bine îngrijită), într-un mic părculeț, trona un bust al celui care dăduse numele satului Al. I. Cuza, bust înconjurat de flori și de câteva coroane. Fiind o zi de vară destul de târzie, sătenii începuseră să circule chiar dacă era Duminică. Am întâlnit o familie pe care am salutat-o respectuos și am întrebat-o cum aș putea să-mi realizez „visul" meu. M-au îndrumat să merg la părintele bisericii pe care l-am găsit și care mi-a spus ca la ora 8 să fiu în biserică. După ce mi-am pus mașina la umbra brazilor din jurul bisericii, am intrat în aceasta, unde, deja, preotul cu dascălul începuseră serviciul religios. Așteptarea cam lungă, până la ora 9-10, când au început sătenii să populeze biserica, mă cam speriase, crezând că voi fi singurul credincios.

În sfârșit, biserica s-a umplut de bărbați pe de o parte și femei pe de altă parte, cu privirile ațintite spre străinul din fața lor. După încheierea slujbei, am rugat părintele să-mi dea și mie cuvântul, acesta adresându-se enoriașilor:

- Să nu vă grăbiți, pentru că domnul de față are să vă spună câteva cuvinte!

Și astfel am început să depăn, plin de emoție, „visul" meu de-o viață.

- Stimați enoriași! Era normal să mă priviți ca pe un străin de satul dumneavoastră. Dar eu nu sunt străin de acest sat în care acum 62 de ani eram învățătorul unora dintre dumneavoastră. De aceea vă rog, ca cei născuți în anul 1949 sau aveți vârsta de 69-70 de ani, să ridicați o mână.

După câteva momente, care mi s-au părut nesfârșite, au ridicat mâna 2 bătrâne, pe care le-am rugat să rămânem în jurul bisericii, la umbra brazilor , să depănăm câteva amintiri. Am fost plăcut surprins când în jurul meu s-au adunat nu numai cele 2 foste eleve ale mele, ci și o parte din enoriași împreună cu preotul paroh. După aproximativ o oră de frumoase amintiri și emoții, le-am mulțumit celor prezenți și, luându-mi „bidiviul" am plecat plin de mulțumire: „C-am fost o clipă-n stare să simt, în satul Al. I. Cuza, bucuria „visului" meu de-o viață".

Vă mulțumește, cel ce a „visat"!

Domnul Eminescu

Academician **Ioan Aurel POP**
Președintele Academiei Române

În adolescență, am învățat că, în 15 ianuarie și în 15 iunie, ni se cade nouă, cei care avem drept patrie limba română, să ne gândim la Eminescu. Nu am întrebat niciodată de ce, pentru că era în firea lucrurilor. Profesorul meu de latină ar fi spus că est modus în rebus, adică „este o rânduială în lucruri” să fie așa.

Mult mai târziu, am observat că, pentru unii, nu era tocmai bine să fie așa, iar astăzi mă îngrozesc că, scriind cu dragoste despre autorul „Sărmanului Dionis”, pot să fiu acuzat ca fiind ofensiv sau de-a dreptul jignitor. Acum, când văd că Harriet Beecher Stowe – cu a sa „Colibă a unchiului Tom” – este interzisă, că Margret Mitchell, după care s-a făcut faimosul film „Pe aripile vântului”, este pusă la colț sau că exploratorul Cristofor Columb – descoperitorul, fără să știe, al Americii – este suprimat a doua oară, „în efigie”, prin dărâmarea statuii sale, nu mă mai mir de nimic.

Scriitorii sunt și ei oameni și, chiar dacă sunt atinși de o aripă de înger, greșesc din când în când. Anumiți critici nu le iartă nimic. Vă propun, însă, ca măcar astăzi, când constatăm că au trecut 131 de ani din clipa în care Eminescu s-a metamorfozat în Hyperion, să nu-l criticăm. Să nu ne mai gândim la faptul că nu a gândit ca unii dintre noi, că nu a aplicat precepte apărute după părăsirea de către el a acestei lumi, că i-a declarat pe unii drept inamici ai poporului său, că i-a vestejit pe „muscalii de-a călare”, că nu a inventat el „corectitudinea politică”.

Vă propun să ne gândim azi doar la „băietul” care „cutreiera păduri”, care vedea Bucovina în doliu la moartea dascălului său, care se declara pe sine „epigon”, preamărindu-l pe altul ca „rege al poeziei”, care voia să moară „la marginea mării” și care călătorea pe „căi de mii de ani” în câteva clipe. Comemorându-l pe Eminescu, ne exprimăm pe noi ca oameni demni, drepți și buni, chiar dacă nu reușim să fim așa. Poetul ne-a dezvelit sufletul în formele sale cele mai pure.

Haideți ca măcar în clipa aceasta să ne gândim la

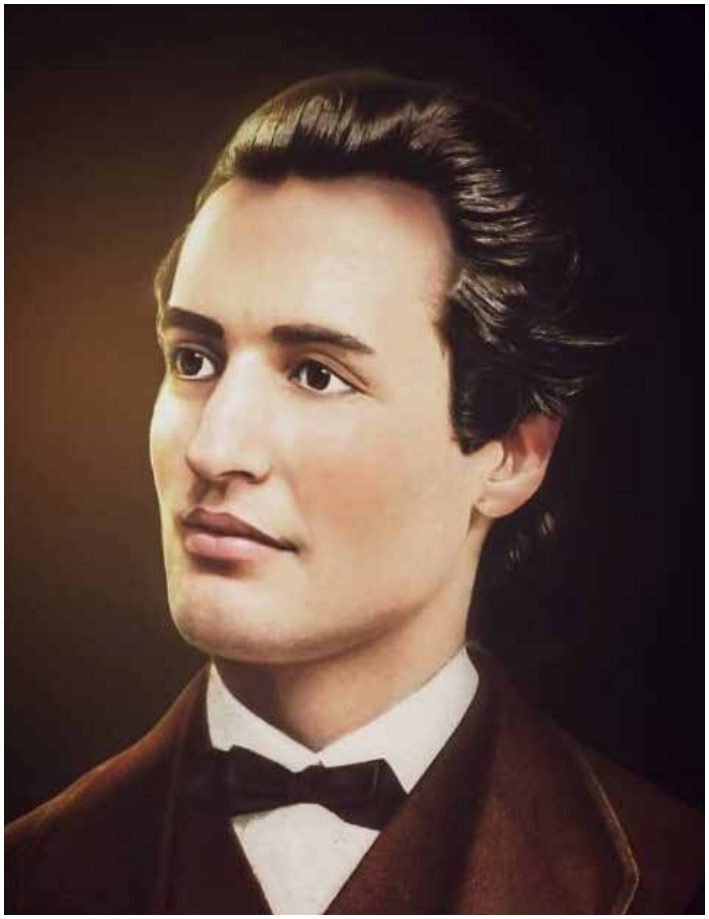

Eminescu după pilda lui George Călinescu: „Astfel se stinse în al optulea lustru de viață cel mai mare poet, pe care l-a ivit și-l va ivi vreodată, poate, pământul românesc. Ape vor seca în albie și peste locul îngropării sale va răsări pădure sau cetate, și câte o stea va vesteji pe cer în depărtări, până când acest pământ să-și strângă toate sevele și să le ridice în țeava subțire a altui crin de tăria parfumurilor sale”. Prin Eminescu avem certitudinea că – în ciuda vieții individuale trecătoare și a nimicniciei noastre – neamul acesta va viețui cât Pământul. Domnul nostru etern rămâne Eminescu.

Enigme în viața poetului

Mihai BATOG-BUJENIŢĂ

Incredibila fascinaţie care a însoţit permanent personalitatea de excepţie a Marelui Poet a făcut ca în prezent să avem informaţii scrise de o mare valoare referitoare la toate etapele vieţii sale. S-a aflat, precum un actor care interpretează cu mare succes rolul principal, întotdeauna, în „luminile rampei”. Prietenii din copilărie, colegii de şcoală sau cei alături de care a muncit, prietenii literari, oamenii împreună cu care a visat despre transformările prin care trebuia să treacă ţara, iubite sau admiratoare, oameni simpli sau capete încoronate, toţi au considerat întâlnirea cu Eminescu un eveniment care merita a fi translat spre neuitare prin consemnare scrisă. Nu au lipsit detractorii, spiritele meschine care maculează tot ce ating, din păcate printre aceştia aflându-se şi unii contemporani, ipochimeni care, asemenea anticului Herostrat, incendiază una din minunile lumii, sperând la o fărâmă de ridicolă nemurire.

Într-adevăr mulţimea informaţiilor primite de la cei care l-au cunoscut direct în diferite etape ale existenţei sale conduce la ideea că,viaţa sa ar fi, aparent, asemănătoare unei cărţi deschise la oricare dintre pagini, prin urmare absolut accesibilă în întregul său. Doar că o privire mai atentă poate descoperi că unele file ale acestei ipotetice cărţi par lipite între ele, ascunzând astfel, în mod aproape incredibil, un secret, o mică taină sau un mister de care chiar merită se ne apropiem.

Personal fac acest lucru datorită în primul rând faptului că pentru mine istoria literară autohtonă de împarte în două mari capitole: înainte de El și după, apoi având speranţa că unii dintre prezumptivii cititori, ceva mai informaţi decât mine, mă vor ajuta să-mi lămuresc neclarităţile. Aşadar, voi proceda etapizat urmărind unele evenimente pe cursul timpului în care s-au desfăşurat.

1. PĂRINȚII

În primăvara anului 1840 Gheorghe Eminovici se căsătorește cu Raluca (numele la naștere Raresa) Iurașcu primind din partea socrului o zestre consemnată în acte ca: ***Bani în numărătoare înaintea cununiei 1.500. de galbeni, iar bani în numărătoare în ziua cununiei la 29 iunie anul 1840, rest 1.500 de galbeni. Adică în bani 3.000 de galbeni și zestre în haine și obiecte.*** O zestre apreciabilă, o adevărată avere în acele timpuri, cea care îi permite tânărului Eminovici să cumpere o moșie (jumătate din moșia Ipotești) unde își va construi și o casă, una din acelea de referinţă în perspectiva timpului, iar mai apoi și titlul de căminar (un titlu nobiliar ce ar putea fi comparat cu acela de baronet deși în realitate nu se pot face asemenea apropieri) în anul 1841, de la vodă Mihail Grigore Sturza.

Gheorghe Eminovici provenea dintr-o familie de oameni liberi, unii dintre ei având chiar o stare materială decentă, cu o posibilă filiaţie dintr-un străbun bănăţean pe nume Iminovici și se născuse în anul 1812, făcuse ceva şcoală, vreo trei ani, lucru de admirat în anii aceia, a fost în slujba boierului Cârstea din Costâna, apoi „scriitoraș” (mic funcţionar fără anvergură) al baronului (titlu oferit de Habsburgi!) Jean Mustaţă, ulterior lefegiu al boierului Alexandru Balș, un moldovean care îi obţine și titlul de sluger (iniţial mai marele peste măcelari, cel care aproviziona curtea cu carne și lumânări, iar mai apoi, simplu boiernaș fără funcţiune) pentru bunele sale servicii. Precum vedem este un om pe care îl putem considera cult pentru acele vremuri, muncitor, fără îndoială inteligent și cu dorinţă de a promova în societate. Nu știm cum a cunoscut-o pe viitoarea sa soţie, Raluca, deoarece diferenţa de rang social tinde să excludă o apropiere, fie ea și conjuncturală.

Născută în 1816 Raluca este cea de-a treia fiică a stolnicului (dregător care purta grija mesei domnești, fiind șeful bucătarilor, al pescarilor și al grădinarilor) Vasile Iurașcu.

Boieri de viţă aceşti Iurașcu, care deşi nu fac parte din marea boierime, dintre cei cu blazon precum Sturza, Calimachi sau Roznovanu pot fi consideraţi boieri pământeni, dintre cei cu rădăcini adânci în istoria Moldovei, unul dintre primii fiind vornicul Dumitru Ştefan (cca 1624) dar și Stratul Iurașcu mare logofăt în timpul domniei lui Dumitrașcu Vodă în anul 1685.

Crescută și educată în spiritul fiicelor de boieri din acea vreme Raluca se va dovedi o soţie exemplară și o mamă adorată de copii ei pentru blândeţea, delicateţea, cucernicia și simţul datoriei familiale. Extrema ei discreţie referitoare la viaţa socială denotă acea educaţie în spirit tradiţional acela în care femeia este „Domina", stăpâna casei și cel dintâi model pentru copii săi. Paradigma femeii angajate social, militant pentru vreo idee sau schimbare, era departe de a fi funcţională în societatea înaltă a Moldovei din acel secol.

Toate bune și frumoase, dar ne putem întreba care este enigma în acest caz, cel al unei căsnicii solide tradiţionale, binecuvântată cu copii, având și bună stare materială? Pentru aceasta va trebui să renunţăm la modul nostru de gândire cel care, aflat sub influenţa filmelor, ne face să credem că în secolul al XIX-lea, în Moldova încă feudală din punct de vedere spiritual, era lejer de efectuat o căsătorie între un om simplu și fiica unor boieri de viţă. Cutumele sociale ale vremii închideau pur și simplu căile de acces ale unei persoane dintr-un anumit segment social către un altul considerat superior, mai ales atunci când cel care încerca acest lucru era un bărbat aspirant la mâna unei fete din nobilime. În sens invers erau exemple mai multe însă toate conţineau doze uriașe de risc social.

Nu se constată că Raluca ar fi avut vreo pasiune ne la locul ei, nici că vreo suferinţă fizică ar fi determinat familia să facă rabat de la propriile interese ori cutume. Nici nu poate fi vorba de vreo romantică răpire sau sfidare a normelor sociale, iar viaţa exemplară a soţiei Eminovici nu pare a susţine un temperament mai aprins cu atât mai mult cu cât în timpurile acelea orice gen de asemenea abateri de la norme era soluţionat ferm deoarece nici drepturile femeilor nu se inventaseră pe aceste meleaguri, însă funcţiona pedepsirea aspră a vreunei nelegiuiri, fie aceasta și o relaţie amoroasă, în afara celei binecuvântate de părinţi și biserică. Ne convinge faptul că această uimitoare unire s-a făcut în condiţiile cele mai riguroase chiar dota pe care socrul o dăruiește mirilor, acea mică avere despre care am vorbit. Rămâne prin urmare neclar modul în care cei doi s-au cunoscut, dar și cauzele pentru care familia Iurașcu a consimţit la oficierea căsătoriei.

2. NAȘTEREA POETULUI

Menţionez doar ca o curiozitate faptul că pe data de 31 martie 1889, conferenţiarul Mihail Chinţescu susţinea într-o conferinţă la Ateneul Român că Eminescu s-a născut la Soleni, un sat din Moldova, deși argumentele domniei sale erau mai mult speculative.

Se cunoaște însă foarte bine că, într-un registru al membrilor Junimii, Eminescu însuși a notat ca loc al naşterii oraşul Botoşani, iar ca dată a trecut 20 decembrie 1849. În registrul școlii primare a fost consemnată data de 6 decembrie 1850, iar în documentele gimnaziului din Cernăuți este trecută data de 14 decembrie 1849. Sora poetului, Aglae Drogli, într-o scrisoare către Titu Maiorescu susţinea ca dată a naşterii 20 decembrie 1849, iar ca loc al naşterii Ipoteşti. Fratele poetului, Matei, a afirmat într-o vreme o altă dată, 8 noiembrie 1848 și ca localitate Dumbrăveni, iar mai târziu a susţinut că a găsit o psaltire veche unde tatăl poetului notase: *„Astăzi, 20 decembrie, anul 1849, la patru ceasuri și cinsprezece minute evropienești, s-a născut fiul nostru Mihai."*

Totuși, în mod oficial, data și locul naşterii lui Mihai Eminescu au fost acceptate ca fiind 15 ianuarie 1850, în Botoşani, precum a fost consemnat în registrul de naşteri și botez în arhiva bisericii Uspenia (Domnească) din Botoşani; în acest document data naşterii fiind trecută ca *„15 ghenarie 1850"*, iar a botezului la data de 21 în aceeași lună a aceluiași an. Poetul a fost botezat de preotul Ion Stamate, ajutat de fiul său, Dimitrie, diacon, la botez fiind prezenţi, în afară de părinţi, stolnicul Vasile Jurașcu, naș, dar și maica Ferovnia Jurașcu de la schitul Agafton, soră cu mama.

Datele atât de diferite între ele pot fi uşor explicate prin cunoașterea modalităţilor în care se efectuau înregistrările naşterilor, unele de regulă total diferite de data actului în sine. Venirea pe lume a noului născut se producea de regulă acasă sub controlul moașelor, iar înregistrare oficială era făcut la primărie, una care se afla deseori în localitatea cea mai apropiată beneficiară de o asemenea instituţie, apoi la biserică atunci când copilul era botezat. Drumul până la locul de înregistrare, indiferent care era acesta, se efectua, mai ales în condiţii de iarnă, destul de greu, eventual cu o căruţă sau o trăsură (docar). Prin urmare datele puteau să difere mai ales

că evenimentele erau cinstite cum se cuvine, după datină, iar căminarul nu putea face rabat de la tradiţie, deşi este cunoscută firea sa aprigă şi foarte chibzuită.

De reţinut este şi faptul că notarea tatălui, cel mai autorizat observator al evenimentului, se face în *„ceasuri şi minute evropieneşti”* ceea ce poate admite şi unele erori.

Desigur această dată nu este de o importanţă capitală, iar dacă am şti cam câte milioane de oameni din ţara noastră au alte date de înregistrare decât cele de naştere am putea trece situaţia la capitolul banalităţi. Cu toate acestea nu putem să nu ne mirăm de faptul că deşi avem o mulţime de înscrisuri, unele mai credibile decât altele, enigma datei de naştere a Poetului continuă şi poate că este mai bine aşa…

3. FAMILIA

Casa căminarului Eminovici a fost binecuvântată de copii, lucru foarte apreciat în acele timpuri în care copiii erau văzuţi ca fiind cei ce vor duce mai departe numele, faima sau averea familiei.

Primul născut dintre băieţi, Şerban (n. 1841), studiază medicina la Viena, se îmbolnăveşte de tuberculoză şi moare la Berlin la 30 noiembrie 1874. Niculae, născut în 1843, se va sinucide în Ipoteşti în 1884. Iorgu (n. 1844) studiază la Academia Militară din Berlin şi are o carieră de succes, dar moare în 1873 din cauza unei răceli contractate în timpul unei misiuni. Ruxandra se naşte în anul 1845, dar moare în copilărie. Ilie (n. 1846) a fost tovarăşul de joacă al lui Mihai, descris în mai multe poeme. Moare în 1863 în urma unei epidemii de tifos. Maria (n. 1848 sau 1849) trăieşte doar şapte ani şi jumătate. Aglae (n. 1852, d. 1906) a fost căsătorită de două ori şi a avut doi băieţi, Ioan şi George. A suferit de boala Basedow-Graves. Mihail este al şaptelea născut, iar după el s-a născut în jur de 1854 Henrieta (Harieta), sora mai mică a poetului, cea care l-a îngrijit după instaurarea bolii. A murit cu semne de tuberculoză, însă toată viaţa s-a deplasat anevoios mişcându-i picioarele numai cu ajutorul unor proteze grele din fier.

Matei (n. 1856) este singurul care a lăsat urmaşi direcţi cu numele Eminescu. A studiat Politehnica la Praga şi a devenit căpitan în armata română. S-a luptat cu Titu Maiorescu, încercând să împiedice publicarea operelor postume ale fratelui său. Ultimul copil, Vasile, a murit la un an şi jumătate, data naşterii sau a morţii nefiind cunoscute.

Am simţit nevoia de a pune în pagină aceste informaţii deoarece în admirabila sa lucrare „Viaţa lui Mihai Eminescu” (1932) criticul George Călinescu propune nu numai nu alt chip al Poetului, dar şi induce, cu argumente valabile doar atunci când a scris el cartea, ideea unui destin tragic al familiei Eminovici, unul marcat de morţi premature, sinucideri, depresii şi boli psihice mai mult sau mai puţin manifeste.

Ipoteza, mai mult emoţională şi foarte profitabilă pentru vânzarea cărţii, poate fi uşor demantelată dacă avem în vedere specificul perioadei. La mijlocul secolului al XIX-lea speranţa medie de viaţă era situată cam în jurul vârstei de cincizeci de ani, iar mortalitatea infantilă considerată ca un dat cât se poate de firesc având în vedere condiţiile în care se produceau naşterile, dar şi cele în care trăiau copii. Tuberculoza, acum eradicată, era pe atunci o boală care făcea ravagii, infecţiile sau septicemiile nu puteau fi vindecate, iar accidentele din diferite cauze păreau ceva normal. De aici şi necesitatea ca o familie să aibă cât mai mulţi copii deoarece puţini dintre aceştia ajungeau la maturitate şi nici acum nu era prea feriţi de felurite primejdii.

Da, se poate spune că majoritatea copiilor familiei Eminovici aveau sensibilităţi ceva mai ridicate decât majoritatea populaţiei de atunci, dar asta se datora în primul rând bunei educaţii şi a preocupării pe care tatăl o manifesta pentru şcolarizarea copiilor sau pentru împlinirea îndatoririlor la un nivel de exigenţă foarte ridicat.

În concluzie, se poate afirma că ipoteza unui destin întunecat cu un cer astral plin de semne grele este în bună măsură doar o interpretare a lui George Călinescu, un pasional care avea de cele mai multe ori tendinţa de a-şi impune punctele de vedere, uneori chiar cu sacrificarea adevărului.

4. COPILĂRIA ŞI PRIMA TINEREŢE

Copilul Mihai îşi petrece primii ani din viaţă mai ales la Ipoteşti (uneori şi la Botoşani) într-o totală libertate de mişcare, fericit, fiind într-un misterios contact cu natura, lucru despre care va scrie mai târziu cu o firească nostalgie*: Fiind băiet păduri cutreieram/ Şi mă culcam ades lângă isvor,/Iar braţul drept sub cap eu mi-l puneam/S-aud cum apa sună-ncetişor…* Putem considera că acest început de viaţă va fi permanent prezent în întreaga sa operă marcată de un puternic sentiment al nevoii de libertate şi independenţă. Nu se ştie unde a făcut primele două clase primare, însă începând cu clasa a III-a, în 1858 a urmat şcoala primară National Hauptschule (Şcoala primară ortodoxă orientală) la Cernăuţi. La finalul acesteia este clasificat al 15-lea dintre cei 72 de elevi. Tot aici urmează aici şi clasa a IV-a în anul şcolar 1859/1860 terminând şcoala primară cu rezultate bune la învăţătură (al 4-lea clasificat din 82 de elevi). Între 1860 şi 1861 a fost înscris la Obergymnasium din Cernăuţi, liceul german înfiinţat în 1808, singura instituţie de învăţământ liceal la acea dată din Ducatul Bucovinei, care era, din 1775 parte a Imperiului Habsburgic. Se înfiinţase şi o catedră de română, destul de târziu, după 1848, ocupată de Aron Pumnul cel cunoscut prin Lepturariu românesc, în patru tomuri, tipărit la Viena între 1862 şi 1865, cea dintâi istorie a literaturii române în texte. Aceste cursuri sunt frecventate şi de fraţii săi, Şerban, Nicolae, Gheorghe şi Ilie. Termină clasa I cu rezultate bune la învăţătură. Nu are notă la română pe primul semestru, dar este caracterizat de Miron Călinescu, un erudit în istoria bisericii ortodoxe române: *Elevul Eminovici Mihai a promovat clasa I, fiind clasificat al 11-lea în primul semestru şi al 23-lea în cel de-al doilea semestru. În clasa a II-a, pe care a repetat-o, l-a avut ca profesor pe Ion G. Sbiera, succesorul lui Aron Pumnul la catedră, culegător din creaţie populară şi autor de studii de ţinută academică. Aron Pumnul l-a calificat, în ambele semestre, cu note maxime*

la română. A obținut insuficient pe un semestru la Valentin Kermanner (la limba latină) și la Johann Haiduk, pe ambele semestre (la matematică).

Mai târziu, Poetul a mărturisit că îndepărtarea sa de matematică se datora metodei rele de predare, iar în 16 aprilie 1863 a părăsit definitiv cursurile, deși avea o situație bună la învățătură, profesorul Ion G. Sbiera acordându-i la română calificativul *vorzüglich* (eminent). Plecând în vacanța Paștelui la Ipotești, nu s-a mai întors la școală, iar în 1864 pleacă la Cernăuți unde trupa de teatru Fanny Tardini-Vladicescu dădea reprezentații. La 5 octombrie 1864, Eminovici intra ca practicant la Tribunalul din Botoșani, apoi, peste puțin timp, a fost copist la comitetul permanent județean, însă la 5 martie 1865 a demisionat, cu rugămintea ca salariul cuvenit pe luna februarie să fie înmânat fratelui său Șerban. În 11 martie tânărul M. Eminovici a solicitat pașaport pentru trecere în Bucovina și în toamnă s-a aflat în gazdă la profesorul său, Aron Pumnul, ca îngrijitor al bibliotecii acestuia. Situația lui școlară era de „privatist", însă cunoștea biblioteca lui Pumnul până la ultimul tom.

Din 1866 până în 1869, a pribegit pe traseul Cernăuți – Blaj – Sibiu – Giurgiu – Bucu-rești. De fapt, sunt anii de cunoaștere prin contact direct cu poporul, a limbii, obiceiurilor și realităților românești, un pelerinaj transilvănean, am putea spune inițiatic, al cărui autor moral a fost Aron Pumnul. Referitor la această perioadă poate cel mai apropiat de adevăr este textul Sânzianei Pop publicat în revista AS nr. 367: *„Cât de clar este, respectând documentele epocii cernăuțene, respectând adevărul istoric atât cât există în ele, cât de cert este că drumul lui Eminescu în Transilvania, departe de a fi o «împrejurare boemă», «un imbold romantic al adolescenței», a fost - în fond - încheierea sublimă a unei lecții pentru toată viața: ideea unității naționale și a culturii române aplicată programatic și sistematic, cu strategie și tactică, după toate normele și canoanele unei campanii ideologice."*

A intenționat să-și continue studiile, dar nu și-a realizat proiectul. În iunie 1866 a părăsit Bucovina și s-a stabilit la Blaj cu intenția mărturisită de a-și reîncepe studiile. În perioada 27 - 28 august 1866, a participat la adunarea anuală a societăţi Astra din la Alba Iulia. În toamnă, a părăsit Blajul și a mers la Sibiu, unde a fost prezentat lui Nicolae Densușianu. De aici a trecut munții și a ajuns la București. Este angajat în 1868 ca sufleor în trupa lui Mihail Pascaly, care concentrase mai multe forțe teatrale: Matei Millo, Fanny Tardini-Vlădicescu și actori din trupa lui Iorgu Caragiale. În timpul verii, această trupă a jucat la Brașov, Sibiu, Lugoj, Timișoara, Arad și la Teatrul din Oravița. Iosif Vulcan l-a întâlnit cu ocazia acestui turneu și a obținut de la Eminescu poeziile *La o artistă* și *Amorul unei marmure*, publicate apoi în Familia din 18/30 august și 19 septembrie/1 octombrie. Erau aceste poezii și un semn că adolescentul Mihai cunoscuse deja frământările amoroase. Văzând aceste poezii în revista Familia, cămînarul Gheorghe Eminovici află de soarta fiului său, rătăcitor în lume. Stabilit în București, Eminescu a făcut cunoștință cu I. L. Caragiale. Pascaly, fiind mulţumit de Eminescu, l-a angajat ca sufleor a doua oară și copist al Teatrului Național. În 29 septembrie, Eminescu semnează contractul legal în această calitate. Obține de la Pascaly o cameră de locuit, în schimb obligându-se să traducă pentru marele actor *Arta reprezentării dramatice - Dezvoltată științific și în legătura ei organică,* lucrare a profesorului Heinrich Theodor Rötscher (după ediția a II-a). Traducerea, neterminată, scrisă pe mai multe sute de pagini, se află printre manuscrisele rămase.

În vară se întâlnește întâmplător în Cișmigiu cu fratele său Iorgu, ofițer, care l-a sfătuit să reia legăturile cu familia ceea ce Poetul a refuzat hotărât, însă în vară, a plecat cu trupa Pascaly în turneu la Iași și Cernăuți. Cu ocazia ultimului turneu, Eminescu se împacă cu familia, iar tatăl său i-a promis o subvenție regulată pentru a urma cursuri universitare la Viena, unde se aflau mai toți colegii lui de la Cernăuți. În 2 octombrie, Eminescu s-a înscris la Facultatea de Filosofie ca student extraordinar, ca simplu auditor deci, deoarece îi lipsea bacalaureatul. Aici a făcut cunoștință cu Ioan Slavici și cu alți studenți români din Transilvania și din Bucovina. A reluat legăturile cu vechii colegi de la Cernăuți și de la Blaj. S-a înscris în cele două societăți studențești existente, care apoi s-au contopit într-una singură - România jună.

Am adus în discuţie câteva din amănuntele acestei perioade din care avem o multitudine de informaţii, inclusiv aceea de schimbare a numelui de familie din Eminovici în mult mai românescul Eminescu, schimbare propusă de Iosif Vulcan pe care Poetul o adoptă definitiv, iar marele cărturar este considerat naşul literar al acestuia.

Ne poate uimi cum tânărul Eminescu, apreciat și acum, dar și mai târziu, ca fiind deosebit de inteligent, cu o memorie mult peste medie, dornic de cunoaștere și chiar, în unele privinţe, un entuziast al studiului, are sincope în înstruirea sa prin procesul de școlarizare, iar descrierile celor care l-au întâlnit în periplul său ardelean să contrasteze flagrant cu educaţia sa. Aspectul său îngrozea, hainele cu care se acoperea erau rupte şi murdare, iar foamea o stare perpetuă. Cu toate acestea părea foarte fericit, se afla într-o efervescenţă creativă, iar planurile sale de reformă a societăţii în care trăia erau acela care îl determinau să adere la tot felul de societăţi mai mult sau mai puţin literare cu care avea în comun aceste minunate vise.

S-ar putea să fie acest paradox comportamental o manifestare a acelui sindrom al bipolarismului, cel despre care Caragiale a scris ceva mai târziu cu necruţătorul său spirit de observaţie: *„Așa l-am cunoscut atuncea, așa a rămas până în cele din urmă momente bune: vesel și trist; comunicativ și ursuz; blând și aspru; mulțumindu-se cu nimica și nemulțumit totdeauna de toate; aci de o abstinență de pustnic, aci apoi lacom de plăcerile vieții; fugind de oameni și căutându-i; nepăsător ca un bătrân stoic și iritabil ca o fată nervoasă. Ciudată amestecătură! – fericită pentru artist, nefericită pentru om!"* Posibil! Dar la fel de posibil este și ca totul să se datoreze unei irepresibile nevoi de libertate, iar satisfacerea acestei nevoi să necesite sacrificii pe care el nici nu le considera ca atare. În toată viaţa sa a acordat, în spiritul celui mai desăvârşit boem, extrem de puţină atenţie lucrurilor înconjurătoare. Întrebat odată de un prieten de ce nu are camera măturată i-a răspuns: *Mătură cineva în pădure? Și cât de plăcut este să te plimbi prin pădure...*

Nonconformismul său era rareori eliminat din comportament, mai ales atunci când se întâlnea cu vreo iubită, iar prietenii săi erau chiar uimiţi de modul elegant şi îngrijit în care arăta, semn că temporara transformare era rodul unei perfecte capacităţi de integrare socială.

Să recunoaștem însă că acest stil de viaţă, așa cum am spus marcat de o boemă extremă, îl punea la adăpost de

ispitele unei vieţi în care, pentru diferite avantaje materiale, ar fi trebuit să facă acele compromisuri fără de care nu se poate concepe termenul de reuşită în viaţă. Ei bine, extrem de conştient, Poetul nu a făcut nici un compromis deoarece arăta tuturor că este deasupra aşa numitelor nevoi omeneşti! Îşi apăra libertatea cu preţul unor sacrificii!

5. IUBIRI, AMORURI, MUZE

„Cu toată inegalitatea temperamentului său, Eminescu avea două coarde întotdeauna egal de întinse: veşnic înamorat şi veşnic având nevoie de bani", spunea Ion Luca Caragiale, în 1882, despre contemporanul său, poetul Mihai Eminescu. Fără îndoială, excelent observator al profunzimilor umane, chiar dacă mai mereu cinic, dramaturgul ne-a lăsat poate cea mai succintă şi dreaptă judecată despre marele Poet.

Desigur nevoia de legendă, una atât de necesară oamenilor, nu putea să nu construiască în jurul celui mai mare poet romantic o legendă a unei iubiri tragice, cu implicaţii cosmice, mult deasupra a ceea ce poate înţelege muritorul de rând. Elementele care augmentează creaţia de gen sunt: legătura îndelungată pe care Eminescu o are cu Veronica Micle, dramatismul trăirilor, sfârşitul tragic al personajelor, dar şi poeziile celor doi îndrăgostiţi.

Mitul îngerului blond şi al iubirii mai presus de fiinţă vor traversa secolele deşi, ca în orice mit ar trebui căutat şi sâmburele de adevăr, chiar dacă acesta ar transla în prozaic exact fiorul cosmic al legendei. Adevărul, lesne descifrabil prin lecturarea volumului *Dulcea mea doamnă, Eminul meu iubit,* cel îngrijit de Cristina Zarifopol şi care publică scrisorile celor doi iubiţi, este că această iubire, una strict pământească nu a fost lipsită de tumult, crize de gelozie, trădări din ambele părţi, supărări şi împăcări, o mulţime de sâcâieli, bârfe şi răutăţi, adică, în general tot ce ştim despre o relaţie amoroasă specific umană. Recitind capodopera poetică Luceafărul vom găsi, veridic redată, concepţia Poetului despre iubire în general, dar şi despre relaţiile amoroase specifice nouă oamenilor. Şi ca să fim sinceri nici nu ni-l putem imagina pe Eminescu precum un familist devotat a cărui singură plăcere este să se joace cu copiii şi cu căţelul în curtea din faţa casei.

Fire pasională, Poetul are o primă iubire, una copilărească desigur, dar profund resimţită, când la vârsta de şase ani se îndrăgosteşte de o fetiţă cu doi ani mai mare decât el, evident blondă, Cassandra, care va muri la vârsta de şaisprezece ani, iar în amintirea ei Poetul va scrie mai târziu remarcabilul poem elegiac Mortua Est.

Urmează însă adevăratele încercări ale amorului atunci când, la vârsta de şaisprezece ani, Poetul abandonează cursurile şcolare şi pleacă împreună cu trupa Fanny Tardini deoarece este îndrăgostit de o tânără actriţă, Maria Vasilescu. Iubirea, năvalnică, durează însă numai un an deoarece o nouă iubire apare în peisaj. Eufrosina Popescu, frumoasă şi graţioasă, se simte onorată de iubirea romantică a chipeşului adorator însă, fire practică şi dezinhibată, nu respinge nici avantajele materiale oferite de alţi amanţi. Eminescu învaţă pe pielea lui că iubirea are şi feţe întunecate însă aceste suferinţe ale sale vor avea ca rezultat şi poezii de o mare frumuseţe precum: "Venere şi Madonă", "La o artistă" sau "Amorul unei marmure", dar şi umilinţa de a fi lăsat în pielea goală de tatăl său care intervine energic pentru a curma dromomania amoroasă a fiului şi îl convinge astfel să-şi reia cursurile.

Viena, noul oraş al studenţiei, este locul unde o întâlneşte pe Veronica, soţia profesorului Micle de la Iaşi aflată şi ea aici pentru un tratament medical. Sunt de aceeaşi vârstă, iar Veronica, soţie mai tânără cu treizeci de ani decât soţul, rămâne la tratament încă şase luni. Se vorbeşte de o iubire fulgerătoare, ba chiar mistuitoare, legată prin jurăminte de credinţă eternă, deşi Eminescu se destăinuie în cel puţin o poezie ca fiind bine integrat atmosferei vieneze, una în care păcatele iubirii nu par a fi deloc aşa. *„Din Berlin la Potsdam merge / Drum de fier, precum se ştie / Dară nu se ştie încă / C-am luat bilet de-a trie / C-am plecat de dimineaţă / Cu un taler şi doi groşi…/ Şi de gât cu blonda Milly / C-ochi albaştri, buze roşi / Şi-acum şuieră maşina / Fumul pipei lin miroasă,/ Sticla Kummel mă invită, / Milly-mi râde. Ce-mi mai pasă!".*

Oricum Eminescu, în 1872, se întoarce la Botoşani unde se relaxează un timp pre-gătindu-se pentru doctoratul pe care trebuia să-l susţină la Berlin. Înainte de plecare face un chef cu un prieten, Andronic Ţăranu la care cântă un lăutar vestit Toma Micheru. Petrecerea se animă deoarece lăutarul are o soră, Nataliţa, o brunetă focoasă care este ispitită şi de glasul fermecător al Poetului, dar şi de plăcuta sa prezenţă fizică. Se pare că jurămintele de la Viena s-au spulberat în hotelul unde cei doi s-au iubit, iar Eminescu, ambetat de noua sa iubire, nu a mai ajuns la Berlin decât în luna decembrie când figurează ca student pe baza unui certificat de absolvire a liceului din Botoşani, dar şi cu o subvenţie lunare de zece galbeni oferită de Junimea. Obţine certificatul de absolvire însă Rosetti îi înlesneşte rămânerea în continuare la Berlin în vederea obţinerii doctoratului în filozofie pentru care ministrul învăţământului îi trimite şi suma de o sută de galbeni.

Începând cu luna septembrie a anului 1874 Eminescu este numit director al Bibliotecii Centrale din Iaşi, unde până în 1877 menţine o relaţie destul de tumultoasă cu Veronica Micle a cărui soţ nu mai era rectorul Universităţii, ci director al Şcolii de Arte şi Meserii.

Cu toate acestea s-ar părea că, în anul 1876, Eminescu mai trăieşte o poveste de iubire cu o frumoasă blondină în vârstă de douăzeci şi cinci de ani, Ileana, fiica morarului din Cucorani (o localitate aflată la trei kilometri de Ipoteşti), idilă din care rezultă şi un copil născut în luna iunie 1877.

Bătrânul Eminovici intervine și, cu multă discreție, aplanează evenimentul măritând-o pe fată cu un pădurar, Ion Lăzăreanu, căruia îi asigură și un venit frumos pentru creșterea copilului, botezat de Henrieta, sora Poetului, cu numele de Mihail. Este considerat singurul copil al Poetului, deși a mai avut unul cu Veronica, dar acela s-a născut mort.

În perioada bucureșteană, pe lângă vizitele, nu foarte dese, ale Veronicăi, Poetul mai are și o poveste de iubire cu Mita Kremnitz, cumnata lui Maiorescu. Se spune că ar fi fost un amor platonic deși Mite, se știe, aprecia cum se cuvine atenţiile de care se bucura din partea bărbaţilor, iar poeziile: *Cu mine zilele-ţi adaogi, Despărţire, Foaie veștedă și Atât de fragedă* nu par a cânta o iubire neprihănită. Cu toate acestea idila durează destul de puțin, iar despărţirea este cumva comică. Întâlnindu-se cu Caragiale când tocmai ieșea de la Mite, este întrebat de acesta: *De ce ești, măi, așa de sinistru?",* la care Poetul răspunde eliberat*: „Am și de ce! M-a apucat miezul nopții ascultând literatura proastă a unei cucoane"!*

S-ar părea că ultima sa poveste de iubire, înainte de a intra în întunericul suferinţelor sale, a fost cu Cleopatra Poenaru, o femeie despre el însuși spunea că este planturoasă și avea cu zece ani mai mult decât el. Locuia în Craiova pe o stradă unde erau plopi, iar elegia: *Pe lângă plopii fără soț,* avea să devină în timp un fel de imn al îndrăgostiților.

În concluzie putem spune că Eminescu nu a fost în nici un caz prizonierul propriei legende, că și-a trăit cu voluptate iubirile în care clipele de extaz s-au intersectat cu suferinţele croind astfel calea spre cunoaștere. Cam așa cum, probabil, ni se întâmplă tuturor!

6. SUFERINȚE

Istoria literaturii beneficiază de o importantă sursă de informaţii despre prima parte a vieţii Poetului, datorată unui coleg și prieten al său care a lăsat posterității o mulțime de scrieri referitoare la această etapă a vieţii lor mai ales că au fost colegi și la gimnaziul din Cernăuți, dar și la facultatea din Viena. Teodor Stefanelli scrie: *"Eminescu, cât timp a petrecut în Viena, arăta de regulă foarte bine și era deplin de sănătos. Prin peliţa curată a feţei sale străbătea o rumeneală sănătoasă, iar ochii săi negri, nu mari, dar pururea vii, te priveau dulce în față și se închideau pe jumătate când Eminescu râdea. Și râdea adese, cu o naivitate de copil, de făcea să râză și ceilalți din societatea lui, iar când vorbea prin râs, glasul său avea un ton deosebit, un ton dulce, molatec, ce ţi se lipea de inimă. Părul său negru îl purta lung, pieptănat fără cărare spre ceafă și, astfel, fruntea sa lată părea și mai mare de cum era, ceea ce-i da o înfățișare senină, inteligentă, distinctă".*

Ceva mai târziu, pe când se afla la Iași ca director al Bibliotecii Centrale, Poetul acuză dureri cauzate de o inflamare a încheieturii piciorului. Este probabil debutul unei boli destul de puțin cunoscute atunci, o insuficienţă venoasă care dă exact acest gen de simptome și care netratată, așa cum a fost cazul său, va duce mai târziu la apariţia unor ulcere, iar acestea, prost interpretate, la un diagnostic paradoxal de gome sifilitice și, în consecinţă, un tratament neadecvat cu un grad mare de toxicitate. Desigur, aceasta este doar o supoziţie susţinută însă de mai mulţi medici specialiști cu care am discutat.

În epocă, observaţii asupra stării sale de sănătate, dar și a comportamentului sunt multe însă marea lor majoritate sunt subiective, influenţate sau chiar răuvoitoare. Ce-i drept, Eminescu avea un stil de viaţă dezordonat, lupta cu o formă ciudată de sărăcie și foame asumată, neglijându-și total sănătatea. Avea un mod de viaţă atipic și făptuia gesturi care puteau fi calificate ca „anormale" de contemporanii săi.

S-a vorbit mult despre faptul că bea în exces! Eroare! Eminescu era băutor numai de vin și nu viciul îl făcea uneori să petreacă o noapte întreagă în cârciumă, ci nevoia de a se destinde și de a cânta împreună cu lăutarii. Avea o voce baritonală de o căldură și o expresivitate artistică de invidiat, iar interpretarea cântecelor vechi era o adevărată pasiune. Desigur avem tendinţa de a lua de bune plângerile repetate ale surorii sale Henrieta pe această temă, dar nu ar trebui să uităm faptul că ea era foarte fragilă din punct de vedere psihologic, iar abstinenţa datorată suferinţelor sale o făceau să emită judecăţi exagerate. Pentru ea un pahar de vin era deja o cantitate enormă. Citez: *„mamă...* (Cornelia Emilian din Iași) *mai scrie lui Mihai și cere-i socoteală și spune-i să nu beie, căci dacă vor afla binevoitorii lui, n-au să-i facă pensie" (Henriette, 01.03.1888).* Și fratele Matei scrie: *„făcea abuz de tutun și cafele negre, de băut bea ţapăn, însă numai vin, rachiu nu, bea ţapăn de la vârsta de 14 ani".*

Nu putem remarca în aceste texte îngrijorarea surorii față de posibilitatea anulării unor drepturi de pensie, iar Matei pare mai mult a lăuda, într-un stil absolut specific bărbaţilor, apetenţa pentru vin a subiectului. În consecinţă, toate aceste informaţii ar trebui privite în context și cu mare circumspecţiune. Desigur faptul că făcea abuz de cafea și ţigări are o cu totul altă conotaţie! Este extenuat de munca de redactor-șef al ziarului Timpul, Poetul fiind vocea cea mai puternică și mai ascultată a Partidului Conservator, iar articolele sale profund patriotice sunt foarte apreciate de marele public. În context vor apărea tot felul de conflicte, suspiciuni și dușmănii. În anii aceia, începând cu 1880 trece prin cea mai tracasată perioadă a vieţii sale, iar consumul excesiv de cafea și ţigări, o practică foarte răspândită în epocă, pare a fi modalitatea optimă pentru a se putea menţine pe baricadă.

Trist este faptul că aceste „mici vicii inofensive" păreau a fi la modă, dar nimeni nu cunoștea efectele lor în timp. Nici acum nu sunt luate în seamă efectele cumulate, dar acest fapt implică, mai ales, unele interese comerciale. Pentru cei care cunosc însă aceste efecte va fi ușor de constatat că Eminescu manifestă toate simptomele intoxicaţiei nicotinice pe fondul unei severe stări de surmenaj fizic și intelectual. Cam tot în acea vreme alți doi mari consumatori de tutun și cafea vor avea simptome asemănătoare. Primul este Caragiale a cărui constituţie fizică și psihică a reacţionat altfel la aceste abuzuri provocându-i un infarct la vârsta de șaizeci de ani, într-o zi în care fumase optzeci de ţigări. Mult mai tragic s-a dovedit a fi sfârșitul fostului Domn al Moldovei, Alexandru Grigore

Ghica al-V-lea, la fel, un mare consumator de cafea şi ţigări care, aflat într-o cumplită depresie, se va sinucide la vârsta de cincizeci de ani.

Avem şi o mărturie a lui Rudolf Şuţu cel care, în cartea sa *Iaşii de altădată*, îl descrie pe Eminescu excesiv de logoreic, incoerent şi agresiv, exprimând astfel exact simptomele pe atunci necunoscute ale intoxicaţiei nicotinice combinată cu excesul de cafeină.

Da, putem spune că în anul 1883 starea de sănătate a Poetului nu era una bună, însă o simplă schimbare a regimului de muncă şi viaţă ar fi rezolvat în bună parte neajunsurile. Cu toate acestea acest an este cel în care începe calvarul Poetului, anul în care, exact precum personajul (Josef K, bărbat de treizeci de ani) din romanul *Procesul* scris de Franz Kafka între anii 1914-1915, intră într-un tenebros labirint al suferinţelor, cu aceeaşi senină nedumerire şi, din păcate, spre acelaşi deznodământ.

Dar de ce în acest an începe calvarul existenţei sale şi mai ales din ce cauză? Nu este nimic întâmplător! În acest an Casa Regală a României, dar şi politicienii de la vârful societăţii, pun în discuţie un tratat secret prin care România renunţă la toate drepturile asupra Ardealului în favoarea monarhiei Habsburgice, mai precis al dualismului austro-ungar. Eminescu resimte pe bună dreptate acest tratat ca fiind o trădare a neamului românesc, o îngrozitoare renunţare la vatra noastră milenară, o crimă pe care un rege străin o comite, din interese proprii, împotriva poporului său. Articolele apărute pe această temă în Timpul inflamează societatea şi tind să compromită întreaga acţiune condusă de fapt de politicienii aflaţi atunci la guvernare, respectiv conservatorii. Petre Carp, aflat la Viena ca trimis extraordinar şi ministru plenipotenţiar al României pentru tratative, va constata că influenţa lui Eminescu era atât de mare încât tratativele aproape eşuează, iar imperiul chiar îşi retrage, pentru câteva zile, ambasada de la Bucureşti. Aflat în dificultate Petre Carp, junimist fondator, îi trimite un mesaj lui Titu Maiorescu, alt membru fondator al Junimii, deci colegii de partid ai Poetului: ***Mai potoliţi-l pe Eminescu!*** Această poruncă va fi executată începând din 23 iunie 1883 când Eminescu avea treizeci şi trei de ani, iar calvarul va dura timp de şase ani, încheindu-se cu moartea sa. Despre această perioadă s-au scris în ultimii ani o mulţime de cărţi sau studii care urmăresc în detaliu cum s-au derulat lucrurile. Eminescologi de prestigiu, oameni aflaţi deasupra oricăror interese sau influenţe precum profesorul Nicolae Georgescu sau Teodor Codreanu au prezentat faptele, le-au analizat cu toată răspunderea folosind argumentele textelor aflate după minuţioase căutări prin arhive, aşa că nu mai are rost să repet cele scrise de ei. Voi spune doar că inimaginabilele suferinţe ale acestei nefaste perioade au depăşit cu mult intenţia iniţială a scoaterii poetului din viaţa publică, deoarece acest prim obiectiv ticălos a fost apoi amplificat datorită intervenţiei în problematică a celor mărunţi, dar nu mai puţin toxici.

Voi remarca şi faptul că acest Tratat pe care Eminescu l-a definit corect ca fiind o trădare a interesului naţional, va avea un efect pozitiv în situaţia extrem de complexă din anul 1907 când România se afla în mijlocul unui uriaş complot menit să o aducă în interiorul graniţelor Imperiului Habsburgic, dar va deveni caduc peste numai şapte ani, după primul Război Mondial când însăşi imperiul se destructurează definitiv.

Cum însă sunt un fatalist nu pot să nu compar chinurile Poetului cu acelea ale Mântuitorului şi mă gândesc sincer că poate acestea sunt încercările pe care Divinitatea le rezervă celor aleşi în marele lor drum către mântuire. Unele cumplite, dar necesare înălţării, deşi de neînţeles pentru noi muritorii de rând.

7. PLECAREA

Pe data de 15 iunie 1889, într-o sâmbătă, la ora patru, îngerul care pe pământ purtase numele de Mihai Eminescu s-a ridicat în sferele binemeritatei sale nemuriri. În urma lui, pe un pat mizer din sanatoriul de boli mintale condus de doctorul Şuţu, în Bucureşti pe strada Plantelor, rămânea trupul martirului care purta semnele suferinţelor îndurate, aşa precum se petrec lucrurile cu toţi martirii acestei lumi. Înainte de a se stinge ceruse un pahar cu lapte amintindu-ne că în urmă cu aproape două milenii înainte Fiul spusese, pe cruce aflat: ***Mi-e sete***… Similitudinea, pentru cine doreşte să privească dincolo de cuvinte continuă cu mărturisirea pe care Poetul o face doctorului care îi dăduse paharul de lapte prin vizeta metalică a celulei***: Sunt năruit***, aducându-ne parcă şi mai aproape de Mântuitor, cel care rostise după ce în loc de apă a primit oţet: ***Săvârşitu-s-a…***

Omul care trăise treizeci şi nouă de ani pământeni printre semenii săi nu fusese doborât nici de boli, nici de piatra care-l lovise sau de mizeriile îndurate. Oprirea inimii o putem privi ca un protest împotriva răutăţilor de tot felul, a ignoranţei şi a prostiei, a ticăloşeniei agresive, a nimicniciei triumfătoare. Pe om l-au distrus chinurile înfiorătoare cu care sistemul i-a răsplătit inteligenţa, credinţa şi curajul de a rosti adevărul.

Alexandru Vlahuţă va fi cel care rezumă în mod genial această tragedie: : *„într-o ţară cu atâtea nulităţi triumfătoare, un poet atât de mare şi de cinstit nu putea să moară decât într-un spital de nebuni."* Şi poate că ar fi bine să reţinem aceste cuvinte fiindcă aşa cum se întâmplă mai mereu în cazul clasicilor înţelepciunea lor este atemporală.

Poetul se dovedea a fi fost creativ chiar şi în ultimele clipe, iar poeziile găsite în buzunarul halatului său ponosit arată că era, chiar şi în aceste condiţii, după şase ani de torturi, în deplinătatea facultăţilor mintale, iar interogaţia ultimelor patru versuri merită a fi pusă ca temă de reflexie într-o discuţie a celor care caută adevărul privind spre Divinitate: ***Nu e păcat?/Ca să se lepede/ Clipa cea repede/Ce ni s-a dat?"*** Din nefericire, nu sunt atât de optimist să cred că aşa ceva ar fi posibil deoarece nu cred nici că am fi înţeles vreodată premoniţia versurilor din capodopera Luceafărul: ***Trăind în cercul vostru strâmt/Norocul vă petrece,/Ci eu în lumea mea mă simt/ Nemuritor şi rece."*** Scuzabil! În fond nu suntem decât bieţi oameni!

Cromatica eminesciană

Petruș ANDREI

Cel mai mare poet al românilor, din toate timpurile, MIHAI EMINESCU scria poezie puțin dar cizela mult. El a fost „copilul nefericitei secte/ Cuprins de-adânca sete a formelor perfecte” („Icoană și privaz”).

Așa se explică și gestul său de a sfâșia primul exemplar al poeziilor sale din volumul de debut.

Atitudinea sa este asemănătoare celei a pictorului Georges Rouault care și-a ars în fața portărelului cele 315 pânze ale sale, în urma unui celebru proces când a obținut câștig de cauză. Nu a vrut să lase pe piață niște tablouri pe care le considera niște schițe (apud Jean Grenier - „Eseuri asupra picturii contemporane”, Editura „Meridian”, București, 1972).

De aici, marea putere de fascinație a operei eminesciene, nu numai asupra poeților ci și a pictorilor. Un pictor desăvârșit prin cuvinte, Mihai Eminescu.

„Funcția artistului nu este să gândească ci să dea de gândit” (Proust). Eminescu și poeziile sale nici astăzi nu sunt înțelese pe deplin. Picasso era iritat de faptul că „toată lumea vrea să înțeleagă pictura. De ce nu încercăm să înțelegem cântecul păsărilor? se întreba el. De ce iubim o noapte, o floare, tot ce înconjoară omul, fără să căutăm să le înțelegem? În timp ce pictura vrem s-o înțelegem” (op.cit. p.222).

Lucian Blaga, în fața cunoașterii paradisiace și luciferice, afirma ritos: „Eu nu strivesc corola de minuni a lumii” și sugera nu înțelegerea și descifrarea tainelor ci intensitatea trăirii: „Căci eu iubesc și flori și ochi și buze și morminte”.

Ochii copilului Eminescu înregistrează natura din jurul său, uimindu-se de frumusețile sale divine: pădurea, lacul, prisaca, poienile, crângul, penajul și cântecul păsărilor, izvoarele clare și melodioase. „Ut pictura poesis” („Poezia este asemeni picturii” (Horațiu, „Ars poetica”).

Așadar, copilăria Poetului „constituie destinul gnostic al geniului” (Theodor Codreanu - „Dialectica stilului”, „Cartea românească, 1984, p. 54).

Preocupările poetului , de-a lungul scurtei sale vieți, acoperă toată aria științelor și artelor: „politică, fizică, filosofie, economie politică, biologie, istorie, lingvistică, sociologie, matematică, științe oculte, sanscritologie” (op.cit. p.53). Nici astronomia nu-i este complet străină. Să ne amintim intuiția genială a lui Eminescu din celebra nuvelă „Sărmanul Dionis” în care Dan și Maria văd din Lună pământul „ca un mărgăritar albastru stropit cu stropi de aur și c-un miez negru”. Viziunea eminesciană fiind confirmată de cosmonauții zilelor noastre, pământul fiind supranumit „Planeta albastră”. Să nu uităm nici capodopera „La steaua”. Cosmogonia eminesciană, după George Călinescu, este originală, „prin trecerea conceptelor kantiene de spațiu și timp prin Schopenhauer” și prin „folosirea poetic-mitică a unor idei filosofice indiene”.

Preocuparea lui Eminescu pentru originea universului este expresă. Avem în vedere creațiile: „Demonism”, „Povestea magului călător în stele”, „La steaua”, „Luceafărul”, „Memento mori”, „Scrisoarea I” ș.a.

În „Cartea Cărților”, ”„Facerea lumii” este prezentată astfel: << La început a făcut Dumnezeu cerul și pământul. Și pământul era netocmit și gol. Întuneric era deasupra adâncului și Duhul lui Dumnezeu se purta pe deasupra apelor. Și a zis Dumnezeu: „Să fie lumină!” Și a fost lumină.>> („Biblia sau Sfânta Scriptură”, 1968, p.11)

În „Scrisoarea I” întâlnim cea mai seducătoare și mai modernă geneză din toată poezia lumii. Marele nostru poet s-a inspirat într-adevăr din imnul 129 al Creațiunii („Rigveda”) în ceea ce privește miracolul increării universale dar a făcut-o în magistrală și magică poezie:

„La-nceput, pe când ființă nu era, nici neființă,/ Pe când totul era lipsă de viață și voință,/ Când nu s-ascundea nimica, deși tot era ascuns.../ Când pătruns de sine însuși odihnea cel nepătruns./ Fu prăpastie? genune? Fu noian întins de apă?/ N-a fost lume pricepută și nici minte s-o priceapă,/ Căci era un întuneric ca o mare făr-o rază,/ Dar nici de văzut nu fuse și nici ochi care s-o vază./Umbra celor nefăcute nu-ncepuse-a se desface,/ Și în sine împăcată stăpânea eterna pace!../ Dar deodat-un punct se mișcă... cel întâi și singur. Iată-l/ Cum din chaos face mumă, iară el devine Tatăl!.../ Punctu-acela de mișcare, mult mai slab ca boaba spumii,/ E stăpânul fără margini peste marginile lumii...”

Eminescu este un prea mare artist iar opera sa cuprinde atâtea frumuseți inefabile încât fiecare generație va descoperi mereu altele și altele.

Universul său cromatic este la fel de subtil, de seducător și de fascinant. În recenzia asupra volumului „De la muzica poeziei la poezia muzicii” a Luciei Olaru Nenati, afirmam că autoarea pornește de la poezia muzicii din sufletul lui Eminescu și descoperă muzica poeziei sale îmbinată cu lirismul cântecului de dor și al baladei, cu ritmul jocului popular și

culoarea instrumentului tradițional.

De data aceasta vom încerca să exemplificăm Adevărul, Binele și Frumosul poeziei eminesciene pornind de la versul horațian ,,Ut pictura poesis".

Curcubeul, materializare a legământului divin („Pun curcubeul Meu în nori ca să fie semn al legământului dintre mine și Pământ", ,,Facerea,9, 12-13) are, pe lângă cele șapte culori, nuanțe pe care ochiul omenesc nu le poate percepe. ,,Cele șapte culori întruchipează imaginea atributelor divine reflectate în univers a soarelui peste valul inconsistent al ploii" („Dicționarul de simboluri").

Viața fiecărui artist, împreună cu opera sa, sunt asemănătoare cu mama și pruncul; există o legătură intimă între ele, un fel de cordon ombilical.

În copilărie, Mihai Eminescu, neștiind încă ce va deveni, culege impresii vii care dau aripi fanteziei: ,,Fantazie, fantazie, când suntem numai noi singuri,/ Ce ades mă porți pe lacuri și pe mare și prin crânguri!" („Scrisoarea IV")

Copilul Mihai dispare de acasă cu săptămânile, hoinărind pe dealuri și lunci, pe la stâni și prin păduri ascultând fermecat: ,, Povești și doine, ghicitori, eresuri,/ Ce fruntea-mi de copil o-nseninară,/ Abia-nțelese, pline de-nțelesuri" („Trecut-au anii...")

Mihai este un copil de la țară - sănătos, plin de voioșie, zburdalnic, visător iar raiul său, odată părăsit, îi va stârni poetice nostalgii: „Aș vrea să văd acuma natala mea vâlcioară/ Scăldată în cristalul pârâului de-argint..." („Din străinătate")

Culorile copilăriei sunt deschise, luminoase, unele peisaje se scaldă într-o aură ca o notă de orgă într-o catedrală.

Cromatica poeziilor sale sporește în nuanțe împrumutând simbolistica florilor și a pietrelor prețioase: „De-aș avea o floricică/ Gingașă și tinerică,/ Ca și floarea crinului,/ Alb ca neaua sânului,/ Amalgam de-o roz-albie/ Și de una purpurie,/ Cântând vesel și ușor,/ Șoptind șoapte de amor" („De-aș avea").

Cu primii fiori ai iubirii, adolescentul poet își îmbogățește paleta cromatică:

Fiind solar, albul devine simbolul conștiinței divine desăvârșite" (op.cit.). ,, Roz-alb-aurora, cu bucle de aur/ Sclipinde-n rubin,/ Revarsă din ochii-i de lacrimi tezaur/ Pe-al florilor sân" („O călărire în zori").

În povestea de iubire, ,,o *dalbă* fecioară" ,,cu păr ebenin" ,,adoarme pe sânul/ De-un june frumos". Cântecul lor de iubire este, desigur, tainic și dulce.

Tânărul ,,gimnaziast" cunoaște însă durerea pierderii iubitului său părinte spiritual și atunci el duce ,,La mormântul lui Aron Pumnul" ,,Cununi de *albe* flori". ,,Din străinătate", Poetul trimite ,,L-a patriei dulci plaiuri" flori de dor și de scumpă aducere aminte dorindu-și: ,,Să mai privesc o dată câmpia-nfloritoare/ Ce zilele-mi copile și albe le-a țesut". Printre ,,Misterele nopții" se numără și ,,Două umbre albicioase", oximoronice.

Culoarea *albă* întâlnită în creațiile eminesciene are o simbolistică bogată. În gama cromatică, albul se situează la extreme, fiind atât culoarea estului cât și a vestului. Albul zorilor simbolizează renașterea. Ea are însă și un aspect nefast: ,,este culoarea giulgiului, a spectrelor, a strigoilor ș.a. Albul este ,,culoarea primilor pași ai sufletului", este culoarea purității, a albului virginal. ,,Este, conform ,,Dicționarului de simboluri", culoarea teofaniei din care o rămășiță va înconjura capul tuturor acelora care l-au cunoscut pe Dumnezeu"

Pe munte, Iisus ,,s-a schimbat la față"... ,,și veșmintele lui s-au făcut strălucitoare, albe foarte, ca zăpada" (Marcu, 9, 2-4).

Împreună cu negrul, albul simbolizează doliul, „lupta împotriva morții" (Mircea Eliade).

,, Părea că printre nouri s-a fost deschis o poartă,/Prin care trece *albă* regina nopţii moartă." („Melancolie").

„ Și fâlfâe deasupra-i, gonindu-se în roate/ Cu-aripele-ostenite un *alb* ș'un *negru* corb" („Strigoii").

„ Îndură-te și lasă privirea-mi s-o consol/ La *alba* strălucire a gâtului tău gol,/ La dulcea rotunzime a sânilor ce cresc,/ La *noaptea* cea adâncă din ochiul tău ceresc" („Apari să dai lumină").

„ Părea un tânăr voievod/ Cu păr de *aur* moale,/ Un *vânăt* giulgi se-ncheie nod/ Pe umerele goale.// Iar umbra feţei străvezii/ E *albă* ca de ceară -/ Un mort frumos cu ochii vii/ Ce scânteie-n afară//(...) Pe *negre* viţele-i de păr/ Coroana-i arde pare,/ Venea plutind în adevăr/ Scăldat în *foc de soare*.// Din *negru* giulgi se desfășor/ *Marmoreele* braţe,/ El vine trist și gânditor/ Și *palid* e la faţă" („Luceafărul").

Negrul și albul simbolizează dualismul ființei umane. Negrul reprezintă ,,forțele nocturne, negative și involutive, albul forțele divine, pozitive și evolutive". Negrul este culoarea originilor, a începuturilor, a impregnărilor înainte de explozia luminoasă a nașterii. Negrul este semnul renașterii postume și al dăinuirii veșnice: „La moartea principelui Știrbey": ,, Turnurile mișcă-n *doliu* a lor inimi de *aramă*/ Și un înger cu-aripi *negre*, cu diademă de spini,/ Cu cântarea-i plângătoare lumea mișcă, lumea cheamă,/ Precum mișcă vântu-n cântec faţa mării de senin". În acel moment dramatic ,,A-ntristării neagră-aripă peste lume se întinde".

„Pierdut în *noaptea* unei vieți de poezie", Poetul idealizează femeia, învеșmântând-o cu ,,vălul *alb* de poezie", făcând ,,zeitate dintr-o *palidă* femeie", mai apoi însă, cuprins de remușcări, caută în ochii ,,*negri* și adânci ca marea" și-și cere iertare prin versuri măiestrite: ,, Suflete! de-ai fi chiar demon, tu ești sântă prin iubire,/ Și ador pe acest demon cu ochi mari, cu părul *blond*" („Venere și madonă").

În celebrul tablou ,,Mortua est", albul și galbenul alternează cu negrul, cel din urmă ca notă dominantă în coloristica eminesciană, îndeosebi când florile albastre ale Veronicăi, primite în dar au început să se ofilească. ,,Norii cei *negri*" întunecă de timpuriu cerul sufletului său, ființa îndrăgită îi pare ,,o umbră de *argint* strălucitoare" ,,în haină *albastră* stropită cu *aur*" și deși ,, *Argint* e pe ape și *aur* e în aer", Poetul se simte secat sufletește, fiindcă făptura cea dragă îi lipsește.

„Galbenul este cea mai caldă dintre culori, este culoarea masculină a luminii și a vieții. Este culoarea veșniciei tot așa cum aurul este metalul nemuririi" (op. cit). Potrivit lui Kandinski, galbenul este ,,cea mai divină dintre culori" dar, în același timp, și cea mai pământeană. ,,Merele de aur" din grădina Hesperidelor sunt un simbol al înțelegerii dar și mărul discordiei, al trufiei și al invidiei este tot de aur. ,,O! desmiardă, pân-ești june *ca lumina cea din soare*..." („Noaptea").

„Nilul mișcă valuri blonde pe câmpii cuprinși de maur,/ Peste el cerul d-Egipet desfăcut în foc și aur;/ Pe-al lui maluri gălbii, șese, stuful crește din adânc,/ Flori, juvaeruri în aer, sclipesc tainice în soare,//(...) Este regele: în haină de-aur roș și pietre scumpe,// Magul privea pe gânduri în oglinda lui *de aur*,// Nilu-n fund grădine are, pomi cu mere de-*aur* coapte" („Egipetul").

„Noaptea-n Doma întristată, prin lumini *îngălbenite/ A făcliilor de ceară* care ard lângă altare ,// Ea un înger ce se roagă - El un demon ce visează;/ Ea o inimă *de aur* - El un suflet

apostat,// Ochii ei cei mari, *albaștri*, de blândeţe dulci și moi..." („Înger și demon"). „Fruntea *albă*-n părul *galben*..."(„Floare albastră").

Dintre toate culorile albastru este culoarea cea mai adâncă. „Ea este alcătuită din transparență, adică din vid acumulat, vid al aerului, al apei, vid al cristalului sau al diamantului".... „Albastru este un drum al infinitului în care realul se transformă în imaginar" (op. cit.). Albastru sacralizat – azurul – este spațiul Câmpiilor Elizee. Albastru și albul sunt culorile Sfintei Fecioare și exprimă „detașare față de valorile acestei lumi și înălțarea sufletului eliberat către Dumnezeu, adică spre aurul care va întâmpina albul original."

Astfel, ni se relevă misterul „Florii *albastre*": Și te-ai dus, dulce minune,/ Ș-a murit iubirea noastră -/ Floare-*albastră*! floare-*albastră*!.../ Totuși este trist în lume!" „Poate de mult s-a stins în drum/ În depărtări *albastre*,/ Iar raza ei abia acum/ Luci vederii noastre" („La steaua"). „Doi ochi *albaștri* raza-ntunecată" („Aveam o muză"). „Fiul cerului *albastru*..." („Kamadeva"). „Apare luna mare câmpiilor azure" („Împărat și proletar"). „ Ea se uită... Păru-i *galben*,/ Faţa ei lucesc în lună,/ Iar în ochii ei *albaștri*/ Toate basmele s-adună" („Crăiasa din povești"). „ Lacul codrilor *albastru*/ Nuferi *galbeni* îl încarcă;/ Tresărind în cercuri *albe*/ El cutremură o barcă" („Lacul").

Arta creștină atribuie albul Tatălui, albastru Fiului, verdele speranței, negrul căinței, roșul Sfântului Duh, dragostei și carității.

Celor șapte limburi ale Pământului le corespund de asemenea diferite culori. Pământul sufletelor este alb, înnegrit de păcatul lui Adam. Pământul Pietăților are culoarea smaraldului. Pământul naturii are culoarea galbenă. Pământul poftelor trupești, locuit de demoni, are culoarea roșie ca sângele. Pământul Exorbitanței are culoarea albastră, indigo. Pământul Impietății are culoarea neagră ca noaptea. Pământul deznădejdii este cel al infernului.

Celor șapte pământuri le corespund șapte ceruri. Cerul Lunii are culoarea albă, al lui Mercur, lăcașul îngerilor este cenușiu, al lui Venus, creat de natura imaginației este galben ca aurul. Cerul Soarelui este și el galben, al lui Marte este stăpânit de Azrael, îngerul morții; acest cer, creat de lumea judecății, are culoarea roșu-sânge. Cerul lui Jupiter, creat de lumina meditației, are culoarea albastră, al lui Saturn, creat de lumina Inteligenței Primordiale este negru.

Roșu aprins înseamnă flacără, foc (Iuda avea părul roșcat). „Roșcatul evocă focul din infern, devastator, delirul și dezmățul, patima dorinței, căldura provenită de jos care mistuie făptura, până și pe cea spirituală... Roșul este culoarea sufletului, a libidoului, a inimii... Roșul și albul sunt cele două culori consacrate lui Iehova, ca Dumnezeu al dragostei și al Înțelepciunii" (op. cit.).

Este culoarea nemuririi și a credinței față de patrie: „ Vis de războinare *negru* ca mormântul/ Spada ta de *sânge* dușman fumegând" (Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie"). „ Dându-și trestia-ntr-o parte,/ Stă copila lin plecată,/ Trandafiri aruncă *roșii*/ Peste unda fermecată" („Crăiasa din povești"). „Pe un deal răsare luna ca o *vatră de jăratic*" (Călin – File din poveste"). „Și de-a soarelui căldură/ Voi fi *roșie* ca mărul" („Floare albastră"). „Parisul arde-n valuri, furtuna-n el se scaldă/ Femei cu facle *negre* trăsnesc arzând în vânt" („Împărat și proletar"). Pe cărări pierdute-n vale/ Merge-n codri făr' de capăt,/ Când a serei raze *roșii*/ Asfințind din ceruri scapăt" („Făt-Frumos din tei"). „*Fulger lung* încremenit/ Mărginește munții *negri* în întregul asfințit" („Scrisoarea III").

Verdele, situat între albastru și galben, este trezirea la viață, culoarea speranței, a longevității... „La mormântul lui Aron Pumnul", adolescentul „gimnaziast" de numai 16 ani nota cu sufletul înlăcrimat: „ Îmbracă-te în *doliu,* frumoasă Bucovină,/ Cu cipru *verde*-ncinge antică fruntea ta".

Mai târziu, ființa iubită îi face invitația de a trăi în mijlocul naturii: „Hai în codrul cu *verdeață*" („Floare albastră"). „Și prin vuietul de valuri,/ Prin mișcarea naltei *ierbi,*/ Eu te fac s-auzi în taină/ Mersul cârdului de cerbi" (O, rămâi"). „ Pe când luna, scut *de aur,* strălucește prin alee/ Și pătează umbra *verde* cu misterioase dungi" („Scrisoarea V"). „ De ce dorești singurătate/ Și glasul tainic de izvor?/ S-auzi cum codrul frunza-și bate,/ S-adormi pe *verdele* covor?" („Diana"). „În cărarea tăinuită/ Prin dumbrava *înverzită"* („Basmul ce i l-aș spune ei"). „Dumbrava cea *verde* pe mal/ S-oglindă în umedul val" („Frumoasă-i"). „ Când privești oglinda mării,/ Vezi în ea/ Țărmuri *verzi* și cerul sării,/ Nor și stea...// Un minut dacă te-i pierde,/ Tu, măcar,/ Sub noianul mării *verde/* Și amar („Când privești oglinda mării").

Toate culorile își modifică tonalitatea în funcție de condițiile de iluminare, în afara celor patru tonalități fundamentale: galben, verde, albastru, roșu. mai sunt culori rezultate din amestecuri: portocaliul este situată la jumătatea drumului dintre aurul celest și roșul htonian. Culoarea simbolizează echilibrul dintre spirit și libido. Dacă echilibrul se rupe, „ea devine fie revelația iubirii, fie emblema desfrâului" (op. cit.). Muzele și Dionysos poartă culoarea șofranului.„Piatra de iacint, de culoare portocalie, era socotită o emblemă de fidelitate".

Cenușiu-gri este o culoare obținută prin amestecul de negru și alb. Hristos este înveșmântat în mantie cenușie. „Vechii evrei își turnau cenușă în cap pentru a exprima o mare durere". Culoare simbolizează așadar tristețea, melancolia, plictiseala. Culoarea gri va fi înnobilată de cel mai mare simbolist român George Bacovia, iar sonetele eminesciene parcă l-ar fi inspirat pe acesta. („Afară-i toamnă, frunza ‚mprăștiată,/ Iar vântul svârle‚n geamuri grele picuri...")

Culoare violet (vânăt, violaceu, viorea) este obținută din roșu și albastru în proporții identice. Este o culoare a măsurii, a echilibrului între pământ și cer, între simț și spirit, între patimă și inteligență, între iubire și înțelepciune. Trecerea de la roșu la violet înseamnă trecerea de la activ la pasiv, de la yang la yin.

Unele culori simbolizează elementele: roșu și portocaliu – focul, galbenul și albul – aerul., verdele – apa, negrul și cafeniul – pământul. „ Al ei chip se zugrăvește plin și *alb:* cu ochiu-l măsuri/ Prin ușoară-*nvineţire* a subțirilor mătăsuri („Călin – File din poveste"). „ Singuri, voi, stejari, rămâneți/ De visați la ochii vineți,/ Ce luciră pentru mine viața-ntreagă" („Freamăt de codru"). „Părea un tânăr voievod/ Cu păr *de aur* moale,/ Un *vânăt* giulgi se-ncheie nod/ Pe umerele goale" („Luceafărul").

În concluzie, geniul poetic eminescian nu este sporit de cromatica poeziilor sale dar frumusețea, farmecul, taina și inefabilul lor da.

„Atâta *foc*, atâta cer,
Atâtea lucruri sfinte
Peste-*ntunericul* vieţii
Ai revărsat, părinte!"

(Mihai Eminescu-1889)

Oglinda misiunii pe care ne-am asumat-o...

- Raport de activitate pe anul 2021 -

Prof. Alexandrina PASCAL

12 februarie 2022 – zi de referință în viața Asociației C.A.R. Pensionari „Elena Cuza" Bârlad – este Adunarea Generală Ordinară a Reprezentanților Membrilor Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza" din Bârlad. Evenimentul are loc în condițiile crizei pe care o traversăm – prin corespondență – și prezintă Raportul privind activitatea pe anul 2021.

Documentația pusă la dispoziție de Consiliul Director evidențiază dominanta care stă la baza organizației – AJUTORUL RECIPROC – și este oglinda misiunii pe care și-a asumat-o, precum și transparența cu care operează. Informații asupra acestei probleme se găsesc în revista „Viața Noastră" și în Raportul prezentat în Adunarea Generală, dar pentru popularizare și informarea celor care nu au intrat în posesia acestor materiale, în calitate de membru – delegat la Adunarea Generală, voi detalia cuprinsul Raportului prezentat asupra activității Asociației pe anul 2021.

Se cuvine a menționa de la început originalitatea, modul în care a fost conceput și prezentat acest Raport de activitate, o combinație între informația scrisă și imagini, procedeu benefic pentru cititor și totodată atractiv la lectură. Întregul conținut este un text la limita dintre literar și nonliterar, îmbină informația strict autentică cu elemente emoționale, texte literare și comentarii, realizându-se astfel o lectură atractivă.

Fizic, este conceput sub forma unei reviste color, în nuanțe plăcute, pastelate și începând chiar cu coperta cititorul este informat asupra evenimentelor cultural-literare ale anului 2022: comemorări, aniversări precum și evenimente de ordin spiritual, cum ar fi „Anul omagial al rugăciunii în viața Bisericii și a creștinismului".

Paginând filele raportului intrăm în atmosferă, plăcut impresionați de cele trei imagini esențiale: Sigla, Drapelul și Imnul Asociației, apoi sub titlul „Se prezintă" facem cunoștință cu cei care dirijează realizarea obiectivelor propuse: Consiliul Director, Comisia de Cenzori, Directorul economic și Contabilul-șef.

Activitățile culturale care au fost susținute în anul 2021 sunt menționate în articolul „Încă un an la Asociația C.A.R. Pensionari „Elena Cuza" din Bârlad, apoi Președintele Asociației, magistrat pensionar Mihai Nicolaie, adresează o „Scrisoare de sfârșit de an" cu cele mai bune urări pentru membrii Asociației și pentru românii de pretutindeni. Această parte introductivă se încheie cu o poezie de bun augur pentru anul 2022 semnată de poetul Petruș Andrei.

Luăm apoi cunoștință de tot ce s-a realizat în anul 2021, fiindcă materialul oferă RAPORTUL CONSILIULUI DIRECTOR și detalii privind MISIUNEA, VIZIUNEA ȘI VALORILE ASOCIAȚIEI. Citind cu atenție înțelegem esența: este o societate cu caracter apolitic, civic, care urmărește sprijinirea materială, socială și culturală a persoanelor generației a treia, promovează solidaritatea și altruismul.

Urmează apoi detalierea informațiilor din raport, sub formă de scheme sau tabele, dar și acestea beneficiază de aspect estetic prin armonia cromatică a nuanțelor în care sunt prezentate. Ni se dau informații despre sucursale (în număr de 29), mișcarea membrilor și ajutoarele oferite - rambursabile (în anul 2021 au beneficiat 6.466 membri de suma de 33.045.624 lei) și nerambursabile (în anul 2021 au beneficiat 17.612 membri de suma de 1.478.571 lei).

Să examinăm cu atenție paginile 19 și 20 ale raportului, sunt o prezentare totală a ajutoarelor nerambursabile și a serviciilor prestate în decursul anului 2021.

Se oferă servicii funerare, când este cazul, dar și soluții pentru rezolvarea altor probleme ale vieții: există un medic pentru medicina muncii, un cabinet juridic și o comisie de soluționare a petițiilor (în anul 2021 au fost soluționate 10.896 petiții).

Majoritatea membrilor Asociației sunt seniori, la vârsta a treia, receptivi la datini, tradiții și în special la tot ce este românesc, așa se explică și participarea activă la viața culturală. Raportul menționează și activitățile cultural-artistice desfășurate sub egida Asociației în perioada ianuarie-decembrie2021. Au apărut șase numere ale revistei „Viața Noastră", printre care și numărul jubiliar „50", au avut loc lansări de publicații – „Labirint", „Crypto" și „Rebus" – simpozioane, conferințe și vizionări de spectacole de teatru.

Și fiindcă suntem optimiști și privim cu speranță viitorul, era și firesc ca finalul raportului să prezinte, după activitatea Comisiei de Cenzori - Strategia și obiectivele Asociației C.A.R. Pensionari „Elena Cuza" Bârlad pentru perioada 2022-2027.

Este un document complet, responsabil și conceput cu mult simț de răspundere de colectivul de redacție al Raportului de activitate, persoane generoase ale căror fotografii se regăsesc pe coperta finală, interior.

Priviți cu atenție, tot la final, pagina intitulată „MULȚUMIM!" – este o adresare de recunoștință pentru firmele-partenere care au sprijinit activitatea Asociației pe parcursul anului 2021, precum și celor 5.658 persoane fizice și juridice, demonstrând astfel adevărul înscris pe frontispiciu: ***Împreună suntem mai puternici!...***

ASOCIAȚIA CASA DE AJUTOR RECIPROC A PENSIONARILOR "ELENA CUZA" BÂRLAD

Str. Nicolae Iorga Nr. 78 - Tel.: 0235-421.340 - Fax: 0235-421.341 - E-mail: carpbarlad@carpbarlad.ro - Web: carpbarlad.ro

Împreună suntem mai puternici!

La BILANȚ

SPRIJIN

îmbunătățire
voluntariat
responsabilitate
social
dezvoltare
respect
deschidere
altruism
perseverență
acțiune

MISIUNEA

Asociaţia Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza" Bârlad este o asociaţie cu caracter neguvernamental, apolitic, civic, privat, nonprofit, o persoană juridică de binefacere, de caritate, de întrajutorare mutuală, filantropică, cu scop de ocrotire socială, medicală şi juridică care nu urmăreşte foloase pecuniare sau patrimoniale pentru asociaţii săi."

(art.1, alineat 2, Statutul de funcţionare al Casei de Ajutor Reciproc a Pensionarilor "Elena Cuza" Bârlad)

VIZIUNEA

Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor "Elena Cuza" Bârlad este o asociație unde acțiunile voluntare și neîngrădite ale membrilor săi determină sprijinirea materială, socială, culturală a persoanelor generației a treia, cărora se încearcă a li se oferi un trai decent și o bătrânețe liniștită.

VALORILE

Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza" Bârlad promovează responsabilitatea socială și individuală, respectul, solidaritatea, altruismul, încrederea, perseverența, deschiderea, acțiunea.

Prin implicare și dăruire am reușit împreună ca numărul membrilor Asociației C.A.R. Pensionari ”Elena Cuza” Bârlad la finele anului 2021 să fie 28.246 membri

Bârlad
14.441 membri

Sucursale (28)
13.805 membri

Nr. Crt.	Sucursala	Nr. total membri	Nr. Crt.	Sucursala	Nr. total membri	Nr. Crt.	Sucursala	Nr. total membri
1	Al. Vlahuță	303	11	Grivița	627	21	Roșiești	308
2	Băcani	383	12	Hălărești	383	22	Sl. Moldova	110
3	Banca	1.036	13	Iana	327	23	Șuletea	464
4	Bârlad	14.441	14	Ivești	900	24	Tutova	561
5	Bogdănești	478	15	Mălușteni	238	25	Vetrișoaia	165
6	Ciocani	524	16	Murgeni	755	26	Viișoara	358
7	Coroiești	249	17	Perieni	1.016	27	Vinderei	406
8	Epureni	429	18	Pogana	625	28	Voinești	221
9	Fălciu	295	19	Popeni	647	29	Zorleni	1.151
10	Fruntișeni	327	20	Puiești	519			

Ajutoare rambursabile acordate în anul 2021

* Bârlad

În valoare de 17.268.017 lei

acordate unui număr de 3.111 membri

* 28 sucursale

În valoare de 15.777.610 lei

acordate unui număr de 3.355 membri

Nr. Crt.	SUCURSALA	ÎMPRUMUTURI ACORDATE	VALOARE
1	AL. VLAHUȚĂ	61	216,262
2	BĂCANI	123	410,238
3	BANCA	215	609,190
4	BOGDĂNEȘTI	114	714,585
5	CIOCANI	175	810,160
6	COROIEȘTI	45	183,444
7	EPURENI	110	461,719
8	FĂLCIU	78	404,092
9	FRUNTIȘENI	65	214,834
10	GRIVIȚA	161	588,344
11	HĂLĂREȘTI	120	742,560
12	IANA	59	233,440
13	IVEȘTI	161	628,614
14	MĂLUȘTENI	59	308,990

Nr. Crt.	SUCURSALA	ÎMPRUMUTURI ACORDATE	VALOARE
15	MURGENI	148	659,159
16	PERIENI	283	1,280,175
17	POGANA	191	977,478
18	POPENI	69	793,212
19	PUIEȘTI	117	446,634
20	ROȘIEȘTI	95	402,780
21	SLĂNIC MOLDOVA	22	120,546
22	ȘULETEA	101	516,428
23	TUTOVA	212	1,414,480
24	VETRIȘOAIA	60	346,250
25	VIIȘOARA	111	617,409
26	VINDEREI	65	416,898
27	VOINEȘTI	37	198,640
28	ZORLENI	298	1,061,049

AJUTOARE NERAMBURSABILE 2021

1.478.571 lei

17.612 beneficiari

Ajutoare decese

beneficiari 1.157 membri

valoare 1.020.848 lei

Ajutoare acordate cu ocazia sărbătorilor religioase

beneficiari 4.002 membri

valoare 240.120 lei

Ajutoare acordate conform statut art. 15 - membri în dificultate

beneficiari 5 membri

valoare 600 lei

Ajutoare oferite de Asociația C.A.R. Pensionari „Elena Cuza" Bârlad cu prilejul zilei internaționale a persoanelor vârstnice - 1 octombrie

beneficiari 405 membri

valoare 20.790 lei

Ajutoare oferite persoanelor ce au beneficiat de bilete de tratament în stațiunile balneo-climaterice

beneficiari 55 membri

valoare 4.753 lei

Ajutoare acordate în urma unei achete sociale

beneficiari 1 membru

valoare 200 lei

Ajutoare acordate membrilor care au împlinit 100 ani

beneficiari 2 membri

valoare 200 lei

Ajutoare oferite procurare ochelari de vedere

beneficiari 58 membru

valoare 2.900 lei

Ajutoare materiale - reviste

beneficiari 4.400 membru

valoare 40.400 lei

Ajutoare oferite veteranilor de război

beneficiari 7 membri

valoare 700 lei

Cabinete stomatologice (în număr de 2)

beneficiari 272 membri ce au economisit 46.565 lei

Cabinet oftalmologic dr. Șerban Maria

beneficiari 77 membri ce au economisit 3.385 lei

Cabinet imagistică medicală (ecograf)

beneficiari 57 membri ce au economisit 3.930 lei

Cabinet kinetoterapie

beneficiari 1.365 membri ce au economisit 14.476 lei

Cabinet juridic

beneficiari 67 membri ce au economisit 3.350 lei

Salon frizerie (Bârlad, Zorleni, Puiești, Perieni)

beneficiari 5.264 membri ce au economisit 73.566 lei

Atelier croitorie (Bârlad și Pogana)

beneficiari 418 membri ce au economisit 1.788 lei

"Nu ne oprim din joacă atunci când îmbătrânim
ci îmbătrânim când încetăm să ne mai jucăm."
George Bernard Shaw

Urmare a Hotărârii Consiliului Director nr.42 din 24 aprilie 2014, **în categoria ajutoarelor nerambursabile** se înscriu din anul 2014 și **serviciile prestate în cadrul cabinetelor medicale.**

În aceeași categorie au fost menționate și facilitățile oferite prin intermediul magazinelor de tip Economat, cu profil naturist, funerar, în cadrul atelierelor de croitorie și frizerie.

Decizia adoptată de conducerea Casei s-a întemeiat pe considerentul că aceste cabinete deja aplicau reduceri substanțiale (între 25 - 50%), restul costurilor fiind suportate de către Casă.

Pentru detalii accesaţi pagina web a Asociaţiei Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza" Bârlad: *https://www.carpbarlad.org/files/aga/18_18_raport%202021%20web.pdf*

MESAJUL PREȘEDINTELUI LA CONSILIUL NAȚIONAL DIN 20 MAI 2022

Dragi seniori,

După aproape doi ani și jumătate de pandemie, care ne-au pus la grea încercare sănătatea, speranța în ziua de mâine, iată că lucurile au revenit la o aparentă normalitate socială, medicală, fără restricții. Mi-a făcut o deosebită onoare și bucurie să mă revăd cu membrii afiliați ai Federației Naționale "OMENIA", cu ocazia organizării Consiliului Național al Federației. Le mulțumesc în numele meu membrilor Comitetului Director că au onorat această invitație.

De asemenea, le adresez mulțumiri celor care nu au putut să participe, din motive întemeiate, dar care au delegat reprezentanți și, totodată îmi exprim speranța că toți cei care facem parte din această mare familie a caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor, cât mai curând, ne sunt alături sau ni se vor alătura.

N-au fost vremuri fericite, toate casele de ajutor reciproc au avut de suferit, într-un fel sau altul, din cauza acestei nenorociri care s-a abătut asupra noastră. Mulți seniori ne-au părăsit răpuși de acest virus necruțător. Tuturor le aducem un pios omagiu și veșnica noastră recunoștință. Au slujit cu mare dăruire și compasiune țelul nostru, acela de a apăra drepturile persoanelor vârstnice.

Pandemiei, din nefericire, îi urmează, iată, acest conflict dintre Ucraina și Federația Rusă care a creat, inevitabil, o criză economică de mare amploare în care sunt angrenate toate economiile și resursele țărilor europene și nu numai. Prețurile cresc de la o zi la alta, puterea de cumpărare scade, mai ales în rândul persoanelor de vârsta a treia. Din păcate și în orice împrejurare sau criză, această categorie de vârstă este cea mai afectată. De aceea, trebuie să strângem rândurile în jurul lor, să le recâștigăm încrederea în ziua de mâine, în C.A.R.P.-uri, în unica lor șansă de a avea o bătrânețe liniștită și demnă. Pentru ei, pentru că din puținul lor făuresc viitorul celor de mâine. Suntem răspunzători în aceeași măsură pentru cei de-o vârstă cu noi, cât și pentru cei care acum pășesc în viață. Pentru că, spunea marele poet George Coșbuc: „O luptă-i viața, deci te luptă!”

Președintele
Federației Naționale
“OMENIA“ a C.A.R.P.-urilor
din România

Inginer Gheorghe CHIOARU

Consiliul Național al Federației Naționale "OMENIA" sub semnul crizelor globale

Secretar general
Giorgică BĂDĂRĂU

Pandemia de COVID-19 din ultimii doi ani, criza energetică, sărăcia alimentară, criza climatică, războiul ruso-ucrainean au creat un climat impropriu pentru o viață normală, așa cum am trăit-o după al Doilea Război Mondial.

Complexitatea acestor factori conduce la ideea apropierii unei noi recesiuni mondiale, pentru care țările "nu au muniție", după cum remarca și președintele Forumului Economic Mondial de la Davos, Borge Brende.

Amenințările multiple la adresa economiei globale au fost evidențiate în prima zi a Forumului Economic Mondial, participanții semnalând, cu insistență, riscul recesiunii la nivel mondial.

Consiliul Național al Federației Naționale "OMENIA" a C.A.R.P.-urilor din România din 20 mai anul curent, desfășurat la București, cu 82 de reprezentanți cu drept de vot și aproape 40 de parteneri și invitați, a sesizat și pus în discuție probleme asemănătoare celor pe plan internațional, dar care afectează, acum, viețile celor un milion de membri persoane fizice și aparținătorilor acestora, până la copii și nepoți.

Cei doi ani de pandemie în care Consiliul Național și-a des-

2

OMENIA

fășurat lucrările, prin mijloace indirecte și nu "față în față" au contribuit la distanțarea socială și au creat percepția că sunt uitați.

Mult mai bine, fără disconfortul creat de distanță, s-au simțit cei care au amplificat comunicarea prin mijloace electronice, atât la nivelul caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor în cadrul consiliului director, în relația cu salariații și membrii, cât și în relația cu Federația Națională "OMENIA".

Transmiterea prin mijloace electronice a documentelor de la ordinea de zi a Consiliului Național și pregătirea dezbaterilor pe această bază a fost o provocare pentru seniorii reprezentanți în forumul anual, cât și pentru echipele lor manageriale.

Schimbările dese de legislație, în perioada pandemiei, modificările și completările pentru a face față acestei situații noi, comparată cu gripa spaniolă de la sfârșitul primului război mondial, starea de alertă și starea de urgență au afectat activitatea caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor.

Restricțiile de deplasare și socializare, "barierele medicale" au făcut ca unele activități să se desfășoare pe grupuri mici, altele să fie amânate sau chiar să se renunțe temporar la o parte din prestările de servicii și cele de socializare cu participanți numeroși.

La unele case de ajutor reciproc ale pensionarilor s-au

DRAGOȘ CĂLIN
Banca Română de Credite și Investiții

SEBASTIAN OVIDIU CHIABURU
Credit Europe Bank

FLORIN SIMION
Președinte - FEDCARS

amânat inclusiv adunările generale ordinare și adunările generale pentru alegeri, pentru a respecta prevederile statutelor proprii.

Dezbaterile în cadrul forumului pe baza documentelor prezentate la ordinea de zi, raportul de activitate al Comitetului Director, Planul de acțiune, Execuția bugetară și Bugetul de venituri și cheltuieli, Raportul comisiei de cenzori, au scos în evidență prioritățile pentru anul 2022, evident, în condiții de austeritate bugetară.

În primul rând aș menționa perfecționarea managementului organizațional de la nivelul asociațiilor membre și al Federației prin eficientizarea comunicării, cu utilizarea în mod

IONUȚ MARIUS ȘTEFĂNESCU
Manager general CLARFON S.A.

SORIN MIERLEA
Președinte - InfoCONS

ALINA PERJOIU
Contabil șef Federația Națională "OMENIA"

curent a mijloacelor electronice.

Modelul îl poate constitui chiar comunicarea de la nivelul Federației Naționale "OMENIA" cu AGE Platform Europe care de doi ani și jumătate se desfășoară în mediul online.

Digitalizarea creditării a fost al doilea obiectiv strategic, cunoscând faptul că între asociațiile membre este o diferență foarte mare, care poate fi estompată prin schimburi de experiență pe zone, urmate de investiții semnificative.

Primul schimb de experiență din anul acesta va avea loc la Reghin în perioada 9-10 iunie și apreciem că va fi primul pas îndrăzneț în atingerea obiectivului.

Întrucât prin legea de organizare și funcționare a C.A.R.P.-urilor, Legea nr. 540/2002, sunt prevăzute activități cu profund caracter social, precum cele desfășurate de atelierele de prestări de servicii, de reparații, centrele socio-medicale, centrele de zi, cantinele și clubu-rile, centrele rezidențiale, iar acestea au fost afectate de crizele suprapuse prin care au trecut și trecem, se impune relansarea lor.

În noile condiții, relansarea se poate efectua și prin parteneriate, proiecte comune cu parteneri sociali și entități economice, absorbția de fonduri europene.

Atragerea de cât mai mulți voluntari, persoane vârstnice, ar fi una dintre soluțiile care garantează succesul.

Și, să nu uităm! Suntem entități de economie socială. Din această perspectivă se pot accesa microfinanțări.

Votul unanim al participanților arată adeziune, fără rezerve, la obiectivele strategice pregătite de Comitetul Director și supuse aprobării forumului.

Cumpătarea, echilibrul sunt întotdeauna caracteristice persoanelor vârstnice așa că ne exprimăm convingerea deplină că vom rezolva problemele stringente și cu bani puțini sub semnul crizelor globalizate care ne așteaptă.

Și, pentru a porni cu dreptul în comunicare, vom folosi mai mult site-ul Federației Naționale "OMENIA" și Omenia TV, Facebook și alte rețele sociale pentru transmiterea documentelor, informațiilor curente și mesajelor pe lângă mijloacele clasice.

BÂRLADUL LA CEAS ANIVERSAR

În perioada 13-22 mai 2022 s-au desfășurat Zilele Culturale ale Bârladului, ediția a XXXVI-a. Ca în fiecare an, au fost activități interactive, lansări de carte cu valoare de document, spectacole și concerte în aer liber, competiții sportive, simpozioane naționale, expoziții de pictură, robotică, sculptură, Noaptea Muzeelor, Cinemaraton, Ziua Porților Deschise la Garnizoană, Poliție și Jandarmerie, festival al meșteșugurilor populare românești și, evident GALA ZILELOR CULTURALE 2022, organizate de principalele instituții ale orașului: Primăria Municipiului Bârlad, Muzeul „Vasile Pârvan", Biblioteca Municipală „Stroe S. Belloescu", Teatrul „Victor Ion Popa", Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza", Cinematograful „Victoria", precum și de unele școli.

LEGENDELE BÂRLADULUI

Casa Roșie, bijuteria construită după modelul Arsenalului din Veneția. Ce secrete ascunde cărămida adusă cu vaporul din Italia

Simona MIHĂILĂ

Nu este bârlădean care să nu fi auzit de ea. O admirăm de zeci de ani pentru că e frumoasă, distinsă și are farmec de demult. Se detașează complet de tot ce o înconjoară, nu doar prin silueta specială, ci și grație culorii. E roșie ca purpura și de aici i s-a tras și numele: Casa Roșie.

Pe vremuri i se spunea Castelul. Era de pe atunci o podoabă, dar nu la fel de prețioasă ca salba de clădiri din care făcea parte. Căci Casa Roșie este astăzi doar ceea ce a rămas dintr-un splendid ansamblu de clădiri ridicat în vremea Regelui Carol I.

Fusese special construit pentru a găzdui Școala Normală de Învățători "Principele Ferdinand", instituție care, deși luase ființă în 1870 (cu 23 de ani înainte de a se muta în fascinantele clădiri cu ziduri roșii), nu a reușit să se statornicească nicăieri.

Grupul de clădiri se întindea pe 6.500 de metri pătrați, și ocupa locul unde se află acum Judecătoria împreună cu toate blocurile din jur.

Cărămidă roșie, ambalată individual, adusă din Italia

Cinci ani au durat lucrările de construcție, pentru ca la final (1898), Bârladul să se aleagă cu o bijuterie arhitecturală inspirată de Arsenalul de la Veneția, după dorința arhitecților vremii.

Toate materialele folosite erau de import. Cărămizile roșii, o raritate absolută în vremea aceea, au fost aduse cu vaporul din Italia. Pentru a fi sigur că nu se deteriorează, arhitectul principal al edificiului a trimis oameni de pe șantier ca să supervizeze ambalarea individuală a cărămizilor.

Aici s-au format învățătorii de altădată ai ținuturilor tutovene

Grupul de clădiri putea caza 500 de elevi ai Școlii Normale de Învățători. Avea zece săli de clasă, trei săli pentru Școala de aplicație, opt dormitoare, două laboratoare, un amfiteatru, o sală de spectacol și două biblioteci.

„Castelul" (Casa Roșie de astăzi) era corpul în care locuiau directorul școlii și familia lui.

Clădirea Școlii Normale a trecut prin grele încercări. În primul război mondial a fost ocupat de diferite comandamente militare. Dar nici acestea și nici cutremurele mari ce au urmat și care i-au zguduit pereții din temelii nu au pus-o la pământ.

Nemții au pus stăpânire pe școală, au transformat-o în spital, apoi i-au dat foc

Sfârșitul celui mai spectaculos ansamblu arhitectonic al Bârladului a fost adus de cel de-al doilea război mondial. Trupele germane, aflate în retragere, au distrus bucată cu bucată cea mai mare parte a școlii.

Mai întâi, nemții i-au alungat pe elevi, după care au amenajat aici un spital în toată regula. Au dotat unitatea cu echipamente medicale, două farmacii, laborator de analize, două săli de operație, depozit de alimente.

Au amplasat 700 de paturi pentru soldații germani răniți pe front. Patru luni a funcționat spitalul nemțesc

după care, în noaptea de 23 spre 24 august, nemții au distrus materialele, mobilierul, echipamentele și, la urmă, au incendiat clădirea.

După trei zile în care a ars mocnit, din superba replică a Arsenalului din Veneția au rămas niște bucăți de zid înnegrite de fum. Ca prin minune, locuința directorului, cea căreia astăzi îi spunem Casa Roșie, a rămas intactă.

Doctorul Constantin Teodorescu, încăpățânatul care a salvat Casa Roșie

Ani mulți mai târziu, când comuniștii au venit la putere, aici a funcționat Grădinița de copii a Fabricii de rulmenți, apoi o secție a spitalului.

La începutul anilor '90, imobilul era degradat excesiv, fiind în pericol de prăbușire. Autoritățile l-au închis și l-au abandonat.

Schilodit de timp, jefuit de hoți, îndurând umilința de a fi adăpost pentru aurolaci, „Castelul" s-a încăpățânat să înfrunte toate câte s-au abătut peste el așteptând răsplată pentru vremurile crunte.

A fost inclus pe Lista monumentelor istorice. O favoare care nu a venit cu nicio altă atenție din partea statului.

La mijlocul anilor 2000, dr. Constantin Teodorescu, cel mai inimos iubitor de cultură pe care l-a cunoscut urbea după revoluție, s-a înhămat într-un demers ce părea nebunesc: consolidarea Casei Roșii. Conștient că banii nu vor veni oricum, Casa Roșie și alte câteva proiecte culturale sunt principalul motiv pentru care renumitul doctor s-a înscris în politică (după cum el însuși i-a mărturisit într-un interviu înregistrat, ce urmează a fi făcut public, semnatarei articolului de față). Din păcate, sau din fericire, marele compromis pe care și l-a asumat cu amărăciune a avut roade.

Casa Roșie, fărâma unei amintiri ce a făcut furori, a fost consolidată.

Înainte de a muri, doctorul Teodorescu a apucat să-și vadă colecția Eminescu, o altă cauză pentru care a oferit resurse importante din viață, adăpostită de o Casă Roșie salvată de la pieire. Grație lui.

„Castelul", atât cât a mai rămas din ansamblul arhitectural inspirat de Arsenalul din Veneția, este acum casă bună pentru Centrul Cultural „Mihai Eminescu", acolo unde bârlădenii pot admira oricând colecția unică de obiecte cu tematică eminesciană, donată orașului de doctorul Constantin Teodorescu.

Și la noi nasc „OAMENI”

Prof. **Maria MARIN**

Lorica Gavriliță

S-a născut în 1928 la Bârlad.

A urmat cursurile la Liceul de fete „Iorgu Radu” din Bârlad, obținând diploma de bacalaureat în 1947. A urmat apoi cursurile Facultății de Medicină din Iași devenind licențiat în medicină în 1953.

S-a format ca anatomo-patolog în Laboratorul Institutului de Cercetări Medicale al Academiei R.S.R., Filiala Iași și la Catedra de Anatomie Patologică sub îndrumarea profesorilor Șerban Brătianu și Lazăr Wasserman.

Începe cariera didactică în 1958 și devine profesor de Morfopatologie în 1975, ulterior fiind și Șef de disciplină. A fost interesată de patologia digestivă (a sistemului endocrin difuz gastrointestinal), stomatologică și obstetrică și ginecologică.

A fost prima femeie rector în Iași, conducând Institutul de Medicină și Farmacie din Iași timp de două mandate, în perioada 1982-1990.

S-a stins din viață la 7 august 2003.

Ruxandra Răşcanu

S-a născut la Bârlad, dar nu se știe anul.

A urmat liceul în oraș și în 1910 și-a luat licența în științe fizico-chimice.

A fost profesor la licee din Iași și în paralel urcă treptele învățământului superior: preparator suplinitor la Laboratorul de fizică moleculară, acustică și optică (1910-1913), asistentă titulară la catedra de Chimie Minerală (1913), șef de lucrări la aceeași catedră (1928), profesor universitar la Facultatea de Medicină Iași.

A elaborat numeroase lucrări de chimie și cursuri universitare, dar mai ales după susținerea examenului de doctorat în chimie din 1930.

Astăzi, una din bursele de excelență ale Universității de Medicină și Farmacie din Iași poartă numele de „Bursa Răşcanu”.

Gabriela Chaborski

Gabriela Chaborski a fost fiica unui inginer constructor. Ea s-a născut la 14 octombrie 1891 la Bârlad. A urmat liceul la Ploiești, apoi Științele Fizico-Chimice la Universitatea din București unde, în 1916, a obținut licența. În 1918 și-a susținut doctoratul. În timpul pregătirii tezei de doctorat a izolat și studiat biochimic 8 tipuri de levuri (ciuperci unicelulare) descoperind în același timp trei specii noi și un nou gen de levură. Profesorul elvețian Robert Chodat a numit acest tip de levură „Cultura Chaborski”, mai precis „Asporomyces gen, novus Chaborski”.

Numele ei este cea dintâi contribuție a unei românce intrată în terminologia științifică internațională.

În 1920, Gabriela Chaborski devine asistentă. În 1924 este conferențiar de Chimie Anorganică a Universității din București și elaborează metode originale de separare și dozare a unor elemente precum și lucrări, vădind o concepție originală asupra moleculei. Lucrările elaborate au trezit interesul atât în țară cât și în străinătate.

A fost apreciată atât în țară cât și în străinătate. S-au prezentat comunicări la Societatea de Chimie a Franței de către profesorul Georges Urbain, descoperitorul luteniului și specialist în domeniul Lantanidelor. A fost o talentată popularizatoare a științei prin cărți precum „Atomii de azi” – 1926.

A fost vicepreședintă a Societății Române de Chimie (prima română ridicată la o asemenea demnitate).

S-a stins din viață la 25 noiembrie 1936 și a fost incinerată. La incinerare au participat foarte mulți români printre care și decanul Facultății de Științe, Dragomir Hurmuzachi. Un coleg a evidențiat atunci pe „conferențiara cu pasul egal, entuziastă ca un copil, cu glasul rotund și cald, făcând lecții de o clasică ascuțime de gând, în trupul căreia bătea o inimă caldă pentru știință”.

Lucia Genlia Galin

S-a născut în Bârlad, în anul 1890. Era fiica Mariei și a lui Ion Galin, profesor la Liceul „Gh. Roșca Codreanu”. Liceul

l-a făcut împreună cu sora sa Florica la Școala Centrală de fete din București. Sora ei se va mărita cu prof. Constantin Moroșanu, iar Lucia Genlia va continua, ca studentă, la Facultatea de Medicină din București, fiind singura fată din acel an. În 1920 și-a luat doctoratul și a hotărât să revină în Bârlad unde mama era singură (tatăl îi murise de o criză de inimă chiar în timpul unei ore de curs).

A fost timp de doi ani medic de plasă apoi la Spitalul din oraș.

În timpul războiului a lucrat alături de dr. Vasile Voiculescu. A rămas medic pediatru alături de dr. Ionescu până la pensionarea acestuia, apoi a fost timp de 20 de ani medicul șef al orașului.

În timpul războiului, însoțită de Poliție și jandarmi, vizita locurile bombardate, având grijă de concitadini, indiferent dacă erau români sau evrei. Avea drept la trăsură dar adesea o vedeai singură, pe jos, vizitând și tratând bolnavi. De aceea era îndrăgită și respectată de bârlădeni.

În august 1944, când au venit trupele sovietice, a reușit să părăsească orașul și să ajungă la Focșani unde avea o soră. A ajuns în cele din urmă la București, unde avea trei frați, toți ofițeri.

Autoritățile din Bârlad au chemat-o la post. A rămas ca medic șef până la pensionare în 1953. Se simțea tot mai rău și unul din frați, Mihai Galin, a venit și a dus-o la București unde a fost tratată de prof. Constantin I. Parhon și mai ales de prof. Ana Aslan. Tratamentul, care a durat 11 ani, s-a făcut la Institutul de Geriatrie din Strada Mănăstirea Căldărușani și în 1965 dr. Ana Aslan a anunțat primul caz vindecat cu Gerovital H3. Dr. Ana Aslan a apreciat-o pe dr. Lucia Galin și a păstrat-o în Institut colaborând cu ea.

Și-ar fi dorit să revină la Bârlad, orașul pe care l-a iubit enorm. Dovadă era și faptul că atunci când mă duceam la ea nu dorea decât un fruct sau un borcănel cu dulceață. Era de ajuns să-i spun că e din Bârlad și mulțumirea ei era deplină. Nu a mai putut reveni la Bârlad, dar a dus dorul orașului toată viața.

Casa din Bârlad o parte a fost vândută (pentru că mama mea a spus că e prea mare și cu un singur salar, nu o putea întreține) iar grădina și partea mai nouă din casă erau suficiente.

Și pentru că am intrat și eu în această poveste, vă spun că sunt fina și nepoata dr. Lucia Galin și am fost crescută de dânsa până la 6 ani. Prin același frate - Mihai Galin, ea a avut grijă de mine până în 1966.

S-a stins din viață la 94 de ani în 1984.

Păcat că astăzi nu se mai amintește de dânsa.

20 de personalităţi bârlădene (sau din familii de origine bârlădeană) care au schimbat faţa ţării şi, uneori, a lumii (all-time).

1. Alexandru Ioan Cuza - fără el nu am fi avut azi un stat care să se cheme "acasă".
2. Alexandru Vlahuță - fără el nu am fi știut cum să descriem literar frumusețile țării.
3. Alexandru Philippide - fără el nu am fi avut gramatică.
4. Jean Ulise Negroponte - fără el lumea nu ar fi știut ce vinuri formidabile avem.
5. Ștefan Procopiu - fără el lumea nu ar fi știut ce e aia mecanică cuantică.
6. George Emil Palade - fără el lumea nu ar fi avut medicină celulară (și singurul român laureat al premiului Nobel).
7. Tudor Pamfile - fără el nu am fi avut folclor.
8. Mihail Cristodulo Cerchez - fără el nu am fi avut o școală modernă de artilerie, balistică și chimia explozibilelor și nici arsenal militar.
9. Marcel Guguianu - fără el nu ar fi avut lumea confirmarea că românii nu l-au dat lumii doar pe Brâncuși.
10. Grigore Gafencu - fără el și fără Nicolae Titulescu nu am fi avut diplomație și nici imagine europeană.
11. Vasile Sturdza - primul prim-ministru al Principatelor Unite, fără el unirea ar fi fost neguvernabilă.
12. Elena Farago - fără ea nu am fi avut poezie de o sensibilitate covârșitoare.
13. Nicolae Tonitza - fără el și fără Ștefan Luchian nu am fi avut o revoluție în pictură.
14. Victor Anagnoste - fără el avocatura nu ar fi devenit o artă în sine.
15. Nicolae Malaxa - fără el nu am fi avut industrie și nici pâine (a inventat malaxorul).
16. Familia Djuvara / Juvară (Ernest, Ioan, Nelu, Matei, Neagu) - fără ei am fi fost mult mai săraci în istorie, literatură, științe, medicină, matematică, etc.
17. Cezar Ivănescu - fără el nu am fi avut o revoluție a simbolului în lirică.
18. Victor Ion Popa - fără el nu am fi avut o revoluție în teatru.
19. Radu Duda (de România) - fără el Casa Regală nu ar fi avut un prinț de sânge românesc (fiul doctorului Rene Duda).
20. Andreea Răducan - fără ea Bârladul nu ar fi fost gazdă de aur mondial și olimpic.

... și, cu voia domniilor voastre, în play-off, Gheorghe Gheorghiu-Dej, pentru că nu e deloc ușor să fentezi marele urss.

Lista nu este ierarhică și rămâne deschisă.

Alexandru Ioan Cuza – reformator și diplomat

col. (rtr.) **Constantin CHIPER**

Alexandru Ioan Cuza s-a născut la data de 20 martie 1820, într-o mahala a localităţii Bârlad.

Părinţii lui Alexandru Ioan Cuza, vornicul Ioan Cuza și Soltana Cozadini, de obârșie greco-italiană, i-au asigurat o copilărie fericită la moșia lor din localitatea Bărboși, judeţul Fălciu (care nu trebuie confundată cu localitatea Barboși din judeţul Galaţi). Și-a făcut studiile gimnaziale în Iași, în cadrul pensionului lui Victor Cuenin, fost ofiţer în armata lui Napoleon Bonaparte, în dezastruoasa campanie împotriva Rusiei, în anul 1829. A avut colegi pe Vasile Alecsandri, Mihail Kogălniceanu și Matei Millo. Și-a desăvârșit desăvârșit instruirea la Paris, unde a trecut liceul, cu bacalaureat în litere. Împreună cu Alecsandri s-a înscris la medicină, dar neputând suporta „disecţiile" s-a transferat la drept, urmând cursurile acestei facultăţi.

În perioada 1837-1840, Alexandru Ioan Cuza a fost cadet în armată (aspirant la gradul de ofiţer), la arma cavalerie. Apoi a lucrat în calitate de membru al Judecătoriei Covurlui, însă în octombrie 1845 și-a dat demisia, participând alături de tinerii revoluţionari români la pregătirea revoluţiei burghezo-democrate din martie 1848, în Moldova. A fost arestat împreună cu tatăl său, Ioan Cuza, cu Costache Negri, cu Vasile Alecsandri, precum și cu alţi nouă revoluţionari socotiţi periculoși de către domnul Mihail Sturdza. Toţi au fost transportaţi în câteva căruţe, la Galaţi, și îmbarcaţi pe o corabie, pentru a fi trimiși la Constantinopol.

Intervenţia hotărâtă a Elenei Rosetti-Cuza, fiica postelnicului (membru al sfatului domnesc) Iordache Rosetti-Solescu și a Ecaterinei (născută Sturdza, la Miclăușeni, pe Siret, aproape de Roman) cu care, Alexandru Ioan Cuza se căsătorise la data de 30 aprilie 1844, la conacul Rosetti din Soleşti, judeţul Vaslui, și a consului englez, Cumingam, a reușit să devieze corabia spre Brăila, evitând portul Măcin și ajutându-i să scape cu viaţă.

În luna mai 1848 Alexandru Ioan Cuza a participat la adunarea de pe Câmpia Libertăţii, de la Blaj, alături de alţi revoluţionari moldoveni, munteni, bănăţeni și transilvăneni.

După un autoexil, la Paris și Constantinopol, Cuza a revenit în Moldova, însoţindu-l pe noul domn al Moldovei, Grigore Alexandru Ghica (1849-1856), adept al unirii Principatelor Române.

În timpul domniei lui Grigore Ghica, Alexandru-Ioan Cuza a fost numit Președinte al Judecătoriei Covurlui, lucrând în Galaţi până în anul 1851, apoi Director al Ministerului de Interne, la Iași, până în 1853 și agă (șef al poliţiei), în anii 1853-1856, în Iași. La data de 6 iunie 1855, Grigore Ghica i-a acordat titlul de vornic (reprezentant al domniei) cu drepturi depline în administrarea orașului Galaţi și, de la data de 7 iulie 1856, pârcălab (administrator) al portului și orașului Galaţi.

În timpul caimacamului Nicolae Vogoride, Alexandru Ioan Cuza a fost încadrat în armată, acordându-i-se, succesiv, gradele de sublocotenent (6/12 martie 1857), locotenent (24 aprilie/ 6 mai 1857), căpitan (28 aprilie/ 10 mai 1857) și maior (3/15 mai 1857). Interceptând o scrisoare a lui Nicolae Vogoride către fratele său din Constantinopol, din care rezulta intenţia murdară a acestuia de a falsifica alegerile, Alexandru Ioan Cuza a trimis-o lui Petre Ispirescu, care a transmis-o spre tipărire și difuzare, compromiţându-l pe caimacam. Alexandru Ioan Cuza și-a dat demisia din armată, la data de 6/18 iulie 1857, protestând împotriva acestui act antiunionist.

După repetarea alegerilor, în septembrie 1857, Alexandru Ioan Cuza a fost rechemat în armată, avansat colonel, și numit în înalta funcţie de locţiitor al hatmanului miliţiei. Ales deputat de Galaţi și membru al Divanului ad-hoc de la Iași, Alexandru Ioan Cuza a contribuit la pregătirea alegerilor din ziua de 5/17 ianuarie 1859.

Cu mare entuziasm și deosebite eforturi, forţele unioniste din Moldova și Ţara Românească l-au ales pe Alexandru Ioan Cuza domn, atât în Moldova (la data de 5/17 ianuarie 1859), cât și în Ţara Românească (la 24 ianuarie/ 5 februarie 1859). Această dublă alegere a avut un extraordinar ecou pe toată întinderea pământului românesc, de o parte și de alta a munţilor Carpaţi.

Până la 11/23 februarie 1866, când potrivnicii ţării, din interior și exterior, l-au obligat să abdice, Alexandru Ioan Cuza a organizat înfăptuirea unor reforme progresiste în domeniile: politic, economic, învăţământ, cultură, legislaţie, administraţie, agrar și militar. În timpul domniei sale s-au adoptat măsuri pentru unificarea administrativă și organizarea instituţiilor moderne ale statului, inclusiv cea dintâi împărţire administrativă a teritoriului României, în judeţe și comune. A fost modificat sistemul de măsuri și greutăţi, acesta fiind

înlocuit cu sistemul european, în vigoare și astăzi. Au fost adoptate Codul Penal și Codul Civil modern (napoleonian) precum și alte acte legislative, în spirit european, potrivit cărora se impunea egalitatea cetăţenilor în faţa legii și a impozitelor. Au fost organizate comerţul, meseriile, industria și transporturile.

În timpul domniei sale a fost promulgată legea pentru organizarea instrucţiunii publice, prin care învăţământul primar de 4 clase devenea obligatoriu, general și gratuit și au fost aşezate pe baze temeinice învăţământul secundar și superior, acesta din urmă fiind beneficiar al înfiinţării universităţilor din Iași (1860) și din București (1864). S-a generalizat folosirea alfabetului latin în administraţie și învăţământ.

Ajutat de sfetnici apropiaţi, în frunte cu Mihail Kogălniceanu, Alexandru-Ioan Cuza a desfiinţat claca și a împroprietărit ţăranii, rămânând permanent în conștiinţa lor, a adoptat legea electorală și a înfăptuit secularizarea averilor tuturor mănăstirilor, toate acestea fiind acţiuni energice și curajoase, care au contribuit la progresul general al ţării și racordarea României la cerinţele civilizaţiei europene. Chiar dacă s-au eludat unele prevederi ale Convenţiei de la Paris, din 7/19 august 1858, care a funcţionat drept Constituţie a ţării, la data de 2/14 mai 1864 a fost dizolvată Adunarea Deputaţilor și s-au adoptat, prin decret, Legea electorală și Legea rurală.

Activitatea autoritară a domnului Alexandru Ioan Cuza a fost impusă de nevoia accelerării înfăptuirii reformelor și a luptei împotriva conservatorilor și a unor proprietari care se opuneau reformelor progresiste.

Domnul Alexandru Ioan Cuza a acordat o atenţie specială Armatei Române, punând în practică multe dintre prevederile programelor stabilite în anul 1848. Cu sprijinul miniștrilor de război Constantin Milicescu, Ion Emanoil Florescu și Savel Manu, Armata Română a fost organizată pe baze moderne, adoptându-se următoarele măsuri progresiste:

- dislocarea, în luna martie 1859, a unor unităţi de infanterie și cavalerie din Iași, la București, și mutarea altora din București la Iași, pentru omogenizarea armatei;

- organizarea Taberei Militare de la Floreşti, Judeţul Prahova, care și-a desfășurat activitatea în perioada aprilie-septembrie 1859, aici instruindu-se 12.000 de ostași din Moldova și Ţara Românească (din armele infanterie, cavalerie, artilerie, grăniceri și dorobanţi), aprofundându-se apropierea sufletească și înţelegerea originii comune a participanţilor;

- înmânarea, la data de 1/13 septembrie 1863, în cadru solemn, pe Câmpia de la Cotroceni, a noilor steaguri (drapele de luptă), cu culorile roșu, galben și albastru, pe care erau scrise cu fir auriu cuvintele HONOR ET PATRIA, precum și numărul și numele unităţii militare. Cu acest prilej, domnul a ţinut o emoţionantă cuvântare: *„Ofiţeri, subofiţeri, caporali și soldaţi, astăzi va fi una din cele mai însemnate în datinile noastre. Primind steagurile cele noi, aduceţi-vă pururea aminte că vă încredinţez onoarea Ţării. Steagul e România! Acest pământ binecuvântat al Patriei, stropit cu sângele strămbunilor noștri și îmbelșugat cu sudoarea muncitorului. El este familia, ogorul fiecăruia, casa în care s-au născut părinţii și copii voștri! Steagul este încă simbolul devotamentului, credinţii, ordinii și a disciplinei ce reprezintă oastea. Steagul e totodată trecutul, prezentul și viitorul Ţării, întreaga istorie a României. Într-un cuvânt, steagul reprezintă toate victoriile și virtuţile militare, care se cuprind în acele două cuvinte săpate pe vulturii români: ONOARE ȘI PATRIE! Ofiţeri, subofiţeri, caporali și soldaţi, juraţi să păstraţi cu onoare și fără pată steagurile voastre și astfel veţi corespunde încrederii și aşteptării ce am pus, cu Ţara întreagă, în voi. Juraţi a le apăra în orice întâmplare ca un sfânt depozit ce încredinţez bravurei și patriotismului vostru.”*;

- introducerea uniformei militare comune și a echipamentului unic pentru ofiţeri și trupă;

- extinderea aplicării Codicei Penale și a Regulamentului Serviciului Interior moldovean în întreaga armată;

- unificarea instrucţiei la toate armele din compunerea armatei;

- înființarea Statului Major General (12/24 noiembrie 1859), menit să coordoneze întreaga activitate din armată;

- unificarea Ministerului de Război din Moldova cu cel din Muntenia (Ţara Românească), în 1860, numindu-l în fruntea noului organism de conducere a armatei române pe colonelul Ion Emanoil Florescu, avansat la gradul de general, în luna mai 1860;

- înființarea unui corp specializat de administraţie și intendenţă (august 1860);

- crearea unui corp specializat de genişti militari (octombrie 1860);

- unirea întregii flotile de Dunăre într-un corp unic (octombrie 1860);

- organizarea Serviciului Sanitar Unificat sub conducerea dr. Carol Davilla;

- centralizarea școlilor militare, mai întâi la Iași, apoi mutarea lor în București, și unificarea programelor de învăţământ ale acestora;

- înființarea școlii militare regimentare și a școlii militare de gimnastică;

- înființarea de noi unităţi militare și reorganizarea pe principii moderne a celor existente;

- construirea de noi cazărmi pentru cazarea trupelor (în Ploiești a fost construită, în anul 1863, cazarma de pe strada Torcători, pentru cartiruirea Batalionului 1 din Regimentul 7 Linie- Infanterie București-Ploiești, și cantonarea unui escadron de cavalerie într-o cazarmă situată pe strada Rudului din Ploiești);

- dotarea armatei cu mijloace moderne de luptă, provenind atât din import (Franţa, Italia și Belgia), cât și din ţară, pentru aceasta fiind înființate noi unităţi manufacturiere de fabricaţie și reparaţie a armamentului: Pirotehnia de la București, Pulberăriile de la Lăculeţe (Dâmboviţa) și Târgșor (Ploiești), Arsenalul Armatei din Dealul Spirii (1863), Fonteria de la Târgoviște, pentru construirea ţevilor de tun;

creșterea numărului personalului militar, în anul 1865 efectivul armatei permanente ridicându-se la 19.365 de ostași, iar cel al trupelor teritoriale fiind de 24.548 de oameni, așa cum îi comunica Împăratului Napoleon al III-lea, sfetnicul său.

Afirmarea domnului Cuza pe plan extern

Încă de la începutul domniei, Alexandru Ioan Cuza a urmărit să obţină alianţa Serbiei, socotind-o de mare folos într-o viitoare luptă comună pentru scuturarea jugului turcesc. A trimis aici un om cu însărcinări speciale.

În anul 1862, în urma unei înţelegeri secrete, domnul a ajutat să treacă prin ţară. Din Rusia spre Serbia, un transport de arme. Convoiul de vreo cinci sute de căruţe a alarmat Austria și Anglia. Consulii Austriei și Angliei s-au prezentat la palat, cerând lămuriri domnului Cuza. Domnul Alexandru Ioan Cuza l-a împuternicit pe ministrul afacerilor externe să le răspundă. Acesta l-a împuternicit pe agentul României pe

lângă poartă să trateze problema cu ambasadorii puterilor la Constantinopol, iar până atunci consulii să aştepte.

Îngrijorată Poarta trimite o notă neprotocolară prin Omer Paşa, reprezentantul său în Comisia Europeană a Dunării. Domnul Cuza îi răspunde demn prin Costachi Negri, aflat atunci la Galaţi că, scrisoarea lui este redactată „sub o formă pe care nu vreu s-o accept". Totodată domnul a luat măsuri pentru asigurarea trecerii transportului armelor peste Dunăre, sporindu-i prestigiul în ţară şi exterior, dânsului şi armatei. Relaţiile dintre România şi Serbia au intrat într-o fază de colaborare mai bună.

Domnul Cuza a aprobat înfiinţarea reciprocă de agenţii diplomatice la București și Belgrad. Statul român avea acum cea de a treia agenție, după cele de la Constantinopol și Paris. Intenționând să cumpere armament din Serbia, domnul Cuza a trimis acolo un un ofiţer de artilerie, cu misiunea de a studia turnătoriile de tunuri. În toamna anului 1862, doi ofiţeri sârbi au participat la manevrele oștirii române, aducându-i domnului Cuza în dar, din partea regelui sârb, o pușcă specială fabricată în Serbia. Peste doi ani, când România dispunea de un arsenal militar, domnul Cuza îi trimite regelui sârb primele arme fabricate la București. Principele Serbiei și-a exprimat admiraţia faţă de „înţelepciunea de om de stat și curajul domnului Alexandru Ioan Cuza".

Alexandru Ioan Cuza a arătat tot timpul simpatie refugiaţilor polonezi, care-și aveau în România un centru important. În ianuarie 1863, revoluţionarii polonezi au fost bine primiţi. Din caseta personală, Cuza le-a împărţit ajutoare. Au fost ajutaţi și din fonduri de la guvern. Bolnavii au fost internaţi și trataţi în spitalele statului.

În vara anului 1863 s-a petrecut un incident la Costangalia, pe care opoziţia l-a folosit împotriva domnului Cuza. Peste 250 de polonezi înarmaţi venind din Turcia au debarcat pe teritoriul României și sub conducerea unui colonel au încercat să treacă în Polonia prin Moldova. Au fost dezarmaţi și apoi ajutaţi să treacă în ordine în ţara lor. Domnul a închis ochii și i-a lăsat sătreacă pe grupuri mai mici și cu armament mai puţin, menţinând neutralitatea ţării.

Domnul Alexandru Ioan Cuza a avut bune legături cu împăratul Napoleon al III-lea și guvernul francez. La aceste bune relaţii a contribuit și principesa Elena Cuza.

În pofida acestor realizări deosebite, la sfârșitul anului 1865 forţe ostile din interior și exterior i-au pregătit abdicarea domnului Alexandru-Ioan Cuza. La data de 11/23 februarie 1866, după miezul nopţii, complotiștii în frunte cu generalul Nicolae Haralambie, comandantul unui regiment de artilerie și al garnizoanei militare București, maiorul Dimitrie Lecca, comandantul Batalionului de pază al palatului, căpitanul Alexandru Mălinescu, comandant al gărzii Palatului Domnesc în acea noapte, care ulterior având remuşcări s-a sinucis, căpitanul Grigore Handoca, ofiţer de rond pe garnizoană, în acea noapte, căpitanul Alexandru Candiano-Popescu, căpitanul C. Pilat, căpitanul Alexandru Lipoianu, căpitanul Anton Berindei, căpitanul Anton Costescu, sergent-major Ion Nădejde, sergent Mironescu și alţi militari, care au intrat în Palatul Domnesc. Domnul Cuza a iscălit actul de abdicare, fără a opune rezistenţă. În cursul aceleiași nopţi, Alexandru Ioan Cuza a fost transportat în casa lui Costache Ciocârlan (aproape de Spitalul Colţea), om de încredere a lui C. A. Rosetti. Fostul domn, Alexandru Ioan Cuza a fost forţat să părăsească Bucureștiul, însoţit pe Șoseaua Kiselef de miniștrii de interne și justiţie, de colonelul Cornescu, căpitanul Costescu, și comisarul civil Anton Arion, îndreptându-se spre Ploiești, unde a fost salutat de prefectul Văcărescu, Predeal, Brașov și, mai departe, spre Viena. Criticând acest act odios, marele poet Mihai Eminescu scria: *„Vor trece anii și nu va exista român căruia să nu-i crape obrazul de ruşine, de câte ori va răsfoi istoria neamului său la pagina 11 februarie și stigmatizarea acelei negre felonii va răsări pururi în memoria generaţiilor, precum în orice an răsare iarba lângă mormântul vândutului Domn (…). Căci 11 februarie este un act de laşitate și ceea ce istoria nici unui popor din lume n-a scuzat vreodată e laşitatea"*.

După abdicarea lui Alexandru Ioan Cuza, monstuasa coaliţie a constituit locotenenţa domnească formată din liberalul Nicolae Golescu, conservatorul Lascăr Catargiu, colonelul Nicolae Haralambie. A fost constituit și guvernul format din următorii politicieni: Ion Ghica, șef al guvernului și ministru de externe, D. A. Sturdza (vărul principesei Elena

Cuza), D. Ghica, maiorul D. Lecca, ministru de război, Ion Cantacuzino, Petre Mavrogheni ș.a.

Domnitorul și din 1881 Regele Carol I i-a recompensat pe trădători, astfel: Nicolae Haralambie a fost avansat în gradul de general, Dimitrie Lecca a fost avansat în gradul de general și numit aghiotant regal. Candiano-Popescu s-a deplasat la reședința lui Alexandru Ioan Cuza din orașul Florența/Italia, dorind să-și ceară iertare, însă n-a fost primit. A participat la războiul de independență, comandând cu gradul de maior, batalionul 2 Vânători de câmp Ploiești. A fost ulterior avansat în gradul de general și a îndeplinit funcția de aghiotant regal. Grigore Handoca a fost avansat în 1880, în gradul de colonel, după participarea la războiul de independență și numit prefect al județului Putna. La data de 18 octombrie 1881, Regele Carol I și Regina Elisabeta au vizitat localitatea Focșani, cu prilejul inaugurării Căii Ferate: Mărășești-Focșani-Râmnicu Sărat-Buzău. În ziarul „Adevărul" din 22 0ctombrie 1881 s-a publicat un articol de mulțumire semnat de prefectul județului Putna și primarul localității Focșani, pentru investiția făcută.

Alexandru Ioan Cuza a peregrinat prin Austria, Italia și Germania. În momentul plecării se aflau de față membrii locotenenței domnești și ai guvernului, cărora Cuza, cu aleasă demnitate, le-a spus: *„Să dea Dumnezeu să-i meargă țării mai bine fără mine, decât cu mine. Să trăiască România!"*.

Alexandru Ioan Cuza s-a stins din viață la data de 15/27 mai 1873, ora 1:30, sub privirile neputincioase ale soției sale și ale medicilor, la hotelul „Europa", din Heidelberg (Germania), care-l găzduise până în ultima clipă a vieții. Pe certificatul de deces, principesa Elena Cuza a tăiat locul nașterii București, scriind, corect, Bârlad. După obținerea pașaportului de către agentul diplomatic al României la Berlin, Theodor Rosetti (fratele Elenei Cuza), la data de 24 mai a obținut rămășițele pământești ale fostului domn, transportându-le în țară, cu trenul mortuar, și au ajuns la Ruginoasa, județul Iași, la 27 mai 1873. Alexandru Ioan Cuza a fost înmormântat, la 29 mai 1873, în incinta bisericii din curtea conacului familiei de la Ruginoasa, care fusese cumpărat de la Mihail Sturza, vărul principesei Elena Rosetti-Cuza. La slujba religioasă au participat mii de țărani, precum și prietenii devotați, din rândul cărora nu lipseau: Vasile Alecsandri, Costache Negri, Mihail Kogălniceanu, Petre Grădișteanu, Petru Poni. În cuvântul omagial rostit la mormântul lui Cuza, Mihail Kogălniceanu spunea: *„Nu greșalele lui l-au răsturnat, ci faptele cele mari"*. În ianuarie 1944 osemintele domnului Cuza au fost depuse la Biserica „Trei Ierarhi" din Iași, alături de osemintele fostului domn al Moldovei, Dimitrie Cantemir (martie-aprilie 1693 și 1710-1711).

Așa cum aprecia sfetnicul său, Mihail Kogălniceanu, domnul Alexandru Ioan Cuza și-a scris singur istoria: *„Fața țării este pagina istoriei lui Alexandru Ioan Cuza. Alexandru Ioan I nu are trebuință de istoriograf. El singur și-a scris istoria sa, prin legi, prin actele cu cari a făcut el un stat, o societate, alta decât aceea ce i-a fost dată, când l-am proclamat domn"*.

În conștiința românilor Alexandru-Ioan Cuza a fost și rămâne cel dintâi domn al României moderne, întemeietorul statului național român modern. El a condus cu inteligență și dăruire acțiunea de propășire a României pe drumul modernizării. Cu tenacitatea unui om hotărât să meargă până la capăt cu reformele, el a depășit atât obstacolele create pe plan intern de conservatorii și liberalii radicali, cât și obstacolele externe venite din partea marilor puteri vecine. În timpul domniei, Alexandru Ioan Cuza s-a străduit să introducă statul pe calea civilizației Europei occidentale, cu deosebire a celei franceze, de aceeași sorginte latină ca și cea românească, având un sprijin de nădejde în Napoleon al III-lea, împăratul Franței.

Alexandru-Ioan Cuza a avut un caracter integru, a fost un om sincer și cu vederi largi, fără a avea idei extremiste. Era spiritual, inteligent, popular și iubit de popor. N-a dorit să facă cu orice chip carieră sau să pună în umbră pe ceilalți prin mari însușiri. Nu era orator de talia lui Mihail Kogălniceanu, nici talentat ca Vasile Alecsandri și nici nu avea prestigiul lui Costache Negri. Era, în schimb, o fire dezinteresată, ce nu se folosise de slujbele avute în administație pentru a face avere. Nici ca domn n-a avut mare avere.

Privind în timp, fără ură și părtinire, Zoe Sturza, sora lui Costache Negri, scria, în 1881: *„Principele Cuza va avea totdeauna o pagină strălucitoare în istoria țării sale. Căci dacă omul a avut slăbiciuni inerente sărmanei noastre naturi umane, suveranul a fost întotdeauna integru și pătruns de cel mai mare patriotism"*.

Poetul Mihai Eminescu îl aprecia pe domnul Alexandru Ioan Cuza ca pe *„unul dintre Domnii cei mai patriotici din câți au fost vreodată în țările Dunării române"*.

Un portret al domnului Cuza l-a făcut și istoricul Florin Constantiniu, în lucrarea „O istorie sinceră a poporului român", la pagina 218: *„Cuza este una din cele mai de seamă personalități ale istoriei românești. Inteligent, voluntar, abil, hotărât să meargă până la capăt"*.

Cu trecerea timpului prestigiul lui Cuza a crescut, în ciuda faptului că marii moșieri, liberalii radicali și vârfurile clerului bisericesc nu-i păstrau o amintire frumoasă. La cererea poporului, partidele de guvernământ au fost nevoite să atribuie denumirea Alexandru Ioan Cuza unui număr de 16 localități rurale, precum și unor școli din județele Vaslui, Neamț, Iași, Galați, Vrancea, Bacău, Prahova, Călărași, Ialomița, Brăila, Galați, Ilfov, Botoșani, Constanța, Kahul.

Deasemenea, numele domnlui și cel al principesei Elena Cuza au fost date unor străzi, bulevarde și piețe. Domnului, soției sale și sfetnicilor apropiați le-au fost realizate monumente de for public (istorice) și busturi, cum sunt cele din: Iași, București, Craiova, Galați, Focșani, Râmnicu-Sărat, Huși, Bârlad, Brăila, Ploiești, Florești, Gorgota (județul Prahova), Heidelberg (Germania), Chișinău (Republica Moldova), Gura Galbenă (Raionul Cimișlia, Republica Moldova).

S-au realizat mai multe muzee, cele mai bine dotate și documentate fiind la Iași, Galați, Ruginoasa (județul Iași) și Focșani. Au fost scrise multe cărți cu caracter istoric și beletristic și au fost realizate compoziții muzicale, picturi și lucrări grafice.

NOTE:

1. Istoria militară a poporului român, volumul IV, Editura Militară, București, 1987
2. Florin Constantiniu, O istorie sinceră a poporului român, Ediția a III-a, Univers Enciclopedic, București, 2002.
3. I. Boicu, Gh. Platon, Al. Zub, Cuza Vodă, In memoriam, Editura Junimea, Iași, 1973
4. Constantin C. Giurescu, Alexandru-Ioan Cuza, Editura Militară, București, 1973
5. Marin Mihalache, Cuza Vodă, Editura Tineretului, 1978
6. conf. Univ. dr. C. D. Iscru, Monstruoasa coaliție și detronarea domnului Unirii Românilor, Alexandru Ioan Cuza, Editura Nicolae Bălcescu, București, 2000
7. Daniel Siegfriedsohn, Ofițerii care l-au arestat pe Alexandru Ioan Cuza, București, 1866

Victor Zvileniuc, un Stradivari al Bârladului

Mihaela NICULESCU

Primăvara aceasta îl găsește pe bârlădeanul Victor Zvileniuc la fel de pasionat de viori, cum a fost toată viața. Zilele acestea, a finalizat o nouă vioară, la care lucrează din luna decembrie a anului trecut.

La 93 de ani, Victor Zvileniuc are aceeași bucurie de a modela lemnul, de a întinde corzile și de a monta călușul, astfel încât, la final, vioara născută din mâinile sale să aibă sunetul cât mai curat.

Nu-și mai amintește exact câte viori a zămislit până acum, dar niciodată nu s-a gândit să renunțe la această pasiune care îi oferă atâta bucurie.

„Vioara pe care tocmai am terminat-o e făcută dintr-o grindă de la o casă veche de 300 de ani, pe care fratele meu a adus-o acasă prin anii `70. Am luat lemnul când m-am mutat la Bârlad. O parte a viorii e făcută dintr-un ciot de paltin din pădurile Bucovinei, de la Vama Suceava. Am adus lemnul la Bârlad și l-am depozitat în podul casei. În decembrie, anul trecut, l-am dat jos, l-am studiat, i-am înlăturat carii și am început să construiesc vioara din el, fiind un lemn fibros, foarte potrivit pentru așa ceva. Abia aștept să o testez și să aud cum sună. Cântecul viorii m-a fascinat de mic și, din dragoste pentru ea, am învățat singur să cânt la acest instrument.”, a mărturisit Victor Zvileniuc.

Bătrânelul simpatic, ager, zâmbitor și foarte pasionat de cioplitul viorilor, a mai spus că a primit deja o comandă de la un profesor din Bârlad pentru o vioară model Jacob Stainer.

Secretul longevității lui Victor Zvileniuc este dragostea pentru oameni și pentru viori. Când alții, la vârsta lui, își duc cu greu bătrânețile, Victor Zvileniuc este plin de viață și transmite optimism și energie, așa cum nici cei tineri nu reușesc în aceste vremuri.

Își face planuri să construiască alte viori, pe care să le vândă, pentru că vrea să-și ajute nepoții. Însă, cea pe care a finalizat-o acum nu o va înstrăina, ci o va păstra pentru a se bucura de sunetul ei minunat, deși auzul nu-l mai ajută prea mult.

Pentru Victor Zvileniuc construirea unei viori nu mai are niciun secret, dar pentru cei mai mulți bârlădeni, însăși existența acestui lutier în orașul lor este o surpriză. De 75 de ani, confecționează cu migală viori, iar cele mai multe au ajuns în străinătate. Este încă în putere și are aceeași plăcere de a crea viori.

Deși a învățat singur să le facă, calitatea bijuteriilor din lemn este una excepțională, atât ca aspect cât și ca rezonanță. Instrumentele lui rivalizează cu celebrele viori create de Stradivarius, Amati sau Guarneri.

A construit aceste instrumente pur și simplu din dragoste pentru vioară, al cărei sunet l-a fascinat de mic. Tot din dragoste pentru regina instrumentelor, a învățat singur să cânte la vioară. A creat 35 de instrumente cu corzi: viole, un contrabas, un violoncel, o chitară, mandoline, dar cele mai multe au fost viori.

S-a îndrăgostit de vioară după ce l-a auzit cântând pe un muzician din zona Sucevei, unde a copilărit. Se numea Loghin Loncuță și cânta dumnezeiește la o vioară austriacă. Voia și el una să cânte cu ea și a făcut tot posibilul să aibă vioara lui, pentru că familia era prea săracă să-i cumpere un instrument.

Prima vioară a construit-o la vârsta de 15 ani și a cântat cu ea la Casa Polonă din Cacica, într-o formație pe care a înființat-o chiar el

Victor Zvileniuc a construit prima vioară în 1945. A lucrat-o în secret, în podul casei din Cacica, fără ca părinții să știe ce făcea. Au rămas uimiți când adolescentul de 15 ani le-a arătat ce bijuterie a realizat.

„Prima mea vioară s-a născut în podul casei noastre. Am muncit la ea un an. Dispăream din casă și urcam în pod, iar părinții știau că sunt la cules de ciuperci sau la pescuit. Eu meșteream la vioara mult visată. Mergea greu, pentru că atunci învățam să aduc lemnul la forma dorită și să șlefuiesc în așa fel încât să iasă exact ca cele pe care le văzusem la instrumentiști. Când i-am chemat sa le-o arăt, părinții mei au rămas uimiți, au lăcrimat de bucurie. Nu se așteptau ca eu să construiesc așa ceva.” își

amintește cu lacrimi în ochi lutierul nonagenar.

Lutierul bârlădean a crescut la munte, în Cacica, acolo unde, de altfel, a deprins câteva din tainele prelucrării lemnului. Tatăl său lucra la fabrica de cherestea a unui industriaș evreu, Curt Singer, unde era ascuțitor. Salariile erau foarte mici, dar trebuia să-și întrețină familia cu cinci copii.

În vacanțe, Victor mergea la tatăl său, la fabrică, iar în pauza de masă rămânea singur și schimba fierăstraie care tăiau bușteni, fierăstraie nemțești, automate.

„Îmi amintesc de ziua în care Singer, proprietarul fabricii, a venit în control împreună cu Oswald, șeful de fabricație. M-a găsit ascuțind fierăstraie. M-au surprins la treabă și m-au felicitat. Aveam 12-13 ani și nu le venea să creadă că mă descurcam așa de bine. Am crescut în acea fabrică. Acolo am început să simt lemnul, să știu care are fibra perfectă și, încetul cu încetul, încolțea în mintea mea gândul de a-l transforma în viori. Mi-am construit întâi niște dăltuțe pentru asta și la 15 ani mi-am îndeplinit visul.", a mai povestit Victor Zvileniuc.

Talentatul bârlădean a rămas de mic surd de o ureche, după ce, în 1944, un proiectil a explodat chiar lângă casa sa. Suflul exploziei i-a spart timpanul urechii stângi. Chiar dacă auzul i s-a diminuat, nu a încetat să asculte muzică, să construiască viori și să cânte la acestea.

Cu prima vioară construită de el a început să cânte în formația pe care a înființat-o cu un clarinetist și un acordeonist. Cântau la Sala Polonă din Cacica, o sală cu o acustică perfectă. Se descurca destul de bine cu vioara, învățase să cânte singur, învățase notele și nu se putea desprinde de acest instrument magic.

A lăsat vioara în podul casei când a plecat în armată, însă părinții au vândut-o, ca să aibă ce mânca. A făcut trei luni grele de armată la grăniceri și apoi a fost selectat pentru Școala de ofițeri de la Oradea. A absolvit-o după doi ani și s-a remarcat ca un elev foarte bun. A fost ofițer șase ani, după care a trebuit să se retragă pentru că s-au făcut restructurări. Se întâmpla în 1956, pe când era ofițer la Bârlad.

A fost nevoit să-și caute de lucru și s-a angajat ca ascuțitor calificat la Fabrica de Rulmenți. Avea Școala de ascuțitori absolvită la Brezoi, în Vâlcea. A lucrat la Rulmenți până în 1990, atât ca ascuțitor cât și ca reglor și a avut 12 inovații.

În paralel cu activitatea profesională, Victor Zvileniuc a activat în brigada artistică a fabricii dar și în orchestra de muzică populară „Brâuleţul", cu care a obținut premii la nivel național. Îi plăcea foarte mult să cânte alături de colegii săi instrumentiști, coordonați de dirijorul Constantin Ciorăscu, căruia i-a construit a doua vioară.

„Cea de-a doua vioară a mea am făcut-o pentru talentatul dirijor Ciorăscu. Ieșise excepțional. Găsisem un lemn bun, cu o rezonanță aparte, ciocănitul ciocănitorilor suna minunat în molidul din care am construit acea vioară. Din păcate, după doi ani în care a cântat pe strunele ei, vioara a dispărut, a fost furată și am convingerea că a ajuns în străinătate, vândută pe bani grei.", a mai adăugat Victor Zvileniuc.

Cea de-a treia vioară a fost comandată de profesorul Ghinea, de la Liceul Pedagogic, cel care pregătea elevii pentru Conservator. O altă vioară a construit-o pentru instrumentistul Chiriac, poreclit Ciolacu, violonist care cânta la terasa din Grădina Publică.

„Și acesta a avut ghinion. Intenționat sau nu, a fost scăpat ulei în cutia viorii și i s-a stricat sunetul. Am desfăcut-o cu greu, era lipita bine cu clei din oase de bou, cel mai bun clei, și după o săptămână am reușit s-o repar. Cred că și acum băiatul lui o mai are, cel puțin așa îmi place să cred.", își amintește pasionatul sculptor de viori

Pe lângă multele viori, autodidactul lutier a construit și viole. Prima a ajuns la profesorul Hristea, directorul Școlii Profesionale a Fabricii de Rulmenți. A comandat-o pentru fiul său, care se pregătea sa dea examen la Conservator. A reușit să intre în orchestra Filarmonicii din Leipzig și cineva i-a oferit 40.000 de franci pe vioara creată de lutierul bârlădean. Nu a vrut s-o vândă, a păstrat-o.

Pentru viorile sale a folosit doar lemn special, ales din pădurile Bucovinei natale

Toate aceste instrumente minunate le-a construit cu grijă în atelierul din curtea casei din Bârlad, pe care și-a ridicat-o în cartierul Podeni. Lemnul pe care îl folosește este adus din pădurile Sucevei, de la Vama, de unde se aproviziona însuși Stradivarius. L-a depozitat în podul casei și, ani la rând, a cioplit acest lemn special pentru a da viață unor instrumente cu sunet perfect.

A studiat cărți de specialitate, printre care, cea de căpătâi, „Vioara și constructorii ei", de Zoltan Hegyesi, ale cărei pagini le mai răsfoiește și acum.

„Modelele viorilor mele sunt cele create de Stradivarius, Amati și Guarneri. Vioara se lucrează greu, e nevoie de răbdare și mai ales de dragoste pentru lemn și sunetul lui. Trebuie să alegi lemnul potrivit, care e cel mai important. Și lacul e important. Vechii lutieri dețineau un secret al lacului, folosit cu succes. Am construit zeci de viori, cu cap de leu, sau cu cap clasic, de melc. Am făcut și viole, contrabas, mandolină, chitară, atât pentru cei care au comandat, iubitori de muzică, dar și pentru copiii și nepoții mei. Am creat chiar și o vioară în miniatură, mai mică decât palma, care are toate caracteristicile unei viori normale.", a explicat venerabilul creator de viori.

Niciodată nu a făcut o afacere din vânzarea de viori, deși putea să le vândă pe sume colosale. Ar fi putut deveni foarte bogat, dar nu a vândut viorile cu mai mult decât costau în comerț cele de Reghin. Pentru Victor Zvileniuc a fost o plăcere să creeze viori din lemn bine ales și lustruit cum trebuie, să sclipească la soare. Le-a făcut din dragoste pentru acest instrument și nu din obligație, sau pentru bani. Nu a avut niciodată mulți bani, în schimb, bogăția lui a fost onestitatea. Nu banii, ci viorile create de el însuși i-au adus cele mai multe satisfacții.

În luna decembrie a anului trecut, nonagenarul Victor Zvileniuc s-a apucat din nou de treabă. A început să lucreze la o vioară, model Guarneri, pe care a terminat-o la sfârșitul lunii trecute. E a treia piesă pe care o mai are acasă, după o violă și o vioară electronică, la care mai are de lucrat. Celelalte instrumente le-a lăsat moștenire copiilor și nepoților săi.

Unul dintre ei, Rudi, cântă într-o formație din Iași, numită „Tenebre". E percuționist, dar, ca muzician, prețuiește enorm viorile bunicului său. Din păcate, niciunul dintre urmașii săi nu a dorit să învețe să construiască viori.

Ucenicii care au fost interesați au renunțat, pentru că li s-a părut greu și migălos. Tocmai asta i-a plăcut lui Victor Zvileniuc, provocarea, și nu regretă. Și acum e emoționat de sunetul viorii și de virtuozitatea violoniștilor.

Din când în când, ia în mână vioara și începe să cânte. Retrăiește astfel anii copilăriei și ai tinereții sale, iar toate amintirile frumoase din viața sa se scurg pe strunele viorii.

Victor Zvileniuc este la 90 de ani o persoană extrem de lucidă, coerentă și pozitivă. Povestește cu lux de amănunte momente din viața sa, cu o bucurie debordantă, rar întâlnită la oamenii de vârsta lui.

Când nu citește, meșterește în atelierul din spatele casei sale din cartierul Podeni. Lutierul autodidact din Bârlad este încă verde, la fel ca arborii din pădurile Bucovinei, în care a copilărit. A venit primăvara și, odată cu înverzirea grădinii, Victor Zvileniuc își face planurile pentru o nouă vioară…

Ut pictura poesis

Livia ANDREI

Ne bucurăm că intrăm în normalitate și că, după o vreme, putem să vizităm galeriile „Nicolae Tonitza" din Bârlad pentru a admira pe simeze tablourile unui tânăr bârlădean, de care nu auzisem.

Sâmbătă, 16 aprilie, **Andrei Tănase** a scos la lumină prima lui expoziție de grafică și pictură.

Absolvent al Școlii de Muzică și Arte Plastice „N. N Tonitza" Bârlad, îndrumat pe drumul lui de artist plastic de profesorii Didu Clapon și Dionisie Gradu, iar la Liceul Pedagogic „Ioan Popescu", de Sebastian Pascu și Dorinel Filiche, Andrei Tănase ne-a oferit un eveniment plin de frumusețe și culoare.

Doamna directoare a Bibliotecii „Stroe Belloescu" din Bârlad, Cristina Vizitiu a fost moderatorul evenimentului și a făcut-o cu dezinvoltură și în cunoștință de cauză.

Impresionant, ca de obicei, profesorul dr. Laurențiu Chiriac ne-a prezentat cu persuasiune și profesionalism exponatele. Tablourile, cele mai multe peisaje, cu o coloristică adecvată sunt deosebite prin realism și detalii, ceea ce au observat și iubitorii de artă prezenți. Printre ei, președintele Asociației C.A.R.P. „Elena Cuza" din Bârlad, magistrat Nicolaie Mihai, care pe lângă mesajul de felicitare și susținere transmis de artistul plastic Dorinel Filiche pentru discipolul său, a făcut câteva referiri la pictura și grafica tânărului Andrei Tănase.

Fără a intra prea mult în amănuntele tablourilor și a graficei expuse, putem aprecia talentul lui Andrei, ușurința mânuirii penelului, coloristica deosebită dar și redarea, asemenea unei fotografii a unor peisaje cunoscute,

precum Castelul Peleș sau Ateneul din București. De remarcat și tablourile cu tematică religioasă.

Poetul Petruș Andrei, după o scurtă apreciere la adresa celor văzute a făcut legătura dintre pictură și poezie citind câteva producții lirice cu această temă, pe care le vom reproduce, dar nu înainte de a felicita tânărul pictor Andrei Tănase, familia care l-a sprijinit, profesorii care l-au îndrumat și să-i urăm să-și realizeze visele, iar la următoarea expoziție să putem remarca progresul său în arta plastică, pentru că Bârladul a avut, are și va avea întotdeauna vocația spre artă, în general, și pictură, în special.

Ut pictura poesis

Pictura este poezie
care pe sine se privește
iar poezia e-o pictură
ce o asculți când se citește.

De-aceea, din nisipul mării
Strângând dovezi de neuitare
Să-ndrepți defectele naturii,
Prin artă, dacă ești în stare.

La izvoarele luminii

Peste timp și peste tine
Au crescut vorbe străine,
Să le smulgă, n-are cine.

Iar în vraiștea grădinii,
La izvoarele luminii,
Se învălmășiră spinii.

La mijloc de rău și bine
Dorul nici el nu mai vine
Că s-a-ndepărtat de sine.

Cade câte-un strop de ploaie
În pustia de odaie
Peste-a inimii văpaie.

Într-un pom ca-ntr-o Cetate
Cu averile prădate
Ghionoaia cuie bate.

Peste-o dragoste vicleană
Cum e laţul de liană
Creşte numai buruiană.

Peste-o dragoste nebună,
Într-un asfinţit de lună,
Înfloreşte mătrăgună.

Ca o pasăre rănită
Trece viaţa netrăită
Și dragostea ne-mplinită.

Dac-aș fi pictor...

Dac-aș fi pictor, tu mi-ai fi modelul
Ca chipul tău, din neguri, să se-nchege
Și, de-aș fi sculptor, iarăși te-aș alege
Precum Iisus, din turmă, își ia mielul.

Aceasta-mi pare că-i a firii lege
Prin trudă aspră să se-atingă țelul
Și, dintre spini, dacă-și sporește zelul,
Artistul bun toți laurii culege.

Statuia ta-n cuvinte prinde viață
Și ochii tăi nu mai rămân de gheață
Că dragostei nu i se stinge jarul.

Din iască și din cremenea cea dură
Mai pot să scot scânteia cea mai pură
Că eu din aur mi-am făcut amnarul.

De-aș pune satul...

De-aș pune satul meu într-o pictură
Prim-plan-ar fi o casă cu grădină,
Apoi un cer înalt și-o zi senină
Și-un câine ca să latre-n bătătură.

Și-o noapte-aș desena cu lună plină
Și doi îndrăgostiţi stând gură-n gură
Luându-și sfânta cuminecătură,
Blagosloviţi de-a norilor regină.

Aș zugrăvi și-un câmp cu maci sălbatici
Și caii albi, trecând în zbor, lunatici,
Fântâna de la poartă și cuptorul

Și, de n-o fi prea încărcat tabloul,
Copilăriei i-aș picta ecoul
Dar, mai presus de toate-ar fi izvorul.

Petruș ANDREI

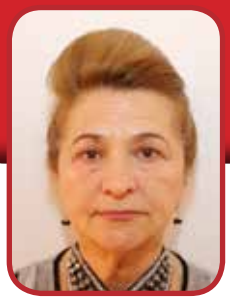

Așezământul social „Căpitan Rudi Pavel-Florentin” din Bârlad, str. Vasile Conta nr. 8

înv. **Victoria RUDI**

„Visul de a naviga a fost în mine, m-am născut odată cu el; nu am ales eu să fiu marinar, marea m-a ales pe mine. Când am urcat prima dată pe navă, parcă eram acolo dintotdeauna”.

Pavel-Florentin Rudi

Mă gândesc dacă i s-ar putea cere unei mame care-și pierde, prematur, unicul fiu să vorbească despre el la timpul trecut;…da, am ajuns în acest moment să vorbesc, să scriu despre el folosind verbele „a fost”, „a spus”, „a făcut”.

A avut o viață scurtă dominată de emoțiile profesiei, de riscurile ei, înfruntând apele mărilor și oceanelor lumii. A apucat viața cu ambele mâini și a trăit-o efervescent, după cum singur mărturisea: „De foarte multe ori m-am simțit în imediata vecinătate a morții datorită primejdiilor prin care am trecut.”

N-am să uit cum povestea că au fost voiaje în care a trăit experiențe probate până în buza morții în lupta cu marea furioasă. Ce frumos vorbea despre experiențe unice, ținuturi neasemuit de frumoase, adevărate minuni ale Creației, dar și cele mai impresionante înfăptuiri ale omului; locuri minunate încărcate de istorie și cultură, despre prietenii de calitate pe care și i-a făcut, despre aprecierile de care s-a bucurat, venite de la oameni mari cu care a relaționat: „Am reușit să-mi fac un nume la cele mai mari Companii de Navigație de pe Coasta de Azur, am ajuns pe toate continentele lumii, mai puțin Australia, am păstrat plăcerea de a asculta oameni deștepți, mi s-au deschis uși la care nu mă gândeam că voi putea ajunge vreodată” – spunea el.

A fost un profesionist, a învățat meseria pură și greul acesteia de la mentorii lui: „Am orgoliul meseriei mele, trăiesc unele momente până la paroxism; la mine, teoria a rezultat din practică după mulți ani de navigație. În meseria noastră nu se acceptă eșecuri. Succesul pentru mine nu a fost o întâmplare, ci muncă, muncă și iar muncă; în tot ce am făcut am pus seriozitate, ambiție, dar m-a ajutat și disciplina impusă acasă.” (însemnări din jurnal)

Avea bucurie de viață și împăcarea cu ea, nu accepta că există vreo boală care să-l scoată din ritm… și totuși, ieșirea sa s-a produs mai neașteptat decât bănuia oricine.

Cu 4 ani în urmă, la începutul primăverii, când copacii dădeau să înmugurească și anotimpul renașterii prin miresme, flori, culori ne aduce aminte, că mereu mai există o speranță, într-o dimineață de duminică, 4 martie, s-a stins într-un stop cardio-respirator

survenit în urma unor supradoze de morfină care i-au fost administrate; …s-a stins în tăcere, ducându-și suferința fără zgomot… și discret a plecat în ultimul voiaj… către îngeri!

A plecat în cel mai frumos moment al carierei sale, o carieră marinărească strălucită, și-a dobândit cele patru trese de căpitan pe nave de croazieră; s-a risipit vrând să facă prea multe pentru cei pe care i-a iubit, și el i-a iubit pe toți: „Am fost întotdeauna în luptă cu marea…profesia m-a îndepărtat de realitatea apropiată, de realitatea în care-mi trăiam viața de familie." (însemnări din jurnal)

Spera ca după zeci de ani de zbucium și consum sufletesc, departe de casă și de cei dragi, va ajunge să-și descătușeze zilele în vacanțe, călătorii; să stea tolănit într-un șezlong pe terasa casei lui pe care cu trudă și-o construise la Ionășești, com. Nicorești, jud. Galați, să citească, să asculte muzică, să-și adune în jur toți prietenii; visa să aibă barca lui; să-și petreacă timpul într-un mod plăcut, relaxant.

De mic empatiza cu cei care nu aveau, împărțea cu ei din tot ce el avea; chiar dacă ajungea acasă cu penarul gol, nu-i puteam refuza nimic, simțeam că asta îl face fericit. Așa era el, îi păsa de toți, pentru ca mai târziu să nu refuze pe nimeni, când i se cerea ajutorul.

În Italia, unde a locuit aproape 20 de ani, împreună cu prieteni navigatori, s-a implicat în multe activități caritabile, în mod special pentru casele de bătrâni, făcând tot ce i-a stat în putere folosindu-se de toate relațiile pe care și le făcea în lungile voiaje.

Chiar dacă nu pot ieși din zona de suferință, știu că nimeni nu este nemuritor și într-un final, tot ce contează este ceea ce rămâne, pentru totdeauna, în urma ta, modul în care ai reușit să atingi sufletele cu care ți s-a intersectat viața…și el a construit amintiri unice pentru toți, lăsându-și amprenta.

La căpătâi i-am făgăduit că îi voi imortaliza numele, că memoria lui va rămâne în veșnicie; atunci nu m-am gândit cum îmi voi pune în faptă promisiunea, …dar nu am uitat, că a avut puterea să spună, de pe patul de suferință: „Știu că nu se mai poate face nimic pentru mine și dacă nu mă pot salva pe mine, să ajutăm alte suflete!"

Iubea nespus copiii, dar el nu s-a putut bucura de zâmbetul și de strălucirea din ochii unui copil al lui; a fost privat de dreptul de a fi tată!

Așa s-a născut ideea unui „Așezământ social pentru copii" – o locație ca bun material pentru comunitate care să-i poarte numele „Căpitan Rudi Pavel-Florentin".

N-am împărtășit cu nimeni ideea, doar eu cu mine am hotărât…nu reținmulte lucruri care s-au întâmplat în zilele acelea, dar știu că mă îmbărbătam, că trebuie să fiu puternică, că am rămas singură și sunt multe de rezolvat.

Aveam un teren, proprietate personală, în Bârlad, str. Vasile Conta, nr. 8, lângă „Pavilionul muzeal Marcel Guguianu" pe care era o casă veche în care nu locuiam.

În luna noiembrie 2018, după ce mi-am limpezit gândurile, cât de cât, m-am îndreptat cu propunerea către Părintele Giușcă Petru de la Parohia „Învierea Domnului și Sf. Ecaterina". De ce aici? Aici activam la „Centrul Educațional Ștefan cel Mare și Sfânt", unde sunt ajutați copii în efectuarea temelor. Tot aici cânt în corul „Anastasis" al Parohiei de pe vremea când dirijor era doamna profesor Mihaela Oprea și nu în ultimul rând, părintele Giușcă Petru mi-a făcut toate serviciile duhovnicești pentru băiat cât a fost suferind și după ce s-a sfârșit.

Hotărârea de a construi acest „Așezământ social pentru copii" a fost de comun acord. Am început demersul – DONAȚIA – cu tot ce implică acest document, cu sarcina ca această locație să poarte numele băiatului meu.

Împreună cu părintele am mers la Episcopia Hușilor, am făcut cunoscut Preasfințitului Ignatie scopul DONAȚIEI – construirea unui „Așezământ social de zi" care va purta numele „Căpitan Rudi Pavel – Florentin". Preasfinția Sa a apreciat mult gestul, dânsul cunoscând îndeaproape situația multor copii care de multe ori se culcă flămânzi și nu au nici un sprijin, iar Episcopia face destule eforturi în acest sens.

Contractul de DONAȚIE cu tot ce implică el, a fost încheiat la „Societatea Profesională Notarială Trif Virgil și

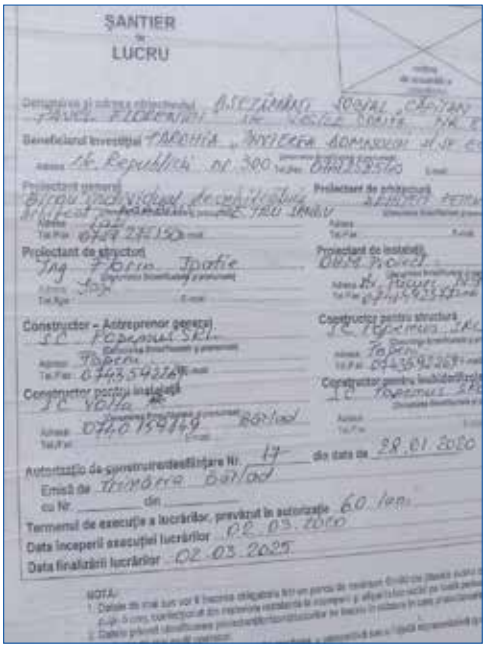

Izvoranu Roxana" la 15 noiembrie 2018. Au urmat toate demersurile unui astfel de proiect: autorizație pentru demolarea construcțiilor existente pe teren, declarații cu acordul vecinilor, carte funciară, proiect, autorizație construcție, contracte lumină, gaz, apă, canalizare, s.a. care au necesitat timp, răbdare și nervi tari, având în vedere birocrația, iar părintele Giușcă a făcut tot efortul pentru a se finaliza acest demers.

În luna martie a anului 2019, în plină pandemie, au fost demarate lucrările de construcție și într-un timp relativ scurt – aproape 3 ani – construcția a ajuns în stadiul de finalizare datorită efortului și implicării tuturor factorilor – enoriașii parohiei, părintele Giușcă, care și-a adus aportul și prin muncă, cot la cot cu lucrătorii voluntari, care merită toată aprecierea și recunoștința: „Sacrificiile de azi, ne vor aduce mai aproape de Dumnezeu, de mântuire, și de fapt cu atât rămânem!"

Acest Așezământ social, doresc să capete valențe veșnice și prin numele pe care-l poartă, să fie jertfa sacrificiilor lui înfruntând valurile mărilor și oceanelor pe meridianele lumii.

El va trăi în rugăciunile fiecărui copil care va primi aici o masă caldă; ajutor în pregătirea lecțiilor și daruri duhovnicești… iar bucuria din sufletele acestor copilași va ajunge SUS la el – asta îmi doresc!

Chiar dacă am rămas fără nici un sprijin, sarcina pe care mi-am asumat-o mă motivează să lupt cu neputința mea, cu cei potrivnici, cu oameni care se vor găsi să te judece, vor încerca să-ți pună piedici, să te oprească cumva din demers, interesați, și pentru asta se vor agăța de orice. În ciuda tuturor impedimentelor, voi continua ceea ce el a făcut în scurta lui viață pământească…prin orice mijloace voi continua să ajut, atât cât îmi va da Dumnezeu timp și putere.

Îi voi pune viața în cuvinte pe hârtie, voi scrie sincer, fără ocolișuri, nu voi cruța pe nimeni, nici chiar pe mine, și voi face cumva, ca ceea ce scriu să ajungă la toți cei care l-au cunoscut așa cum era el.

Printre îngeri, odihnește-te în pace cu dorul de noi, suflet mare cât Cerul!

Asociația Religioasă CREDINȚA STRĂBUNĂ
Direcția Burse și Studii

Diplomă

Se acordă PREMIUL
CAPITAN RUDI PAVEL FLORENTIN
AȘEZĂMÂNTUL „SFÂNTUL IOSIF cel MILOSTIV
Domnului elevei NALBANTU LOREDANA cls a-III-a
pentru merite deosebite la învățătură și activități școlare

Președinte:
Prof. Dr. Av. Ion Tutuianu

Director:
Înv. RUDI Victoria

Relieful, premisă favorabilă municipiului Bârlad

Prof. **Vasile CÂRCOTĂ**

Situat pe cursul mijlociu al râului și văii Bârladului, orașul care și-a luat numele de la ele (hidronim), are o vechime multiseculară. I se atribuie de către cei mai mulți cercetători, debutul urban, consemnat documentar, în secolul al XII-lea (1174).

Apariția și evoluția oricărui centru urban, se explică prin concurența mai multor factori, unde mediul geografic are un rol prioritar. Lui i se adaugă alții cu rol însemnat - densitatea populării din zonă, existența unor căi de transport și comunicații, interesul social, politic și economic etc. Niciun centru urban nu se constituie și evoluează pentru sine, ci pentru un spațiu unde își exercită influența, spațiu cunoscut cu termenul de hinterland dar și cu termenul românesc de zonă de influență.

Mediului geografic i s-a subliniat importanța prin sintagma de condiție "sine qua non" (fără de care nu se poate). Deși formularea aparține gândirii filosofice din secolui al XIX-lea, a acționat din totdeauna, adică din antichitatea îndepărtată! Nu este hazardantă afirmația că va continua să acționeze și în viitorul previzibil! Mediul geografic este o sinteză a factorilor care îl alcătuiesc – relief, climă, ape, vegetație, lumea animală, solurile și omenirea. Fiecare din componentele enunțate alcătuiește, prin amploare, o geosferă – litosferă, atmosferă, hidrosferă, biosferă, pedosferă și antroposferă. Relieful, dezvoltat pe litosferă, este rezultanta interacțiunii dintre scoarța terestră și celelalte geosfere. La formarea lui, își aduc contribuția și factori care acționează din interiorul Pământului (dinamica plăcilor tectonice, impusă de curenții magmatici). Odată constituit, relieful devine suportul celorlalte geosfere.

Vatra inițială a orașului a fost conul de dejecție al Văii Seci, de pe terasa inferioară a râului, cu altitudine relativă față de albia sa minoră de 5-6 m, spațiu pe care îl reperăm cu două biserici – Domneasca (Adormirea Maicii Domnului) și Vovidenia. Cum a fost posibil ca un pârâu mic să-și dezvolte un așa important agestru, îl exemplificăm cu un fapt bine studiat. La 20 iunie 1932, o ploaie torențială din bazinul acestui pârâu, a adus o asemenea cantitate de

apă și sol erodat, pe care râul Bârlad, care curgea pe sub Podul Pescăriei, nu a putut-o prelua. Ca urmare s-a produs o inundare a 75 de străzi, s-au dărâmat 426 de construcții de case și s-au avariat alte 827. Atunci, factorii decizionali de la nivel național și local, au hotărât includerea în spațiul intravilan a terasei medii cu altitudini relative de 25-30 m și strămutarea celor afectați de calamitate în acest loc. Cartierul format a avut numele inițial Carol al II-lea - astăzi Cartierul Deal. S-a hotărât și scoaterea râului Bârlad din aria urbană. Această cerință s-a înfăptuit în anul 1934. Pe acea albie, construită atunci, curge și în prezent râul.

În anii 1968 și 1969, în întreaga țară s-au înregistrat mari revărsări și inundații, provocate mai ales de o grăbită topire a abundentelor zăpezi. În orașul Bârlad s-au produs revărsări ale râului care au afectat, mai ales pe locuitorii din cartierele Munteni, Podeni și Gara CFR, în decursul lunii martie. Atunci, s-a introdus în aria urbană și cea de a treia terasă a râului (55-60m altitudine relativă) impunând apariția a două noi cartiere: Crâng și Deal II. Ca și în cazul cartierului Deal, marea majoritate a construcțiilor de locuințe au fost de tip parter. După anul 1990, s-au realizat extinderi ale spațiilor construite, încât suprafața intravilanului a crescut de la circa 1000 de hectare în 1990, la 2042 ha astăzi. Se preconizează să se mai extindă intravilanul cu un nou cartier în vestul Cimitirului Eternitatea - cartierul Alexandru cel Bun.

Este locul să amintim că orașului Bârlad în firescul proces de dezvoltare, i s-au alăturat în secolul al XVII-lea localitățile rurale Munteni și Podeni, cu numele de mahalale, azi cartiere. Ele s-au dezvoltat pe grindurile de luncă, ferite de revărsările râului. Mai apoi, au ocupat și o parte a albiei majore. Inundațiile pomenite s-au resimțit pregnant în aceste cartiere. Aprecierea din titlul articolului, se referă și la posibilitatea ca aceste locuri afectate de inundații, evident defavorizate, să fie compensate de existența teraselor râului de pe partea sa dreaptă.

Favorabilitatea reliefului pentru oraș se pune în evidență și prin lucrările de urbanism. Urbanismul se referă la amenajarea spațiului intravilan cu străzi, clădiri de interes public, spații recreative, canalizări etc. Strada cea mai veche și mai importantă astăzi, este Bulevardul Republicii, prelungit în sud de Șoseaua Tecuciului. Această cale rutieră este cunoscută pe plan național ca DN24 iar pe plan europen ca E581. După 1990, s-a sistematizat și s-au realizat patru benzi de circulație. Din sudul orașului și până la ieșirea nordică, are o lungime de aproape 8 km. Cu o vechime asemănătoare este „Drumul Țarigradului" - Str. Ștefan cel Mare - cu patru benzi și scuar despărțitor al sensurilor de circulație. Ambele, sunt pe terasa inferioară a râului. Pe această terasă cu lățimi de la 150 la 600 m se află cele mai importante clădiri publice: Palatul administrativ al județului Tutova - azi Palatul central al Muzeului „Vasile Pârvan" -, Palatul Comunal, sediul actual al Primăriei, clădirile a trei licee din cele cinci din oraș, a cinci din cele 11 școli generale, a 14 lăcașe de cult (ortodox, romano-catolic, mozaic, evanghelic, advent, martorii lui Iehova) din cele 25 din oraș, a tuturor sediilor secțiilor Spitalului "Elena Beldiman" care însumează peste 800 de paturi, a centrului Spa, a sediilor numeroaselor unități bancare, unități de cultură și artă etc. Tot pe această terasă sunt cele mai importante spații rezidențiale, ceea ce face ca aici să fie cea mai mare densitate demografică (peste 100 loc./ha) În cartierele Munteni și Podeni, densitatea demografică variază între 20 și 30 loc./ha. Mai ridicată este în cartirele Crâng și Deal II cu valori între 40-50 loc./ha.

Dintre dotările urbanistice unde și relieful evocat și-a dovedit favorabilitatea, este cea a canalizărilor pentru apa pluvială și cea uzată din gospodării. Pentru cartierele din albia majoră, lucrările de canalizare se realizează abia acum (2018-2021) cu cheltuieli mari impuse de pomparea și repomparea acestor categorii de ape, din lipsa pantelor de scugere adecvate. Pe terasa medie, clădirea Liceului M. Eminescu (numele inițial Complexul Școlar), dată în folosință în anul 1958, a beneficiat, prima din oraș, împreună cu cele două blocuri de locuințe pentru personal, de avantajul canalizării. În oraș, lucrările cu asemenea destinație au început în anul 1960. Apa curentă la robinete se distribuie non-stop din martie 2000! Distribuția se realizează atât prin pompare cât și cădere gravitațională. În valori absolute relieful din oraș, variază între 69 m la Prodana și 172 m la Stația meteorologică din Dealul Crâng. Pe ansamblul ariei urbane media este de 131 m altitudine absolută.

Cu toate aspectele de favorabilitate pe care le-am prezentat, sper în măsură satisfăcătoare înțelegerii, pentru dezvoltarea neîntreruptă a orașului de-a lungul secolelor, au avut contribuții importante și alți constituenți ai mediului geografic. Să ne gândim, fără a analiza, la rolul apei potabile, a combustibililor oferiți de regnul vegetal, a productivității terenurilor agricole, a înlesnirilor de exercitare a influențelor în hinterland etc. Poate cu o altă ocazie să le analizam specificitatea.

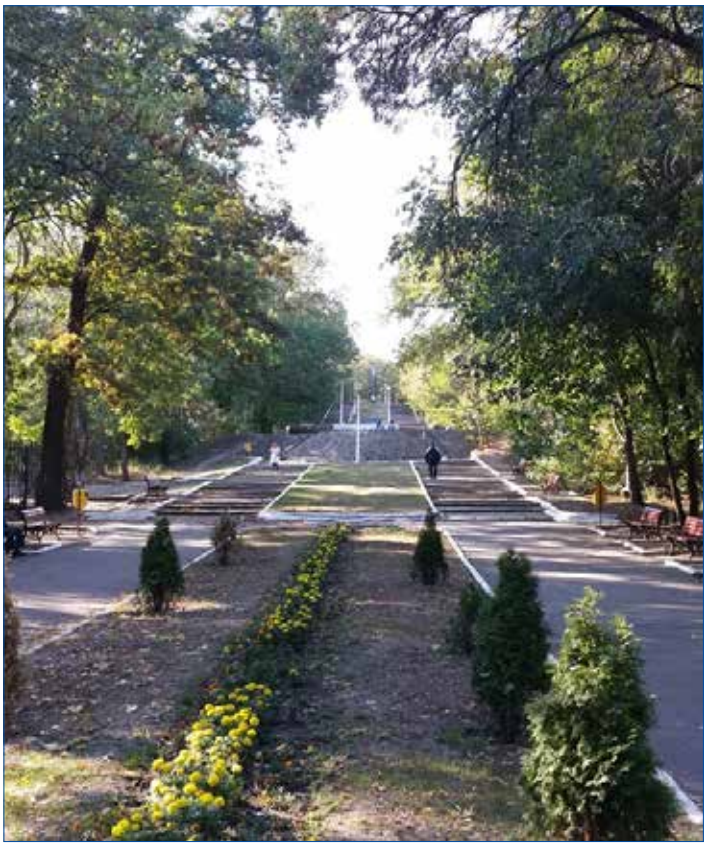

Cine ești, dumneata, dom-le Prunariu?

Ada Mioara TIMOFTE

Este imposibil să îmi stăpânesc emoția la gândul că urmează să abordez o temă care aduce în discuție un om UNIC de felul său la noi în țară și printre mai puțin de șase sute în lume. VALOAREA domniei sale este excepțională și incontestabilă prin ea însăși, imposibil de atins sau modificat de orice afirmații urmează să fac eu sau oricine altcineva.

Erudiția, altruismul, diplomația, rafinamentul, educația Domniei sale, depășite doar de modestia omului care își cunoaște valoarea, îl transformă într-un reper pentru multe generații.

Datorită implicării domniei sale, continue și perseverente, în promovarea importanței științei și tehnicii în dezvoltarea noastră ca nație, mulți copii și tineri, de-a lungul timpului, au fost fascinați de acest amplu domeniu.

Motive suficiente care să îmi facă cel puțin provocatoare, dacă nu chiar dificilă, misiunea pe care mi-o asum, responsabil, cum altfel!

Chiar în primele zile de Paști, am citit un articol care mi-a umbrit bucuria sărbătorii spirituale. Acesta fusese preluat de pe contul personal de facebook al domnului Prunariu și avea legătură cu un eveniment la care trebuia să fiu și eu prezentă în calitate de voluntar.

În esență, domnul Prunariu povestea despre trei situații în care nu doar că nu a fost recunoscut, ci nici măcar nu se știa despre faptul că România a trimis în Cosmos un singur OM, pe domnia sa!

Recunosc că m-a întristat acest lucru, tocmai din cauza faptului că nu reușim să valorificăm șansa, unică pentru cei mai multi dintre noi, pe care ne-o dăruiește Dumnezeu sau Universul, cum doriți, printr-o astfel de întâlnire ce poate fi schimbătoare de destine.

Mărturisesc faptul ca prima oară am auzit de domnia sa când aveam 8-9 ani, la Casa Pionierului (lăcaș de educație, extrașcolară, dar extrem de serioasă), la Cursul de radiogoniometrie, la care învățam și codul morse și alfabetul fonetic internațional dar și noțiuni introductive despre cosmos. Sincer, nu îmi amintesc dacă i-am reținut sau nu numele la început, dar am știut atunci că avem un român care a ajuns în Cosmos. Am văzut, apoi, mai multe emisiuni despre știință și tehnică ale lui Alexandru Mironov la care participa și domnul Prunariu. Îmi amintesc vocea calmă și pătrunzătoare cu care explica acest domeniu destul de dificil, astfel încât părea că spune o poveste. Nici măcar o singură secundă nu mi-am imaginat că acest OM, îmi va marca destinul de adult, trecut de 45 de ani.

20 aprilie 2019 a fost o zi fantastică de primăvară. M-am îmbrăcat într-o rochie verde de catifea, pantofi și bijuterii de aceeași culoare, pentru a ieși pe teren, la întâlnirea cu… afirm acum… destinul.

În acea zi de sâmbătă erau programate, la aceeași oră, cinci evenimente culturale. La patru dintre ele promisesem că ajung! Eram singurul jurnalist care „devora" activitățile culturale, motiv pentru care eram invitată la toate!

Pentru prima oară, pentru unul dintre acestea, m-am pregătit mai multe zile! Am citit cât de mult am găsit pe internet, am pregătit câteva întrebări, mi-am adunat tot curajul posibil și…atunci când am ajuns la Pavilionul Marcel Guguianu, din cadrul Muzeului „Vasile Pârvan", pentru prima oară în viața mea am respirat ușurată că nu am găsit personalitatea cu care ar fi urmat să mă întâlnesc!

Mă pregăteam să plec la celelalte evenimente și încercam să decid cu care dintre acestea să încep.

Totuși, dintr-o fascinație hipnotică, m-am întors la Pavilion și l-am întâlnit pe singurul cosmonaut român, Dumitru – Dorin Prunariu.

Îmi imaginam un om distant, imposibil de atins, conștient de superioritatea sa, tocmai datorită faptului că este UNIC, motiv pentru care eram atât de timorată, încât, habar nu am ce am spus, atunci când m-am prezentat și ne-am strâns mâinile.

Dumitru-Dorin Prunariu a început să vorbească și vocea calmă, caldă, reconfortantă, cea din copilăria și adolescența mea, s-a revărsat deasupra mea ca o cascadă de lumină și, instantaneu, mi-a transmis încredere și siguranță în mine.

Am descoperit un OM a cărui inteligență, rafinament, erudiție, altruism, l-au făcut nu să coboare la nivelul unui jurnalist de provincie ci să mă ridice la nivelul domniei sale, să mă facă să mă simt egalul domniei sale și, mai mult decât atât, să adauge VALOARE inestimabilă celor 20 de minute de interviu prin răspunsurile pe care le-a dăruit!

Ok! Am valorificat o șansă unică în viață! Aceea de a descoperi mai mult decât de pe internet și televiziune: o părticică din OMUL Dumitru – Dorin Prunariu.

1 iunie, 2019, am fost jurnalist acreditat la vizita Papei Francisc la Iași. L-am văzut pe Dumitru Prunariu, în mijlocul oamenilor, strângând mâini și vorbind cu aceștia! Fără să stau pe gânduri, i-am trimis un mesaj, i-am spus cine sunt și l-am întrebat dacă are câteva momente pentru un foarte scurt interviu. Abia după ce am trimis mesajul mi-a trecut prin minte că este posibil să nu își mai amintească de mine sau să nu aibă timp sau, pur și simplu, să nu aibă chef să stăm de vorbă. În doar câteva minute, aveam stabilită o nouă întâlnire. Am descoperit atunci o latura

extrem de profund filozofică dar și spirituală a omului Dumitru-Dorin Prunariu.

L-am întrebat dacă L-a văzut pe Dumnezeu… în Cosmos! După un moment de tăcere mi-a spus că, după părerea domniei sale, Dumnezeu este în fiecare dintre noi și că asta este important să apreciem.

Am valorificat, încă un moment…tot unic, în care am descoperit cât de armonios se îmbină atât de multe calități, inclusiv un rafinat și delicat simț al umorului de bună calitate. În plus, abilitățile fabuloase de comunicare îi fac pe ascultători să îl urmărească aproape hipnotizați.

Cum era și normal mi-am dorit mai mult. A urmat un articol „Românul care a mângâiat Universul pe creștet", de data aceasta pe mail.

Apoi, o foarte bună prietenă a mea, Carmen Miu, dăscăliță la Petrila, mi-a spus că le vorbește elevilor ei, cât de des poate despre deschizătorul de drumuri, Dumitru Prunariu, iar piticii ei, de clasa a treia, i-au pregătit un dar pentru a sărbători 40 de ani de la zborul în cosmos. Domnul Prunariu a întors darul copiilor. Acum, aceștia, pregătesc un cadou pentru aniversarea domniei sale. Anul acesta împlinește 70 de ani.

Am fost, apoi, la o școală din Bârlad, unde am spus copiilor că unul dintre modelele mele este Dumitru Prunariu. Toți copiii au știut despre cine este vorba dar au spus, exact cum am făcut eu înaintea primului interviu, că este imposibil ca să poată ajunge la domnia sa. A comunicat cu piticii, de pe culoarele unei televiziuni, prin intermediul telefonului.

Datorită altruismului dumnealui, i-am descoperit o altă calitate: romantismul!

L-am întrebat care este imaginea care l-a impresionat cel mai mult când a fost în cosmos! Dumnealui mi-a spus că frumusețea pământului, mai mult decât atât, căuta mereu România care i se părea că „seamănă cu o pâine rumenă de casă".

De asemenea este conștient de importanța valorificării spațiului cosmic, dar își dorește mai mult să fie salvat pământul, „casa noastră a tuturor"!

Întotdeauna a răspuns afimativ, cu profesionalism, dăruire, altruism la rugăminţile mele de a împărtăși celor din jur cunoștințele domniei sale.

M-am întrebat, bineînțeles, de unde vine izvorul acesta nesecat de energie cu care își farmecă auditoriul de toate vârstele. Nepoțica mea de 8 anișori, spre exemplu, vrea să se facă medic și cosmonaut. Dar, după cum am precizat anterior, nu este singura. Iar eu știu de un număr foarte mic de copii. Dar, domnia sa, alături de Alexandru Mironov și mulți alți entuziaști, organizează tabere în care sunt pregătiți oamenii de știință ai viitorului.

Curiozitatea de jurnalist mi-a oferit posibilitatea, tot unică, de a întreba oamenii dacă și ce știu despre Dumitru Prunariu.

Astfel, am descoperit trei categorii de respondenți.

Cei ca mine, care recunoaștem, apreciem și valorificam VALOAREA și SIMBOLUL care este dumnealui.

O alta în care se încadrează cei plăcut surprinși atunci când află că exisă un român care a zburat în cosmos și că, în plus, suntem contemporani cu domnia sa.

Și cea de a treia, a celor care, pentru că nu înțeleg, dar nici nu vor, aleg să arunce cu invective și să spună că dumnealui nu este vedetă. Aici le dau dreptate! Dumitru Dorin Prunariu, într-adevăr, nu este vedetă. Am căutat măcar un singur semn în acest sens și nu am reușit să găsesc nici măcar unul singur. „Vedetele" de la noi din țară își spală rufele în public, ură din răsputeri în emisiuni de cancan, se despart, dau vina pe toți cei din jur, pentru a părea ei cei nedreptățiți. Urmând aceste criterii, într-adevăr, domnul Prunariu, nu este o vedetă. În plus, în condițiile în care aceștia nu înțeleg importanța muncii pe care o face domnia sa și numărul imens de cercetători care se ocupă de această ramura a științei: Cosmosul, îi provoc să renunțe la tot ce ține de tehnologie timp de o săptămână. Este important să înțelegem că toată viața noastră se învârtește în jurul tehnologiei, iar faptul că avem acest nivel de trai acum se datoreaza minților creative și curajoșilor care au ales să fie deschizători de drumuri. Unul dintre aceștia este, indiscutabil, domnul Prunariu.

Dumnealui îți respectă și îți iubește familia – de aici sursa de energie, deduc eu. Dumnealui se dedică formării tinerilor dar și unor scopuri extrem de greu de înțeles pentru majoritatea dintre noi.

Tot ca urmare a cercetărilor mele am descoperit că, datorită abilităților excepționale de negociator, domnia sa a fost ales să medieze, în numele ONU, acorduri destinate valorificării sustenabile a cosmosului.

Soarta unui al doilea cosmonaut român depinde de asumarea responsabilității conducătorilor noștri să plătească datoria pe care o avem la Agenția Spațială Europeană.

Sunt perfect conștientă că ceea ce am afirmat este departe de un Laudatio, perfect meritat de către domnul Prunariu.

Este părerea mea, de om care recunoaște și apreciază VALOAREA acestui SIMBOL autentic al naţiei noastre, VALOARE care este inestimabilă și imposibil de atins, indiferent dacă domnul Dumitru-Dorin Prunariu este îmbrăcat în șort, venind de la SPA, în trening, atunci când merge la sport, în costum rafinat, la masa negocierilor între naţii sau în smoking la o premieră la Operă.

Totuși ceva vreau să schimb! Titlul!

Am reușit să surprind extrem de puține dintre calitățile domnului Dumitru-Dorin Prunariu, pentru restul, internetul este o sursă importantă de documentare.

Datorită cumulului de calități care îl definesc ca gentleman și diplomat, consider că titlul corect este o întrebare la care nu îndrăznesc să aștept răspuns:

– DOMNULE DUMITRU-DORIN PRUNARIU, EXCELENȚA VOASTRĂ, CINE SUNTEȚI?

Dumitru Dorin Prunariu (n. 27 septembrie 1952, orașul Stalin (astăzi, Brașov), România) este singurul cosmonaut român. La 14 mai 1981 a devenit primul român care a zburat vreodată în spațiul cosmic. A participat la misiunea Soiuz 40 din cadrul programului spațial „Intercosmos" și a petrecut în spațiu 7 zile, 20 de ore și 42 de minute. Este de profesie inginer aeronautic. A fost pe rând ofițer inginer în cadrul Comandamentului Aviației Militare, șef al Aviației civile române, președinte al Agenției Spațiale Române, ambasador al României în Federația Rusă, președinte al Comitetului ONU pentru Explorarea Pașnică a Spațiului Extra-atmosferic (UN COPUOS), președinte al Asociației Exploratorilor Spațiului Cosmic (ASE), vice-președinte al Comitetului de Relații Internationale al Agenției Spatiale Europene (ESA). În prezent are gradul de general-locotenent în rezervă.

„De mic copil mi-am dorit să zbor. Închideam ochii și simțeam că plutesc peste munți, văi, descopeream lumi noi. M-au fascinat întotdeauna abisul albastru, înălțimile infinite. În final, am ajuns să zbor în Cosmos. Visele împlinite sunt ca un cerc de lumină pe trunchiul vieții, o iradiere benefică. În cosmos, universul tău apropiat nu mai este reprezentat de casă, stradă, vecini, ci de însăși planeta natală. Pământul, pe lângă dimensiunea fizică pe care o poți aprecia direct, la adevărata ei valoare și măreție, are și o puternică dimensiune morală. Dintr-un zbor cosmic te întorci mult mai stăpân pe tine, mai matur, mai apropiat de oameni și de natură, cu o viziune mult mai globală a fenomenelor și activităților terestre. Cu toate că nu ești singur în aparatul de zbor, singurătatea, acolo sus, e destul de puternică. Te simți dintr-o dată rupt de ambientul tău natural, în care te-ai născut și dezvoltat."

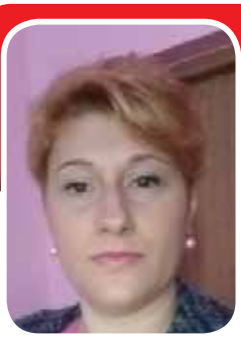

9 mai - o zi cu trei semnificații

Prof. **Andreea NANU**

În evoluţia multimilenară a poporului român, evenimentele de la 9 mai 1877 şi 9 mai 1945, precum şi Ziua Europei se înscriu ca momente glorioase ale luptei românilor pentru libertate, unitate şi independenţă. Sărbătorirea zilei de 9 mai este pentru poporul nostru un prilej de îndreptare a gândurilor pline de recunoştinţă către generaţiile de luptători şi eroi pentru dreptate socială, libertate, unitate şi independenţă.

9 Mai 1877 – moment de cotitură în istoria poporului român

Apărarea independenţei şi a libertăţii patriei a reprezentat din totdeauna o valoare supremă pentru poporul nostru. Pentru aceasta, înaintaşii noştri au purtat grele bătălii începând din epoca veche, continuând cu epoca medie, modernă şi contemporană, împotriva năvălitorilor străini, a regatelor şi imperiilor vremii. Inaugurând epoca modernă, secolul revoluţiilor (1784-1878) a descătuşat energiile poporului român, asigurând depăşirea tuturor obstacolelor ridicate de cercurile ultraconservatoare externe. Înaintând pe calea deschisă de răscoalele şi revoluţiile din 1784, 1821, 1848-1849, naţiunea română a realizat, prin actul energic din ianuarie 1859, Unirea Moldovei cu Muntenia şi a pus bazele statului său modern- România- sub domnia lui Alexandru Ioan Cuza.

Urmărind cu atenţie ridicarea la luptă a popoarelor balcanice: Serbia, Muntenegru, Bosnia, Herţegovina şi Bulgaria,împotrivaImperiuluiOtoman,dorinţelederevanşă ale Rusiei ţariste, reprezentanţi ai guvernului României au avut o întrevedere cu reprezentanţi ai guvernului Rusiei ţariste, la data de 29 septembrie/11octombrie 1876, la Livadia în Crimeea. Partea română a acceptat, în principiu, trecerea armatei ruse prin teritoriul României (pe baza unei convenţii care s-a semnat în 1877) în cazul unui război ruso-turc.

Al doilea pas s-a făcut la data de 4/16 aprilie 1877, prin semnarea la Bucureşti a Convenţiei româno-ruse, prin care se accepta trecerea pe teritoriul României a armatei ruse spre Balcani. Cu acest prilej, Guvernul Rusiei se angaja să apere integritatea teritorială a ţării noastre şi să respecte drepturile şi rânduielele politice ale Statului Român.

Guvernul României a declarat mobilizarea generală, la data de 6/18 aprilie 1877, aducând sub arme 120.000 de oameni, dintre care 58.700 făceau parte din armata de operativă. Conform înţelegerii, trupele române au ocupat poziţii de apărare pe Dunăre. La data de 10/22 aprilie 1877 s-au întrerupt relaţiile diplomatice dintre România şi Turcia. În ziua de 11/23 aprilie 1877, armata Rusiei a trecut frontiera României. În ziua de 12/24 aprilie 1877, Rusia a declarat război Turciei. Armata turcă a ripostat la 21 aprilie/3 mai, bombardând cu artileria oraşul Brăila, iar la 26 aprilie/8 mai localităţile Calafat, Bechet, Oltenița şi Călăraşi. În aceeaşi zi, artileria română a răspuns bombardamentului turc bombardând fortăreaţa Vidin.

În zilele de 28/29 aprilie-10/11mai, Parlamentul României a adoptat o moţiune prin care s-a declarat starea de război cu Imperiul Otoman. După numeroase iniţiative economice, diplomatice şi de apărare, menite a consolida statul modern, Sesiunea extraordinară a Adunării Deputaţilor a proclamat la data de 9 mai 1877, printr-un act legitim de voinţă şi autodeterminare naţională, independenţa de stat a României, de la care se împlinesc anul acesta 145 de ani. Ministrul de externe, Mihail Kogălniceanu, interpelat de deputatul Nicolae Merfe, a declarat în faţa adunării: "Suntem independenţi, suntem naţiune de sine stătătoare…, suntem o naţiune liberă şi independentă". O interpelare asemănătoare a venit şi de la Senat, în ziua de 10 mai din partea senatorului Alexandru Orăscu, la care Mihail Kogălniceanu a dat un răspuns asemănător celui de la Cameră: „Declarăm dar, că de aici încolo ne aşteptăm la o viaţă independentă, la o viaţă de sine stătătoare…"

Proclamarea independenţei a fost salutată cu entuziasm de toţi locuitorii ţării şi de românii din provinciile istorice aflate încă sub dominaţie străină. Adeziunea largă, de masă, la actul din 9 mai 1877, care însemna realizarea unuia dintre idealurile fundamentale urmărite prin secole de înaintaşi, a stat la temelia sprijinului neprecupeţit acordat de întreaga noastră naţiune oştirii române, angajate în războiul menit să consacre independenţa deplină a ţării. Din prima, până în ultima zi a confruntărilor, populaţia a contribuit masiv, prin ofrande în bani, alimente, obiecte de îmbrăcăminte, medicamente, furaje şi alte bunuri, la înzestrarea, echiparea şi întreţinerea unităţilor operaţionale. Numeroşi locuitori s-au oferit să participe, ca voluntari, la marile bătălii desfăşurate în sudul Dunării. Toate aceste aspecte au conferit, de la început, războiului din 1877-1878 un caracter popular şi naţional, asigurând oştirii, pe lângă sprijinul material, un însufleţitor suport moral.

După insuccesele armatei ruse, în cele două bătălii

de la Plevna, din datele de 8 și 18 iulie 1877, Marele Duce Nicolae, comandantul suprem al armatelor rusești, a adresat o telegramă principelui Carol I, care se afla la Poiana Mare, județul Dolj (la Cartierul General al Armatei Române) cerându-i cu insistență să treacă armata română peste Dunăre, în Bulgaria. La data de 19/31 iulie 1877, primele unități ale armatei române au trecut Dunărea și au luat în primire podul de vase de la Zimnicea-Șiștov. În ziua de 10/22 august 1877, unități ale armatei române din Divizia a 4-a au primit "botezul focului" în fața Plevnei. La data de 27 august/8 septembrie 1877, s-a desfășurat primul atac românesc al Regimentului 13 Dorobanți Vaslui/Iași, în direcția redutei Griviţa din sistemul de apărare a Plevnei, cucerindu-se o poziție întărită în fața redutei.

În ziua de 30 august/11 septembrie 1877, s-a desfășurat a treia bătălie de la Plevna, una din cele mai mari bătălii ale războiului. După o eroică încleștare, trupele române au ocupat puternica redută Griviţa 1. Au căzut în luptă aproape 800 de soldați, în frunte cu bravii ofițeri, maiorul Gheorghe Șonțu, căpitan Valter Mărăcineanu și alți ofițeri. Nereușindu-se să se ocupe cetatea Plevna, se hotărăște prelungirea asediului ei și se scoate din luptă cetatea Rahova în zilele de 7/19 noiembrie-9/21 noiembrie 1877, remarcându-se în lupte ostașii din Detașamentul Slăniceanu. Dintre ofițerii căzuți în lupte reținem pe maiorii C. Ene și Dimitrie Giurăscu. În ziua de 28 noiembrie/10 decembrie 1877, trupele române au cucerit puternicele redute de la Opanez, obligând pe generalul Osman-Pașa să capituleze cu cei 45.000 de ostași turci.

De la data de 1 decembrie 1877, trupele române s-au îndreptat spre cetatea medievală Vidin, cucerind rând pe rând avanposturile sale Smârdan, Tatargic, Inova, Novoselce, Belogradcic și apoi Vidinul. În ziua de 23 ianuarie/4 februarie 1878 s-a semnat armistițiul în războiul ruso-româno-turc. Tratatul de pace ruso-turc, din 19 februarie/3 martie 1878, de la San Ștefano, stipula recunoașterea independenței României, alături de cea a Serbiei și Muntenegrului și autonomia Bulgariei. Dobrogea era cedată Rusiei, care-și rezerva dreptul s-o schimbe "cu partea Basarabiei cedată României prin Tratatul de pace de la Paris la 1856, după războiul rus și coaliția europeană din 1853-1856 ". În perioada 1 iunie/1 iulie 1878 s-a desfășurat Congresul internațional de la Berlin: s-a recunoscut independența de stat a României și drepturile ei asupra Dobrogei, teritoriu străvechi românesc, iar județele Bolgrad, Cahul și Ismail din sudul Basarabiei (retrocedate Moldovei prin Tratatul de la Paris din 1856) au fost încorporate din nou în Imperiul țarist.

Armata Română a pierdut pe teritoriul Bulgariei 10.000 de oameni, care au semnat cu viața lor actul independenței de stat a României. În ziua de 8/20 octombrie 1878, armata română victorioasă și-a făcut intrarea triumfală în București pe Podul Mogoșoaiei, care de atunci poartă numele de Calea Victoriei. În formația de defilare s-au aflat și ostașii prahoveni din Batalionul 2 Vânători (Infanterie), Regimentul 7 Dorobanți Prahova/ Dâmbovița și Regimentul 4 Călărași.

Moment de cotitură în istoria poporului român, proclamarea independenței, consacrată pe câmpurile de bătălie și apoi recunoscută pe plan internațional a deschis perspective favorabile dezvoltării în ritm susținut a societății românești. Cucerirea independenței a pregătit condițiile pentru reîntregirea țării, prin marele act istoric al Marii Uniri din anul 1918.

9 mai 1945 – încheierea celui de-al Doilea Război Mondial în Europa

Către sfârșitul primei decade a lunii mai 1945, sutelor de mii de combatanți din armatele participante la bătălia pentru înfrângerea fascismului german, aflați în primele linii în Podișul Boemiei, pe Elba, în zonele Linz sau Graz, din zonele muntoase ale Austriei, le-a fost dat, în sfârșit, să trăiască momente înălțătoare prin liniștea lor bruscă, ieșită parcă din obișnuința omenească. În noaptea de 8 spre 9 mai, la ora 2.00, în cartierul berlinez Karlshorst, căpeteniile celui de-al treilea Reich au semnat actul capitulării necondiționate în fața reprezentanților principalelor puteri aliate. În mod oficial, cel de-al Doilea Război Mondial în Europa luase sfârșit prin strălucita victorie a Națiunilor Unite asupra Germaniei naziste. Pe cea mai mare parte a frontului au amuțit tunurile și mitralierele, încetând exploziile infernale. Doar în sectoarele în care acționau trupele sovietice și române, în Podișul Boemiei, luptele au mai durat câteva zile, până la 12 mai, datorită refuzului de a depune armele, de către o gruparea germană din această zonă.

Marea victorie asupra fascismului din mai 1945, a găsit armata română în prima linie, alături de celelalte forțe ale coaliției antihitleriste. Prin mobilizarea întregului său potențial material și uman, prin jertfele date pe câmpurile de luptă, poporul român și-a înscris numele la loc de cinste, în cronica războiului, el aducându-și o contribuție de preț la salvarea civilizației umane, grav amenințate de puterea nazistă. Prin mutarea, aproape instantanee, cu câteva sute de km. a frontului până către granițele Bulgariei, Iugoslaviei și Ungariei, Înaltul Comandament al Wehrmachtului s-a văzut nevoit să abandoneze spațiul balcanic, Germania fiind amenințată direct și dinspre sud-est. Ostașii români s-au bătut apoi cu îndârjire, în cooperare cu trupele sovietice din compunerea Fronturilor 2 și 3 Ucrainean, pentru desăvârșirea eliberării teritoriului național de sub ocupația horthysto-hitleristă și mai departe pe teritoriile Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei,

până la victoria finală. Suma totală a efectivelor române participante în luptele pentru înfrângerea fascismului a depăşit 540.000 de oameni, iar tributul de sânge plătit de cele două armate române (Armata 1-a şi Armata a 4-a), care s-au găsit aproape tot timpul în ofensivă, mărind de regulă pierderile, s-a ridicat la aproape 170.000 de morţi, răniţi şi dispăruţi. Ostaşii noştri s-au bătut cu trupele hitleriste şi horthyste timp de 260 de zile (din august 1944 până în mai 1945), au luat pieptiş 20 de masive muntoase mai importante, au forţat 12 cursuri de ape, au eliberat mai mult de 8717 localităţi şi alte puncte populate din România, Ungaria, Cehoslovacia şi Austria, dintre care 53 oraşe. Trupele române combatante au distrus sau capturat însemnate cantităţi de muniţii, armament, tehnică de luptă, au capturat 120.000 de prizonieri şi circa 20.000 de militari ucişi în luptă. În total, Armata română a scos din luptă valoarea a 14 divizii germane şi ungare, din acea vreme. Faptele de arme, de cutezanţă, eroism şi pricepere ostăşească săvârşite de militarii români pe frontul antihitlerist au fost evidenţiate în numeroasele ordine de zi pe care le-au dat ministrul de război, comandanţii de armate, de corpuri de armată şi de divizii în timpul războiului.

Demn de subliniat este şi faptul că participarea României la înfrângerea inamicului s-a sprijinit exclusiv pe resursele economice şi financiare ale ţării noastre, fapt aproape singular în rândurile statelor mijlocii şi mici, componente ale coaliţiei antihitleriste. Întreaga armată română care a acţionat pe frontul antifascist a fost înzestrată şi aprovizionată prin eforturile poporului român, cheltuielile economico-financiare ale statului român în perioada războiului antihitlerist trecând cu mult peste un miliard de dolari (valută a anului 1938).

Acţiunea militară a României desfăşurată în cadrul coaliţiei antihitleriste a adus şi importante beneficii strategice şi operativ tactice, grăbind victoria asupra armatei naziste. Comparativ cu aportul altor state ale Naţiunilor Unite participante la război, contribuţia României la obţinerea marii biruinţe de la 9 mai 1945 se situează la un loc de frunte, pe care l-au definit ca atare personalităţi politice şi militare din ţările aliate.

Cu toate acestea, statutul internaţional al României la sfârşitul celui de-al doilea război mondial, a fost fixat practic (nedrept), prin aşa-zisa Convenţie de armistiţiu semnată la Moscova la 12 septembrie 1944 şi „înţelegerile" convenite în capitala sovietică, în octombrie acelaşi an, între I.V.Stalin şi W. Churchill privind delimitarea sferelor de influenţă în Europa centrală, de est şi de sud. La Paris, în pofida aportului ei considerabil- militar, economic şi uman- la marea victorie aliată din mai 1945, România a fost tratată ca un stat învins, clauzele teritoriale, politice, economice şi militare fiind oneroase. Tratatul de pace cu România, semnat la 10 februarie 1947, nu a recunoscut cobeligeranţa ţării noastre din anii 1944-1945, fapt ce a constituit o mare nedreptate săvârşită faţă de poporul român. Omagierea ostaşilor care şi-au dat viaţa pentru înfrângerea fascismului, trezeşte cele mai alese sentimente în rândurile oştirii şi a populaţiei civile, care iartă, dar nu uită jertfele bunicilor şi părinţilor noştri pentru apărarea pământului strămoşesc.

9 mai – Ziua Europei

După încheierea celui de al doilea război mondial o seamă de personalităţi ale vieţii politice europene au fost preocupate de crearea unor instituţii pentru apărarea păcii şi prevenirea unor noi războaie. În anul 1950, din iniţiativa lui Jean Monett şi a lui Robert Schuman, ministrul afacerilor externe al Franţei, s-au pus bazele colaborării cu cancelarul Germaniei, Konrad Adenauer, în spiritul înţelegerii şi al bunei colaborări între Franţa şi Germania şi cu celelalte popoare europene.

Anul 1957 a constituit alt punct de referinţă pentru colaborarea politică, economică şi culturală între Franţa, Germania, Italia, Belgia şi Luxemburg, în baza înţelegerii de la Bruxelles. În anul 1968 numărul statelor membre ale Uniunii Europene au crescut la 15, iar în anul 2004 la 25 state, conform summit-ului de la Maastricht.

„Va veni o zi în care voi, francezi, ruşi, italieni, germani, voi toate naţiunile continentului, fără să vă pierdeţi calităţile distincte şi glorioasa voastră individualitate, veţi fonda o unitate superioară şi veţi construi fraternitatea europeană" spunea marele scriitor francez Victor Hugo.

România a aderat la principiile Uniunii Europene în anul 1995, iar la 25 aprilie 2005 statele membre i-au confirmat adeziunea, fiind primită, împreună cu Bulgaria, în ianuarie 2007, în Uniunea European.

BIBLIOGRAFIE

Robin Havers, *Al Doilea Război Mondial. Europa 1939-1943,* ed. Corint, 2015.

Pascu Giurescu, *Independenţa României 1877-1878,* Editura Academiei, 1977.

Josif Constantin Drăgan, *Istoria românilor,* ed. Europa Nova, 1993.

Alexandra Pricopi, Şerban Georgescu, coordonator Ghiorghi Prisăcaru, *Istoria şi evoluţia integrării europene,* Editura Universitară, 2009.

10 mai

A venit din munți un vultur
Și ne-a zis: – „Români Eroi,
Știu un prinț viteaz și tânăr
Ce-ar veni cu drag la voi.
Dacă-l vreți vi-l dau ca Vodă".
Noi cu toții: – „Să ni-l dai".
Și ne-a dat pe Vodă CAROL,
Într-o zi de 10 Mai.

Și-a venit vulturul iară,
Și ne-a zis: – „Popor Român,
Ești viteaz, de ce mai suferi
Jugul unui neam păgân?
Fă-te liber, dezrobește-ți
Mândra țară care-o ai".
Și noi liberi ne făcurăm
Într-o zi de 10 Mai.

Vulturul venit-a iarăși
Și ne-a spus: „Popor Român,
Ați luptat cumplit la Plevna
Duși în foc de-al vostru Domn.
Vrednic e să-l faceți Rege,
Într-o țară ca în rai".
Și noi rege îl făcurăm
Tot în zi de 10 Mai.

Zece Mai ne-a fi de-a pururi
Sfântă zi, căci ea ne-a dat
Domn puternic țării noastre
Libertate și Regat.
Ridicați cu toții glasul
De prin șesuri, de prin plai,
Să trăiască România
Ura! pentru 10 Mai!

Vasile Alecsandri

26 iunie - Ziua Drapelului Național
29 iulie - Ziua Imnului Național

„Trăiască Regele,
În pace și onor,
De Țară iubitor,
Și-apărător de Țară!”
(Vasile Alecsandri, *Imnul Regal,*
Alexandru Flechtenmacher,
compoziția muzicală)

Pentru Drapel și Imnul Național, descoperiți-vă !

„Se pomenesc (eroii) *aceia care, prin sângele lor vărsat cu deplinul simţ al jertfei necesare, au sfinţit pământul ţării celei vechi şi au binecuvântat pentru libertate pe acela al ţinuturilor încă robite.”*

Așa scria istoricul total **Nicolae Iorga** în anul 1925, cuvinte la care adăugăm, cu emoție, recunoștință și închinare a sufletului, că *Eroii noștri dintotdeauna* au murit cu ochii țintă la *Drapelul fluturând al Țării* pe care o purtau în inimă și murmurând, poate, cuvintele *Imnului Naţional al Patriei*, care le-au dat încredere în istorie victorie și sentimentul „jertfei necesare” în numele neamului românesc.

Iată de ce ne sunt, trebuie să ne fie, scumpe, dragi Copii și Tineri ai României, **Drapelul** și **Imnul**, însemnele solemne și sfinte ale acestui neam greu încercat.

Revista „Viaţa noastră”

Mamă Ţară

Adrian PĂUNESCU

Cu lacrimi ți-aș scrie, bătrâna mea țară,
Un cântec făcut dintr-un lut absolut,
Copiii să-ţi crească, dușmanii să-ţi piară,
Să fii viitor, și prezent, și trecut.

La tine eu vin înainte de luptă
Și stau în genunchi, și iertare îţi cer,
Și lancea îţi jur să-mi rămână neruptă,
Și dacă îmi ceri, pentru tine să pier.

Ce ochi de lumină, ce ochi ai tu, MAMĂ,
Pe noi în lumină și milă ne crești,
Și vorbele tale curate ne cheamă
Din toate străvechile Ţări Românești.

Eu mamă îţi zic, dar aud că-ţi spun țară,
Cu lacrima-ţi scriu neștirbit jurământ:
Lumina din ochii tăi buni să mă doară
Oricât s-o-ntâmpla să trăiesc pe pământ.

Și cum să te dau pentru alta pe lume?
Comerţ cum să fac cu un deal de strămoși?
Al tău sunt eu, ŢARĂ, cu fapte și nume,
Ca-n colţ de batistă, pe steag, să mă coși.

Dă-mi pietre să car, dă-mi pe limbă ţărână,
În oase răstoarnă-mi fiertură de stea,
Acoperă-mi ochii și taie-mi o mână,
Al tău sunt de-a pururi, tu, MAMĂ a mea.

C-a fost adevăr sau vis sau reclamă
De mic am aflat un cuvânt, Dumnezeu,
Al LUI feminin îi ești tu, ŢARĂ MAMĂ,
Puterea supremă a tot ce-i mai bun.

Iubire deplină și fără condiţii
Nu-ţi dau dacă-mi dai, ci-s al tău fiindcă sunt,
Prin mine datori îţi sunt încă sciţii,
MAMĂ, tu, ŢARĂ, cuvântule sfânt!

Drapel şi imn, îngemănate !

Spadă și credință

George Coșbuc

Ce furtuni n-au mai pornit
Pofta răilor și ura
Ca să pieri tu, neam iubit!
Dar de toţi ne-a mântuit
Spada noastră și scriptura.

Sfântul steag ne-a fost altar
Și sub el săream grămadă
Să ne batem la hotar.
Ghioagă dă orice stejar,
Orice coasă dă o spadă.

Iar când braţul ne cădea
Uneori fără putere,
Nici atunci nu ne scădea
Inima, c-aveam în ea
Scris Hristos ca mângâiere.

Ce de ură s-a pornit
Căutând a ta pierzare!
Dar ai stat și-ai biruit,
Căci prin spadă-ţi a grăit
Domnul cel ce-n veci e tare.

Scumpă țară românească

Radu Gyr

Scumpă ţară românească,
Cuib în care ne-am născut,
Câmp pe care s-a văzut
Vitejia strămoșească,
Scumpă ţară românească,
Te salut!

Și-a mea frunte ţi se-nchină
Ca naintea unui sfânt,
Căci, deși copil eu sunt,
Inima de dor mi-e plină.
Să te văd mereu regină
Pe pământ.

Să ai viaţă de vecie,
Să sporească-al tău popor;
Sub stindardul tricolor
Să nu vezi decât frăţie,
Și-atunci, dac-o fi să fie,
Pot să mor!

Ţara mea

Ioan Neniţescu

Acolo unde-s nalţi stejari
Și cât stejarii, nalţi îmi cresc
Flăcăi cu piepturile tari,
Ce moartea-n faţă o privesc;

Acolo unde-s stânci și munţi,
Și ca și munţii nu clintesc
Voinicii cei cu peri cărunţi
În dor de ţară strămoșesc;

Acolo unde-i cer senin
Și ca seninul cer zâmbesc
Femei, ce poartă l-al lor sân
Copii ce pentru lupte cresc,

Acolo este ţara mea
Și neamul meu cel românesc!
Acolo eu să mor aș vrea,
Acolo vreau eu să trăiesc!

Acolo unde întâlnești
Cât ţine ţara-n lung și-n lat
Bătrâne urme vitejești
Și osul celor ce-au luptat;

Și unde vezi mii de mormane,
Sub care-adânc s-au îngropat
Mulţime de oștiri dușmane,
Ce cu robia ne-au cercat;

Și unde dorul de moșie
Întotdeauna drept a stat,
Și bărbătească vitejie
A-mpodobit orice bărbat,

Acolo este ţara mea
Și neamul meu cel românesc!
Acolo eu să mor aș vrea,
Acolo vreau eu să trăiesc!

„Chiriașul grăbit” al baladelor vesele și triste
- George Topîrceanu -

Prof. Alexandrina PASCAL

Un studiu despre George Topîrceanu, ca personalitate literară, impune o abordare profundă, dacă ne referim la valoarea creației literare – poezie și proză –, la diversitatea tematică a operei și la calitatea muncii de redactor la revistele „Însemnări literare” și „Viața românească”. Valoarea operei a fost comentată de persoane competente, în studii de critică literară, dar materialul ce urmează este doar un omagiu pentru Topîrceanu – OMUL. Un om îndrăgostit de viață, optimist, cu mult umor, zeflemist și ironic – cu toți, cu viața și în primul rând cu sine.

Poate fiindcă a îndrăgit atât de mult natura și florile, care au devenit personaje în poeziile sale, i-a fost dat să treacă în veșnicie, printre îngeri și flori, chiar în luna pe care poporul o numește „Florar” (Mai).

De aceea, ceea ce urmează să citiți este un omagiu adus celui care a știut să facă lumea să zâmbească și încă o mai face și azi dacă citim „Balade vesele și triste” sau „Migdale amare”.

Deci, să zâmbim cu George Topîrceanu!...

X
X X

Râsul și buna dispoziție sunt o adevărată hrană spirituală, ingrediente socotite, pe drept cuvânt, sarea și piperul vieții. O replică dintr-o comedie a lui Vasile Alecsandri spune: „C-așa e viața, o comedie” și George Topîrceanu a poetizat comedia vieții, dar a făcut-o precum zicea Grigore Alexandrescu în „Satiră. Duhului meu” îndemnând scriitorii: „În loc să râzi de alții/ Mai bine râzi de tine”.

Râsul în lirica lui George Topîrceanu este dulce-amărui, așa cum spun și titlurile poeziilor sale. Baladele sunt „vesele și triste”, migdalele sunt „amare”, a reușit ceea ce Arghezi numea: „veninul strâns l-am preschimbat în miere”. Și a rezultat o poezie care oglindește viața, numai că amarul este ridiculizat și domină optimismul. Găsește calea de a ne arăta că viața este frumoasă, are farmec și trebuie trăită, amuzându-ne chiar și atunci când, în mod inevitabil, ne face să trăim momente mai puțin plăcute.

A fost „un mic, om mare”, statura nu-l avantaja, purta pantofi cu tocuri mai înalte, nu impresiona prin aspectul fizic, dar prezența lui aducea întotdeauna

bună dispoziție și atmosfera se încărca cu energie pozitivă.

Spirit ales, glumeț și modest – acestea sunt calificativele pe care i le atribuim după ce-i citim opera și după ce-i cunoaștem viața. Contactat pentru a da informații pentru a fi inclus într-o antologie, a refuzat categoric, răspunzând propunerii: „Te rog mult să nu-mi dai nici un fel de biografie. Dacă spui: contemporan, în viață – ajunge”, voia ca viața personală să-i fie o taină.

Creația lui George Topîrceanu este valoroasă sub mai multe aspecte, informația de față va aborda o singură trăsătură, de fapt cea care este dominantă: UMORUL.

Marele Topîrceanu de mai târziu a început prin a fi micuțul Gogu, un spiriduș de copil din Nămăiești, născut la 20 martie 1866, cu părinți care provin din acea zonă subcarpatică, înconjurată de păduri seculare, tainice și încărcate de mister. Deci ar trebui să găsim explicația pentru cele două pasiuni ale sale: cinegetică (vânătoarea) și dragostea pentru natură. Numai că el a înțeles-o într-un mod absolut personal, nu doar ca un cadru cu elemente ale botanicii, natura a devenit personaj, o stare de suflet care prinde viață și ia parte la acțiune.

Personificarea anotimpurilor, a florilor sau a gâzelor ne duce, involuntar, în lumea basmelor din copilărie. Toamna o înfățișează ca fiind:

„Lungă, slabă și zăludă,
Botezând natura udă
C-un mănunchi de ciumafai”, iar țânțarul este „nervos sau foarte slab de constituție”, în timp ce gingașa libelulă pare o bijuterie vie:

„Jos, pe-un vârf de campanulă
Pururea-n vibrație,
Și-a oprit o libelulă
Zborul plin de grație.

Mic, cu solzi ca de balaur,
Trupu-i fin se clatină,
Giuvaer de smalț și aur
Cu sclipiri de platină.”

Simțul estetic atât de dezvoltat pare a fi o moștenire genetică pe linie maternă. Mama sa, Paraschiva Topîrceanu, a expus la Sibiu, cu ocazia deschiderii unei expoziții de artă manuală, câteva mostre și a fost remarcată de doctorul Carol Davila care a încurajat-o să vină la București, apoi a intervenit pentru a fi numită „maestră” de țesătorie la Așezământul „Elena Doamna”.

Ascensiunea literară a lui Topîrceanu are loc pe fondul unor evenimente istorice zbuciumate. Chemat sub arme, cade prizonier în Bulgaria, apoi este dat dispărut și în final, numele lui apare pe lista celor decedați. Vestea l-a amuzat și a redat-o cu mult haz în „Amintiri din luptele de la Turtucaia”.

Dată de referință pentru momentul

când începe să se contureze personalitatea literară a lui George Topîrceanu este 1920, când a venit la Iași. Și s-ar putea spune că Garabet Ibrăileanu l-a „descoperit" când a luat contact cu „Viața românească", a cărei redacție era într-o clădire modestă, pe Str. Cuza Vodă. Sfios și timid, nu era încă un nume consacrat. Din informațiile pe care ni le oferă George Călinescu, aflăm că Garabet Ibrăileanu a fost foarte receptiv la poezia umoristică și fantezistă a lui Topîrceanu, l-a încurajat, i-a oferit două camere de locuit și i-a încredințat rubrica „Cronica veselă" a revistei „Viața românească".

Deși avea temperament vioi și efervescent, tânărul poet se acomodează repede în Iașiul patriarhal, cu viață potolită și așezată, Iașiul „cu urma pașilor lui Eminescu și a ciubotelor de iuft ale diaconului Creangă". Iașiul i-a dat un bun amic – pe Mihail Sadoveanu – tovarăș nedespărțit la partidele de vânătoare, dar și pe cea care va fi cea mai apropiată ființă a sufletului său – Otilia Cazimir (Didi, așa cum a fost „botezată" de Sadoveanu și Ibrăileanu).

„Iașul a fost orașul căruia i-a închinat o adevărată odă, dar în manieră personală, plină de originalitate, lauda se îmbină cu umorul, dar și cu ușor sarcasm, iar la final descoperim chiar note de pamflet. Dar nu mușcător, cu răutate, este exact imaginea celui numit „dulcele târg al Iașilor" unde:

„Două, post-meridiane…
Sună lung și monoton
Ornicul cu trei cadrane
De la Sfântul Spiridon."

În „Calendarul Iașului" pe anul 1933, a publicat „Salut, Iași!", poezie la lectura căreia, oricât de lipsit de fantezie ar fi cititorul, tot este impresionat de imaginile acestui oraș de poveste:

„… oraș romantic, plin de parcuri și de flori
Unde noaptea stau de vorbă trubadurii visători.

Te salut, oraș al păcii, poeziei și-al iubirii,
Unde se întrec în grații fetele cu trandafirii.

Tu, oraș cu arzătoare și gingașe duduci,
Care-au moștenit în zâmbet ca și-n tremurul de gene
Frumusețea legendară a femeii moldovene!"

După acest tablou idilic ne înfățișează altul, mai realist, pentru că tot Iașiul este:

„… biet oraș cu gura arsă
Unde apa se oprește când Siretul se revarsă!

Unde școlile sunt pline de școlari cu caș la gură,
Care-adorm cu cartea-n mână de atâta-nvățătură" și în final

„Te salut, oraș politic, unde vezi la Primărie
Un primar ce vrea să plece, pe când șapte vor sa vie!"

Oare e adevărat că istoria se repetă?

Întreaga poezie a liricii se axează pe aceste două coordonate – natura și viața – numai că realismul vieții are o aură romantică, combinată cu umor, ironie și multă autoironie. Baladele lui Topîrceanu sunt „vesele și triste", ca viața, doar că temperamentul său optimist filtrează faptele și reține numai amuzamentul, în orice situație s-ar afla. Este sărac, ei și? Singur ne-o spune, dar cu atâta autoironie, încât nu trezește compătimire, ci simpatie:

„Musafiri la mine-acasă,
Fără să-i poftesc vreodată,
Am un șoarec, doi păianjeni
Și, din când în când, o fată."

Empatizează cu natura, cu florile, cu viața, luăm ca mărturie mărturisirea sa într-o zi de primăvară:

„Pe trotuar, alături saltă
Două fete vesele…
Zău că-mi vine să-mi las baltă
Toate interesele!"

Adevărul vieții, mai puțin plăcut, îl combină cu mult haz. A devenit emblematică „Balada chiriașului grăbit" cu celebra formulă „Rămâi sănătoasă, cucoană,/ Că-mi iau geamantanul și plec!", fiindcă peregrinările erau frecvente în viața lui. Mărturisește că a stat:

„… la mansardă o lună, apoi
Pe Berzei la conu Mihai…
Și-am stat la un unchi, pe Romană,
Țiu minte... dar unde n-am stat?
La domnul Manuc, o persoană
Cu nasul puțin coroiat;
La doamna Mary, pe Regală
Pe strada Unirii la Șbeck…
C-așa mi-e viața – o goană,
Și astfel durerile trec...
Rămâi sănătoasă, cucoană,
Că-mi iau geamantanul și plec!"

Își motivează mutările așa de dese „de teamă să nu mă fixez", dar adevărul este starea materială modestă, mereu se afla în căutarea unei locuințe la un preț care să-i permită a plăti chiria. Ne-o spune, sau mai bine zis citim printre rânduri, în „Odă sobei mele"; soba devine personaj căruia i se adresează, cerându-și scuze pentru faptul că bugetul nu i-a permis să cumpere lemne și a traversat iarna fără foc:

„O, inutilă mobilă, pesemne
Te-ai supărat că nu-ți mai cumpăr lemne?
Tu nu-ți dai seama că, deși regret,
Nu te-am putut prevede în buget.

Și, vezi, de tine nu mă mir deloc
C-ai stat o iarnă-ntreagă fără foc,
Dar m-aș mira de mine să trăiesc
O săptămână, fără să iubesc."

Acesta-i Topîrceanu, surprinde prin francheță, sinceritate și puterea de a filtra viața pentru a păstra doar ceea ce creează bună dispoziție. Umorul lui realizează cu finețe adevărate portrete-caricatură, mai ales atunci când locul acțiunii este într-un mediu „cu pretenții", iar în discuție – un divorț. În astfel de situații, de obicei toată lumea știe amănunte picante din viața soților, le răspândesc cu plăcere și le amplifică. Deși recunoaștem scene cotidiene, „În jurul unui divorț" este o poezie demnă de „gala umorului". Divorțul lui Mișu St. Popescu devine un eveniment de interes general, comentatorii au păreri diferite, unii susțin că:

„… ea zadarnic speră,
Că el n-are-n casă nici o manieră,
Nu respectă seara orele de masă,
Rareori cu leafa nimerește-acasă,
Frecventează cele mai de jos localuri
Și se ține noaptea numai de scandaluri..."

Alții sunt siguri că, de fapt:

„…nu-i de vină el,

Că din contra, Mișu e un soț model,
Însă ea, Popeasca, este o ingrată.
C-ar fi stat și-acuma tot nemăritată,
Dacă din păcate nu s-ar fi găsit
Un neghiob ca Mișu, un îmbrobodit...”

Și fiindcă toată lumea „știe” câte ceva care să facă senzație, știrile culminează cu ceva „grav, mai fenomenal”:

„… Mișu St. Popescu este imoral!
Parcă ea nu știe că, de-acum un an,
Dumnealui se ține cu madam Vârlan?
O caricatură... un chibrit... o aia
Cu piciorul mare și c-un păr cât claia,
O mahalagioaică... Afectată... rea,
De se miră lumea: ce-a găsit la ea?”

Dar de fapt și
„… Alții spun că Zoe, la madam Lipan,
A-ntâlnit pe unu, Iorgu Damian,
Flutur de saloane, mare pușlama.
Că-ntre ei desigur exista ceva,
Fi’ndcă ea-ntr-o clipă de sinceritate
A scăpat o vorbă la madam Stamate:
“Ah, ma chere, ce nobil și distins băiet!...”
Iar madam Stamate n-a ținut secret”.

Este un scenariu cunoscut din viața de toate zilele dar Topîrceanu pune „sare și piper” știrilor de mahala, creează tensiune și vine cu un final neașteptat:

„Ei, și știți, aseară, după ce-a stat ploaia,
Ce-a aflat Tănțica de la Procopoaia
Când s-a dus să-i ceară un model de șorț?...
Că madam Popescu nu mai dă divorț.”

Prin lectura poeziilor lui George Topîrceanu învățăm „să râdem frumos”, doar pentru amuzament, nu cu răutate, săgețile ironiei sale nu sunt veninoase. Păcat că aceste valori literare autentice trec încet în negura uitării și nu-și mai găsesc locul în manualele școlare.

Dacă pe dumneavoastră vă poartă pașii prin Iașiul cu parfumul teiului lui Eminescu, cu amintirile celor de la „Masa umbrelor” (Casa Pogor) și cu bojdeuca din Țicău unde cel mai hâtru moldovean a scris cele mai frumoase povești – nu-l uitați nici pe George Topîrceanu. Astăzi, vizitatorii Iașiului poposesc mai mult în zona mall-urilor, eu vă propun să urcați pe Copou, să vă abateți puțin la dreapta, spre Sărărie, într-un cartier unde încă n-a pătruns total zgomotul civilizației și să faceți un mic popas în Str. Dimitrie Ralet la N7. Veți găsi o căsuță mică, nepretențioasă, ca și cel care și-a desfășurat activitatea în acel loc. A fost sediul redacției revistei„Însemnări literare” (redactori Mihail Sadoveanu și George Topîrceanu), azi devenită „Casa memorială George Topîrceanu”, depozitar al unor valori inestimabile, manuscrise și alte documente, o moștenire literară de înaltă valoare spirituală.

Dar până veți ajunge acolo, vă ofer, ca amuzament, o poezie-glumă, în totalitate „marca Topîrceanu”: spumoasă, autoironică și deconectantă:

Balada Chibritului

Locuiam într-o odaie
La al patrulea etaj,
Strada Universității,
Casă mare cu grilaj.

Casa asta, din păcate,
C-un proprietar bigot,
N-avea electricitate…
Dar încolo avea tot:

Scări, balcoane, coridoare
Și, ca-n orice case mari,
Cu apartamente multe -
Fel de fel de locatari.

Într-un rând, venind acasă,
Noaptea, de la cinema,
La parter, pe întuneric,
Aud pași în urma mea.

Și-o ușoară siluetă
Îmi vorbi abia șoptit:
“-Dacă nu sunt indiscretă,
Domnule, n-ai un chibrit ?”

O fi tânără? Frumoasă?
Doamnă măritată, sau…?
Fără multe marafeturi,
Scot chibritul și i-l dau.

Urc apoi o scară-n fugă
Dar când trec prin coridor,
Drept în fața mea o ușă
Se deschide-ncetișor.

Și prin crăpătura ușii
Scoate capul blond, sburlit,
O duduie somnoroasă:
„-Domnule, n-ai un chibrit?”

Pe-asta o cunosc eu bine:
E frumoasă ca un paj,
O servesc la repezeală
Și mai urc înc-un etaj.

Când, prin razele de luna
Ce treceau printr-o perdea,
Ce să vezi? O doamnă brună
Îmbrăcată-n pijama.

Este Ea! Chiar Ea! -
Femeia după care mă topesc
De vreo zece zile-ncoace
Și nimica nu-ndrăznesc!

N-aveam încă cunoștință:
“Scuză-mă dacă-mi permit,
Soțul meu e dus de-acasă,
N-ai matale un chibrit?”

Un chibrit? Ce fericire,
Mai aveam vreo două-acum,
I-aș fi dat chiar patru dacă
Nu făceam risipă-n drum.

Altă scară, cea din urmă,
Pe culoar aud un zvon,
Ce-i? Un drac de fată-n casa,
Numa-n bluză și jupon.

Mă oprește cu sfială:
„-De nu sunteți prea grăbit,
Mă iertați de îndrăzneală,
V-aș ruga…-Ce? -Un chibrit…”

Trebuia să-i dau că altfel
Asta-mi scoate vreun ponos,
Scotocesc prin buzunare,
De necaz le-ntorc pe dos:

“Am găsit o gămălie,
Doar atât, îmi pare rău,
Nu știu dacă s-o aprinde.
S-a aprins? Norocul tău!”

Când, în fine, ajuns-odată
În odaia mea: tablou!
O amică (are cheie)
M-aștepta ca pe-un erou:

“De trei ceasuri stau în beznă,
Zice, ești nesuferit,
Sunt grozav de enervată,
Scoate fuga un chibrit.”

Iar chibrit? Simții că-mi sare
Țandăra, curat pârjol:
“Ce-s eu fabrică de fosfor?
Sunt regie? Monopol?

De când am intrat în casă
Tot chibrit, chibrit, chibrit,
Dracu` să vă ia pe toate,
Nu mai am, le-am isprăvit!”

In memoriam MARIN PREDA

- 100 de ani de la naștere -

Prof. **Lucia MUNTEANU**

„Aventura conștiinței mele a început într-o zi de iarnă când o anumită întâmplare m-a făcut să înțeleg deodată că exist. Era multă lume în casă, ființe mari așezate în cerc pe scaune mici și care se uitau la mine cu priviri de recunoaștere, dar parcă îmi spuneau cu ostilitate, te vedem! Ești de-al nostru, dar ce faci? Atunci am auzit o voce: „Lăsați-l în pace! Na, mă, și pe-asta!" Și cel ce rostise aceste cuvinte a luat de undeva de pe sobă o pâine mare și rotundă și mi-a întins-o."

Așa își începe scriitorul Marin Preda celebra carte „Viața ca o pradă", apărută în 1977, carte despre care Alexandru Preda, fratele mai mic al scriitorului spunea: „Fratele meu a fost acel Marin Preda pe care l-ați întâlnit în penultima lui carte „Viața ca o pradă".

Născut la 5 august 1922, în familia țăranului Tudor Călărașu din Siliștea – Gumești, județul Teleorman, Marin Preda a avut o copilărie și o adolescență despre care se cuvine să vorbim, deoarece anii aceștia au fost hotărâtori pentru destinul scriitorului. Copil de țărani, Marin Preda era un copil frământat de o mulțime de lucruri omenești.

Încă din școala primară, face dovada înzestrării sale ieșite din comun, fapt care i-a trezit interesul învățătorului său, Ionel Teodorescu. Cine a citit romanul „Moromeții" vol. I, îl va recunoaște desigur pe copilul de atunci în personajul Niculae Moromete, un copil cu multă tragere de inimă pentru învățătură, deși condițiile în care învăța erau departe de a fi cele mai bune.

Același frate, Alexandru/ Sae, cum i se spunea în familie, își amintește de Marin că de mic, din clasele primare, manifesta un talent deosebit la compuneri libere, lucrările școlărești pe care viitorul scriitor le dezvolta în zeci de pagini, ceea ce „Nu era la îndemâna oricărui copil…"

Că „Scrisul a fost destinul lui" o afirma scriitorul însuși, mai târziu: „…gata, de-aici înainte soarta mea n-avea să se mai schimbe, n-aveam să ajung nici comandant de armate, cum visam adesea, nici mare om de stat… istoria… aveau s-o facă alții, mie îmi rămânea doar acest teritoriu de cucerit și singurul în care puteam s-o influențez: *cuvântul scris*."

Convingerea că scrisul este destinul său își are suportul în lectura extrem de bogată și de variată a adolescentului de atunci, elev la Școala normală. Citea cu nesaț tot ce-i cădea în mână și emitea judecăți de mare valoare asupra a ceea ce citea. Cunoștea din lecturile sale istoria Greciei, citea Sofocle, pe Euripide, pe Socrate, Aristotel, Platon, dar și pe Balzac, Malraux, André Gide, Shakespeare, Hugo, Albert Camus, Dostoievski, Lermontov, Tolstoi, cartea sa de suflet fiind „Război și pace" și, bineînțeles, literatura română: Rebreanu, Eminescu, Creangă, George Călinescu. Pe Sadoveanu îl considera prea rafinat să poată fi citit de elevi. Mai târziu îl va citi și va fi puternic impresionat de scrierile celui supranumit „Ceahlăul prozei românești".

Ca orice membru al familiei lui Moromete, alias Tudor Călărașu, Marin participă și el la treburile gospodăriei (exista aici o diviziune a muncii), însă „când mergea la câmp cu caii, mergea și cu o carte" (Al. Preda).

De pe la vârsta de 17-18 ani, personalitatea lui se contura, de aceea familia îi respecta preocuparea lui pentru citit sau scris.

Dacă după terminarea claselor primare, învățătorul și preotul satului au mers la tatăl său pentru a-l convinge să-și dea fiul la școală mai departe, mama a fost cea care l-a convins pe bărbatul ei să-i vândă partea lui de moștenire pentru a-l putea întreține la școală.

Frământările lui în legătură cu scrisul îi trezesc dorința de a citi mult, tot mai mult, fiind convins că odată ce părintele său și-a luat mâna de pe el, trimițându-l în lume, cale de întoarcere în satul natal nu mai era.

În 1941, când termină Școala normală, ruperea de familie se petrece definitiv: „Aveam impresia că dacă mă întorc, n-o să mai pot pleca".

Rămânând în București, se descurcă greu: nu avea unde să doarmă, cu ce să se întrețină: „Mi-e imposibil să-mi amintesc și să înțeleg cum am putut trăi, din ce surse, toată toamna și iarna lui '41 - '42".

Începe să bată pe la diferite uși pentru un loc de muncă, astfel că, în primăvara anului 1942 intră corector la cotidianul „Timpul", moment decisiv în evoluția sa

spirituală, deoarece în pagina a doua, ziarul grupa câțiva scriitori talentați ai momentului. Atunci scrie întâia sa schiță „Pîrlitu'", care-l impresionează pe Miron Radu Paraschivescu, de care îl va lega o prietenie frumoasă.

Timp de un an, Marin Preda publică mai multe schițe în „Timpul": „Calul", „Strigoaica", „Salcâmul", „Colina", în care lumea imaginată se mișcă exclusiv în geografia satului natal.

Următorii doi ani sunt mai puțin fertili, deoarece este o perioadă de acumulări, de tatonări, în care scriitorul se simte tot mai atras de roman. Această perioadă se încheie cu apariția volumului „Întâlnirea din pământuri" – 1948, volum care îl va consacra ca un autor ce se apleacă asupra lumii adolescenței, „cu finețea unui analist din familia lui Camil Petrescu" (Ion Bălu).

Scrierile adunate în acest volum aduc în atenția cititorului teme precum erosul („Noaptea", „La câmp", Întâlnirea din pământuri"), fantasticul („Amiază de vară", „Colina"), atitudinea omului față de marea trecere („Înainte de moarte", „Calul"). „Calul" este impresionanta poveste a unui sătean nevoit să-și ucidă calul foarte bătrân. Urmărim aici, cu mare emoție, trăirile omului: milă, teamă, duioșie.

Este momentul acum să trecem la etapa cea mai importantă din evoluția marelui scriitor: afirmarea sa ca romancier.

Personalitatea tatălui său, Tudor Călărașu, devenit în romanul „Moromeții" Ilie Moromete, i-a marcat opera, deoarece acest țăran cu o inteligență sclipitoare, din Siliștea-Gumești, i-a impus fiului un respect și o admirație pe care le-a păstrat până în ultima clipă a vieții.

Țăranul acela mucalit, căruia îi plăcea să fie la curent cu evenimentele din țară și din lume, citind ziarul în poiana lui Iocan, căruia îi plăcea să filozofeze în stilul său inconfundabil, avea să devină personajul care „a uzurpat" locul lui Ion al Glanetașului din romanul lui Rebreanu.

Ilie Moromete este personajul cu care Marin Preda își începe laborioasa călătorie în istoria literaturii române, asigurându-i un loc definitiv între valorile contemporane.

Elaborarea acestui roman,„Moromeții", a fost îndelung frământată. Scriitorul poartă în suflet și în minte pe eroul său Ilie Moromete, ani de zile, vrând să facă din acesta un personaj unic, memorabil, lăsându-se, parcă, sedus de personalitatea acestui țăran. Lucrul la acest roman este întrerupt și reluat, până când, în 1955, „Moromeții" volumul întâi, avea să vadă lumina tiparului.

Apariția romanului este un moment de referință nu doar pentru ascensiunea autorului, cât și pentru literatura română contemporană; este momentul în care alături de „Ion" al lui Liviu Rebreanu și„Baltagul" lui Mihail Sadoveanu, cartea va surprinde universul rural, dar, de această dată, într-o altă perioadă, după cel de-al doilea Război Mondial, în care este înfățișată o țărănime fundamental schimbată ca atitudine.

Este cartea în care problema pământului este abordată dintr-o perspectivă nouă, chiar dacă pământul rămâne elementul esențial în relațiile dintre oameni, constituind modalitatea determinantă de existență; apare o noutate incontestabilă, și anume, renunțarea la pământ pentru un ideal concret. Ilie Moromete este țăranul contemplativ, reflexiv, „posesor al unei spiritualități adânci…" În „Moromeții", drama familială izvorăște din contradicția unei conștiințe patriarhale și aspirațiile divergente ale descendenților, care văd dintr-o altă perspectivă derularea evenimentelor din țară.

Moromete rămâne un consecvent apărător al conștiinței patriarhale, de aceea trăiește intens drama dezbinării familiei sale în momentul plecării celor trei fii, Achim, Nilă și Paraschiv, la București, unde vor începe o viață nouă, total diferită de cea din casa părintelui lor.

Drumul deschis de „Moromeții" va fi unul plin de roade. Marin Preda a fost un scriitor fecund, atent la evoluția societății, care i-a oferit subiecte dintre cele mai interesante.

Lumea satului nu l-a înrobit pe marele scriitor, chiar dacă aceasta i-a adus consacrarea. El găsește motive și teme interesante în mediul citadin, în viața intelectualilor supuși ei înșiși la prefaceri dintre cele mai neașteptate.

Urmează, după „Moromeții" I 1955, o serie de romane care vor demonstra forța creatoare a autorului: în 1956, vol. „Ferestre întunecate", în 1962, romanul „Risipitorii", după 12 ani de la apariția primului roman, 1967, al doilea volum „Moromeții", apoi, în 1968 – „Intrusul", în 1972 „Imposibila întoarcere" și în același an, romanul „Marele singuratic", în 1975 „Delirul", în 1977 „Viața ca o pradă", iar în 1980 „Cel mai iubit dintre pământeni".

Enumerarea acestor titluri relevă sfera preocupărilor marelui prozator, „inteligența lui ieșită din comun și profunda cunoaștere a vieții și a oamenilor". Fiecare carte a sa e un nou episod de viață, de viață adevărată, cu tot ce presupune ea: cu visuri, cu suișuri și coborâșuri, cu zbateri, cu dragoste, cu eșecuri, cu dezamăgiri.

Îmi amintesc cu ce emoții alergam la librării să pot achiziționa un nou roman al lui Marin Preda: „Marele singuratic", „Delirul", „Viața ca o pradă" și cel din urmă, „Cel mai iubit dintre pământeni" le-am citit „pe nerăsuflate".

Din toate acestea se revarsă spiritul liber al autorului, caracterul onest, corectitudinea, moștenite de la tatăl său care spunea: „Omul să rămână om, adică să n-o ia razna împotriva altora, să stea la plugul lui, dacă e plugar, la cinstea lui de om, dacă era om de omenie…, la cartea lui, dacă era cărturar, la nevasta și la copiii lui, dacă îi avea, la casa lui, dacă nu voia să se facă de râs prin hoție, trădare, beție, lene, minciună".

Bogata lectură din cei mai diverși autori de valoare i-au inculcat idei după care s-a ghidat în viață și în creația sa, creându-și convingerea că „prin gândire putem descoperi în noi lumina. Nu umilința, ci flacăra cugetării ne poate înălța…" („Viața ca o pradă").

Fiecare carte apărută a fost o bucurie pentru autorul ei. Debutul editorial cu „Întâlnirea din pământuri" a fost evenimentul care i-a produs prima mare bucurie, la fel ca și apariția copiilor lui, Niculae și Alexandru.

La apariția romanului „Delirul", cititorii așteptau cu înfrigurare al doilea volum, dar, ca și cum știa că timpul nu va mai avea răbdare cu el, a început, în urma unei întâmplări, să lucreze febril la „Cel mai iubit dintre pământeni", după

cum avea să mărturisească însuşi autorul, într-un interviu:

„Cu „Delirul", volumul al II-lea mi s-a întâmplat să am o surpriză. În sensul că, în timp ce terminam vol. I, eram foarte sigur că după consumarea evenimentului apariţiei sale, adică după o lună-două, voi începe să lucrez la al doilea volum, gândit împreună cu primul. Dar un coleg de-al dumitale, Ion Pătraşcu, mi-a povestit o întâmplare care a avut asupra mea o forţă de şoc atât de mare, încât după câteva luni am început să scriu un alt roman decât „Delirul" şi care mi-a răscolit zone foarte ascunse ale experienţei mele de viaţă; cred că anul acesta va fi terminat. E un roman de mari dimensiuni. Abia după aceea voi începe „Delirul", volumul II."

E vorba, bineînţeles, de trilogia „Cel mai iubit dintre pământeni", apărută în 1980, cu puţin înainte ca autorul acesteia să treacă în lumea umbrelor.

„Aventura" în care conştiinţa marelui scriitor era de mult implicată s-a încheiat cu acest roman de excepţie, „un roman total", după cum îl definea marele critic Eugen Simion, „romanul unui destin care-şi asuma o istorie, romanul unei istorii care trăieşte printr-un destin". Cel din urmă roman al scriitorului Marin Preda este unul în care autorul îşi asumă problemele acute ale unei istorii complicate, un roman politic, un roman de dragoste, dar mai ales un roman al curajului.

Scriitorul a intrat în conştiinţa oricărui român iubitor de literatură printr-o operă complexă, care abordează teme ce trezesc interesul prin stilul abordat, fiecare operă fiind marcată de o notă de sinceritate legată de dragoste, destin, eşec, fericire.

„Cel mai iubit dintre pământeni" aduce în faţa cititorului o conştiinţă. Eroul, Victor Petrini, aflat într-o situaţie limită, îşi rememorează viaţa, încercând să-şi înţeleagă erorile. El nu acceptă eşecurile şi ceea ce atrage pe cititor este problema cuplului, căreia i se subordonează mai multe teme: familia, bucuria scrisului, violenţa relaţiilor sociale, omul ca produs al soartei.

Personajele sunt vii, credibile, puternice. Matilda, un personaj feminin foarte bine realizat, este puternică, având o forţă vitală demnă de invidiat, un personaj care merită atenţia întreagă a cititorului, la fel ca şi protagonistul cărţii, Victor Petrini, „purtătorul de cuvânt" al autorului în ceea ce priveşte problemele stringente ale vremii, ale intelectualului.

Scrierea romanului „Cel mai iubit dintre pământeni" a fost un proiect realizat într-un timp relativ scurt, aproximativ trei ani, iar realizarea lui i-a dat autorului convingerea că este un scriitor profesionist, care nu mai avea complexe în faţa foii albe.

Terminându-l, autorul avea o mare grijă de manuscrisul său, pe care îl purta mereu cu el, într-o geantă, de teamă să nu i-l fure din camera sa de la Mogoşoaia, unde a locuit ultimii ani de viaţă.

Succesul răsunător al ultimului său roman l-au făcut fericit în ultimele două luni de viaţă.

Spuneam mai înainte că autorul „Moromeţilor" a fost preocupat de tema cuplului, temă prezentă în mai toate romanele sale. În ultimul roman, analizând viaţa câtorva cupluri: Matilda-Petrică Nicolau, Petrini-Matilda, Ion Micu-Ivona, Ion Micu-Clara, Ciceo-Lavinia, se poate concluziona că Marin Preda, în ciuda atâtor momente epice din care se observa incompatibilitatea unor persoane în cuplu, el, scriitorul, a crezut în mitul fericirii prin dragoste: „dacă dragoste nu e, nimic nu e!..."

Chiar dacă în plan intim nu a fost împlinit, fericit, dragostea pentru cuvântul scris i-a dat atâta putere să treacă peste aceste nemulţumiri, la masa de lucru: „Marea mea şansă? Nu am obosit niciodată la masa de lucru…A nu mai putea lucra înseamnă un lucru atât de trist, încât nici nu îndrăznesc să mă gândesc la el!"

Bibliografie:

- Marin Preda „Viaţa ca o pradă", „Cel mai iubit dintre pământeni"
- Ion Bălu – Marin Preda (monografie)
- Florin Mugur – Profesiunea de scriitor
- Constantin Coroiu – Mărturii în timp
- C. Turturică – Cum a murit Marin Preda?

Rondelul Amintirii

G. G. Ursu

Au înflorit salcâmii la Bârlad,
Orașul e-o legendă de ninsoare;
Voi tineri, prindeți clipa să nu zboare
Cât florile pe caldarâm nu cad.
Am fost și eu ca voi, nutrind răsad
Să pot rodi în vremea călătoare,
Au înflorit salcâmii la Bârlad,
Orașul e-o legendă de ninsoare.
Ci astăzi, în amurg de desfătare,
Să mă cufund, cum flăcările-mi scad,
În amintire, ca-ntr-un dulce vad
Suava ei tortură mă doboare...
Au înflorit salcâmii la Bârlad.

Cu Georgică Manole „Printre Dicționare”

Prof. **Maximilian OPAIŢ**

„Diversitatea expresiilor atrage atenţia asupra complexităţii situaţiilor.
Limbajul ne luminează complexitatea vieţii.”
(John Langshau Austin)

Vrâncean prin naștere și botoșănean prin adopție, profesorul Georgică Manole a câștigat deja un loc binemeritat în rândul mânuitorilor de condei, remarcându-se ca un valoros scriitor (poet, epigramist și eseist), dar mai ales ca om de cultură , în stare să hrănească și să promoveze apetitul pentru literatura de bună calitate.

După ce, săptămânal, la <<Stiri.botosani.ro >> publică recenzii sau cronici la diferite apariții editoriale din țară, de această dată, profesorul Georgică Manole scoate de sub tipar o nouă carte „Printre Dicționare” (editura „Ștef” Iași, 2022), care propune cititorului un itinerariu literar, subliniind prin conținutul „bornelor” sale, încă o dată, că pentru idiomul unui popor, limbajul este (după cum spunea Eminescu) „Măsurariul Civlizațiunii” (Florin Marcu, „Dicționar de neologisme”, Editura „Știința”, Chișinău-1997).

Neputându-se despărți ușor de spațiul natal, în CUVÂNTUL AUTORULUI, cu care deschide cartea, autorul mărturisește că ideea alcătuirii unui dicționar i-a fost insuflată de profesoara Maria Georgescu în clasele gimnaziale, la Școala din POPEȘTI-VRANCEA, urmând ca apoi, să descopere , la Liceul din VIDRA-VRANCEA, gustul pentru literatură, sub îndrumarea atentă a profesorului Vasile Lefter și odată cu aceasta, vocatia de scriitor.

Cunoscând bine curentele literare, dar și pe cele filosofice, scriitorul Georgică Manole face o reușită selectie între dicționare, oferind celor interesați sugestii și informații pentru a descoperi puterea de expresie a cuvântului scris, ca instrumentul cel mai de preț al unei limbi care se dorește a fi integrată in universalitate.

Obișnuit cu rigoarea argumentației, cu meticulozitate, profesorul Georgică Manole recomandă o serie de dicționare sau publicații cu valoare de dicționar plecând de la inițiativa proaspăt înființate SOCIETĂȚI ACADEMICE ROMÂNE în 1866, care și-a propus ca sarcină primordială realizarea DICȚIONARULUI LIMBII ROMÂNE, valorificând astfel pertinentele abordări filologice, ca adept al curentului latinist ale lui August Treboniu Laurian și ale lui Ion C. Massin.

Puternic marcat de spațiul cultural vrâncean, dar și de cel al Țării de sus a Botoșanilor în care s-a impus, profesorul Georgică Manole îmbrățișează ideea eminesciană potrivit căreia „dintre comorile limbilor, prima este comoara gândirii omenești, în genere - partea traductibilă, a doua este partea de la moși-strămoși - partea netraductibilă.” (C. Noica, CUVÂNT ÎNAINTE DESPRE ROSTIREA ROMÂNEASCĂ (Editura „Eminescu”, 1987). El pune la dispoziția cititorului recomandări în stare să-l facă pe cititor să pătrundă sensul cuvintelor și al conceptelor ca instrumente de lucru.

Cum „gândirea și aspirațiile se concentrează în jurul universului accesibil” (Adrian-Paul Iliescu, FILOSOFIA LIMBAJULUI ȘI LIMBAJUL FILOSOFIEI, (Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989), profesorul Georgică Manole ia ca repere o paletă largă de genuri artistice, cum numește Gabriel Liiceanu: jurnalul, eseul, cuvântarea, dialogul sau epica de idei, oferind informații despre modalități de aprofundare și exersare a cuvântului.

După opinia mea, dacă la C. Noica din punct de vedere al formei, filosofia lui este rezultatul întâlnirii dintre mărturisirea unei vocații, cea literară și neîmplinirea destinului de matematician (C. Noica), Georgică Manole este ferit de acest sindrom, el reușind, în paralel, să împletească rigoarea disciplinei pe care o predă copiilor cu vocația de scriitor.

Am remarcat citind cu atenție PRINTRE DICȚIONARE că autorul este preocupat de evitarea degradării limbii române, care devine tot mai actuală, fiind invadată de o mulțime de expresii și neologisme și supune atenției cititorului un DICȚIONAR DE CAPCANE ALE LIMBII ROMÂNE (Editura „Corint Educațional” 2007 - autor Rodica Lăzărescu) precum și un dicționar EMINESCU „DICȚIONARUL LIMBII POETICE A LUI EMINESCU” (Editura „ACADEMIEI”, București, 1968) pentru că EMINESCU a fost și rămâne un „TEST” pentru spiritul național.

De asemenea, se remarcă o serie de lucrări cu valoare de dicționar: „ANTOLOGIA SCRIITORILOR VRÂNCENI” (2018, Odobești-Vrancea), semnată de profesorul Ioan Culiță Ușurelu , care se identifică, scriitor și editor cu SALONUL LITERAR din ODOBEȘTI, Vrancea și nu în ultimul rând, Petre Abeaboeru, autorul lucrării CONSTELAȚII LITERARE VRÂNCENE (Editura „Tera”, Focșani, 2012) care urmând linia impusă de Eugen Simion, acoperă toate perioadele, conectând fiecare scriitor cu contextul timpului în care a trăit.

O altă lucrare cu valoare de dicționar este ZECE PROZATORI PRIN CAMERA CU PEREȚI DE OGLINZI, care prezintă informații despre LUMEA ROMÂNEASCĂ ÎN ZECE PROZATORI (Editura „Contemporanul”, București, 2017), un mic dicționar critic semnat de bine-cunoscutul eminescolog hușean, Theodor Codreanu.

Din spațiul botoșănean, profesorul Georgică Manole prezintă pe Petruț Pârvescu, un alt botoșănean adoptat, care a lăsat Argeșul natal pentru a se risipi, când destinul va decide, în solul impregnat de cultură al spațiului eminescian, scriitorul fiind autorul unor interviuri care promovează ancheta literară, grupând în paginile cărții sale SCRIITORI-DESTINE ȘI OPȚIUNI (Editura „PIM”, Iași, 2015).

Deși PRINTRE DICȚIONARE, ultima apariție editorială a scriitorului Georgică Manole are o întindere de aproape 100 de pagini, autorul găsește loc pentru a trage un semnal de alarmă pentru cei ce doresc să folosească puterea cuvântului, supunând atenției nu doar DICȚIONARUL GÂNDIRII SOCIOLOGICE, DICȚIONARUL ȘTIINȚELOR SOCIALE ALE ISTORIEI, dar și UN DICȚIONAR EXPLICATIV DE JURNALISM, care face parte dintr-un tom semnat Cristian Florin, în care autorul evidențiază arhitectura unei culturi jurnalistice accesibile și omului de rând.

Așadar, PRINTRE DICȚIONARE, adevărat îndreptar al limbii române, este o carte cu valoare de dicționar, recomandată iubitorilor și păstrătorilor celei mai prețuite comori, LIMBA ROMÂNA, o limbă de sorginte latină „a cărei amplitudine vocală se află într-un permanent proces de internaționalizare” (Florin Marcu) riscând să fie „bombardată” de efectele nedorite ale fenomenului de globalizare .

Să-l cunoaștem pe Părintele Serafim Rose

Recenzie a cărții „Viața și opera Părintelui Serafim Rose", Editura Sophia, București, 2005, scrisă de (Ierom.) Damascene Christensen

Andrei-Nicolaie MIHAI

Această carte reprezintă un monument filocalic al vremurilor noastre, o comoară patristică de neprețuit, deoarece cuprinde învățăturile transmise prin viu grai, dar și prin scris, ale Cuviosului Serafim Rose, apostol și încreștinător al Americii contemporane (el însuși un covertit).

Despre scriitorul acestei monumentale lucrări (lucrarea tradusă în limba română cuprinde nici mai mult, nici mai puțin de 989 de pagini în format: 240 x 170 mm, 1028 cu tot cu fotografii) nu se cunosc foarte multe, decât că a fost un devotat ucenic al cuviosului Serafim Rose, după ce, în urma întâlnirii cu acesta, s-a convertit la ortodoxie. Este, de asemenea fascinat de lucrările Cuviosului Sofronie Saharov.

Părintele Serafim Rose

Pe numele său mirenesc John (Ioan), acesta s-a născut în anul 1961 într-o familie cu rădăcini scandinave, de religie protestantă. Cu toate acestea, când a început colegiul, el credea că cea mai înaltă realitate spirituală nu era o zeitate personală sau Dumnezeu, ci mai degrabă o realitate transpersonală (buddhism). S-a considerat buddhist, aparținând tradiției Zen și, după propriile mărturisiri, practicând această religie, a avut diverse experiențe, despre care a și scris, acestea incluzând întunericul adânc, ca un nimic infinit, existent în afara spațiului și timpului, unde totul este doar prezent, iar timpul nu are niciun sens. În ciuda acestor experiențe spirituale, acestea fiind demonice, tot timpul a simțit că încă mai lipsește ceva sau că ceva din experiențele sale nu era chiar în regulă, după cum a mărturisit după convertire

În timp ce studia în cadrul facultații U.C. Santa Cruz, John Christensen a cunoscut mai mulți studenți creștini ortodocși, fiind la un moment dat invitat de aceștia la o prelegere a unui preot-călugăr american, care de asemenea fusese, printre altele, un devotat și experimentat discipol și cursant al filozofiei și budismului estic.

În urma acestei prelegeri, după ascultarea cuvintelor pline de înțelepciune duhovnicească ale acelui călugăr ortodox, viața lui Ioan se va schimba în mod ireversibil. Omul care a ținut prelegerea nu era nimeni altul decât cuviosul părinte Serafim Rose, căutător spiritual cu sufletul sincer, cărturar religios, călugăr și preot ortodox. În urma acestei întâlniri, a studiilor sale personale în materie de religie, cât și multele și desele pelerinaje la mănăstirea Platina pe care părintele Serafim o ctitorise (împreună cu părintele Herman Podmoșenski) în pădurile retrase din California de Nord, Ioan a ajuns să descopere că Adevărul nu este doar o idee abstractă, căutată și cunoscută de minte, ci ceva foarte personal, chiar și mai mult decât atât, ci chiar o Persoană, continuu căutată și iubită de inimă.

A dezvoltat un dialog duhovnicesc fructuos cu părintele Serafim, care l-a învățat tainele ortodoxiei și ale Sfântului Duh. În cele din urmă, părintele Serafim a devenit părintele său spiritual. La mai puțin de doi ani mai târziu, se afla la noptiera părintelui Serafim, la repoziția sa.

Părintele Damascene s-a alăturat Mănăstirii Sfântul Gherman din Alaska, unde locuiește de mai bine de 25 de ani, devenind stareț al acesteia în 2013. În 1993 publică opera „Viața și opera Părintelui Serafim Rose" (Fr Seraphim Rose: His Life and Works). De atunci continuă să scrie.

Cartea de față reprezintă rezultatul a unei munci monumentale, rezultatul dragostei duhovnicești a ieromonahului Damascene (Damaschin) deoarece aceasta prezintă în mare detaliu toată viața Părintelui Serafim Rose (pe numele său de mirean Eugene), începând din fragedă pruncie și până la adormirea sa la data de 2 septembrie 1982. Pentru a reuși această realizare, scriitorul a cheltuit mult timp și a depus un efort titanic, deoarece, spre înfăptuirea acestei lucrări, Ieromonahul Damaschin a încercat să cunoască pe toți cei cu care părintele Serafim a avut contact în timpul vieții sale: familie – părinți, rude; prieteni; colegi și profesori din școala primară, gimnazială, liceu și facultate, iar ulterior pe toți clericii – monahi, preoți ierarhi – și mirenii cu care cuviosul Serafim a intrat în contact. Acest efort al biografului a fost încununat de un real succes, motivul acestei munci fiind – credem noi – acela că ucenicul și-a considerat duhovnicul ca fiind Sfânt. Același lucru îl credem și noi.

Mai mult decât atât, autorul vastei lucrări biografice dovedește că a citit întreaga operă a Părintelui Serafim, și nu doar că a citit-o, ci i-a și pătruns miezul duhovnicesc, deoarece pentru fiecare operă a acordat câte un spațiu generos în lucrarea sa biografică, sintetizând cu mare dibăcie fiecare idee duhovnicească emisă din sufletul și cărțile părintelui Serafim, imortalizându-i esența.

Expunerea vieții cuviosului este făcută în mod absolut cronologic, urmărindu-i toate trăirile, mai ales căutările spirituale, pigmentate cu multă suferință și disperare în anevoiosul drum spre a descoperi Adevărul într-o lume închinată superficialului, artificialului, deșertăciunii și înșelării.

Părintele Serafim Rose este considerat ca fiind primul american care a preluat și a continuat tradiția Sfinților Părinți, chiar mai mult decât mulți dintre scriitorii „teologi" nativi ortodocși. A fost ucenic foarte apropiat și iubit al Sfântului Ioan Maximovici. Numele Părintelui Serafim este cunoscut și iubit de milioane de oameni din întreaga lume, mai ales din Europa Răsăriteana și din Rusia, unde în epoca comunistă scrierile sale erau răspândite pe ascuns în mii de exemplare dactilografiate. „Părintele Serafim Rose este cunoscut și iubit astăzi în întreaga Rusie. Oricare om din Rusia, care cunoaște cele despre credinţa sa strămoșească – creștinismul ortodox – cunoaște numele Părintelui Serafim. Cei de acolo spun, cărţile sale schimbă vieţile oamenilor.

Un ortodox american convertit, care a petrecut de curând câteva luni în Rusia, a scris: „Când făceam cunoștință cu ruși, întotdeauna, după ce aflau că sunt american, mă întrebau cu emoţie: 'L-aţi cunoscut pe Părintele Serafim Rose?' Este un lucru minunat că aproape toată lumea știe de el, chiar și copiii. Ei îl socotesc pe Părintele Serafim, scrierile sale și înţelepciunea vieţii sale în Hristos, ca fiind esenţial pentru Învierea Rusiei Sfinte din zilele noastre.

În vremea când religia lor era batjocorită și subminată de statul ateu, Părintele Serafim vorbea deschis poporului rus, împotriva duhului necredinţei din întreaga lume, făcându-i să nu se rușineze de credinţa strămoșească, întărindu-i și încurajându-i să ducă lupta mai departe. El a vorbit inimilor și sufletelor lor într-un chip care își lua sensul din deceniile lungi de prigoană, suferință și curăţire. De curând, un călugăr care vieţuiește într-o mânăstire rusească veche din Valaam, a spus: „Fără Părintele Serafim Rose vom muri cu toţii."

De mai bine de zece ani, lucrările Părintelui Serafim au ajuns din America în Rusia, au fost traduse și s-au răspândit pe ascuns, în copii bătute la mașină, dintr-un colţ în celălalt al Rusiei. Astăzi, fiind mai multă libertate, lucrările lui se publică deschis, în tiraje de masă în cărţi și reviste, și se vorbește despre ele pe posturile de televiziune și la radio. Cărţile sale se găsesc pretutindeni – chiar și pe tarabele din staţiile de metrou și la chioșcurile de pe stradă. Nu exagerăm dacă spunem că Serafim Rose este scriitorul ortodox contemporan cel mai cunoscut în Rusia. I se pictează portrete; iar în Mânăstirea Optina, redeschisă de curând, chiar în chilia în care Bătrânul Ambrozie cel Sfânt a primit vizitatori ca Dostoievski, Tolstoi și Gogol, se află acum o fotografie de-a lui.

Părintele Serafim este foarte iubit și în alte ţări ortodoxe – mai ales cele fost comuniste – lucrările lui sunt publicate și cercetate, iar numele său este ţinut la mare cinste. De curând, un călugăr din Serbia a scris: „Isihastul athonit și îndrumător al rugăciunii inimii, Episcopul Amfilohie a spus oarecând că Părintele Serafim a fost dăruit cu cel mai mare dar care i se poate dărui omului pe pământ – darul dreptei socotinţe duhovnicești."

Cartea de faţă înfăţișează intensa căutare a Adevărului, ca și dezvoltarea duhovnicească și filosofică a părintelui Serafim Rose, transmiţând mesajul său și lăsându-ne să întrevedem o clipă sufletul unui om ce a trăit, încă din această lume nelumească, Împărăţia lui Dumnezeu.

Părintele Serafim s-a născut la data de 13 August 1934, într-o familie tipic americană de protestanți, în orașul San Diego, California. Numele de Eugene, dat la naștere, înseamnă „nobil" sau născut într-o familie bună. Părinții săi, ambii de origine norvegiană, reprezentau a doua generație de emigranți în Statele Unite. A fost crescut în California însorită de sud, la câteva mii de kilometri de Hollywood și Disneyland.

Ca elev, atât în cadrul studiilor primare și medii cât și mai târziu, a dovedit o seriozitate excepțională, impresionându-și deopotrivă colegii și profesorii. Era deosebit de talentat în matematică, dar și în filosofie și limbi străine, în biologie și alte domenii. Era un foarte bun sportiv, deși a evitat intrarea în viața sportivă de performanță, fiind atras prea mult de studiu pentru a merge pe altă cale.

În 1952 Serafim Rose s-a specializat în filosofie, la Pomona, dovedind aceleași capacități extraordinare ca și în trecut. Sub influența lui Alan Watts tânărul Serafim Rose se inițiază în zen-budism. Americanizarea și vulgarizarea acestei concepții de viață de către Alan Watts îi trezește disprețul, fiind în contradicție cu spiritul său științific plin de responsabilitate. Învățatul chinez Gi-ming Shien, taoist, cel mai mare sinolog din SUA din acea vreme, îl va îndruma pe căile cunoașterii limbii și dialectelor chinezești, ca și a spiritualității chinezești tradiționale adevărate. Mai târziu va evidenția în conferințele sale legăturile aproape de necrezut între vechea spiritualitate chinezească și Ortodoxie.

Între timp, și sub influența lui Gi-ming Shien, Serafim Rose va ajunge să cunoască și să respecte, ba chiar să iubească, un nou gânditor, René Guénon. „René Guénon este cel care m-a învățat să caut și să iubesc Adevărul, mai presus de orice și să nu mă mulțumesc cu altceva" va declara mai târziu Serafim Rose. Într-adevăr, René Guénon a arătat în mod clar felul în care relativizarea adevărului duce la distrugerea vechilor tradiții spirituale și, prin aceasta, la distrugerea societății și a omului ca persoană.

Lipsa unei tradiții autentice, vii, care să dea sens existenței, filosofia lui Nietzsche, generația beat, practicile zen și yoga l-au condus treptat pe Eugene, după cum avea s-o mărturisească el însuși, la marginea prăbușirii. A trecut prin diferite experimente și experiențe pe care le-a considerat cumplite, de la beție la droguri, promiscuitate. În această perioadă căuta cu disperare Adevărul, nu un adevăr oarecare, ci Adevărul absolut.

Părintele Damaschin notează: „În tot acest timp, el căuta Adevărul cu mintea sa, dar Adevărul îl evita. A căzut într-o stare de deznădejde, descrisă în anii de apoi ca un iad viu. A simțit că nu se potrivește în lumea modernă, nici chiar în familia sa, care nu l-a înțeles. Era ca și când s-ar fi născut fără de loc, în afara timpului. Îi plăcea să hoinărească sub cerul înstelat, dar simțea că nu e nimic acolo care să-l cuprindă – nici un Dumnezeu, nimic. Neantul budist l-a lăsat gol... A început să bea vin cu voracitate, iar apoi cădea epuizat la podea, strigând către Dumnezeu să îl lase în pace (deși se pretindea ateu). Odată, pe când era beat, a înălțat pumnul către ceruri, din vârful unui munte, blestemându-l pe Dumnezeu și provocându-l să îl osândească iadului. În deznădejdea sa, i se părea că merită să fie osândit pe vecie de mânia lui Dumnezeu, numai să fi putut ști, în mod empiric, că Dumnezeu există - și să nu rămână într-o stare de nepăsare. Dacă Dumnezeu l-ar condamna la iad, atunci cel puțin ar simți, pentru o clipă plină de fericire atingerea lui Dumnezeu și ar ști cu siguranță că El

putea fi ajuns."

Despre această perioadă cumplită și plină de păcat din viața sa însuși Serafim Rose avea să spună: „Am fost în iad. Știu cum este iadul."

Uimitor, dar chiar din adâncul păcatului a răsărit și izbăvirea. Unul dintre puținii companioni ai tânărului pustiit de căutare, știind interesul arzător al acestuia pentru vechile tradiții, i-a oferit prilejul să cunoască altă tradiție străveche (chiar învechită după mulți) Ortodoxia.

Serafim Rose mărturisea „Când am vizitat o biserică ortodoxă, a fost doar ca să văd o altă tradiție. Însă, când am intrat pentru prima dată într-o biserică ortodoxă (una rusească, în San Francisco), ceva mi s-a întâmplat, ceva ce nu mai trăisem într-un templu budist sau în alt templu oriental; ceva îmi rostea în inimă că sunt acasă, că întreaga mea căutare luase sfârșit."

În 1970 este tuns în monahism. Este atent păstorit de Sfântul Ioan Maximovici.

Lucrarea pe care a dus-o la Sfânta Mânăstire Platina, din Munții Stâncoși, este exemplară. În condiții de o rară asprime, autoimpuse, Serafim Rose, părintele Herman Podmoșenski și alți câțiva ortodocși americani au creat din nimic o mânăstire tipică, asemănătoare celor din primele veacuri. Un generator asigură curent electric pentru tiparniță. Nu există telefon, fie el fix ori mobil, nu există radio ori televizor sau altceva de acest fel. Chiliile sunt de mici dimensiuni, sărăcăcios mobilate. Destinația lor este destul de strictă: Pravila (rugăciunea), studiul și, puținele ore de somn. În rest activitatea se desfășoară la muncă în cadrul mânăstirii sau la slujbă, în biserică. Carnea este interzisă total, peștele fiind singura dezlegare. Iluminatul este asigurat cu lămpi cu petrol, candele, lumânări.

Chilia Părintelui Serafim Rose din Platina

Călăuza și lumina acestei mânăstiri a fost, dintre cei vii, Serafim Rose. Lucrarea sa a răsunat nu doar în SUA, ci și în Europa, din Marea Britanie în România și Grecia, ba chiar și în Rusia și alte părți ale lumii.

Geniul lui Serafim Rose, curățat de slăbiciunea păcatului, s-a manifestat mai puternic și mai luminos. Nenumăratele scrisori din această perioadă, conferințele, articolele și cărțile scrise dovedesc pe deplin acest lucru. El s-a arătat un teolog desăvârșit, unul din marii mărturisitori ai Ortodoxiei.

Lucrările prezentate și analizate ale cuviosului din cartea Ieromonahului Damaschin sunt: *Împărăția omului și Împărăția lui Dumnezeu*; *Cartea Facerii, crearea lumii și omul începuturilor; Ortodoxia și religia viitorului; Sufletul după moarte.*

Toate aceste lucrări ale Părintelui Serafim Rose au fost publicate și în limba română, individual, dar și împreună în lucrarea Serafim Rose, „Scrieri", Editura Sophia, București, 2009.

Părintele Serafim a avut o legătură duhovnicească foarte reală și puternică cu Sfinții Rusiei, fiind ulterior convertirii sale prieten bun cu familia Kontzevici, respectiv cu capul familiei și soția sa, nepoata renumitului scriitor bisericesc rus Serghei Nil, cel care a scris cărți despre Optina și a descoperit vestita „Convorbire dintre Sf. Serafim de Sarov și A. Motovilov". De asemenea a avut legături foarte apropriate cu numeroși urmași duhovnicești ai Optinei. Cartea este plină de adevăruri ortodoxe – istorice și duhovnicești – în premieră sau demult uitate.

Dar a fost un devotat căutător de bătrâni duhovnicești, astfel că a scris articole ample și despre Sfinții Daco-Romani și români, inclusiv despre contemporani cu dânsul: despre Părintele Cleopa, Paisie Olaru și alții. A închinat numere întregi din revista pe care a editat-o ani la rândul - „Cuvântul ortodox" (Orthodox Word) – Sfinților din temnițele comuniste cu care era contemporan, precum Constantin Oprișan, Ioan Ianolide sau Valeriu Gafencu. A scris și l-a citat adesea pe Părintele Gheorghe Calciu-Dumitreasa.

A fost un mare iubitor al Sfinților Ignatie Briancianinov și Teofan Zăvorâtul.

De asemenea, a alcătuit o culegere cu toți Sfinții din Apus cu cuget ortodox dinainte de Marea Schismă, a căror viață a popularizat-o.

A scris multe articole și a tinut multe prelegeri despre Facerea Lumii, dar și despre Semnele Sfârșitului lumii și Apocalipsă („trebuie să știm de unde venim și unde ne ducem.")

Scrierile sale patristice au ajutat definitoriu la reînsufleţirea vieții duhovnicești în Mânăstirea Optina, după căderea comunismului.

A alcătuit slujbele Sfântului Ioan Maximovici (acatist și paraclis).

Trece la Domnul la data de 02 Septembrie 1982.

Notă: Cu toate că autorul lucrării a citit opera integrală a Ieromonahului Serafim Rose, articolul de mai sus nu este unul original, ci prezintă citate parțiale, de mici sau mari întineri, de pe pagina de wikipedia în limba română închinată Părintelui.

Cuvinte pentru ziua de astăzi de la Părintele Serafim Rose

- selecție realizată de Andrei-Nicolae Mihai -

„De la început, fraţii au stabilit anumite principii, care i-au ajutat să depășească ispitele obișnuite pe care le au toţi oamenii care vor să sporească în viaţa duhovnicească. Unul dintre aceste principii, dobândite prin învăţăturile Bătrânului ruso-român **Paisie Velicikovski (de la Neamţ)**, era acela al ascultării unuia de celălalt."

„Există enorm de multă confuzie în legătură cu evoluţia. Unii zic: „Creștinii ortodocși nu se ceartă cu evoluţia" sau doar folosesc sintagma „evoluţia călăuzită de Dumnezeu". O asemenea înţelegere a evoluţiei este destul de primitivă: presupune considerarea ei ca „realitate ştiinţifică" de tipul heliocentrismului. De fapt, cei ce se opun evoluţiei sunt adeseori asemuiti cu Biserica Romano-catolică împotrivindu-se lui Galilei, ba chiar unii creștini ortodocși se tem să nu fie socotiţi „naivi" sau să rămână în urma curentelor intelectuale sau modelor timpului. Dar întreaga doctrină a evoluţionismului este mult mai complexă decât un simplu „fapt ştiinţific" sau chiar o „ipoteză". Ea este o doctrină - o credinţă care cuprinde multe domenii ale gândirii, și nicidecum doar ştiinţa; și este destul de coerentă spre a putea vorbi despre ea ca despre o doctrină mai mult sau mai putin închegată. Vom vedea că ea este o concepţie cu totul aparte asupra realităţii, cu propriile premise și deducţii filosofice și teologice aparte. În special în teologie ea oferă o alternativă deliberată la creștinismul ortodox în privinţa mai multor dogme cheie. Greșita înţelegere a evoluţiei din partea unora dintre creștinii ortodocși vine dintr-o lipsă de cultură filosofică.

a. Nu au o atitudine critică faţă de „descoperirile" ştiinţifice (deși, în deplin acord cu spiritul modern, au o atitudine critică faţă de Scriptură!) și nu pricep natura „dovezilor" ştiinţifice despre care se presupune că vin în sprijinul evoluţiei, nici nu ştiu cum să deosebească faptele de filosofie. Ei sunt intimidaţi fără motiv de „experţii ştiinţifici" și nu-și dau prea multă osteneală să cerceteze problema ei înșiși.

b. Nu înţeleg „duhul vremii" care a dat naștere evoluţiei, primind deci în chip naiv „realitatea ştiintifică" a evoluţiei, dar respingând culminarea filosofiei evoluţiei, precum la Teilhard de Chardin, nevăzând că ele formează un întreg; fără filosofie nu ar fi existat niciodată „realitatea de fapt" a evoluţiei.

c. Nu înţeleg filosofia Sfinţilor Părinţi - întreaga lor perspectivă asupra firii și asupra unor probleme aparte, precum natura lucrurilor individuale."

„În cadrul romano-catolicismului există o mișcare de asimilare a învăţăturilor lui Carl Jung, unul dintre părinţii fondatori ai mișcării New-Age. Jung, care luase parte la ședinţe de spiritism și recunoștea că are „spirite călăuzitoare", învăţa că neexcluderea „părţii întunecate" este un defect fatal al creștinismului și este necesar ca la Sfânta Treime să se adauge și al patrulea ipostas – Lucifer! Teoriile lui sunt ridicate în slăvi în seminariile și atelierele de studii romano-catolice, iar psihoterapia să se practică în anumite biserici romano-catolice de către călugării și călugăriţele din unele mănăstiri. Bisericile episcopaliene și protestante (mai ales cele metodiste) au intrat și ele în această mișcare: există pastori protestanţi care practică analiza junghiană."

„Ajungând să-i iubească pe Sfinţii Părinţi și adevărata bună-cinstire ortodoxă în copilărie, Cuviosul Paisie, la vârsta de 17 ani, a văzut că nici în cele mai bune școli ortodoxe din Rusia nu i se dădea învăţătura curată a Sfintei Ortodoxii din izvoarele patristice, ci mai degrabă ceva la mâna a doua și amestecată dimpreună cu zadarnice învăţături păgâne; și mai mult decât atât, că accentuarea exagerată a laturii formale al existenţei Bisericii, în concordanţă cu eforturile Guvernului de a face din Biserică un departament de „stat", promova în special ideea că oamenii îmbisericiţi, clerul și chiar călugării, ocupă un loc bine determinat în aparatul organizaţiei Bisericești. Această accentuare exagerată a unui aspect real, dar cu totul secundar al vieţii bisericești tindea să întunece aspectul principal: iubirea și osârdia pentru adevărata ortodoxie și adevărata evlavie (bună-cinstire), singura care însufleţește pe fiecare creștin ortodox adevărat, fie cleric, călugăr sau mirean...

Astăzi, situaţia ortodoxiei este destul de diferită și cu mult mai rea decât pe vremea Stareţului Paisie... Un tânăr ortodox de 17 ani de astăzi, de obicei nu a fost crescut așa cum se cuvine și în chip conștient în învăţătura și buna-cinstire ortodoxă; sau, dacă a fost crescut astfel, atunci ritmul tot mai rapid al păgânizatei lumi moderne lucrează cu putere la negarea educaţiei sale; cel mai adesea el nu a ajuns să-i iubească pe Sfinţii Părinţi și Dumnezeieștile slujbe

încă din pruncie şi să înseteze mai mult....

Pentru un astfel de tânăr slab înrădăcinat în ortodoxie, partea omenească a Bisericii devine cel mai adesea centrul atenţiei sale, iar atât de răspânditele certuri şi nedreptăţi meschine dintre oamenii Bisericii sunt suficiente să-i abată atenţia cu totul de la Biserică sau, dacă totuşi îşi păstrează vreun interes religios, să-l îndrepte spre una din sectele religioase sau sociale care înfloresc astăzi sau chiar către larg mediatizata viaţă a drogurilor şi imoralităţii.

Într-adevăr, noi cei de astăzi avem mai multă nevoie să ne întoarcem la izvoarele adevăratei Ortodoxii, decât Cuviosul Paisie! Situaţia în care ne aflăm este fără ieşire! Şi totuşi mila lui Dumnezeu nu ne lasă şi chiar şi astăzi putem spune că există o mişcare a adevăratei Ortodoxii... care înseteză mai mult decât ortodoxia „obişnuită", neputincioasă în faţa atacurilor unei lumi experte în nimicirea de suflete.... Nu este cu putinţă ca flacăra adevăratei osârdii ortodoxe să se stingă înainte de cea de a doua Venire a lui Hristos; şi dacă această flacără există, nu este cu putinţă ca Hristos Dumnezeul nostru să nu arate celor osârduitori cum să ducă o viaţă ortodoxă adevărată şi insuflată.

În fapt, mesajul Cuviosului Paisie ne este adresat direct şi în mod deosebit nouă, creştinilor de pe urmă. În „Svitok", el spune că Sfinţii Părinţi şi-au scris cărţile „prin deosebita purtare de grijă a lui Dumnezeu, ca în vremurile de pe urmă această dumnezeiască lucrare să nu cadă în uitare."

Auzi tu oare, creştinule ortodox al vremurilor de pe urmă? Scrierile Sfinţilor Părinţi, chiar şi acelea care se ocupă de cele mai înalte forme de vieţuire duhovnicească, **au fost păstrate pentru noi**, astfel încât chiar atunci când ni s-ar părea că nu mai sunt bătrâni purtători de Dumnezeu, să avem totuşi cuvintele de nerătăcite ale Sfinţilor Părinţi, care să povăţuiască spre o vieţuire bineplăcută lui Dumnezeu şi plină de osârdie. Deci se înşală aceia care învaţă că, aproape fiind sfârşitul lumii, trebuie să stăm liniştiţi, să nu depunem eforturi prea mari, ci doar să păzim învăţătura ce ne-a fost predanisită şi să o dăm înapoi Domnului, la a doua Venire ca pe talantul cel îngropat al robului celui nevrednic (Mat. 25, 24-30)!... Să ne trudim, dar, cât mai este ziuă, cu timpul şi cu armele pe care preamilostivul nostru Dumnezeu ni le-a dat!"

„Tot cel ce citește să ia aminte:

(1) Astazi nu mai sunt părinți asemenea Cuviosului Paisie. Dacă ne închipuim că sunt, putem să ne păgubim sufletele în mod ireparabil... În același timp, trebuie să avem cinstire pentru părinții și bătrânii noștri duhovnicești, care, cel puțin, cunosc mai multe decât noi și fac tot ce pot ca să-și călăuzească fii duhovnicești în condiții proape imposibile. mulți tineri din ziua de astăzi caută un guru și sunt gata să devină robi oricui le iese în cale; însă vai celor ce, profitând de aceste împrejurări, se proclamă singuri:¨„Stareți purtători de Dumnezeu", asemenea celor din vechime: unii ca aceștia nu fac decât să se amăgească pe ei înșiși și pe ceilalți. Orice părinte duhovnicesc ortodox va spune deschis ucenicilor săi că puțina stăreție rămasă astăzi este departe de cea reprezentată de Fericitul Paisie și Stareții de la Optina.

(2) Tipul de obște călăuzită de către Starețul Paisie este dincolo de posibilitățile vremurilor noastre. Episcopul Ignatie Briancianinov spunea că o asemenea viețuire nu fusese dată nici vremii sale -, când Optina era la apogeu; și cât a decăzut viața ortodoxă de atunci și până acum! Un asemenea „cer pe pământ" este cu neputință astăzi, și nu atât pentru că nu ar mai fi Stareți purtători de Dumnezeu care să o călăuzească, ci că nivelul duhovnicesc al celor care i-ar urma este incredibil de scăzut... Dar să ne învățăm să folosim la maximum avantajele limitate pe care le avem (și care sunt totuși un „rai pe pământ", dacă le comparăm cu viața lumească de astăzi"), nedistrugând puținele obști ortodoxe rămase, cu critica noastră egoistă și deșartă...

(3) Vremurile noastre cer, mai înainte de orice altceva, o lucrare smerită și tăcută, cu împreună-simțire și dragoste pentru ceilalți nevoitori pe calea vieții duhovnicești ortodoxe și o adâncă hotărâre care să nu se descurajeze din pricina atmosferei nefavorabile... Dacă împlinim aceasta, chiar și în vremurile noastre cumplite, putem avea nădeje - cu mila lui Dumnezeu - să ne mântuim sufletele.

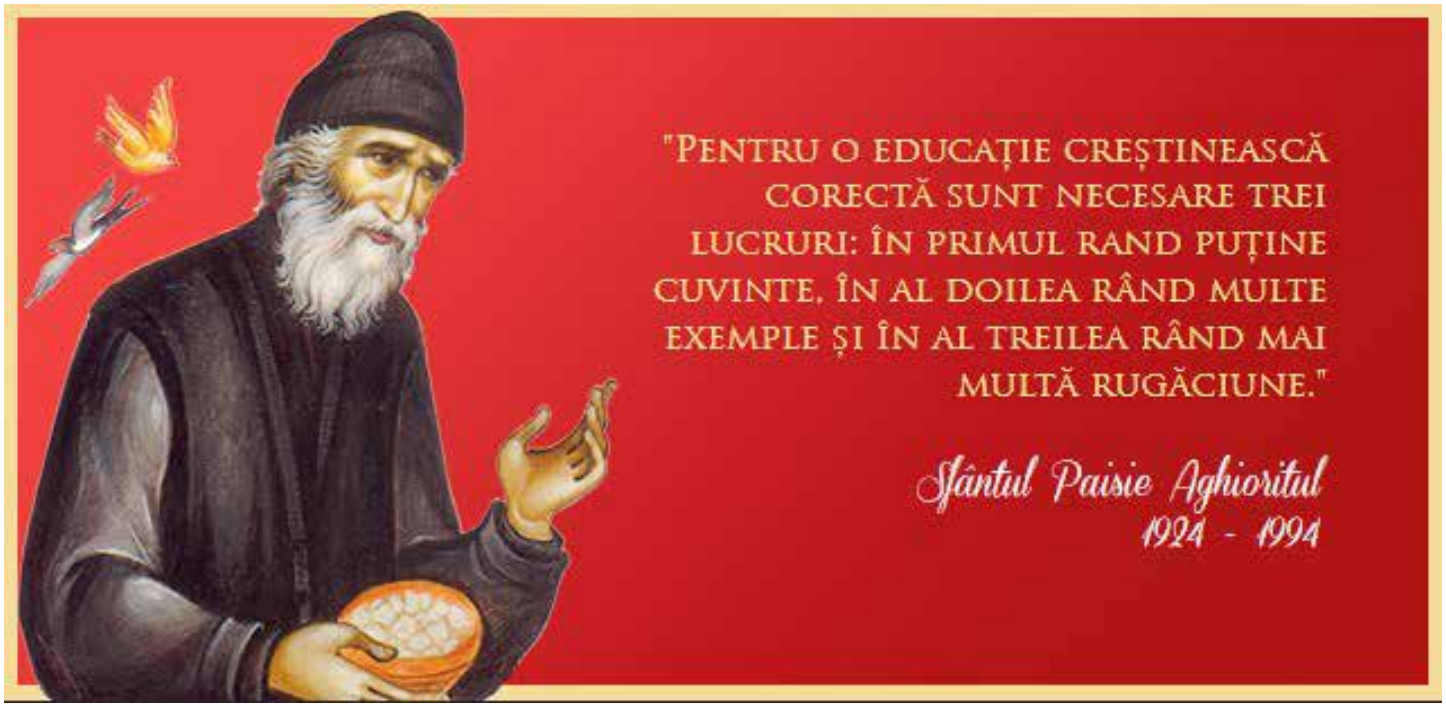

Orașul între necesitate istorică și catastrofă ecologică

Mihai BATOG-BUJENIŢĂ

Puţini mai sunt acei dintre noi care au trăit perioada anilor 50-70 când, în România, economia, numită pe atunci planificată, intra într-un binevenit avânt industrial, iar forţa de muncă din rural era reconvertită în forţă de muncă industrială, calificată, iar uneori chiar înalt sau policalificată. Fenomenul, absolut firesc, urma un model mult mai vechi, cel care în ţările puternic industrializate se petrecuse cam cu două sute de ani în urmă. Nu trebuie să ne mire decalajul, fiindcă în estul Europei feudalismul de tip oriental era încă predominant chiar și spre sfârșitul secolului al XIX-lea. Acum însă industrializarea ţărilor din estul continentului devenise o problemă politică de primă importanţă deoarece ideologiile vremii preconizau eliminarea decalajelor economice dintre zonele continentale aflate sub diferite influenţe, ideologii sau standarde economice.

În agricultură se produsese un mare salt deoarece colectivizarea, un proces nu tocmai lesne de înfăptuit, crease condiţiile necesare pentru mecanizare dat fiind că acum suprafeţele de lucru erau comasate în cooperative agrare similare marilor ferme din ţările industrializate, iar prezenţa tot mai extinsă a mijloacelor de muncă moderne, majoritatea produse în noile întreprinderi de profil din ţară, făceau ca forţa de muncă din rural (în anii ’50 ai secolului trecut peste 70% din populaţie trăia în rural; ex. în 1956 din aprox. 17,5 mil locuitori, în rural erau aprox. 12 mil locuitori) să devină excedentară, prin urmare foarte atrasă de ofertele din industrie unde salariile erau mai mari, iar condiţiile de muncă, de regulă, ceva mai uşoare. În consecinţă, o masă mare de locuitori din rural este relocată în urban acolo unde fuseseră făcute pregătirile necesare pentru a-i asimila (locuinţe, servicii, etc…). În mod firesc populaţia urbană, aflată și într-un proces de sporire demografică, cunoaște o creștere exponențială, astfel că în anul 1989 sunt recenzate ca fiind locuitori ai României puţin peste 23 de milioane de locuitori (58% în urban), însă aceste cifre urmau să scadă datorită în primul rând liberalizării emigraţiei. Astfel că în anul 2011, conform noului recensământ, România are o populație de 20 121 641 de locuitori dintre care în urban circa 55,20% iar în rural circa 44,80% .

Cei care au trăit în orașele devenite ulterior marile centre industriale din anii ’50 își amintesc desigur de transformările culturale ale acestor centre ale căror populaţii crescuseră de trei-patru ori, fiind provocate de translarea populaţiei rurale cu obiceiurile ei, de atmosfera sufocantă a locurilor publice, de degradarea evidentă a tuturor genurilor de servicii și de tensiunile sociale caracteristice vremii. Era o perioadă grea pentru întreaga populaţie urbană fiindcă se făceau eforturi din ambele părţi (populaţia de obârșie și cea nou venită) de adaptare la noile condiţii, lucru care s-a realizat doar după două generaţii.

Noile condiţii create după anul 1989 când industriile au intrat, în general vorbind, în declin, iar în rural s-a procedat la restituirea suprafeţelor agricole către foștii proprietari sau urmașii acestora, a provocat un exod invers, de la oraș (cel care furniza o nouă categorie de populaţie, șomerii) către rural, unde unii aveau sau sperau să aibă o locuinţă sau o suprafaţă de teren pe care să o muncească și să asigure veniturile necesare familiei. Și acum însă au apărut multe tensiuni sociale, de data aceasta mai ales în rural, acolo unde se inversase situaţia, iar băștinașii se opuneau noilor veniţi, dar și atunci când acești nou veniţi au constatat că viaţa în rural are marile ei dificultăţi, dar și unele riscuri deloc de neglijat.

Vorbind însă despre orașe putem spune că, în acest interval de timp, aproximativ cincizeci de ani, ele își redefinesc rolul de centre spirituale, culturale, sociale și economice elemente care făcuseră din ele, de-a lungul timpurilor, o necesitate istorică.

Pentru această aserţiune avem la dispoziţie evoluţia conceptului de oraș, așa cum îl înţelegem acum, în istoria cunoscută și accesibilă a continentului după prăbușirea Imperiului Roman, atunci când năvălirile popoarelor estice, au trimis în amintire importanţa orașului în felul în care era ea cunoscută până atunci. Epoca numită Evul Mediu în Europa oferă cercetătorului paradigma apariţiei și dezvoltării orașului în noile condiţii socio-economice. Anii de început ai acestei perioade, cea în care economia agrară devine preponderentă, demonstrează că așa cum era concepută atunci relaţia economică, ea nu duce la dezvoltare decât foarte lent, în timp și cu uriașe eforturi resimţite mai ales de clasele de jos, respectiv ţăranii, care produc puţin, foarte greu, cu riscuri de diferite feluri de la cele meteorologice la cele furnizate de jefuitori sub toate formele.

Producţiile vremii reușesc să asigure, pentru producător, un nivel de viaţă foarte apropiat de cel al nomazilor culegători, iar pentru feudali, stăpânii pământurilor deci, unul foarte diferit de ceea ce vedem în filme, însă ceva mai ferit de abuzuri datorită castelului (fortăreaţa sau citadela) împrejmuit cu ziduri și făcut să reziste unor atacuri. De cele mai multe ori, mai ales în prima parte a epocii chiar și aceste fortificaţii erau din materiale de proastă calitate (valuri de pământ, palisade din lemn, acoperișuri din paie, etc…) și abia mai târziu, cam prin secolul al X-lea apar

alte genuri de fortificaţii, unele ale căror urme le mai vedem şi astăzi, construite din piatră cu ziduri de apărare puternice, creneluri şi turnuri având în principal rol defensiv, dar şi de pregătire a ofensivei atunci când apărea oportunitatea. Şi deşi în jurul acestor construcţii se aflau comunităţile rurale, cele care asigurau de fapt hrana întregului personal din castel, de regulă nu foarte numeros, dar şi pentru adăpostirea lor pe timpul asediilor,

nu putem atribui acestui tip de organizare denumirea de oraş, chiar dacă în timp ele au devenit centre ale puterii feudale.

Oraşul, acela care merită această denumire, nu va mai fi legat ombilical de producţia agricolă (pe care o stimulează totuşi!) ci mult mai mult de conceptul de comerţ. La început apar târgurile, aşezări aflate la intersecţia unor căi comerciale, acolo unde, temporar sau uneori permanent, se organizează pieţe în care se prezintă şi se vând produse ale ţăranilor, deci prioritar alimentare, dar mai ales produse meşteşugăreşti venite din apropiere sau chiar de la sute de kilometri distanţă. Schimburile de mărfuri făcute prin intermediul banilor (o marfă sub altă formă!) duc la acumularea unor resurse de bunăstare şi bogăţie, dar şi la apariţia altor mărfuri din lumea întreagă precum condimente, mătăsuri sau ţesături de o altă calitate decât cele rudimentare produse în economia rurală, însă şi multe alte mărfuri care vor schimba fundamental ideea de confort a vieţii mai ales pentru feudali, cei care percepeau taxe şi impozite pe venituri asumându-şi obligaţia de a apăra căile de transport sau chiar siguranţa vieţii celor care aduceau mărfurile, unele foarte tentante pentru tot felul de tâlhari, dintre care nu lipseau desigur feudalii din împrejurimi.

În scurt timp însă târgurile, devenite mult mai prospere şi mai avute decât chiar feudalii de care depindeau, nu mai sunt mulţumite de relaţia economică în care funcţionau şi încearcă

să devină independente. Forma de independenţă presupunea degajarea din relaţia cu feudalul local şi cumpărarea unor drepturi de la regele sau împăratul ţării respective. Situaţia nu este deloc simplă deoarece regele are legături foarte strânse, uneori chiar de rudenie, cu feudalii vasali, însă banii târgoveţilor netezesc drumul spre progres, iar târgurile vor dobândi drepturi asemănătoare marilor feude de tip comitat. În consecinţă, dreptul de a avea ziduri de protecţie, turnuri de apărare, blazon, drapele şi monedă proprii, dar cel mai important, dreptul de a purta arme, un drept până atunci rezervat doar nobililor. Evident nu au lipsit deloc războaiele între feudali şi târgoveţi, acei care acum se numesc burghezi deoarece fostul târg, ulterior împrejmuit cu zid de apărare, se numeşte burg. Interesant este şi faptul că burghezii pot angaja pentru lupte mercenari, însă dezvoltă şi sistemele proprii de apărare, cele în care fiecare cetăţean al burgului este, la nevoie, şi soldat. Ba, mai mult, organizarea meseriaşilor pe bresle şi conducerea treburilor interne de către un consiliu ales dintre conducătorii lor dau măsura viitoarelor armate naţionale, dar şi a organizării lor ulterioare.

În context, breslele îşi construiesc la ziduri propriile structuri de apărare, vestitele turnuri care şi acum poartă numele breslelor care le construiau, întreţineau şi apărau pe timp de pace sau război. Nu erau rare situaţiile în care regele sau împăratul, aflat întotdeauna în criză de bani, intervenea în apărarea burgurilor diminuând astfel puterea, de regulă centrifugă, a nobililor din

regat şi contribuind astfel la edificarea puterii oraşelor. Sigur nu era vorba de vreo viziune imperială futuristă ci doar de bani! Acei bani pe care oraşul, mult mai bogat decât nobilul (deoarece acum oraşul este el însuşi producător de bunuri şi promotor al circuitelor comerciale), îi poate oferi contra unor servicii specifice. Aşa se face că burgul devine în cel mai scurt timp şi un centru al instituţiilor religioase, chiar dacă spiritualitatea de acest tip rămâne mult în afara tentaţiilor urbane, în sihăstrii sau mânăstiri izolate. Prezenţa unor edificii religioase de tipul catedralelor va duce şi la dezvoltarea artelor sau a unor tipuri noi de meşteşuguri (sculptură, ceramică, vitralii, etc…), care dau sens conceptelor de artă monumentală, dar şi de arhitectură în continuă evoluţie, iar apariţia institutelor de învăţământ: şcoli, universităţi sau academii, dar şi a mijloacelor de propagare a culturii: tiparniţe sau edituri, face ca, pe linie de consecinţă, oraşul să devină din ce în ce mai mult un centru cultural, spiritual sau un focar de propagare a feluritelor idei şi concepte menite să schimbe cursul vremurilor spre libertatea individului sau a îmbunătăţirii vieţii acestuia. De aici, din oraş, vor ieşi în lume şi marile idei care vor schimba istoria.

Concomitent oraşul se va dezvolta continuu, vechile ziduri vor deveni doar marcaje ale vetrei iniţiale sau chiar vor dispărea definitiv, iar populaţia, în general vorbind, va fi din ce în ce mai atrasă de acest tip de vieţuire unde confortul şi siguranţa, dar şi asistenţa sanitară sau socială au cu totul alte valenţe decât în

rural.

Cum se întâmplă însă de obicei, orice progres are și părţile sale ascunse, cele mai puţin evidente chiar și pentru locuitorii arealului, însă deosebit de periculoase. Orașul tinde continuu să crească în dimensiunile sale geografice, dar și demografice, mult peste posibilităţile sale de a se întreţine din propriile resurse. Devine dependent total de aprovizionarea cu alimente Reţelele de alimentare cu apă trebuie să devină la timp capabile să asigure traiul și nevoile populaţiei, apar noi provocări referitoare nu numai la sursele de apă potabilă, ci și la cele de gestionare a dejecţiilor sau a gunoaielor (care ar putea duce în scurt timp la dispariţia civilizaţiei urbane). Ceva mai târziu apar și alte genuri de probleme cu referire la încălzirea locuinţelor, asigurarea energiei electrice sau a altor servicii fără de care acum nu mai este posibilă definirea conceptului de confort domestic. Orașul tinde să devină un colos cu picioare de lut riscând, foarte probabil, o prăbușire atât de severă încât să-l scoată din funcţiile care l-au consacrat.

Sunt desigur posibile unele nuanţări! Există orașe mari, cu aproximativ zece milioane de locuitori, care se bucură de o poziţie geografică favorabilă, de prezenţa unui curs mare de apă, unde poluarea este în limite acceptabile, iar resursele de hrană sau de apă potabilă suficiente pentru a satisface nevoile populaţiei în condiţiile unei bune gestionări. Nu este ușor și nici prea multe exemple de acest gen nu prea există, dar este încă posibil.

Cu totul altfel se pune problema în orașele cu peste douăzeci de milioane de locuitori sau chiar cu treizeci de milioane. Logistica unei asemenea aglomerări umane este un coșmar, iar problemele de gestionare a aprovizionărilor sau a drenărilor devine extrem de greu de rezolvat. Să enumerăm câteva dintre aceste orașe, nu prea puţine totuși, apoi să apreciem cam cât de comodă este viaţa locuitorilor din zonă. *Tokyo are o populație de 38.140.000 de locuitori și se întinde pe o suprafață de 2.193 de km². Fără zona metropolitană, populația sa este de 13,9 milioane de locuitori. Orașul este extrem de aglomerat, densitatea locuirii fiind de 6.349 de locuitori pe km². Și din cauza lipsei de spațiu, orașul s-a dezvoltat foarte mult pe verticală, Tokyo fiind unul dintre orașele cu cei mai mulți zgârie-nori din lume (un zgârie-nor e definit ca o clădire ce are minimum 150 de metri înălțime). Sao Paulo (Brazilia) – 20.9 milioane de locuitori, Lagos (Nigeria) – 21 milioane de locuitori, Beijing (China) – 21.1 milioane de locuitori, Mexico City (Mexic) – 21.3 milioane de locuitori, Delhi (India) – 21.8 milioane de locuitori, Guangzhou (China) – 23.9 milioane de locuitori, Karachi (Pakistan) – 24 milioane de locuitori, Seul (Coreea de Sud) – 25.6 milioane de locuitori și mai sunt și altele* ***(sursa Wikipedia)***

Să ne gândim doar la faptul că un om ar avea nevoie de numai un litru de apă potabilă pe zi și vom ajunge la cifre astronomice. Iar dacă luăm în seamă de exemplu Mexico City care este dispus într-o vale printre munţi acolo unde poluarea are cu totul alte înţelesuri decât știm noi în general și unde sunt străzi (bulevarde!) cu lungimi de 150 km, iar resursele de apă sunt foarte modeste raportate la nevoi poate ne-am gândi de mai multe ori dacă am vrea să trăim într-un asemenea oraș. O problemă mai dificil de discutat este și infracţionalitatea acestor orașe știut fiind că marile aglomerări nu numai că sunt favorabile pentru acest gen de activitate umană însă nici forţele de ordine, oricât de numeroase ar fi, nu reușesc să controleze situația, indiferent dacă vorbim de un oraș precum civilizatul Tokio sau mahalalele orașelor din Africa sau Asia. În concluzie, orașul hipertrofiat este o structură demografică extrem de complexă, greu de gestionat, dar și foarte fragilă. Orice schimbare dramatică, una de tip imaginabil precum un cutremur, o erupţie, un tzunami sau o catastrofă industrială poate pune în mare dificultate întreaga zonă deoarece acest gen de oraș la momentul când se dezintegrează produce un seism generalizat nu numai în ţara de referinţă ci și în jurul acesteia pe raze de mii de kilometri.

Dar unde ar putea să plece, în cazul destul de posibil al unei catastrofe, cele treizeci de milioane de oameni sau doar jumătate dintre ei? În primul rând toate mijloacele de transport ar fi insuficiente, iar șoselele sau căile ferate ar deveni inoperabile. Nici blocarea administrativă a zonei nu este posibilă fiindcă nu există o forţă capabilă să disciplineze o asemenea masă de oameni înspăimântaţi, iar sacrificarea lor ar creea alte probleme la fel de insurmontabile. Ne putem gândi însă și la alt gen de catastrofă pe care, deși s-a mai înregistrat, oamenii nu o iau în seamă deoarece atunci nu a provocat daunele pe care le-ar provoca acum. Întreruperea, din diferite cauze(inclusiv exploziile solare) a furnizării energiei electrice pe un timp nedeterminat deoarece nu ţine de voinţa noastră. Haosul care ar cuprinde populaţia incluzând aici și acea populaţie disciplinată precum cea din Japonia sau Coreea de Sud, ar depăși până și putere noastră de anticipaţie.

Aceste aglomerări urbane reprezintă un imens pericol pentru întreaga planetă fiindcă are caracterul unei dezvoltări oncologice. Deci mult peste suportabilitatea societăţilor, spre deosebire de așezările rurale pentru care o serie de evenimente catastrofale nu ar avea deloc aceleași consecinţe precum cele enumerate mai înainte. Să nu uităm că așezarea rurală este armonizată în privinţa raportului populaţie/surse de hrană și apă, dar și că această categorie socială poate supraviețui în condiţii care pentru populaţia urbană devin imposibile. Ei știu să facă focul cu alte mijloace decât chibritul sau telecomanda, pot culege plante comestibile ori medicinale sau chiar pot mânca o găină sacrificată în mod tradiţional, ceea ce pentru un om care nu a mâncat decât semipreparate devine absolut imposibil. Nevoile de informare sau de lectură nefiind ceva specific, ei nu vor intra în depresii dacă nu mai au acces pe reţele sau la știrile televizate. Și, în general vorbind, aceștia vor fi supraviețuitorii predilecţi ai unei catastrofe deoarece, printre altele știu și să-și apere familia sau casa de inerentele atacuri cu scop de jaf care se vor produce mult timp deoarece și dispariţia forţelor de ordine este un eveniment cât se poate de predictibil.

În concluzie, ne putem întreba precum odinioară… Lenin: ce este de făcut? Este desigur absurd să ne gândim la disiparea marilor orașe măcar pentru faptul că efectele negative ar fi mult mai mari decât orice altă prezumţie pozitivă. Așadar, vom aștepta într-un mod oarecum fatalist să vedem ce se va întâmpla în viitor și, funcţie de situaţie, să… Vom vedea!

Mult mai constructiv ar fi însă dacă am investi (măcar cât o facem acum pentru menţinerea în funcţiune a marilor aglomerări umane) pentru prezervarea uriașului potenţial de supraviețuire al populaţiilor aflate în rural. Ar fi o investiţie inteligentă, cu perspectivă uriașă într-un viitor, din păcate, foarte posibil.

Poluarea fonică în actualitate

Cornelia URSU
Conf. univ. dr.

Zgomotul este, probabil, cel mai frecvent factor de risc întâlnit la locul de muncă (unde milioane de oameni sunt expuși unor nivele de zgomot potenţial nocive), dar și în mediul înconjurător.

Gradul de toleranţă la zgomot a urechii umane până la instalarea surdităţii nu se poate măsura direct, ci doar aprecia ca vulnerabilitate prin semnalarea apariţiei oboselii auditive. Acest factor induce oboseala psihică și concură în mod direct la scăderea eficienţei în muncă și indirect a calităţii vieţii.

Rezultatele unor studii au arătat că activitatea desfășurată în mediul poluat sonor deși reglementată legislativ și monitorizată medical poate determina o scădere a randamentului profesional datorită interacţiunii dintre factorii intrinseci și cei cumulativi din mediul respectiv.

Se poate afirma că poluarea fonică afectează direct mediul profesional ca și alte forme de poluare (ex. emisiile de gaze, pulberi, vapori), cu implicaţii directe în randamentul profesional și scăderea calităţii vieţii, ceea ce impune, în egală măsură, monitorizarea oricărei activităţi, evaluări periodice și aplicarea unor măsuri preventive specifice ecologice.

Zgomotul produs din surse naturale, dar mai ales antropice (utilaje, aparate, mijloace de transport, oameni) reprezintă o sursă de poluare mult mai importantă decât efectul direct al undelor sonore.

În societatea modernă o multitudine de cauze legate de industrializare, motorizare sau de natură urbanistică au accentuat considerabil poluarea fonică. Tehnicile actuale utilizate în construcţii ale căror caracteristici vibro-acustice sunt net dezavantajoase în comparaţie cu cele vechi, favorizează propagarea zgomotului și vibraţiilor. Fenomenul este mai accentuat în zonele ce grupează arii urbane și industriale, nivelul ridicat de zgomot constituindu-se într-un factor de risc la adresa sănătăţii populaţiei. De aceea el reprezintă un factor important în evaluarea impactului asupra mediului.

Nivelurile de zgomot acceptate astăzi în diferite state sunt, în general, apropiate valoric. Marea lor majoritate a fost stabilită ca urmare a unor cercetări subiective rezultate din anchete asupra populaţiei plasată în diferite circumstanţe de poluare fonică. Urmare a *Cartei verzi* din 1996, Comisia Europeană a elaborat un nou cadru referitor la politica de zgomot. Astfel responsabilitatea a fost împărţită între nivelul UE, naţional și local, incluzând

măsuri care să îmbunătăţească precizia și standardizarea datelor în scopul îmbunătăţirii coerenţei diferitelor acţiuni. Acest document a condus la un set de măsuri comprehensive care include:

1. crearea unei reţele de experţi în zgomot;

2. directiva de zgomot ambiental cu rolul de a realiza hărţi strategice de zgomot pe baza indicatorilor armonizaţi la nivelul tuturor Statelor Membre;

3. revizuirea și elaborarea legislaţiei existente a UE care se referă la sursele de zgomot, cum ar fi motoarele vehiculelor, aeronavelor, materialului rulant și furnizarea suportului financiar pentru diferite studii de zgomot și proiecte de cercetare.

Zgomotul, definit ca sunet supărător sau amestec de sunete puternice, discordante, neplăcute auzului, determină o senzaţie auditivă de tip și intensitate variabilă, având un caracter dezagreabil, în raport cu activitatea umană. Poate determina reacţii la nivelul organismului și în mod particular la nivelul aparatului auditiv.

Efectele auditive se traduc prin:

- adaptare auditivă ce realizează o ajustare a receptorilor auditivi tradusă prin diminuarea sensibilităţii lor în cursul stimulării sonore;
- oboseala auditivă, manifestată prin persistenţa diminuării sensibilităţii auditive la finalul stimulării, dar reversibilă după un interval de tip variabil;
- surditatea, caracterizată prin creșterea permanentă

a pragurilor auditive atunci când zgomotul este foarte intens sau de durată foarte lungă. Nu se mai recuperează, traumatismul acustic fiind constituit definitiv.

Asupra somnului efectele expunerii îndelungate la zgomot sunt reprezentate de dificultăţile de adormire, unele modificări de fază ale somnului cu reducerea somnului paradoxal, scăderea duratei totale a somnului profund. Aceste tulburări pot fi însoţite de reacţii vegetative (modificări ale ritmului cardiac, creşterea tensiunii arteriale) care accentuează senzaţia de oboseală matinală.

transpune Directiva 89/391/CEE de evaluare a riscurilor în funcţie de: nivelul, tipul și durata expunerii în mediul poluat fonic, inclusiv în cazul expunerii la zgomot cu caracter de impuls; valoarea limită de expunere și valorile de expunere de la care se declanșează acţiunea; efectele asupra sănătăţii și securităţii lucrătorilor care aparţin unor grupuri sensibile la riscuri specifice; efectele asupra sănătăţii și securităţii lucrătorilor rezultate din interacţiunile dintre zgomot și substanţe ototoxice din mediul de muncă, precum și dintre zgomot și vibraţii; efectele indirecte asupra sănătăţii și securităţii lucrătorilor

Efectele generale includ alături de cele cardiovasculare o creştere a frecvenţei respiratorii, efecte metabolice, perturbări ale echilibrului hormonal ceea ce permite catalogarea zgomotului ca factor de stres. Ca efecte comportamentale se pot înregistra tulburări de concentrare, modificări ale comportamentului de tip izolare sau agresivitate, mai ales la persoanele predispuse.

Marea variabilitate în predispoziţia individului la tulburările induse de zgomot a preocupat de-a lungul timpului deopotrivă pe cercetători și guvernanţi. Unele dintre aceste diferenţe au fost atribuite diverșilor factori intrinseci, cum ar fi: antecedentele familiale de hipoacuzie, culoarea ochilor, sexul, vârsta, anemia feriprivă sau hipovitaminoza A, diabetul zaharat, ateroscleroza, fumatul, nivelurile serice ale enzimelor antioxidante sau hormonilor steroidieni etc.

Din păcate gradul de toleranţă la zgomot a urechii umane până la instalarea surdităţii nu se poate măsura direct, ci doar aprecia ca vulnerabilitate prin semnalarea apariţiei oboselii auditive. Acest factor induce oboseala psihică și concură în mod direct la scăderea eficienţei în muncă și indirect a calităţii vieţii.

De aceea indivizii plasaţi într-un mediu profesional cu poluare fonică beneficiază de protecţie auditivă prin mijloace adecvate, iar durata programului de lucru este stabilită în conformitate cu legislaţia naţională care

rezultate din interacţiuni dintre zgomot și semnale de avertizare sau alte sunete care trebuie percepute pentru a reduce riscul de accidentare.

Rezultatele studiilor efectuate în acest domeniu aduc în atenţie pe de o parte necesitatea unor evaluări periodice privind efectele poluării fonice asupra organismului uman și a randamentului profesional și, pe de altă parte, o permanentă adaptare a mijloacelor de protecţie fonică în funcţie de specificul activităţii desfășurate în mediul respectiv.

Angajatorul trebuie să asigure informarea și formarea indivizilor expuși la locul de muncă într-un mediu poluat fonic în vederea folosirii corecte a mijloacelor de protecţie auditivă, utilitatea și metoda de depistare și semnalare a simptomelor deteriorării auzului, condiţiile în care lucrătorii au dreptul la supravegherea sănătăţii și scopul acestei supravegheri, practicile profesionale sigure, în scopul reducerii la minimum a expunerii la zgomot.

Poluarea fonică afectează direct mediul profesional ca și alte forme de poluare (ex. emisiile de gaze, pulberi, vapori), cu implicaţii directe în randamentul profesional și scăderea calităţii vieţii, ceea ce impune, în egală măsură, monitorizarea oricărei activităţi, evaluări periodice și aplicarea unor măsuri preventive specifice ecologice.

DURERILE DE CĂLCÂI ȘI TĂLPI

Daniela Tudoriţa TEODORU

Specialist în kinetoterapie și motricitate specială

„Nu disprețui lucrurile mici. O lumânare poate face oricând ceea ce nu poate face soarele niciodată; să lumineze în întuneric."

Octavian Paler

Bine ne-am regăsit, dragii mei!

Daa… am scăpat de frig, de plata facturilor mari, de răceli, …am scăpat, …am scăpat.

Avem nevoie de un pic de libertate, avem nevoie de mai multă lumină, de mai mult aer, de soare, de socializare, de bucurii.

Vrem să ieșim la plimbare! Vrem să ieșim din casă! Vrem, vrem… E normal să ne dorim toate aceste lucruri, cu atât mai mult că se simt miresmele verii. Să mergem în parcuri, să ne întâlnim cu amicii, să facem mici bucurii persoanelor dragi, dăruindu-le câte un buchețel de flori.

Toate aceste bucurii nu ni le putem face decât mergând pe jos, doar că, pentru unii dintre noi, aceste activități nu sunt deloc ușoare. De ce? Pentru că mersul poate declanșa dureri în tălpi, dureri pe care nu le-am simțit în perioada sezonului rece.

În cele mai multe cazuri, aceste dureri se declanșează după ce ajungem acasă. Atunci când vrei să te odihnești, simți cum îți pulsează talpa, gamba… e îngrijorător!!!

Cauzele sunt multiple. De multe ori oamenii nu dau importanță, generalizând că sunt simple dureri de tălpi, simple dureri de călcâi. Și atunci dumneavoastră vă veți întreba: „Când trebuie să mă duc la medic!?" Răspunsul este: din momentul în care durerile persistă mai multe zile.

Pentru a urma un tratament, trebuie mai întâi să înțelegem mecanismul apariției lor (a durerilor). Ajutorul nu-l putem primi decât de la specialist; medici ortopezi, medici reumatologi, kinetoterapeuți. Uneori, aceste dureri pot fi normale, fie prin faptul că stăm mai mult în picioare, ori facem alte activități decât cele pe care le facem zi de zi.

Ține doar de pregătirea fizică a fiecăruia. Dar, există și situații în care trebuie să facem investigații, pentru a depista adevărata cauză.

Una dintre cauzele durerii poate fi diferența de lungime a picioarelor (persoane cu scolioză), o altă cauză sunt acele osteofite apărute pe călcâi. În aceste cazuri, foarte bine merg tratamentele cu electroterapie, ultrasunet, laser. În cazurile mai grave, se poate face radioterapie locală.

O altă cauză este hernia de disc care poate da dureri de sciatică, dar, sunt și hernii care uneori pot da doar dureri de călcâi.

O altă cauză - fasciita plantară – este o afecțiune inflamatorie. Fasciita se întinde pe toată talpa. Această afecțiune apare în mod special la sportivi. De asemenea, menținerea prelungită a ortostatismului, mersul pe teren dur, o încălțăminte neadecvată, pot favoriza apariția fasciitei plantare.

Rolul unui kinetoterapeut este să facă testele funcționale corecte, să depisteze cauza și să aplice schema de tratament specifică afecțiunii. Au fost și situații când pentru a rezolva o durere de călcâi, trebuia mai întâi să rezolvăm o durere de spate, o durere de coapsă sau de gambă.

De aceea, testele funcționale au un rol foarte important în fixarea și depistarea cauzei.

Desigur, tratamentul în durerile de călcâi și tălpi poate fi și medicamentos, dar, rezultatele cele mai bune le veți obține într-un cabinet de recuperare, respectiv cabinet de fizio-kinetoterapie.

Vă doresc multă sănătate și nu uitați… fiți buni!

Cu drag,

Daniela

„Am învățat că durează ani să câștigi încrederea și că doar în câteva secunde poți să o pierzi".

Octavian Paler

UMORISTICE

Prof. **Ion DOBRIN**

CE-AM FĂCUT?

Am făcut tot ce-am putut,
Împrumut peste-mprumut,
Prețurile-am ridicat,
Pe popor l-am subjugat,
Ce-ai cerut, eu ți-am adus,
Ți-am fost rob, ți-am fost supus,
Am făcut congres rapid,
Pe Ludy l-am mătrășit,
Și-acum, ca pe-un măscărici
Tu de mine te dezici
Cu formula „-Câț de-aici?"

Fire-ai tu să fii de mut
Te-am slujit cât am putut
Ca o slugă credincioasă,
eu mă aplecam de șale
Și-am umblat și-n deal și-n vale
Și-orișiunde te-am știut.
Ți-am ținut mereu isonul
Ți-am periat și paltonul
Din cuvânt nu ți-am ieșit
Tot ce mișcă am scumpit
I-am prostit doar cu gargară
Cum că am grijă de țară
Și-acu' tu mă dai afară?

Ai draci pe tine, „hambâț"
Ca să zbieri la mine: „-Câț?"

Nu știai, n-ai presupus,
Când pe mine m-ai adus
De acolo, din Apus,
Că-s maestru la distrus?
Nu ți-am spus?

N-a fost așa strategia,
Să fac praf economia,
Și să vindem România?
Șase luni eu n-am dormit
Să-mi văd visul împlinit,
Și în penultimul ceas,
Am distrus ce-a mai rămas,
Ca să-ți fac ție pe plac
"rai al naibii de malac!

Să ți se rupă racheta
Și să nască gemeni, geta!
.....
-Măi Rineflo, n-are rost.
Ești precaut sau ești prost!
Chiar cu mintea ta neroadă
Tot ai stat într-o „peroadă".
Așadar, ce să mai zic?
Alt partid eu ți-l indic:
Dacă vrei la userei,
Câț la ei!

DE CE-AI UITAT?

De ce-mi ești ca o străină?
Ai uitat, când în bordei
Lângă punga cu făină,
Tu îmi declarai ulei?

Când în ziua cu pahare
44 de se-nchină,
Ți-am adus în grabă mare
Un bidon cu motorină?

Cum poți fi așa neroadă
Fără pic de empatie,
Să uiți că am stat la coadă
Pentru suluri de hârtie?

Cum să uiți ce pâine bună
Din sacoșa cu făină
Îți coceam acum o lună
Când stăteam în carantină?

De nu-mi dai cu apă vie
Să mă faci *tare* „băiet",
Te chem la bucătărie
Și-ți declar pe loc, oțet!

CE VREMURI, CE MINUNI...

Motto: Mândruțo, zevzeco,
Cu ochiul senin,
Vino pân la peco,
Ca să-ți fac un plin!

Ce vremuri, ce aroganță,
Mângându-ți pielea fină,
Îți șopteam plin de speranță:
Am făină!

Și-aveai flăcări în obraz,
Sânul ca de rodie,
Când săream peste pârleaz
Cu-n pachet de drojdie.

Ieri, pentru că radiații
Vor veni-n prostie,
Ți-am adus în două rații,
Iod, din farmacie.

Azi, când viața e sinistră,
Noi - izvor de vină,
Fericirea-i o canistră
Ochi, cu motorină.

Chiar c-au dat-o în dileală
Fete și flăcăi,
Că afară-i o-mbulzeală
Ca și la tigăi.

Cred că e momentul
Să trăim frumos,
Cu medicamentul
Mersului pe jos!

Farmecul sonetului ironic

Mihai BATOG-BUJENIŢĂ

SONETUL CHEFLIULUI POCĂIT

În cântece rostogoleam pahare
Cu lăutari, amici și niscai fufe,
Râdeam de-orice ca în comédii bufe
Și era totul vis, ori desfătare.

În drum spre casă rătăceam prin tufe
Mai adormeam cu nasul în vreo floare
Sau altceva extras dintre picioare
Spre zori fiind mai moi ca niște rufe.

Dar ca un fum trecură, iată, anii
Cât despre cârciumi, lăutari, ori fete,
De mult nici nu mai vreau s-aud măcar;

Beau doar sifon, sau apă, ca bibanii,
Nevastă am și un ficat cu pete
Și-n vis mă-mbăt, din ce în ce mai rar.

SONETUL URAGANULUI

Sunt un titan cu trup de vânt și apă
Puterea mea-i cât zeci de mii de bombe
Eu fac prăpăd cu ale mele trombe
Și-un înveliș de nori port ca pe-o capă

Povești de groază torc la guri de sobe
Către infern sunt o deschisă trapă
Omor săraci, dar și pe cei ce-ndoapă
Iar tunet am cât miliard de tobe

Pe unde trec rămân numai ruine
Sărmanii n-au nici lemn de-nmormântare
Iar mai presus de rău dar și de bine

Este divina mea determinare…
Și sincer eu vă spun că decât mine
Guvernul României e mai tare!

SONETUL PLOII

Cu trupul meu deșertului dau viaţă,
Iar curcubee-mi stăjuiesc aleea;
Căci fără mine viaţă nu-i, de-aceea,
Sunt a văzduhului prea bună soaţă.

Când nimeni nu-mi ascultă melopeea,
Mă cheamă paparude și mi-e greaţă,
Șamani invocă-n cântec a mea faţă...
Cu voi mi-e însă tristă odiseea...

Toţi aranjează ploi, într-o durere,
Cei vinovaţi se fac ades că plouă,
Și-apă de ploaie-i orice gargară!

M-am săturat de soarta mea amară,
Am să mă-nchin cu mâinile-amândouă,
Să fiu potop, Divinului voi cere!

SONETUL VISCOLULUI

În geamuri bat cu degete din neaua
Cu care-acopăr spaţii necuprinse,
Iară pe culmile ce par ne'nvinse
Troiene-așez precum drumeţul șaua.

Pe buză vă îngheaţă zeflemeaua
Când alarmate știri, anunţă prinse:
Tractoare, pluguri sau mașini deprinse
Cu lupte doar prin fulgi ca floriceaua.

Nu-s case-n care focul să trosnească
Pe priciuri reci zac babe degerate
Trăgând de-o ţuică să se încălzească

Și-n crâșme stau ţărani cu chip de iască
Ce-așteaptă-n lungi tăceri înfiorate
Să vin-armata să-i deszăpezească!

Să râdem cu... Gheorghe Niculescu

ACASĂ

Acum am acasă-așa:
Soacra și soția mea,
Precum și pe fiică-mea,
Dar mai vine pe-aicea
Și-o tanti din mahala,
Poreclită Gură Rea,
Și-ncă una, ca și ea,
De zici că e soră-sa.

Ele mă pot informa
Cum merge politica,
Știind tot ce-i nou sub soare,
De la munte pân la mare,
Dar și de peste hotare,
Iar eu aflu de la ele,
Câte-n lună și în stele:
Cine naște, cine moare,
Cine merge la-nchisoare
Săptămâna viitoare,
Cât e Dunărea de mare,
Cum e vremea, care-i scorul,
Ce gândește tot poporul
Și cum va fi viitorul.
AM VÂNDUT TELEVIZORUL.

ÎNTRE VECINI

Vecinul ţi-a luat un pui,
Iar tu, în loc să îţi spui:
Mai dă-l dracului de pui,
Luași o rață de-a lui;

Vecinul te-a înjurat
Iar tu l-ai accidentat;
El ţi-a spurcat fântâna,
Tu i-ai omorât capra;
El ţi-a iubit nevasta,
Iar tu i-ai bătut soacra...
Și tot așa, și tot așa...

El, când puiul a tăiat,
La masă te-a invitat,
Iar tu ai tăiat rața,
Împreună-a o mânca,
Iar eu vă zic: AȘA DA !

AȘTEPTAREA EI

Vibrez de dor în fiecare noapte,
Aștept să-mi spui frumoase șoapte,
Să mă mângâi cu vorbele-ţi alese,
Să simt iubiri ce-între noi se ţese.

Vreau să te-ncânt, precum în prima seară
Când ne-am scăldat într-un amor nespus,
Vreau să mă simt, la fel ca prima oară,
Însă adorm, că stai prea mult la duș .

De mă atingi, sunt strună de vioară,
Deci te aștept, la mine în culcuș,
Dar în zadar. Eu, seară după seară,
Aștept, aștept, ca tu să fii arcuș .
Însă prea mult întârzii tu cu dușul;
Mă faci să cred că te-a lăsat arcușul.

PROPUNERE
Vecinuţo, zău că-mi vine,
Atunci când privesc la tine,
Să dau jos tot de pe mine,
Așa că: treci pe la mine !

UNII CU SĂPATUL,
ALŢII CU CĂLCATUL
Un vecin și o vecină,
Sapă mereu prin grădină,
Iar unii vecini, atei,
Calcă unde sapă ei.

UNUIA CU PATRU COPII
Iată ce-a observat nașul,
Privind finii mititei:
Primii doi, leiţi poștașul,
Alţi doi, domnul de la trei.

ÎNTRE ETAJE
Vecina mea, de la patru,
Cu soţul său, joacă teatru;
Pentru ea, cei de la trei,
Se omoară între ei.

UNEI DEZECHIPATE
Vecinuţa mea, chiar dacă
Zic unii că e săracă,
Are pe unul ce-o-mbracă
Și pe altul ce-o dezbracă.

ETAJĂRI
Vecinuţa mea cea nouă,
Șade la etajul nouă
Și mi s-a-ntâmplat așa
Ca să stau deasupra sa !

NOROCUL NOSTRU
Doamne, ce bine-i de mine!...
Nu sar gardul la vecine,
Fiindcă suntem cu noroc:
Stăm la bloc !

SCUMPIRI
Preţurile cresc mereu...
Să ferească Dumnezeu
Să se-ajungă ca nici mortul
Să nu-și poată plăti ortul !

CREIONĂRI ÎNCONDEIATE CU PIXUL

A renunţat la fudulie
Însă nu și la prostie.

N-a răcit cobză, Ion,
A răcit acordeon.

Inteligenţa, se știe,
Este scut anti prostie.

Din prea multă alintare,
Copiii, merg spre ratare.

Ceva-n plus vei cumpăra?
O grijă-n plus vei avea.

Aici e Iadul și Raiul,
Depinde cum îţi faci traiul.

Degeaba sfaturi primești,
Dacă nu le folosești.

Dacă el ţi-a luat un pui,
Tu nu-i lua cloșca lui.

Alintarea și-nbuibarea,
Adesea hrănesc ratarea.

Nu îi venea la-ndemână
Să calce frâna de mână.

Când te-ai rugat și primești,
Nu uita să mulţumești !

Epigrame...

Prof. **Maximilian OPAIŢ**

CONSECVENŢĂ LA VREME DE CRIZĂ
A crescut băiatul mare
Și-ncă ține legătura
Cu părinții, fi-ndcă are
Să le-aducă-n dar... FACTURA!

PROIECT DE ŢARĂ
„ROMÂNIA EDUCATĂ"
Un proiect, în care țara
Pare astăzi relaxată
Că s-a promovat... GARGARA!

MAJORĂRI SALARIALE

De o vreme nu-i mai pasă;
Ca profesor, meseria
Îi aduce bani în casă,
Cât lunar este ...chiria!

DEFINIŢIE
EPIGRAMA-i o poveste
Care, uneori ciudată ,
Are haz și dă de veste
Dacă-i poanta... PIPERATĂ!

RELAXARE TOTALĂ
Ascunzând un gând perfid,
Astăzi, pentru prima dată,
Într-o ERĂ POSTCOVID,
Mulți ar prefera ...SONATĂ!

UNUI TÂNĂR ÎNDRĂGOSTIT
Deși e împotriva firii,
Un tânăr a ajuns pe drumuri,
Surprins că flacăra iubirii
...s-a stins de... fumuri!

UNUI FUNCŢIONAR PUBLIC
Cum e valoros și FRANCUL,
Necontând din partea cui,
Pretindea ca șpagă teancul,
Gros...cât e obrazul lui!

EVA ZILELOR NOASTRE
Femeia plină de păcate,
N-ascunde faptul că îi plac
Copiii, însă, dintre toate,
Mai mult îi place... cum se fac!

REFORMĂ CONTINUĂ
Gata-i școala cu semestre!
Facem treaba pe MODULE,
Toate pline de FERESTRE,
Dar cu rezultate... nule!

Acuțitoza

Florentina Loredana DALIAN

La festivalul „Mărul de aur", la masă, în elegantul restaurant „Cora" din Bistrița. Eu, prozatoarea, între câțiva epigramiști. Între două feluri, vorbim despre daltonismul lui Todo, cum îl afectează, încerc să-l ispitesc în culori, să văd de le ghicește. Careva mai zice ceva despre o boală (alta), despre pastile/ medicamente și mă trezesc și eu că nu-mi găsesc cuțitul, disperare mare, că urma să vină felul doi și, cum am fost crescută la pension (Vorba maică-mii: „Am uitat că pe tine te-am crescut la pension!"), nu concepeam să mănânc fără cuțit. Și atunci Todo ne întreabă, vădit interesat: „Cum se numește boala asta, când nu-ți găsești cuțitul?" Lângă mine, Grigore se prăpădește de râs, auzi, cum e aia cu boala de cuțit? Laurențiu, după un moment de gândire atentă, îi dă răspunsul: „Cuțitoză!" Eu îl corectez: „Acuțitoză!", iar el admite, da, da, că dacă era cuțitoză însemna că... Ceilalți mai adaugă și ei câte un simptom. Râdem cu lacrimi și cu zguduieli, dar continuăm discuția în modul cel mai serios posibil.

Credeați că umoriștii sunt oameni normali? Nu, umoriștii nu sunt oameni normali, ei văd realitatea în 5D, dar vă puteți baza pe ei dacă doriți să vă definească bolile ori chiar să vă diagnosticheze. Credeați că umoriștii sunt oameni veseli? Chiar dacă par, e bine să știți că ei absorb tristețea lumii ca un burete și o returnează aceleiași lumi sub formă de leac. Să facă lumea asta un pic mai veselă și, deci, un pic mai sănătoasă. La cap. Și, implicit, la trup. Dar mai ales la suflet.

FAMILIA, COPIII ȘI ȘCOALA ÎN VIZIUNEA EPIGRAMIȘTILOR

Selecţie de Nelu Vasile - NEVA

FAMILIA...

Femeia
E ca un zvon de primăvară,
Ea e ființa mult dorită,
E mai ceva ca o comoară,
Atunci când e descoperită.
Virgil PETCU

Femeia
Prin vasta ei activitate,
Femeia azi ne-a demonstrat,
Că nu-i jumate de bărbat,
Ci, un bărbat și jumătate!
Florin IORDĂCHESCU

Bărbatul
Când ia banii, e tezaur,
Când se luptă, brav erou,
Când iubește, mare taur,
Când se-mbată, simplu bou...
Ioan TODERAȘCU

Soțul
Amenințat fiind de soață
Că pleacă, nu mai face față,
Iar calcă strâmb, că nu e sfânt,
Ea doar s-o țină de cuvânt!
Cătălina ORȘIVSCHI

O căsnicie ideală
Cu ochii el n-o urmărește,
Cu vorba ea nu-l plictisește
Și cupa dragostei o sorb...
E mută ea și el e orb!
Ion IONESCU-QUINTUS

Echitate conjugală
Când el se duce după bere
La crâșmă sau la magazin
Și soața pleacă, după miere,
La un apicultor vecin.
Mihai ENACHI

Infidelitate
Soția-n zori, când a venit,
Mi-a zis că noaptea a dormit
La o colegă de liceu...
Însă la ea dormisem eu.
Ioan FĂRCĂȘANU

Familia în impas
Să-nlăture vor, handicapul,
Dar cum? Venituri ioc, tămâie!
Bărbatului îi arde capul,
Pe ea, o "arde în călcâie".
Ștefan BOBOC-Pungeșteanu

...COPIII...

Bucuria naivității
V-ați cunoscut acum cinci luni
Și-aveți copil ce gângurește;
Se mai întâmplă și minuni
Atunci când pruncul se grăbește.
Ion MICUȚ

La maternitate
Blondă ea, blond el, integru,
Nou născutul doar e negru...
Pe soț îl consolează ea:
„Poate-o fi de la cafea!"
Nicolae DRAGOȘ

Fetelor
Băieții dacă sunt stricați
Sunt dresi când sunt disciplinați...
Dar fata când o fi stricată
Nu se mai drege niciodată!
Radu D. ROSETTI

Între copii
Tatăl meu face mașini,
Al meu dresează delfini,
Tata, după cum bag seama,
Face ce îi spune mama.
Gheorghe GHEORGHE

Copiii spun lucruri trăsnite
Privind-o pe educatoare,
Un puști îi pune o-ntrebare:
„Purtați și-acum acea rochiță
De când erați la grădiniță?"
Stelică ROMANIUC

Copilul și bona care-l alăptează
Sunt destul de măricel
Însă bona m-a dat gata:
Mie-mi dă țâță-ntr-un fel
Și-n alt fel îi dă lui tata.
Petre GIGEA-GORUN

Copii debranșați
Iarna grea cu ger pe-aripă,
Nu ne sperie de fel,
Că bunicul face gripă
Și ne încălzim la el.
Sașa ȘTEFAN

Progenitura
Să n-o certați văzând cum se îndeasă
În față, fără nici un rost:
Ea are-o educație aleasă...
Prost!
Florina DINESCU

...ȘI ȘCOALA

Omagiu învățătoarei
Sărutu-i șoapta caldă, mătăsoasă,
Grăbitu-i umblet, ca argintul viu,
Mireasmă dulce-n timpul meu rămasă
Și mâna ei ce m-a-nvățat să scriu!
Dimitrie JEGA

Unui elev nepregătit
Azi în ora de engleză
A-ngânat un „yes", grăbit,
După care, în viteză,
A ieșit...
Nicolae MUNTEANU

Lamentarea unui școlar
Matematica-i aridă,
Să o-nvăț chiar nu mai pot,
Fără haz, grea, insipidă,
M-a făcut să par netot.
Cornelia-Livia BEJAN

Schimb
Mulți elevi – de orice clasă,
Insolenți și fără grai,
Dau cei *șapte ani de-acasă*
Pentru locul în tramvai.
Ștefan TROPCEA

Îngrijorare
N-au elevii bani, se pare,
De caiete și-ncălțări,
Dar necazul cel mai mare
E că nu au de... țigări!
Janet NICĂ

La facultate
Am văzut pe hol o fată
Nu-ș de ce dând să se-aplece,
După câte ne arată,
Cred că e de nota zece.
Valentin URSU

Părere
Școala e, precum vedeți,
Locul sacru, locu-n care,
Dacă vrei și dacă-nveți,
Poți s-ajungi un... oarecare.
Ion BINDEA

Aritmetică politică
Școala cu-ale ei foloase
Pentru uni nu se cere,
Rezolvând cu patru clase
Ridicrea la... putere!
Radu IONESCU-Danubiu

D'ale copilăriei

Serghei COLOȘENCO

EPIGRAMA ÎN CAREU

(fantezie)

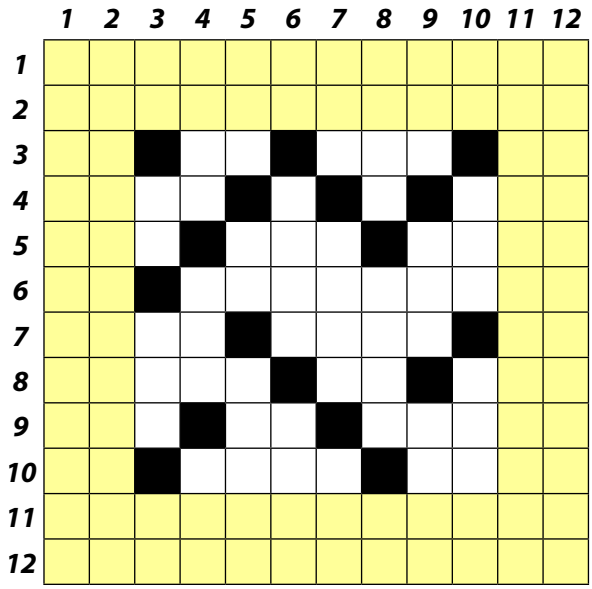

ORIZONTAL: 1) ... 2) ... 3) Atele folosite fără vreun scop! – Aripi de turturea! – Dovadă scrisă – Extremele oricărui team! **4)** Bară pe axul cârmei unei ambarcaţiuni – Reverie. **5)** Apăra rada portului – Măsură pentru recoltă – Rezultatul tunsorii oilor. **6)** Rând gol! – Dogoritor. **7)** Ovină mică – Nimb – Troleibuz la capete! **8)** Zgomotul ruperii unui lemn – Rea! – Miezul acţiunii. **9)** Asociation Européenne des Conservatoires (siglă) – Stau în centru la Doha! – Bâtlan. **10)** Lanţ întrerupt! – Statutul unei dive – Puse pe foc. **11) ... 12) ...**

VERTICAL: 1) ... 2) ... 3) Vin sec! – Limitele unui hodorog! – Unealtă desuetă de scris – Plecată din sat! **4)** Scris rapid – Brânză nesărată – *Fiul lui* de altădată. **5)** Legătură pentru carmace – Suport la călărie – Mâţişor la maturitate. **6)** Turc fără inimă! – Protecţie pentru păsări (sg.) – Slute. **7)** Exclamaţia celui mulţumit – Sită – Nu-i cel bun. **8)** Locul nostru – Grosolan – Cămin gol! **9)** Impune tăcere – A pune mâna – Se deplasează pe şenile. **10)** Plasate-n stup! – Creastă pe apă – Fermitate (pl.). **11) ... 12) ...**

Dicţionar: SIN.

Notă: Pornind din colţul din stânga sus în sensul acelor de ceasornic şi urmând în spirală traseul rasterat, veţi citi epigrama lui Vlad Cernea-Jerca, cu titlul **"Reuşită în viaţă"**.

Nelu VASILE – Turburea, Gorj

Dezlegare: *Epigrama în careu:* INVIATAASTAC – IUNUNCHISUSU – AE – TA – ACT – TM – ECHE – P – I – VIS – DIG – SAC – LANA – RD – CANICULAR – OITA – AURA – TZ – TROSC – RA – TOI – AEC – OH – STARC – LT – STAR – ARSE – PASIODACNIIN - MATNIEUNCIMI (În viaţa asta, cum s-ar zice, / Nimic nu e întâmplător – / De ai un unchi susţinător / Şi încă doi... să te ridicei).

AMINTIRI DIN COPILĂRIE

Ion Creangă

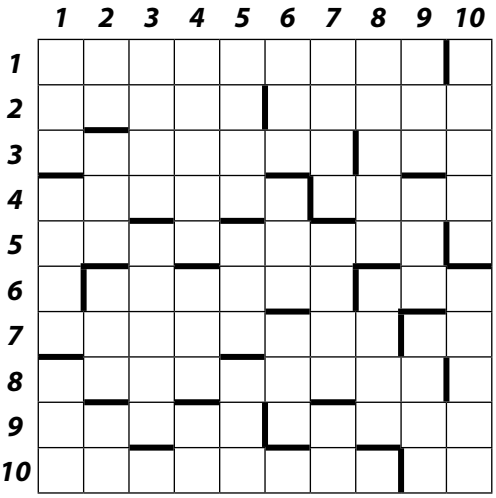

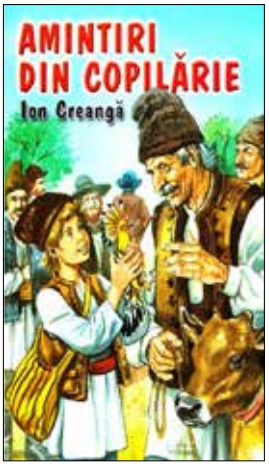

[...] Dragu-mi era satul nostru (1) cu... (2, I) cea frumos curgătoare şi limpede (2, II) ca cristalul, în care se oglineşte cu mâhnire Cetatea Neamţului de atâtea veacuri! Dragi-mi erau tata şi mama (3,I), fraţii şi surorile, şi băieţii satului, tovarăşii mei din copilărie! (3, II), cu cari, în zilele geroase de iarnă, mă desfătam pe ... (4,I) şi la săniuş, iar ... (4,II), în zilele frumoase de ... (5), cântând şi chiuind, cutreieram dumbrăvile şi lanurile umbroase, prundul cu ştioalnele, ... (6.I ; nom.) cu holdele, câmpul (6,II) cu florile şi mândrele dealuri, de după car-mi zâmbeau zorile în zburnalica vârstă a ... (7, I; nom.).

Asemenea (7,II) dragi-mi erau ... (8, sg.), ... (9,I; nom.) horile şi toate petrecerile din sat, la care luam parte cu cea mai mare însufleţire! De piatră de-ai fi fost, şi şi nu se putea să nu-ţi salte ... (9. II) de bucurie când auzeai uneori în puterea nopţei, pe Mihai ... (10,I; nom.) din Humuleşti! (10,II) umblând tot satul

Câte c-o droaie de flăcăi după dânsul şi cântând:
Frunză verde de cicoare,
Astă noapte pe răcoare
Cânta o privighetoare
Cu viersul de fată mare.
Şi cânta cu glas duios,
De picau frunzele jos,
Şi cânta cu glas supţire
Pentru-a noastră despărţire;
Şi ofta şi ciripea,
Inima de ţ-o rupea! [...]

VERTICAL: 1) Însoţeşte o săritură – „Grup Şcolar Industrial Tecuci" (siglă) – „Societate în comandă simplă" (abr. ec,). 2) Folosinţă – Exprimă satisfacţia – Îţi aparţine – Lidia Cozma.

3) Imens – Pipotă. 4) Râu în Africa de Sud – Haină – Dimpotrivă. 5) Alcătuit din zale – Podiș muntos în Sahara – Persoană. 6) Element de compunere savantă cu sensul „la exterior" – Oază în Kuweit – Popoare din Orient (antic.). 7) Aeroport din Bolivia (cod). – Mioriţă – Sodiu (simbol). 8) Haină lungă purtată în trecut – Momente ale zilelor. 9) Cureluşă de maşină – Personificarea soarelui în mitologia egipteană – Creştetul capului (reg.). 10) Stăvilar – Adăpost.

Dicţionar: AIR, ATN, EOI, SLIV, RIE, CEME.

FETE

ORIZONTAL: 1) „O zgâtie de copilă ageră la minte și așa de silitoare, mai întrecea pe toţi băieţii" (Ion Creangă). 2) Pictorul născut la Bârlad (1886-1940), a pictat-o pe nepoată în pânza „Nina în verde" (Nicolae N.) – Ursu Mioara. 3) Fiica lui Chirilă Rusu din „Venea o moară pe Siret", de Mihail Sadoveanu – Fata Dochiei, „Harnică din zorii zilei / Nu stau mâinile copilei" (George Coşbuc). 4) Nume de fată – „... și frumoasa fără cap", poem postum a lui Mihai Eminescu. 5) Plecată la centru! – Loc de păşune împrejmuit (reg.). 6) Apare Sabina! – Personificare greacă a Aurorei (mit.) – Infern. 7) Copila cneaghinei Tudosia din romanul „Fraţii Jderi", de Mihail Sadoveanu – Nicoleta Avramescu. 8) Mama Krimhildei din epopeea germană „Cântecul Nibălungilor" – Fiica înaripată a oceanidei Elektra, simbolizând curcubeul (mit.). 9) Frumoasa și nefericita fată descrisă de Barbu Delavrancea. 10) Constanţa alintată – Frumoasele din folclorul nostru.

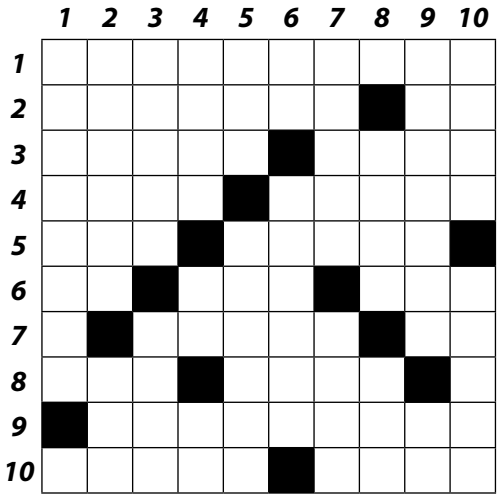

VERTICAL: 1) Important liric român, autorul poeziei „Leoaică tânără, iubirea..." (Nichita). 2) Eroină din „La Medeleni", de Ionel Teodoreanu – Literă arabă. 3) Oraș în Banat – Nun! 4) „Fecioara cu ochii sprinţari", din poezia „Ţiganca" a lui Artur Enăşescu, devenită o romanţă populară – Fata de la fereastră! – Lidia Toma. 5) Fata care și-a pierdut capul! – Podoaba capilară a unei fete (sg.). 6) Nina Zamfir – Fiica unui prinţ din Tesalia (mit.). 7) Nume de fată – Tainic la suflet! 8) Melodii – Reflexiv. 9) Scriitor român, a creat-o pe Adnana în romanul „Toate pânzele sus!" (Radu) – Corina Luca. 10) Pictor român, autorul tabloului „Femeie cu pălărie" (Theodor) – Fiica Euridicei (mit.).

Dicţionar: ECA, UTE, TSA.

BĂIEŢI

ORIZONTAL: Numele și diminutivele unor băieţi frumoși și talentaţi.

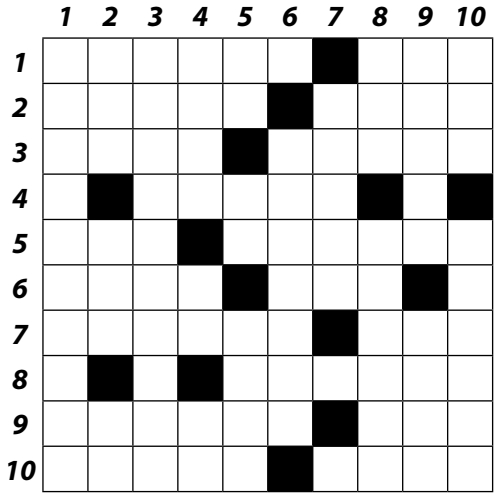

VERTICAL: 1) Autoarea unui text cinematografic. 2) Imită bătaia tobei – Particulă de nobleţe la nume italiene – Eugen Ursu. 3) Atrage datul afară. 4) Prefix pentru „în formă de fir" – Puse în cerc! – Dan Enache. 5) Perioadă de timp – Radu Cerchez – Termen în chimie. 6) Ţine de organul urechii interne dintr-un canal membranos răsucit în spirală. 7) A se înfuria. 8) Literă arabă și turcească – Reproduși. 9) Morali – „Asociaţia Societăţilor Imobiliare din Moldova" (siglă). 10) Vârf în Munţii Bistriţei (Jud. Neamţ), cu altit. 1016 m. – A se da pe ghiaţă.

Dicţionar: FILI, ITOL, GIM, OUL.

COPII

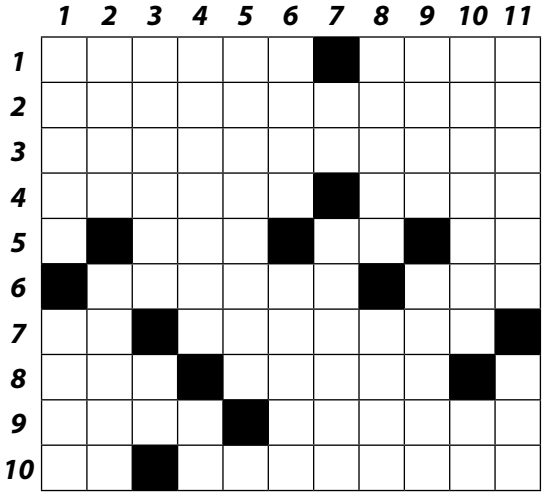

ORIZONTAL: 1) Copii mari – Copii mici, 2) Prozator român, autorul romanelor „Orașul cu fete sărace", „Întoarcerea fiului risipitor", „Astă fată frumoasă" (2 cuv.). 3) Alţi copii mari. 4) A scris „M-am făcut băiat mare" (Nicuţă) – Prăjitură festivă. 5) Primele întrebări! – Apare Tică! – Cămăși rustice. 6) În această zi – Fiica lui Petru Rareș. 7) Inimă de mamă! – „Copila de șaptesprezece ani" din povestirea „Balaurul" a lui Mihail Sadoveanu. 8) Copii – Copilă de

școală. 9) Fiul lui Dedal (mit.) – Locația de iarnă a copiilor. 10) Nicu Ignat – Creațiile scriitorilor dedicate copiilor.

VERTICAL: 1) Băieții din casă – Rudă prin alianță. – Cutia cu zestrea fetei – Prieteni. 3) Tânăr deosebit de frumos – Ionel Apostol. 4) Generoși, mărinimoși – Radu Leonte. 5) Confirmare. 6) „International University of Southern Europe" (siglă) – Cronicar român, a scris „Domnia lui Ion-vodă Caragea" (c.1780-1850). 7) Doina Costin – Fete adolescente. 8) Dedică și copiilor versuri lirice – Roman de Mihail Sadoveanu. 9) Râu în Italia – A se apropia de cineva. 10) Mama lui Nicolae Moromete (Marin Preda) – Eugenia Rusu. 11) A instrui într-un domeniu – Fetele, frumoasele.

Dicționar: UVAR, IRNO.

Dezlegările: *Amintiri din copilărie:* HUMULESTI, B, OZANA, CLARA, PARINTI, LAR, GHEATA, VARA, SARBATORI, J, I, TARINI, SES, TINERETE, CA, SEZATOARE, L, CLACI, INIMA, SCRIPCAR, ES. *Fete:* SMARANDITA, TONITZA, UM, ANITA, RADA, NINA, MIRON, ECA, CEAIR, SA, EOS, IAD, C, NASTA, NA, UTE, IRIS, N, SOLTANICA, TANTA, IELE. *Băieți:* STEFAN, GEO, CALIN, MITU, EMIL, CAMIL, N, MIRON, C, ADI, CHIRIL, RENE, LAE, U, ILARIE, DAN, S, T, TANASE, TEODOR, TIC, AUREL, DIMA. *Copii:* FLACAI, PICI, RADUTU DORAN, ADOLESCENTI, TANASE, TORT, I, INT, TI, II, ASTAZI, ANA, AM, IRINUTA, FII, ELEVA, E, ICAR, ORASEL, NI, LITERARE.

Cele șase pătrate magice!

Mihai LIVESCU

Alegeți un număr cuprins între **1** și **26**, după care vă uitați atent la fiecare din cele șase pătrate, notând totodată numărul din colțul din stânga sus corespunzător fiecărui pătrat în care se regăsește numărul ales de Dvs. După ce terminați procesul pentru toate cele șase pătrate, adunați numerele notate. Supriză! Suma lor este egală cu numărul ales de Dvs.!

1	**4**	**7**
10	**13**	**16**
19	**22**	**25**

2	**5**	**8**
11	**14**	**17**
20	**23**	**26**

3	**4**	**5**
12	**13**	**14**
21	**22**	**23**

6	**7**	**8**
15	**16**	**17**
24	**25**	**26**

9	**10**	**11**
12	**13**	**14**
15	**16**	**17**

18	**19**	**20**
21	**22**	**23**
24	**25**	**26**

De exemplu alegem numărul **13**. Acest număr se regăsește în primul pătrat dacă începem numărătoarea de la stânga la dreapta, în al treilea, iar de pe al doilea rând se regăsește în pătratul din mijloc. Prin urmare avem **1** + **3** + **9** = **13**.

Explicație:

Explicația este dată de următoarea logică: orice număr N egal sau mai mic decât 26 este mai mic, bineînțeles, decât $3^3 = 27$. Prin urmare poate fi scris în baza trei după cum urmează:

N = (0 sau 1 sau 2) x 3^0 + (0 sau 1 sau 2) x 3^1 + (0 sau 1 sau 2) x 3^2, adică:

N = (0 sau 1 sau 2) + (0 sau 3 sau 6) + (0 sau 9 sau 18).

Astfel:

1 = (1) + (0) + (0)
2 = (2) + (0) + (0)
3 = (0) + (3) + (0)
4 = (1) + (3) + (0)
5 = (2) + (3) + (0)
6 = (0) + (6) + (0)
7 = (1) + (6) + (0)
8 = (2) + (6) + (0)
9 = (0) + (0) + (9)
10 = (1) + (0) + (9)
11 = (2) + (0) + (9)
12 = (0) + (3) + (9)
13 = (1) + (3) + (9)
14 = (2) + (3) + (9)
15 = (0) + (6) + (9)
16 = (1) + (6) + (9)
17 = (2) + (6) + (9)
18 = (0) + (0) + (18)
19 = (1) + (0) + (18)
20 = (2) + (0) + (18)
21 = (0) + (3) + (18)
22 = (1) + (3) + (18)
23 = (2) + (3) + (18)
24 = (0) + (6) + (18)
23 = (2) + (3) + (18)
24 = (0) + (6) + (18)
25 = (1) + (6) + (18)
26 = (2) + (6) + (18)

După cum se observă, orice număr cuprins între 1 și 26 poate fi obținut *exclusiv* prin însumarea a trei dintre numerele: **1**, **2**, **3**, **6**, **9** și **18**. Aceste șase numere vor fi „numerele din căsuțele din stânga sus ale celor șase pătrate" distribuite în chiar această ordine. Restul de (26 - 6) = 20 numere mai mici decât 27 vor fi distribuite apoi în celelalte căsuțe ale pătratelor, chiar și repetate în pătrate diferite, având grijă să respectăm regula de însumare de mai sus.

Puteți astfel recrea cele șase careuri magice *chiar Dvs.!*

Silviu Călin - fostă glorie a rugby-ului bârlădean

Mihaela NICULESCU

Fostă glorie a rugby-ului bârlădean, cu ochii în lacrimi: „Mi-e dor de atmosfera de altădată de pe stadion. Jucătorii au nevoie de suporteri”

Eveniment emoționant, sâmbătă în sala de conferințe a Primăriei Municipiului Bârlad. Într-un cadru festiv, fostele glorii ale rugby-ului bârlădean au fost felicitate cu ocazia împlinirii a 66 de ani de rugby la Bârlad și a 36 de ani de la câștigarea primei Cupe a României, în finala din 1986 cu CSM Baia Mare.

Pentru activitatea sportivă de valoare, care a dus în lume renumele Bârladului, supranumit și „Orașul Rugby-ului”, fostele glorii au primit medalii și diplome de excelență.

Foarte mulți dintre foștii rugbiști au părăsit această lume, iar alții au fost împiedicați de sănătatea precară să participe la eveniment. Printre cei care au fost prezenți, însă, la festivitatea de premiere s-a aflat și Silviu Călin (84 ani), singurul rugbist care mai trăiește, dintre componenții echipei Rulmentul, care în 1986 au învins la București Minerul Lupeni cu 5-3, reușind astfel să promoveze în Divizia A.

„E o zi deosebită pentru noi, în care un ochi râde și unul plânge. Ne bucurăm că încă nu am fost uitați de tot, dar ne năpădesc și foarte multe amintiri. Ce pot să spun e că am trăit vremuri frumoase, glorioase, ca jucător al echipei Rulmentul. Aveam condiții deosebite de pregătire, mult mai bune ca acum, oferite de IRB. Făceam sport de performanță fără să fim retribuiți ca profesioniști, jucam din pasiune. De-a lungul timpului, Rulmentul Bârlad a reușit să bată Grivița Roșie, care tocmai era campioană europeană, precum și echipe ca Steaua și Dinamo, din Divizia A. Rulmentul era o echipă puternică, cu jucători determinați, care-și dădeau sufletul pe teren. Din păcate, în ultimul timp, performanțele nu mai sunt egalate. Am rugămintea la actualii jucători să se implice mai mult, să muncească mai mult, să ducă mai departe ce am lăsat noi în rugby, sportul care era mândria orașului. Nu degeaba Bârladul este cunoscut ca „Orașul Rugby-ului.”, așa cum scrie la intrarea în oraș. Să facă în așa fel încât să rămână un oraș al rugby-ului.”, a declarat Silviu Călin.

În cadrul evenimentului aniversar, au fost premiați foștii rugbiștii Ion Filip, Ion Burghelea, Teodor Mihalcea, Ioan Costică, Ioan Cristea, Gheorghe Motrescu, Mihăiță Buzdugan, Nicu Zavate, Ilie Șerban, Jeni Mereuță, Silviu Călin, Gheorghe Manaz, Iancu Ignat, Mihai Bolea, Neculai Postolache, Mihai Bucos, Victor Peiu, Liviu Croitoru, Dinu

Răşcanu, Rică Dranga, Mihai Zugravu, Traian Ciorici, Nelu Ştefănică, Gelu Căuia, Cezar Arhip, Costel Sârghie, Luca Abutoaie, Dan Ifrim, Dorin Leu şi Ionel Iacob, jucători din primele generaţii de rugbişti, dar şi din generaţii mai noi, care în 1986 şi 1987 au adus la Bârlad Cupa României la rugby, învingând CSM Baia Mare şi Politehnica Iaşi.

Foştii mari jucători au apreciat gestul municipalităţii, după care au depănat amintiri din vremurile de glorie a rugby-ului bârlădean.

Printre oficialităţile prezente la festivitatea de premiere s-a numărat şi subprefectul Dorin Apostu, fost jucător de rugby în perioada 1981-1991.

„Este un moment emoţionant pentru mine, ca fost jucător la Rulmentul, echipă care a fost pentru mine ca o a doua familie. L-am văzut pe Rică Dranga în 1986, debutând în meciul cu Tunisia, jucând fără jambiere şi apărători. Evoluţia lui ne-a ambiţionat forte mult şi ne-a dat un imbold ca să fim cât mai buni. Sunt multe de povestit, avem multe amintiri frumoase şi multe victorii cu această echipă. Iată, sunt 66 de ani de rugby la Bârlad şi este bine să ne aducem aminte de acei oameni importanţi care au pus umărul pentru ca Bârladul să fie un etalon al rugby-ului şi să câştige Cupa României de două ori.", a spus Dorin Apostu.

Actualul subprefect este, de altfel, cel care a propus ca anul trecut să se organizeze un eveniment dedicat împlinirii a 65 de ani de rugby la Bârlad, dar, din cauza pandemiei, a fost amânat.

La întâlnirea de sâmbătă au fost prezenţi reprezentanţi ai conducerii Primăriei, în frunte cu primarul Dumitru Boroş, care a oferit diplomele, plachetele şi medaliile vechilor glorii ale rugby-ului bârlădean.

De asemenea, a fost alături de rugbiştii bârlădeni şi Daniel Onofrei, prefect al judeţului Vaslui, concitadinul lor, care mergea frecvent la Stadionul Rulmentul, adus la meciurile de rugby de către tatăl său, Fănică Onofrei, unul dintre cei mai înfocaţi suporteri ai Rulmentului, care însoţeau echipa şi în deplasare.

Nu a lipsit de la Gala vechilor glorii ale rugby-ului bârlădean nici Florian Pricop, autorul volumului „55 de ani de rugby la Bârlad", prima monografie a rugby-ului din oraşul rulmenţilor.

„Gala vechilor glorii ale rugby-ului bârlădean este un gest de recunoştinţă faţă de contribuţia pe care aceşti sportivi au avut-o la promovarea sportului cu balonul oval în ţară şi peste hotare, unde s-au impus de cele mai multe ori, demonstrând că erau cei mai buni. Aceşti sportivi, ajunşi acum la vârste respectabile, sunt un exemplu pentru generaţiile de rugbişti actuale şi cele viitoare. Actuala echipă de rugby a Bârladului nu este nici pe departe ca cea de odinioară, când Rulmentul era de neînvins. Oriunde mergea, câştiga orice meci. Nu mai sunt sportivii de altădată, oricât de mari ar fi finanţările este nevoie şi de jucători talentaţi, cu potenţial. Nu cred că finanţarea este determinantă pentru nivelul performanţei jucătorilor. Din păcate, nu mai sunt pepiniere de jucători, pentru că nu mai este încurajat sportul de masă. Pe timpuri, se organizau competiţii de rugby între şcoli generale, între licee. Îmi amintesc că Petrică Florescu, fostul antrenor, mergea în comune şi sate pentru a atrage copii la rugby. Dar, poate nu e timpul pierdut şi, încetul cu încetul, echipa Rugby Club Bârlad va deveni tot mai performantă, pentru că are datoria morală de a duce mai departe tradiţia rugby-ului bârlădean.", a declarat Florian Pricop.

La final, foştii rugbişti bârlădeni au făcut o fotografie de grup în holul Primăriei şi au promis că şi în 2026, la împlinirea a 70 de ani de rugby la Bârlad, să se reîntâlnească în aceeaşi formulă.

Cu ochii în lacrimi, unul dintre cei mai vechi rugbişti ai Bârladului, Ioan Costică, a ţinut să mulţumească Primăriei pentru recunoaştere, dar, în acelaşi timp, şi-a manifestat tristeţea că pe stadionul de rugby nu mai este atmosfera de altădată şi că bârlădenii nu sunt informaţi cu privire la data şi ora meciurilor.

Ioan Costică a făcut un apel către Rugby Club Bârlad să manifeste o mai mare atenţie asupra felului în care bârlădenii sunt atraşi către stadion, pentru că sportivii au nevoie de suporterii de odinioară.

Acest număr al revistei a apărut prin bunăvoinţa şi cu sprijinul membrilor Asociaţiei C.A.R. Pensionari „Elena Cuza": Veronel Aioniţoaie, Livia şi Petruş Andrei, Bogdan Artene, Claudia Comănescu, Ingrid Daniela Cozma, Crina Crîşmaru, Cristinel Crîşmaru, Daniel Drăgan, Dumitru Dima, Silvia Fitcal, Mariana Gavrilă, Neculai Gheţău, Alina Eugenia Helgiu, Cristina Mihaela Hriscu, Vlad Andrei Hriscu, Ionel Irimia, Eugen Claudiu Micu, Andrei Nicolaie Mihai, Emil Cosmin Mihai, Nicolaie Mihai, Luminiţa Munteanu, Petru-Sorinel Neniţă, Crina Olteanu, Virginica Petrea, Daniela-Elena Potîrniche, Virgil Potîrniche, Adriana Rîpan, Rodica Rîpan, Tincuţa Siberescu, Veruţa Tănase, Daniela-Tudoriţa Teodoru, Mihaela Loredana Tufaru.

Învățători și discipoli